

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 17 Ιανουαρίου 2021 • Έτος 120 • Αρ. φύλλου 644

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ

Ούτε πρόσφυγες έφυγαν, ούτε και περιουσίες χάθηκαν

«Ναι, θα γίνουν συμβιβασμοί και η λύση δεν θα είναι ιδανική. Όμως ούτε νομιμοποίηση του στότους κβο, ούτε δόθεν συνομοσπονδία, ούτε δύο κράτη, ούτε προσάρτηση των Κατεχομένων στην Τουρκία πρέπει να είναι αποδεκτά και συζητήσιμα» λέει στην «Κ» ο υπ. Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης, απαντώντας στον «νέο ρεαλισμό» του Χάρη Γεωργιάδη ότι οι πρόσφυγες δεν έφυγαν και οι περιουσίες δεν χάθηκαν. Αποκαλύπτει ότι οι Βρυξέλλες έχουν διαμηνύσει στην Άγκυρα και Τ/κ πως δεν τίθεται θέμα άλλης μορφής λύσης και πως η Ε.Ε. επιδιώκει ενεργό ρόλο στις συνομιλίες. **Σελ. 5**

Η Ε.Ε. ανάχωμα στα τουρκικά σχέδια για λύση δύο κρατών

Η τουρκική πλευρά ετοιμάζει αναθεωρημένη αιζέντα με βάση την αρχή της κυριαρχικής ισότητας

Η κήρυξη της Τζέιν Χολ Λουτ στην Κύπρο έστειλε το μήνυμα πως η άτυπη πενταμελής διάσκεψη είναι θέμα χρόνου. Η Λευκωσία προγραμματίζει τα επόμενα βήματά της, με κύρια πλέον επιδίωξη τη λύση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας και την αποφυγή δυσάρεστων εκπλήξεων στο τραπέζι των συνομιλιών. Σε αυτό το

πλαίσιο, προσβλέπει στην στήριξη της Ε.Ε. Οι Βρυξέλλες έχουν διαμηνύσει τόσο στην Άγκυρα όσο και στα Κατεχόμενα ότι δεν πρόκειται να δεχτούν τη λύση δύο κρατών και επαναλαμβάνουν τη θέση τους ότι η επίλυση του Κυπριακού θα πρέπει να συνεχιστεί εκεί που σταμάτησε στο Κραν Μοντάνα. Αν και οι Βρυξέλλες

κρατούν επίσημα και δημόσια κλειστά τα χαρτιά τους σε σχέση με τις εν εξελίξει προσπάθειες για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, εξακολουθούν να βλέπουν την Κύπρο ένα κομμάτι του παζλ της επίλυσης των ευρωτουρκικών διαφορών. Η Άγκυρα πάντως και η Τ/κ πλευρά ετοιμάζονται να συμ-

μετάσχουν στον νέο γύρο διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό με αναθεωρημένη «αιζέντα», που προνοεί τη λύση του Κυπριακού με βάση την αρχή της κυριαρχικής ισότητας, τη συμφωνία στο ενεργειακό πεδίο και τη διαίχιση της παρουσίας του τουρκικού στρατού στην Κύπρο. **Σελ. 3, 4, 6**

ΚΥΠΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι τρεις λέξεις της αποστολής μας

Όπως ποτέ μέχρι σήμερα δεν καταφύγαμε σε μεγάλα και πομπώδη λόγια και τίτλους, έτσι θα πράξουμε και τώρα μπροστά σε μια δύσκολη κατάσταση την οποία γνωρίζετε και από την οποία δεν έχουμε κρυφτεί. Σε όλα τα χρόνια της πορείας μας, αντιμετωπίσαμε με παρρησία όλα τα εμπόδια. Εμπόδια που αντιμετωπίζει κάθε ζωντανός οργανισμός που συνθέτει το σώμα του Τύπου και το πνεύμα της δημοσιογραφίας τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως. Όπως πάντα, έτσι και τώρα είναι καθήκον μας να κοιτάμε μπροστά όπως κάναμε πάντα, έχοντας ως «Καθημερινή» στη φαρέτρα μας τις τρεις λέξεις που θέσαμε εξ αρχής ως περιεχόμενο της αποστολής μας ως εφημερίδα: την εγκυρότητα, την αντικειμενικότητα και την αξιοπιστία μας. Νιώθουμε σε κάθε μας κτύπο τόσο δύσκολο είναι εν μέσω της «τέλειας καταιγίδας» της πανδημίας, της οικονομικής στενότητας και της συνεχούς διάχυσης αμφισβητούμενων ειδήσεων, να διατηρήσουμε τις τρεις λέξεις της αποστολής μας ανεπρόσδετες ως προς τον στόχο τους, που δεν είναι άλλος από τη δική σας ενημέρωση. Γι' αυτό και ο αγώνας για έγκυρη, αντικειμενική και αξιόπιστη ενημέρωση δεν είναι αγώνας 100 μέτρων, αλλά μαραθώνιος στο πέρασμα των χρόνων. Αυτή είναι η ευθύνη μας και η αποστολή μας και η μόνη κληίδα πάνω στην ευθύνη και την αποστολή μας θέλουμε να προέρχεται από το μελάνι της εφημερίδας μας. Στην εποχή έντασης, παρορμητισμού και αμφισβήτησης, αντιτάσσουμε ψυχραιμία, τεκμηρίωση και γνώση.

AL JAZEERA

Στοιχεία που καίνε από τις έρευνες

Περισσότερο φως στην υπόθεση με το βίντεο του Al Jazeera, για τις πολιτογραφησίες και για τον ρόλο των πρωταγωνιστών, φαίνεται να έχουν ρίξει οι έρευνες της Αστυνομίας. Οι ανακριτές φαίνεται να έχουν ανακτήσει ηλεκτρονική αλληλογραφία των εμπλεκόμενων, εξέλιξη που «δένει» υπόθεση στο Δικαστήριο. **Σελ. 7**

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Σταδιακή έξοδος από το lockdown

Το ζήτημα για τους επιδημιολόγους είναι να σταθεροποιηθεί, σε πρώτη φάση, η παρούσα επιδημιολογική κατάσταση, κάτι που θεωρείται ως το πρώτο θετικό σημάδι για εκτόνωση της υφιστάμενης κατάστασης. Η κάθε φάση άρσης των μέτρων θα είναι διάρκειας 3-4 εβδομάδων. **Σελ. 8**

ΕΛΛΑΔΑ

2010: Ένα παρ' ολίγο ελληνικό «Καπιτώλιο»

Στις 5 Μαΐου 2010, την παραμονή της ψήφισης του πρώτου μνημονίου, απεφειχθήσαν εικόνες ενός ελληνικού «Καπιτωλίου». «Εάν οι δυνάμεις των ΜΑΤ δεν είχαν κρατήσει τη γραμμή άμυνας, θα θρηνούσαμε θύματα», λέει ο τότε και νυν υπ. Δημόσιας Τάξης Μιχάλης Χρυσοχοΐδης. **Σελ. 20**

ΕΜΒΟΛΙΑ

Πώς βρέθηκαν 300 εκατ. δόσεις

Ο ρόλος-κλειδί του αντιπροέδρου της Κομισιόν Μαργαρίτη Σχοινά και του διευθύνοντος συμβούλου της Pfizer Αλμπερτ Μπουρλά για να «έρθουν» τελικά στη Γηραιά Ηπειρο 300 εκατ. επιπλέονμβόλια από την Pfizer-BioNTech. **Σελ. 20**

Οι πρώτες 100 μέρες του Τζο Μπάιντεν

Μετά τα όσα επαίσχυντα έγιναν στο Καπιτώλιο κατά την ανακήρυξη του Τζο Μπάιντεν ως του νικητή των αμερικανικών εκλογών, ο νέος πρόεδρος προσπαθεί να εκπονήσει ένα σχέδιο για τις εκατό πρώτες ημέρες του στον Λευκό Οίκο, με κορυφαία προτεραιότητα την επιτάχυνση των εμβολιασμών. Το επιτελείο Μπάιντεν θα κληθεί επίσης να διαχειριστεί μαζικές αλλαγές της τελευταίας στιγμής, στις οποίες προχώρησε η κυβέρνηση Τραμπ. Ο Τζο Μπάιντεν έχει δεσμευτεί ότι θα δημιουργήσει εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης, επενδύοντας σε διάφορους τομείς της αμερικανικής οικονομίας. Η παράδοση της φρενήρους νομοθέτησης στο διάστημα των 100 πρώτων ημερών χρονολογείται από το 1933, όταν ανέλαβε την προεδρία ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ και άρχισε να ανασυγκροτεί τα συντρίμια της αμερικανικής οικονομίας μετά τη Μεγάλη Ύφεση. **Σελ. 21**

Αργσε πάρα πολύ η μεταμέλεια

Πίεση για κοινωνικό έλεγχο

Η καθυστερημένη φώτιση των «βαρώνων» του Διαδικτύου δεν πείθει, με την τεράστια ισχύ τους να έχει φθάσει στο μη περαιτέρω. Επί πέντε χρόνια, το Twitter, το Facebook, το YouTube και η Google επέτρεπαν σε συνωμοσιολόγους, σε παραστρατιωτικές συμμορίες και σε σειρά άλλων μορφωμάτων να διαδίδουν μηνύματα ρατσιστικού μίσους, συμπάθειας στους ναζι ή και οργάνωσης πογκρόμ. **Σελ. 22-23**

Προσλαμβάνουν ειδικούς προς ετοιμασία πλάνου για bad bank

Στόχος να εφαρμοστεί και στην Κύπρο, όταν χρειαστεί

Ακολουθώντας την πρόταση που έκανε ο επικεφαλής του SSM προς όλα τα κράτη για διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) τους, η Κύπρος προχωρεί στην ετοιμασία πλάνου για σύσταση μιας «bad bank». Τραπεζικοί κύκλοι στην Κύπρο και στην Ευρώπη εκτιμούν ότι η χρονική φάση είναι ευνοϊκή να ξεκινήσουν τα μέλη-κράτη να επιλέγουν το μοντέλο της «bad bank»

που τα εξυπηρετεί. Πληροφορίες θέλουν το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να έχει αποφασίσει την πρόσληψη ομάδας που θα εκπονήσει αυτή την εργασία, δηλαδή σύμβουλοι να φτιάξουν το σκελετό της «bad bank». Όπως εξηγούν τραπεζικές πηγές, πρόκειται για «road map» που θα ενεργοποιηθεί αν χρειαστεί και όχι εδώ και τώρα. **Οικονομική, σελ. 4**

Ασκήωτα τα βάρη στο λιανικό εμπόριο

Εμφαση στις online αγορές

Γκρίνια επικρατεί στο λιανικό εμπόριο και ιδιαίτερα στον κλάδο ένδυσης και υπόδησης για τα μέτρα που εξαγγέθηκαν προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι επιπτώσεις από το νέο lockdown. Οι καταστηματάρχες διερωτούνται πώς μπορούν να πληρώσουν ενοίκια και δόσεις με κατεβαμένα τα ρολά. Ορισμένοι, σε μια προσπάθεια να σώσουν ό,τι σώζεται, δίνουν έμφαση στις «online» πωλήσεις. **Οικονομική, σελ. 6**

ΤΟΥΡΚΙΑ

Ο Μπάιντεν φέρνει αλλαγή συμπεριφοράς

Η σύφιξη των σχέσεων Τουρκίας - Κατάρ αναμένεται να έχει συνέχεια και το 2021, καθώς μαζί με τις πρωτεύουσες της περιοχής, η Άγκυρα θα αναμένει τις νέες επιλογές της Ουάσινγκτον. Επίσης, οι πρωτεύουσες της Μέσης Ανατολής θεωρούν σίγουρο ότι ο Τζο Μπάιντεν, μακροπρόθεσμα θα ασχοληθεί και με τις εξελίξεις στην περιοχή. **Σελ. 10**

ΕΘΝΟΠΙΣΤΙΚΑ ΕΛΛΑΔΑ

Μετά τα Rafale παίρνει σειρά το Πολ. Ναυτικό

Η ψήφιση του νομοσχεδίου από την Ελληνική Βουλή για την προμήθεια 18 μαχητικών τύπου «Ραφά» ολοκληρώνει ένα σημαντικό σκέλος του σχεδιασμού ενίσχυσης της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας. Σειρά παίρνει το Πολεμικό Ναυτικό με προμήθεια νέων φρεγατών και αναβάθμιση υφιστάμενων τον προϋπολογισμό. **Σελ. 17**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΔΙΑΔΡΟΜΗ

Πλατεία Ελευθερίας μια πρώτη ανάγνωση

Μέρος της νέας πλατείας Ελευθερίας στη Λευκωσία άνοιξε για το κοινό. Η «Κ» κάνει μια πρώτη ανάγνωση για το εικαστικό της αποτύπωμα. Στην «Κ» μιλάνε οι καλλιτέχνες και γνώστες της δημόσιας τέχνης, Νίκος Κουρούσις και Θεόδωρος Γρηγορίου. **Ζωή, σελ. 4**

ΙΔΕΕΣ

Τα αδιεξοδικά τέρατα του τραμπισμού

Ο καθηγητής φιλοσοφίας στο Boston College και συγγραφέας πολλών και σημαντικών βιβλίων Ρίτσαρντ Κέρνι μιλάει στην «Κ» για τη φιλοσοφική προσέγγιση όσων οδήγησαν στην εισβολή στο Καπιτώλιο. Ο καθηγητής λέει ότι δεν είναι δυνατόν ο τραμπισμός να εξαφανιστεί μέσα σε μία νύχτα, μιλάμε για εκατομμύρια ανθρώπους. **Ζωή, σελ. 1**

ΦΕΓΓΑΡΟΣ REACTS

Το πρότζεκτ NAMA DAMA

Η Αναστασία Δημητριάδου μιλάει στην «Κ» για το σόλο πρότζεκτ της Nama Dama. Πειραματίζεται με την κλασική, φολκ, παραδοσιακή, ροκ, ποπ και σόουλ μουσική και θα το απολαύσουμε διαδικτυακά στο ψηφιακό μουσικό φεστιβάλ Φέγγαρος Reacts. **Ζωή, σελ. 4**

Advertisement for the mobile app 'το ΚΙΝΗΤΟ σου πορτοφόλι' (the mobile wallet) by Hellenic Bank. It features an image of a smartphone displaying the app interface and a credit card. Text includes: 'Κατέβασε το Hellenic Bank Wallet και κάνε ανέπαφες συναλλαγές με το κινητό σου!', 'ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ', and 'Επίσημο όργανο της τραπεζορρύθμισης www.hellenicbank.com.cy/hellenicbankwallet'.

Advertisement for Zenith watches. It features a close-up of a Zenith watch with a blue dial and leather strap. Text includes: 'ZENITH THE FUTURE SINCE 1865', 'DEFY INVENTOR', and 'Vassos Eliades Accessories Ltd Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361'.

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Η επιστροφή της γηραιάς κυρίας

«Κυρίες μου, να σας συστήσω τον Τζάστιν», είπε η Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον και στράφηκε νωκελικά προς τον άντρα που στεκόταν δίπλα της. Εκείνος, με μια μύλλον επιτηδευμένα ελαφρά υπόκλιση, αρκέστηκε σ' ένα λακωνικό «Ladies» και χαμογέλασε στο καρέ. «Ο Τζάστιν είναι ο γιος της ερωμένης του άντρα μου» συμπλήρωσε η Ιουλία, απολαμβάνοντας την έκκληση στα πρόσωπα των φιλενάδων της.

Το ότι η χήρα Ουίλσον έχασε το σπίτι της, λόγω μη εξυπηρετούμενων χρεών, ήταν το δημοφιλέστερο θέμα συζήτησης στα σαλόνια της αγγλόφωνης Δεξιάς κατά την περίοδο των εορτών. Στις μικρές συνάξεις των 10 ατόμων η χρεωκοπία της ανακυκλώθηκε, διανοημένη με δεκάδες αυθαιρεσίες, σε βαθμό που κάποιοι τολμηροί της έδωσαν και τίτλο: τα Ιουλιανά. Ένα αστικό μελόδραμα που εκτυλίχθηκε τον μαύρο Ιούλιο του 2020, όταν μια αληθινή κυρία έγινε βόρα των τραπεζών. Μια βδομάδα πριν από τα Χριστούγεννα γράφτηκε ο συγκινητικός επίλογος, με την μετρίωση της στο τριτάρι της οδού Κωστή Παλαμά που της παραχώρησε ο νόθος υιός Ουίλσον. «Πάντα στηρίζομαι στην καλοσύνη των ξένων» είπε η Ιουλία με τη γνωστή θεατρική της υπερβολή. «Αν και ο αγαπητός Τζάστιν, δεν είναι ακριβώς ξένος», συμπλήρωσε τρυφερά. «Ladies», επανέλαβε εκείνος, κάνοντας την ίδια γελία υπόκλιση για δεύτερη φορά μέσα σε μερικά μόλις λεπτά.

«**Από εδώ** η Lady E, Ευγενία Καλαμαρού, η Lady K, Κουλλίτσα Κυριακού και η Lady F, Φώφη Κούταλου» έκανε τις απαραίτητες συστάσεις η Ιουλία. «Και η Lady»; ανρωτήθηκε ο Τζάστιν δείχνοντας προς την κουζίνα. «Αυτή είναι η Ελλού. Θες να την πούμε και αυτήν Lady; Να την πούμε! Εδώ, χρυσέ μου, έγινε το συστρίγγιλο με τη Lady Έμιλυ Κάρτσιαν Duchess of Υόλου και δεν ανα-

Στην Αγία Πετρούπολη έχουν σε μεγαλύτερη εκτίμηση τον διεθνούς φήμης Millo, εξού και δεν πέρασαν το γκράφιτι τρίτο χέρι όπως στην Πάφο.

ρωτήθηκε κανείς από πού κι ως πού ο τίτλος ευγενείας». «Τη γλωσσολογία πια την καμένη την κοπέλα», πετάχτηκε η Καλαμαρού ως συνήγορος του συναγερμικού πολιτή. «Ποια καμένη, καλέ, που δεν την προλαβαίνουμε; Εδώ δεν έκλεισε εξαμηνία η ηγερία των σοσιαλιτέ και έκανα απολογισμό πεπραγμένων!» «Είναι κομψό κορίτσι πάντως η Έμιλυ», επέμεινε η Ευγενία. «Αυτό, ναι. Δεν ονομάστηκε τυχαία άλλωστε υπουργός πρεσβυτείας φθινόπωρο, χεϊμώνας 2021». «Αυτά λέτε και θα μπουκάρουν οι ΚΥΠατζήδες», σχο-

λίασε η αριστερή (με την καλή έννοια) Κουλλίτσα Κυριακού και ζήτησε να ξαναγίνουν στο διαμέρισμά.

«**Πού είναι** το υπόλοιπο σπίτι;» αναφώνησαν εν χορώ οι κυρίες, όταν ολοκληρώθηκε το ολιγόλεπτο tour. Η Ιουλία επέλεξε να μην απαντήσει. Τον τελευταίο μήνα βίωσε μόνη της τα πέντε στάδια που ακολούθησαν την απώλεια της οικίας της στον Άγιο Ανδρέα: άρνηση, θυμός, διαπραγμάτευση, κατάθλιψη και απομόνωση 2021». «Αυτά λέτε και θα μπουκάρουν οι ΚΥΠατζήδες», σχο-

τοκία του καλού της φίλου Νεοτόλεμου Μιχαηλίδη, υπό συνθήκες μάλα παρανομίας λόγω lockdown. Ίσως το κορμί της, λοιπόν, και κατέφυγε στο έπος της Φωσκολιάδας που την έθρεψε πνευματικά, για να επαναλάβει την επιτυχημένη της ατάκα: «Μου λέγανε πάντα, κυρία Ιουλία είστε τόσο πλούσια και τόσο απλή! Ε να, λοιπόν, που τώρα πια είμαι μόνο απλή», είπε κι άπλωσε το χέρι της προς τον Τζάστιν Ουίλσον, ο οποίος μαγεμένος ψιθύρισε... «Fabulous!». «Ο αγαπητός Τζάστιν είναι ολίγον γκέι» διευκρίνισε, για να ει-

σπράξει το μικρόκολλο σχόλιο της Κούταλου: «Σαν να μας λες ότι είναι ο πάπας καθολικός».

Η πολιτική ατζέντα της ημέρας είχε πάνω πάνω τον Χάρη και έπειτα κάτι δευτερότριτο, «καθότι με την πανδημία δεν κινδυνεύουμε να χάσουμε μόνο την υγεία μας αλλά και το χιούμορ μας», γκρίνιαζε η οικοδόσπινα. «Πάλι καλά να λέμε που υπάρχει ο Συναγερμός και δεν μας αφήνει να πλήξουμε. Αρροσκοπέλες, κατάλαβε καμία γιατί ο Χάρης έπαθε ξαφνικά μια φούντωση μια

φλόγα;». «Ποινικοποιήστε τώρα και την άποψη!», εξεμάνη η Καλαμαρού. «Εγώ, πάντως, μαθαίνω πως όλη αυτή η πρεμούρα για δημοσιότητα οφείλεται σε δημοσκόπηση, όπου ο Χάρης δεν κατατάσσεται πρώτος, για να το θέσω όσο πιο κομψά γίνεται». «Και ποιος είναι πρώτος δηλαδή;». «Ας πούμε ότι στην Πινδάρου εσχάτως κάνει μεγάλο σουξέ το ωραίο, νέος και δημοφιλής», απάντησε η Ιουλία και ζήτησε μπιριμπάκι.

Τώρα που η Άννα Μαραγκού θα κατέλθει στις εκλογές ως «Μόνο Αμμόχωστος», σημαίνει πως μπορούμε επιτέλους κι εμείς να κάνουμε κόμμα «Μόνο Αστική Λευκωσία;». / Σαν Game of Thrones δεν ακούγεται αυτό, αλλά σε low budget παραγωγή; / Η υψηλή δημοφιλία της Άννας Θεολόγου να μας ανασυγκάσει; / Τουτέστιν, για να θυμηθούμε και τον παλιό καλό Νίονιο, του Θεού η χάρη να μας φυλάει απ' τα σουξέ; / Έρχεται Ματσάκης να φυλακτούμε απ' τα χειρότερα; / Αυτό που εξαφάνισαν στην Πάφο το γκράφιτι του Millo είναι τόσο αδιανόητα επαρχιώτικο όσο φαίνεται;

Αυτά τα ακανθώδη ερωτήματα απασχόλησαν τις κυρίες στην πρώτη σύνοψη του καρέ. Ασφαλείς απαντήσεις δεν δόθηκαν. Πλην ενός ερωτήματος, το οποίο τέθηκε από την Ιουλία Παλαιολόγου Ουίλσον, για τον λόγο ύπαρξης της εκπομπής «Εκκλησία και Ένοπλες Δυνάμεις της Κύπρου» στο ραδιοφωνικό σταθμό της Αρχιεπισκοπής «Ο Αληθινός Λόγος». «Η εκπομπή θα ασχολείται με κοινωνικά, εθνοκοινωνικά και άλλα θέματα που προβληματίζουν τους σύγχρονους νέους ανθρώπους» απάντησε η Καλαμαρού, παπαγαλίζοντας το δελτίο Τύπου. «Η να είσαι σύγχρονο ευρωπαϊκό κράτος ή να μην είσαι...», σχολίασε η χήρα, θέλοντας να έχει όπως πάντα τον τελευταίο λόγο.

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
17.1.1941

«**ΣΑΟΥΘΑΜΠΤΟΝ**»: Εν σχέσει με τις απωλείας, τας οποίας υπέστη το βρετανικόν ναυτικόν κατά την εν λόγω αεροναυμαχίαν [στην Κατάνη της Σικελίας], το βρετανικόν Ναυαρχείον ανακοινώνει ότι το καταδρομικόν «Σαουθάμπτον», όπερ υπήρξε στόχος κοινής γερμανο-ιταλικής αεροπορικής επιθέσεως εν τη κεντρική Μεσογείω την παρελθούσαν Παρασκευήν, απωλέσθη τελείως. Το σκάφος, μετά την κατ' αυτού επίθεσιν, εκκλήθη υπό φλογών και εδέσσε να βυθισθή υπ' αυτών τούτων των αγγλικών δυνάμεων όταν διεπιστώθη ότι ήτο αδύνατον να ρυμουλκηθή εις λιμένα.

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ: Κατά τας αυτάς πληροφορίας συνεχίζεται εντατικώτατα ο εξοπλισμός της Αμερικής. Η επί των αμυντικών επιτροπή της Βουλής ενέκρινεν ομοφώνως την αίτησιν των ναυτικών αρχών προς έγκρισιν 909 εκατομ. δολλαρίων διά την ναυπήγησιν 400 μικρών πολεμικών πλοίων. Ο ναύαρχος Ρόλινσον ζήτησε από την αυτήν επιτροπήν την έγκρισιν πιστώσεως 300 εκατομ. δολλαρίων διά την εγκατάστασιν επί των αμερικανικών πολεμικών μέσων προστασίας κατά των βομβών και των εναερίων τορπιλών.

ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ: [...] Η Εκκλησία και άπας ο λαός της Αγγλίας μετέκουσι πλήρως της αγανακτήσεως, την οποίαν εν δυνάμει πολλή εξεφράσατε επί τη απροκλήτῃ ἐπιθέσει της Ιταλίας κατά της ελευθερίας και ανεξαρτησίας της Ελλάδος. [...] Η Υμετέρα Μακαριότης [Χρυσάνθος] θα ευαρεστηθῆ να γνωρίσῃ ὅτι ο λαός της χώρας ταύτης παρεκλήθη ὡς προσφῆρ τας πνευμένες αὐτοῦ προσευχάς την Κυριακή 15 Δεκεμβρίου, υπέρ της Ελλάδος, του Βασιλέως αὐτῆς, των Κυβερνητῶν αὐτῆς, των στρατευμάτων, του λαοῦ και του σκοποῦ τον οποίον τόσοσν γενναίως υπερασπίζει. [...] Είμεθα πιστοὶ Ὑμῶν Αδελφῶν εν Χριστῷ. Κόσμο Λαγκ, Αρχιεπίσκοπος Καντερβουρίας - Ουίλιαμ Τέμπολ, Αρχιεπίσκοπος Υόρκης.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ

Με άριστα
το 10

1 Στα λεφτά. Η καταψήφισή του προϋπολογισμού στοιχίσε επιπλέον 300 εκατ. στον Πετρίδη. Δικά του είναι; Δώστε στον λαό παντεσπάνι. Μαρία Αντουανέτα ο Κωνσταντίνος. Λουδοβίκος ο Σιζό.

2 Στον Μύθο. Η νέα πλατεία ελευθερίας «δεν έχει πράσινο», φώναζαν δημοσιογράφοι, οικολόγοι, και όλο το ποιοτικό σύμπαν. Τώρα που κατέβηκαν κάτω δεν διάβασα ένα «σόρυ κάναμε λάθος». Μεγάλη υπόθεση να μπορείς να λες «εκανα λάθος».

3 Στα σοκάκια. Το ότι ο Γιωρκάτζης μήπιο τώρα να φτιάξει και τη Ρηγαίνης δεν ξέρω αν είναι σωστό, και ούτε αποφάσισα αν θα συμφωνήσω. Εκτός και αν θα την επαναφέρει στην παλιά ένδοξη της μορφή, ως το πρώτο red light district της Μέσης Ανατολής.

4 Στο διδακτορικό. Η στήλη πιστεύει πως όλοι οι κύπριοι πολίτες θα πρέπει να φέρουν μετά τα εξήντα χρόνια τους τιμής ένεκεν τον τίτλο του διδάκτορα. Δεν νομίζω να υπάρχει άλλη χώρα που ο λαός της γνωρίζει να επεξηγήσει αλλά και να συνομιλήσει με βάση τις πιο κάτω ορολογίες: Ομοσπονδία, συνομοσπονδία, ενιαίο κράτος, χαλαρή ομοσπονδία, καντόνια, πολιτική ισότητα, κυριαρχική ισότητα και άλλα πολλά. Όλοι με PhD από το Πανεπι-

«**Αν ένας άνθρωπος** αγαπάει τη δουλειά του - ανεξάρτητα από οποιοδήποτε ζήτημα επιτυχίας ή φήμης - είναι εκλεκτός των θεών». Ρόμπερτ Λούις Στήβενσον.

στήμιο Κύπρου (μας στοιχίζει και ένα δισ.), να τσακρίσουν και όλοι οι πανεπιστημιακοί.

5 Στην αγορά. Όταν ο Παπανδρέου αγόραζε 100 Μπράζ και F-16, ως μάστορας του μπαλκονιού τη βάφτισε ως «αγορά του αιώνα». Τώρα ο Μπισσοτάκης αγοράζει Rafale και ούτε ατάκα ούτε ένα Τουί. Όπως θα έκανε και ο πατέρας του. Η διαφορά των δύο οίκων.

6 Στην απόσταση. Η Κύπρος ήταν πάντα μακριά. Πλέον και λόγω του φύλαρχου Ταγιή, τα μακρινά έγιναν κοντά, αφού συνειδητοποιήσαμε πως η Κύπρος είναι το φυλάκιο του Αιγαίου. Με τα Rafale σίγουρα η δικαιολογία πως είναι μακριά δεν ισχύει πλέον, ούτε καν ως τεχνικός

όρος. Θεός φυλάξοι.

7 Στην αλήθεια. Όποιος κάνει δημοσκοπήσεις γνωρίζει πως περίπου το ένα τρίτο των Κυπρίων απαντά «αυτοί από εκεί και εμείς από εδώ». Αρά ο καινοφανής πολιτικός σπαραγμός για τα «δύο κράτη» δεν γίνεται αντιληπτός από εμένα. Μου θυμίζει την κοινή που ξαφνικά έμαθε πως οι άλλες πληρώνονταν.

8 Στη συζήτηση. Από την άλλη πλέον μια συζήτηση για το ποια λύση θέλουμε, είναι η ώρα να την κάνουμε δεν νομίζετε; Ωραία τα παιχνιδάκια και οι καριέρες, οι πολιτικές με κροκοδείλια δάκρυα. Ωραίο το όχι για να τσιμεντωθεί το Ναι. Ωραίο και το Ναι για να μην μας πουν απορριπτικούς. Οι πραγματικότητες μας

έχουν ξεπεράσει και είναι ώρα για αποφάσεις. Επειδή όμως προβλέπω πως δεν θα τις πάρουμε, θα τις πάρουν άλλοι για εμάς. Όπως πάντα.

9 Στα καλά νέα. Προχωρά η δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού. Όμως, Healthy Πρόεδρε, πρόσεξε ποιον θα διορίσεις, γιατί αν είναι να βάλουμε να φυλάνε τα πρόβατα οι λύκοι, να λείπει το βύσσινο.

10 Στην πραγματικότητα. Οι εικόνας που έδωσε στη δημοσιότητα ο ΟΚΥΠΥ με ασθενείς και νοσηλευτές να παλεύουν στις εντατικές μονάδες την υπέρτατη μάχη της ζωής, μας φέρνει και προ της πραγματικής αλήθειας. Όπως επίσης και μας αναδεικνύει ποι οι είναι οι πραγματικοί ήρωες μας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Αρχινοτάκτρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΑΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Η τουρκική ατζέντα για την Πενταμερή

Η Άγκυρα στο Κυπριακό άφησε την αρχή της πολιτικής ισότητας για να υιοθετήσει σταδιακά αυτή της κυριαρχικής ισότητας

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Στις αρχές της προηγούμενης εβδομάδας, στη στιγμή που η στενή συνεργασία του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ, Τζέιν Χολ Λουτ, πραγματοποιούσε νέες επαφές με τις δύο ηγεσίες της Κύπρου, ο πρόεδρος της Τουρκίας αναφέρθηκε εκ νέου στην αλλαγή στρατηγικής της κυβέρνησής του για το Κυπριακό. Ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν έστειλε το μήνυμα ότι στο Κυπριακό πλέον έχει έρθει η ώρα για να τεθούν επί τάπητος εναλλακτικές στρατηγικές. Τη στιγμή που ο κ. Ερντογάν αναφερόταν στην ενδεχόμενη αλλαγή βόσης διευθέτησης του προβλήματος, στη Λευκωσία, ο ηγέτης των Τουρκοκυπρίων Ερσίν Τατάρ παρουσάζει στην κ. Λουτ την άποψη της τ/κ πλευράς για την κυριαρχική ισότητα και τη λύση των δύο κρατών. Μετά τη νέα συνάντησή του με την κ. Λουτ, ξεκαθάρισε ότι η τ/κ πλευρά επιθυμεί να συμμετάσχει στην άτυπη πενταμερή διάσκεψη της Νέας Υόρκης, για να συζητήσει την αλλαγή των βασικών παραμέτρων λύσης του Κυπριακού, απορρίπτοντας τα νέα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ), τα οποία φέρνει αυτό το διάστημα στο προσκήνιο η ε/κ ηγεσία. Τόσο τα νέα μηνύματα της κυβέρνησης Ερντογάν όσο και οι ιδιότητες θέσεις της ηγεσίας Τατάρ, σε συνδυασμό με τις νέες πληροφορίες που φτάνουν στην «Κ» από σειρά καλά ενημερωμένων τ/κ και τουρκικών πηγών, δείχνουν ότι Άγκυρα και τ/κ πλευρά ετοιμάζονται να συμμετάσχουν στον νέο γύρο διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό με μια νέα «ατζέντα». Η τουρκική ατζέντα για την άτυπη Πενταμερή και τη νέα περίοδο που ακολουθεί στο Κυπριακό χαρακτηρίζεται από τρία σκέλη που αφορούν την ουσία

της λύσης, τα σχετικά με το ενεργειακό πεδίο και φυσικά το μελλοντικό πλαίσιο ασφαλείας-εγγυήσεων της Κύπρου.

Αναλύοντας τις τελευταίες εξελίξεις, οι πηγές της «Κ» προβάλλουν την άποψη ότι στο Κραν Μοντάνα ο ΟΗΕ, η Ελλάδα και η ε/κ πλευρά βρήκαν απέναντί τους την ηγεσία του Μουσταφά Ακιντζί και την Άγκυρα που το 2017 από κοινού στόχευαν στην επίτευξη τριών βασικών στόχων: Τελικά διευθέτηση του Κυπριακού με βάση την αρχή της πολιτικής ισότητας, έτσι όπως την ερμήνευε η ηγεσία Ακιντζί, την έναρξη της συνεργασίας στο πεδίο της ενέργειας και τη δημιουργία ενός νέου πλαισίου ασφαλείας, το οποίο από τη μία θα διαιώνιζε για ένα χρονικό διάστημα την τουρκική στρατιωτική παρουσία στο νησί και από την άλλη θα παρείχε το «αίσθημα της ασφάλειας» στους Τ/κ.

«Στο τέλος του Κραν Μοντάνα οι Τούρκοι διπλωμάτες διαπίστωσαν ότι και στα τρία προαναφερόμενα πεδία, το χάσμα που χώριζε τις εμπλεκόμενες πλευρές ήταν αγεφύρωτο. Η ε/κ πλευρά ερμήνευε με πολύ διαφορετικό τρόπο την αρχή της πολιτικής ισότητας, εστιάζοντας κυρίως την προσοχή της στο ζήτημα του βέτο. Την ίδια ώρα, Αθήνα και ε/κ πλευρά από κοινού δεν ήταν έτοιμες για συνεργασία στο ενεργειακό πεδίο. Τέλος, Αθήνα και ε/κ πλευρά επιχειρούσαν να στήσουν παγίδες στο ζήτημα εγγυήσεων που μακροπρόθεσμα θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια των Τ/κ και τα ζωτικά συμφέροντα της Άγκυρας στην περιοχή», σημειώνουν τουρκικές πηγές με μεγάλη πείρα στο πεδίο της διπλωματίας. Κατά την άποψή τους, διαπιστώνοντας το αδιέξοδο σε αυτά τα τρία, κρίσιμα σημεία, η Άγκυρα

Άγκυρα και τ/κ πλευρά ετοιμάζονται να συμμετάσχουν στον νέο γύρο διαπραγματεύσεων με αναθεωρημένη «ατζέντα».

Μια νέα «συνεργασία» θα είναι περιορισμένης εμβέλειας και θα αφορά λιγοστά πεδία.

μετά το 2017 αποφάσισε να γυρίσει σελίδα στο Κυπριακό, μια εξέλιξη την οποία έρχεται να σφραγίσει η επικείμενη άτυπη διάσκεψη.

Η τουρκική πλευρά αναθεώρησε τη στρατηγική της στο Κυπριακό, στον απόηχο των εξελίξεων στο εσωτερικό της Τουρκίας, σε μια περίοδο που η κυβέρνηση του Ερντογάν προχώρησε στη σύσφιξη της συνεργασίας της με το εθνικιστικό κίνημα και τη νέα ηγεσία των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων. Πρόκειται για την περίοδο που η Τουρκία άρχισε να ακολουθεί επθετική στρατηγική σε Συρία, Λιβύη, Καυκάσο και Ανατολική Μεσόγειο. «Το δόγμα της Γαλάζιας Πατρίδας ήρθε σε μια στιγμή που η Άγκυρα στο Κυπριακό άφησε πίσω της την αρχή της πολιτικής ισότητας για να υιοθετήσει σταδιακά αυτή της κυριαρχικής ισότητας», σημειώνουν οι πηγές της

«Κ» που προσθέτουν: «Τη στιγμή που έγινε κατανοητό ότι η προσπάθεια λύσης του Κυπριακού με βάση την ομοσπονδιακή φόρμουλα των τελευταίων 50 ετών είχε αποτύχει, η Άγκυρα επικέντρωσε την προσοχή της στην προοπτική της συνεργασίας δύο ανεξάρτητων και κυριαρχικών κρατών της Κύπρου. Από τη δική της οπτική γωνία, αυτή η συνεργασία θα είναι περιορισμένης εμβέλειας, θα αφορά λιγοστά πεδία, και θα μπορεί να έρθει υπό τη σκέπη της συνομοσπονδίας ή τη συνεργασία δύο γειτονικών κρατών. Επίσης, θα συνοδεύεται από την αναδιάρθρωση των συνόρων στην Κύπρο και το κλείσιμο του κεφαλαίου του Περιουσιακού κυρίως με τη φόρμουλα της ανταλλαγής ε/κ-τ/κ περιουσιών και αποζημιώσεων».

Εγγυήσεις και Φ.Α.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στην Άγκυρα τόσο οι κύκλοι της κυβέρνησης Ερντογάν όσο και οι κύκλοι της αντιπολίτευσης προβάλλουν την άποψη ότι στο σημείο που έχουν οδηγηθεί σήμερα οι εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο και στο Κυπριακό, οι εμπλεκόμενες πλευρές

δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να αναζητήσουν τη λύση σειράς προβλημάτων μέσα από «εναλλακτικές φόρμουλες». Με άλλα λόγια, η τουρκική αντιπολίτευση, με σιωπηλό τρόπο, υποστηρίζει την απόφαση της κυβέρνησης Ερντογάν να συμμετάσχει στην άτυπη διάσκεψη για το Κυπριακό με τροποποιημένη ατζέντα, στην καρδιά της οποίας βρίσκεται η αρχή της κυριαρχικής ισότητας, την οποία ανέπτυξε πριν από λίγες εβδομάδες στην «Κ» ο ίδιος ο κ. Τατάρ.

Κυβέρνηση Ερντογάν και κόμματα της τουρκικής αντιπολίτευσης, με εξαίρεση ορισμένους πολιτικούς σχηματισμούς που εκπροσωπούνται στη Μεγάλη Εθνοσυνέλευση της Τουρκίας και υποστηρίζουν κυρίως οι Κούρδοι και η τουρκική Αριστερά, συμφωνούν και ως προς τη στρατηγική που καλείται να επιστραφεί η Άγκυρα για την εξασφάλιση των τουρκικών και τ/κ συμφερόντων στο πεδίο της ενέργειας καθώς και για τη διαίωξη της τουρκικής στρατιωτικής παρουσίας στην Κύπρο.

Ως προς το πρώτο ζήτημα, σε Άγκυρα και τ/κ πλευρά επικρατεί κλίμα ομοφωνίας για το γεγονός ότι οποι-

αδήποτε διευθέτηση είτε στην Ανατολική Μεσόγειο είτε στο Κυπριακό θα πρέπει να πλαισιώνεται από μια συμφωνία με την οποία η Τουρκία και οι Τ/κ θα εμπλακούν ενεργά στο νέο ενεργειακό πλαίσιο της περιοχής. Ο ίδιος ο κ. Τατάρ, αναφερόμενος στην επικείμενη άτυπη διάσκεψη για το Κυπριακό, ξεκαθαρίζει ότι αναμένει ότι με τον έναν ή τον άλλο τρόπο το ζήτημα του φυσικού αερίου θα έρθει στο προσκήνιο των διαπραγματεύσεων.

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα της ασφαλείας, όλες οι τελευταίες πληροφορίες της «Κ» δείχνουν ότι η Άγκυρα εξακολουθεί να κρατά ανοικτή την πόρτα στην προοπτική της τροποποίησης του καθεστώτος εγγυήσεων με τη βασική προϋπόθεση ότι η τελική συμφωνία σε αυτό το ζήτημα δεν θα προνοεί τη μακροπρόθεσμη, οριστική απομάκρυνση των τουρκικών στρατευμάτων από το νησί, αλλά την παραμονή τους στο βόρειο κομμάτι του νησιού με βάση τη νέα, συνολική διευθέτηση του Κυπριακού. «Η λύση των δύο κρατών παρέχει χρυσή ευκαιρία για τη διευθέτηση αυτού του προβλήματος. Οι Τ/κ αποκτούν το δικό τους, διεθνώς αναγνωρισμένο κράτος, το οποίο θα μπορεί να συνάψει με την Τουρκία συμφωνίες ασφαλείας και αμυντικής συνεργασίας, έτσι όπως τις επιθυμεί», καταλήγει μια πηγή, η οποία παρακολουθεί το Κυπριακό από τη σκοπιά της τ/κ Δεξιάς για σειρά δεκαετιών. Η πηγή εκφράζει, επίσης, την άποψη ότι η προαναφερόμενη πρόταση διευθέτησης του ζητήματος της ασφαλείας και των εγγυήσεων θα μπορούσε να έρθει στα πλαίσια μιας ευρύτερης συνεννόησης Τουρκίας-Ε.Ε., η οποία θα παρέχει στην Τουρκία «προνόμια» στην επικράτεια του υποτιθέμενου, ξεχωριστού τ/κ «κράτους».

Cyta Fiber για τις επιχειρήσεις με ταχύτητες μέχρι και 1 Gbps!

Αξιοποιήστε την τεχνολογία του μέλλοντος στην επιχείρησή σας σήμερα και επιλέξτε ανάμεσα από πέντε πακέτα Internet Business για να απολαμβάνετε:

- εξαιρετικά γρήγορες ταχύτητες σε απίστευτες τιμές,
- άμεση, γρήγορη και ασφαλή μεταφορά μεγάλου όγκου δεδομένων,
- αξιόπιστη και απρόσκοπτη σύνδεση,
- τεχνική υποστήριξη 24/7.

Μάθετε το όφελος που μπορείτε να απολαμβάνετε μέχρι να έρθει στη δική σας επιχείρηση:
<https://www.cyta.com.cy/cyta-fiber-business>

Ο οδικός χάρτης μέχρι και την άτυπη διάσκεψη

Η Λευκωσία ζητεί διασφαλίσεις από τα Ηνωμένα Έθνη για το πλαίσιο λύσης

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Αυτή τη φορά τα πράγματα θα είναι διαφορετικά. Δεν πρόκειται να ασχοληθεί ξανά κανείς γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών αν η κατάληξη θα είναι η ίδια», έλεγαν διπλωματικοί κύκλοι μετά και την αποχώρηση της ειδικής απεσταλμένης των Ηνωμένων Εθνών Τζέιν Χολ Λουτ από το Προεδρικό. Και αυτό δεν ήταν καθόλου τυχαίο, γιατί παρόλο που στο εσωτερικό γίνεται μία ολόκληρη συζήτηση κατά πόσο η διζωνική, δικαιονομική ομοσπονδία μετατρέπεται σε δόγμα, αν προϋποθέτει ή όχι την επιστροφή της Μόρφου και της Αμμοχώστου, αν η διχοτόμηση συντελείται ήδη και για το αν πρέπει να είμαστε σε θέση να διαχειριστούμε τη μη λύση και στα Κατεχόμενα επιμένουν για λύση δύο κρατών, την ίδια στιγμή γίνεται αντιληπτό ότι οι όποιες προσπάθειες των Ηνωμένων Εθνών για λύση δεν θα είναι και δε μπορούν να είναι επί αόριστον.

Τριήμερο και διαδικασία

Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ», την περασμένη Τετάρτη, η Πενταμερής αναμένεται το δεύτερο δεκαπενήμερο του Φεβρουαρίου, στη Νέα Υόρκη. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει απευθύνει ήδη πρόσκληση στους πολιτικούς αρχηγούς να τον συνοδεύσουν. Κίνηση που για πολλούς καταδεικνύει πως δεν θα είναι μια απλή διαδικασία και σε ένα ενδεχόμενο εξελίξεων θα θέλει τουλάχιστον την άποψή τους για τα επόμενα βήματα που θα πρέπει να ακολουθήσει. Ήδη ο υπουργός Εξωτερικών διαμνηύει στην «Κ» πως κανείς δεν πρέπει να πάει με την αίσθηση πως η τουρκική πλευρά θα ακολουθήσει προσεγγίσεις που θα οδηγήσουν την όλη διαδικασία σε αδιέξοδο. Η διάσκεψη υπολογίζεται πως θα διαρκέσει τρεις μέρες εκτός κι αν προκύψουν καταγιστικές εξελίξεις. Πρώτο βήμα θα είναι το δείπνο με τον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, θα ακολουθήσουν απευθείας επαφές με την κάθε πλευρά και την τρίτη μέρα θα υπάρξει «ολομέλεια», κοινή συνάντηση

δπλαδή, όλων των μερών. Μετά την πενταμερή διάσκεψη, αναμένεται να ξεκινήσει προπαρασκευαστική εργασία.

Η στάση Γκουτιέρες

Ήδη η Τζέιν Χολ Λουτ, κατά τη συνάντησή της με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, ξεκαθάρισε πως δεν τίθεται θέμα προϋποθέσεων για τη σύγκληση της Πενταμερούς και προετοίμασε παράλληλα τον πρόεδρο ότι δεν θα πρέπει να δημιουργηθούν υπερβολικές προσδοκίες. Όπως έχει ενημερώσει τον πρόεδρο η κα Λουτ,

Τρεις μέρες υπολογίζεται πως θα διαρκέσει η άτυπη Πενταμερής στη Νέα Υόρκη, εκτός κι αν υπάρξουν ραγδαίες εξελίξεις.

ο Αντόνιο Γκουτιέρες θα δει αν υπάρχει έδαφος για να ξεκινήσουν πάλι διαπραγματεύσεις. Αν αυτό, ανέφερε η κα Λουτ, δεν γίνει αποδεκτό τότε θα ξεκινήσει η συζήτηση για τα ΜΟΕ. Υπενθυμίζεται πως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει ήδη υποβάλει δέσμη προτάσεων για Μέτρα Οικονομικής Εμπιστοσύνης. Να ανοίξει η Αμμοχώστος για τους νόμιμους κατοίκους υπό τα Ηνωμένα Έθνη με αντάλλαγμα τη σύζηση για τη λειτουργία του αεροδρομίου της Τύμπου. Λειτουργία του λιμανιού της Αμμοχώστου με αντάλλαγμα την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας από πλευράς της Τουρκίας. Πρόταση για δημιουργία escrow-waccoupt για τους υδρογονάνθρακες. Ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών ξεκαθάρισε παράλληλα πως δεν πρόκειται να λειτουργήσει ως επιδιαιτητής στην Πενταμερή και πως είναι έτοιμος να συμβάλει θετικά στην όλη διαδικασία. Σύμφωνα με την ενημέρωση που είχαν τα μέλη του Εθνικού Συμβουλίου από τον πρόεδρο, ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών είναι ανοικτός σε εισηγήσεις και σε ιδέες που θα εκφράσουν τα μέρη,

Ο Αντόνιο Γκουτιέρες φέρεται να είναι ανοικτός σε εισηγήσεις και σε ιδέες που θα εκφράσουν τα μέρη, ενώ είναι διατεθειμένος να απευθυνθεί στο Συμβούλιο Ασφαλείας και να ζητήσει πιο διευρυμένη ή και διαφορετική εντολή αν το ζητήσουν οι δύο πλευρές.

Ο Νίκος Αναστασιάδης επικοινωνήσει τηλεφωνικά με τον Αντόνιο Γκουτιέρες, με τον τελευταίο να ξεκαθαρίζει πως δεν υπάρχει αλλαγή στις θέσεις των Η.Ε.

ενώ είναι διατεθειμένος να απευθυνθεί στο Συμβούλιο Ασφαλείας και να ζητήσει πιο διευρυμένη ή και διαφορετική εντολή αν το ζητήσουν οι δύο πλευρές.

Τα σενάρια

Από το Κραν Μοντάνα και μετά, ο Αντόνιο Γκουτιέρες έχει μετρήσει πολύ προσεκτικά τις κινήσεις του, καθώς στόχος του ήταν να αποφύγει το ναυάγιο των συνομιλιών. Είναι κάτι που λαμβάνει υπόψη η Λευκωσία και ενισχύει την εκτίμησή της ότι η συζήτηση σε μία άτυπη διάσκεψη δεν θα είναι εντελώς ανοικτή. Σύμφωνα με πηγές από τα Ηνωμένα Έθνη, υπάρχουν ήδη τρία σε-

νάρια κατά τη σύγκληση της άτυπης πενταμερούς.

- Να διαπιστωθεί πως παρόλο που υπάρχουν διαφορές μπορεί να δημιουργηθεί μία κοινή προοπτική.
 - Να διαπιστωθεί πως δεν υπάρχει κοινό όραμα επί του παρόντος.
 - Να διαπιστωθεί πως δεν υπάρχει οποιοδήποτε περιθώριο άλλου βήματος, στέλλοντας έτσι το μήνυμα του πλήρους ναυαγίου.
- Υπάρχει η σκέψη δηλαδή πως ο καθένας μπορεί να διατηρήσει τις θέσεις του, με την τουρκική πλευρά να επιμένει σε λύση δύο κρατών και την ε/κ πλευρά να επιμένει σε λύση διζωνικής, δικαιο-

νομικής ομοσπονδίας, με αποτέλεσμα το αδιέξοδο. Υπάρχει και η εκτίμηση πως η Τουρκία, «μπλοφάρει» περί δύο κρατών, καθώς στόχος της είναι να πετύχει τη συνομοσπονδία, ή για κάποιους τη χαλαρή ομοσπονδία. Όπως λέγεται, η Άγκυρα, εξαιτίας και της προσπάθειας που καταβάλλει για θετική ατζέντα με τις Βρυξέλλες, ενδεχομένως να παρουσιάσει ως μεγάλη υποχώρηση για την πλευρά της, να συζητήσει για ακόμη μία και τελευταία φορά διζωνική, δικαιονομική ομοσπονδία. Αυτό που φαίνεται να ενισχύει τις ελπίδες στη Λευκωσία για μία θετική έκβαση, είναι ο ρόλος των Βρυξελλών. Βάσει και των όσων αναφέρει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Νίκος Χριστοδουλίδης η Ε.Ε. έχει ήδη διαμνηύσει σε Άγκυρα και Κατεχόμενα πως η λύση δύο κρατών είναι «no go».

Συνεχίζουν οι κυρώσεις

Την ίδια στιγμή, πάντως, που αναμένονται εξελίξεις στο Κυπριακό, συνεχίζουν οι διαδικασίες των κυρώσεων. Η Λευκωσία κάνει κοινά διαβήματα με την Γαλλία για προσηκνυ επιπλέον ονομάτων και εταιρειών στη λίστα των κυρώσεων. Θεση με την οποία διαφωνούν κράτη μέλη της Ε.Ε., σημειώνοντας πως το «Μπαρμπάρους» αποχώρησε από την κυπριακή ΑΟΖ, συνεπώς δεν υπάρχει λόγος κυρώσεων. Το τι θα γίνει τελικώς, είναι ένα ζήτημα ανοικτό και ρόλο θα διαδραματίσει η επόμενη μέρα στις σχέσεις Άγκυρας-Βρυξελλών.

Η έκθεση και το τηλεφώνημα

Πάντως μεσοσύση της συζήτησης για άλλες μορφές λύσης και λίγο πριν από την πρόσκληση για άτυπη πενταμερή, προκάλεσε ιδιαίτερη ανησυχία στο Προεδρικό, το προσέδριο της έκθεσης του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, όπου δεν γίνεται καμία αναφορά σε διζωνική, δικαιονομική ομοσπονδία, όπως επίσης και το γεγονός ότι η Κυπριακή Δημοκρατία αναφέρεται ως «ελληνοκυπριακή αρχή», στέλλοντας το μήνυμα αποδοχής «ισότιμης κυριαρχίας» της τ/κ κοινότητας. Αυτή την ανησυχία εξέφρασε ο πρόεδρος της Δημοκρατίας σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχε με τον Αντόνιο Γκουτιέρες. Ο γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με πολιτικούς κύκλους, ξεκαθάρισε πως δεν υπάρχει αλλαγή στις θέσεις των Ηνωμένων Εθνών και πως στην παρουσίαση των εκθέσεων στο Συμβούλιο Ασφαλείας θα υπάρχει ξεκαθαρισμός των θέσεων του για τις παραμέτρους της λύσης.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΟΥ Κ. ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο παλαιορεαλιστής κ. Χάρης Γεωργιάδης

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης μπήκε στην κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη το 2013. Είχα τότε ρωτήσει μια καλή φίλη που γνώριζε τα του ΔΗΣΥ, ποιες είναι οι θέσεις του για το Κυπριακό. «Γενικά είναι υπέρ της λύσης» μου είχε πει, «αλλά δεν είναι το θέμα του». Οκτώ χρόνια αργότερα αποδεικνύεται πως η φίλη είχε δίκαιο. Εκείνο που με στενοχώρησε περισσότερο στο άρθρο και τη συνέντευξη του κ. Γεωργιάδη στην «Καθημερινή» είναι η πολύ ρηχή του γνώση για το εθνικό μας θέμα. Και οι αντιφάσεις. Γιατί πώς αλλιώς μπορεί να ερμηνευθούν οι θέσεις του, όταν από τη μία τονίζει με πειστικό τρόπο πως το στάτους κβο είναι καταστροφή, αλλά από την άλλη αναφέρεται σε λύση «ό,τι να 'ναι», σε «όποια λύση» και ...ικανοποίηση τουρκικών αιτημάτων προκειμένου να καταλήξουμε; Αφού αυτοαποκαλείται ρεαλιστής, ο κ. Γεωργιάδης θα έπρεπε να γνώριζε το αυτονόητο: πως η λύση που μπορούμε να πετύχουμε, δεν θα πρέπει να συγκριθεί με ένα wonderland, αλλά με τα σκληρά δεδομένα επί του εδάφους.

Και θα έπρεπε να γνώριζε ο κ. Γεωργιάδης, πως η στο παρά ένα λύση –που έλεγε και ο Νίκος Χριστοδουλίδης– του Κραν Μοντάνα ήταν νίκη επί σχεδόν όλων των σημείων σε βάρος της κατοχής σε βόρως του στάτους κβο. Οι αναφορές, λοιπόν, σε «όποια λύση» ή λύση «ό,τι να 'ναι» είτε έχει στόχο τα αφτιά των διχοτομιστών, είτε αποδεικνύει χοντρή άγνοια. Ελπίζω να είναι το δεύτερο.

Ο κ. Γεωργιάδης προχωρεί και σε ένα άλλο σοβαρό σφάλμα. Καταγράφει κάποιες τουρκικές θέσεις, τις αναγάγει σε πραγματικά γεγονότα που δεσμεύουν όλους (ακόμη και την πλευρά μας) και μετά αναρωτιέται αν μπορούμε να δεχτούμε κάτι τέτοιο! Αυτό είναι από τα πιο ευτελή «επιχειρήματα» των διχοτομιστών. Η Τουρκία έχει φυσικά τις θέσεις της. Και οι θέσεις της Τουρκίας σκληρύναν σημαντικά την τελευταία περίοδο. Αλλά αν θα βρεθεί λύση, θα είναι λύση εντός των ψυφισμάτων του ΟΗΕ που είναι ο μόνιμος στόχος της πλευράς μας, θα είναι λύση που θα υιοθετεί τη Χάρτα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,

Το όνειρο των Ελληνοκυπριών εθνικιστών πάει πίσω στη δεκαετία του '60. Τώρα έχουν τρόπο να ξεφορτωθούν την πολιτική ισότητα. Αλλά και τη μισή πατρίδα. Αυτή που θα είναι μέρος τους άλλου κράτους.

θα είναι λύση εντός του ευρωπαϊκού κεκτημένου. Όλα αυτά είναι και δεδομένα και αυτονόητα και δεν νομίζω να υπάρχει κάποιος που τα έχει 400 που να αποδέχεται λύση που δεν τα περιλαμβάνει. Συνεπώς ο λόγος να τονίζεται με τους φόρους σε κάθε παράγραφο η αρνητική στάση της Τουρκίας, ενώ γνωρίζουμε πως αν είχαμε καταλήξει σε λύση, θα ήταν κάτι πολύ διαφορετικό;

Άλλες ατυχείς εκφράσεις του κ. Γεωργιάδη αφορούν την αντίληψή του για το ότι η ομοσπονδία θα «χά-

ριζε» τον βορρά στην Τουρκία, ή πως επειδή πέθαναν οι πρόφυγες και θα είναι δύσκολο να πάρουμε πίσω περιουσίες, τότε πάει και η λογική της ομοσπονδίας. Καλά, είναι τόσο δύσκολο να αντιληφθεί ο κ. Γεωργιάδης πως υπάρχει τεράστια διαφορά στο να ξεπουλήσεις την Κερύνεια στην Τουρκία από τη μια (που θα είναι το αποτέλεσμα της διχοτόμησης ή των δύο κρατών), με το να έχεις μια ομοσπονδιακή λύση κατά την οποία ο δήμαρχος της Κερύνειας θα έχει πιθανότατα τουρκικό όνομα; Θα είναι όμως πολιτικές της Κυπριακής Δημοκρατίας, Ευρωπαίους πολιτς και με πατρίδα του την Κύπρο.

Το πολιτικό πλαίσιο μέσα στο οποίο επιθυμεί να κινηθεί ο κ. Γεωργιάδης είναι ο κληρικικός ρεαλισμός. Λίγους μόνο μήνες μετά την τουρκική εισβολή, ο Γλαύκος Κληρίδης είχε μιλήσει για πρώτη φορά υπέρ της λύσης ομοσπονδίας. Και ο κ. Γεωργιάδης 47 χρόνια μετά την εισβολή επίσης αναζητεί (χωρίς να κατονομάζει) νέες επιλογές. Υπάρχει διαφορά. Πολύ μεγάλη διαφορά: τον Νιόβρη του 1974 ο Γλαύ-

κος Κληρίδης αποδεχόταν ως λύση μια τουρκική ιδέα που υπήρχε ήδη από τη δεκαετία του '60. Αλλά τον Νιόβρη του 1974 είχε προηγηθεί μια συντριπτική πολεμική ήττα της πλευράς μας. Τον Γενάρη του 2021 η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος της Ε.Ε., η λύση την οποία θα μπορούσε να δεχθεί είναι δεδομένη, είναι θετική και θα μπορούσε να επαναφέρει τη χώρα στην κανονικότητα.

Συνεπώς τυχόν υποχώρηση (γιατί οτιδήποτε εκτός της ΔΔΟ είναι υποχώρηση) είναι άκρατη πτωπότητα και υποταγή στις τουρκικές επιδιώξεις. Μπορεί να έχει δικαίωμα σε ένα πράγμα ο κ. Γεωργιάδης: πως τα πράγματα δεν είναι καλά, πως η προοπτική είναι ζοφερή. Εδώ θα συμφωνήσουμε. Αλλά για διαφορετικούς λόγους.

Τα πράγματα δεν είναι καλά και η προοπτική είναι ζοφερή, γιατί ο δικός μας πρόεδρος της Δημοκρατίας αρνήθηκε να ολοκληρώσει τη διαδικασία στο Κραν Μοντάνα. Και έχει ευθύνη για την απόβεια αυτής ακριβώς της ΔΔΟ την οποία αναλύει ο κ. Γεωργιάδης. Και εδώ αποκα-

λύπτεται ο ρεαλισμός του κ. Γεωργιάδη. Μόνο που δεν είναι νέος, είναι πολύ παλιός. Και έχει να κάνει με την άρνηση του ελληνοκυπριακού βαθούς κράτους να μοιραστεί την εξουσία με τους Τουρκοκυπρίους. Γιατί όταν ερωτά τον κ. Γεωργιάδη η κ. Μαρίνα Οικονομίδου αν αποδέχεται την πολιτική ισότητα, απαντά μεταξύ άλλων: «...γιατί δηλαδή να πρέπει εκ των προτέρων να αποδεχθώ την πολιτική ισότητα...». Γιατί, κύριε Γεωργιάδη, η ίδια η Κυπριακή Δημοκρατία είναι χτισμένη στη βάση της πολιτικής ισότητας και όποιος δεν την αποδέχεται σημαίνει αρνείται το ίδιο το σύνταγμα της χώρας του. Γιατί, κύριε Γεωργιάδη, οποιαδήποτε λύση ομοσπονδίας είναι ντε φάκτο βασισμένη στην πολιτική ισότητα. Το όνειρο των Ελληνοκυπριών εθνικιστών πάει πίσω στην δεκαετία του '60. Τώρα έχουν τρόπο να ξεφορτωθούν την πολιτική ισότητα. Αλλά και τη μισή πατρίδα. Αυτή που θα είναι μέρος τους άλλου κράτους. Αυτός είναι πολύ παλιός ρεαλισμός κύριε Γεωργιάδη. Και εξόχως επικίνδυνος.

Ο ΝΙΚΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ ΣΤΗΝ «Κ»

«No go» Ευρωπαϊκής Ένωσης σε Τουρκία για άλλη μορφή λύσης

Ενεργό ρόλο επιδιώκουν οι Βρυξέλλες με διορισμό εκπροσώπου που θα συμμετέχει στις συνομιλίες, λέει ο υπουργός Εξωτερικών

Συνέντευξη στη
ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

«Έχει επισημανθεί στην Άγκυρα και τους Τουρκοκύπριους από πλευράς Ε.Ε. ότι οποιαδήποτε άλλη μορφή λύσης του Κυπριακού είναι 'no go', λέει στη συνέντευξη του στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης, σημειώνοντας πως στην Έκθεση που θα ετοιμάσει ο Υπάτος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. για το μέλλον των ευρωτουρκικών σχέσεων για να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Μαρτίου, θα περιλαμβάνεται ειδικό κεφάλαιο για τον ρόλο της Τουρκίας στην προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού. Κληθείς να σχολιάσει κατά πόσο συμμερίζεται τις θέσεις του κ. Γεωργιάδη, υπογραμμίζει πως η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία αποτελεί τη μορφή λύσης που η πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων μπορεί να δεχθεί για επίλυση του Κυπριακού. «Ναι, θα γίνουν συμβιβασμοί και η λύση δεν θα είναι ιδανική. Όμως ούτε νομιμοποίηση του στάτους κβο, ούτε δάθεν συνομοσπονδία, ούτε δύο κράτη, ούτε προσάρτηση των Κατεχομένων στην Τουρκία πρέπει να είναι αποδεκτά και συζητήσιμα», αναφέρει χαρακτηριστικά.

—Κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη και επί θητείας σας στο υπουργείο Εξωτερικών τίθεται εν αμφιβολή η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία. Δεν θεωρείτε πως έγιναν κακοί χειρισμοί από την πλευρά μας;

—Μία απλή ανασκόπηση των τουρκικών δηλώσεων, αλλά και των κατά καιρούς προτάσεων που υποβλήθηκαν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων, αποδεικνύουν τη διαχρονική προσπάθεια από πλευράς Τουρκίας, αμφισβήτησης της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Η υποβολή και προώθηση άλλωστε αυτών των διαμετρικών θέσεων ήταν και η βασικότερη αιτία που δεν ευδοκώθηκαν προσπάθειες του παρελθόντος για επίλυση του Κυπριακού, ενώ τώρα εκφορτώνεται και δημοσίως, μέσα στο πλαίσιο της πρωτόγνωρης αναθεωρητικής πολιτικής της Τουρκίας στην ευρύτερη περιοχή. Προσωπικά δεν θυμάμαι ποτέ ήταν η τελευταία φορά που Τούρκος πρόεδρος ή υπουργός Εξωτερικών μίλησαν υπέρ της λύσης του Κυπριακού στη βάση της διζωνικής,

δικαιοδικής ομοσπονδίας. Και σίγουρα για την εν λόγω τουρκική προσέγγιση δεν ευθύνονται οι κατά καιρούς ηγέτες της ελληνοκυπριακής πλευράς.

—Εκ των υστέρων και παρακολουθώντας τα όσα εξελίσσονται, δώσαμε λάθος εντύπωση προς τα έξω για το τι λύση θέλουμε; Φαίνεται πως δεν πείθουμε για τη βούλησή μας για λύση.

—Ο επιδιωκόμενος στόχος είναι σαφής. Είναι η λύση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Βάσει αυτής της θέσης και αυτού του πλαι-

Καθαρές κουβέντες. Ναι, θα γίνουν συμβιβασμοί και η λύση δεν θα είναι ιδανική. Όμως ούτε νομιμοποίηση του στάτους κβο, ούτε δάθεν συνομοσπονδία, ούτε δύο κράτη, ούτε προσάρτηση των Κατεχομένων στην Τουρκία πρέπει να είναι αποδεκτά και συζητήσιμα.

σιού πετύχαμε, άλλωστε, στην τελευταία διαπραγματευτική διαδικασία να επιτευχθούν σημαντικές συγκλίσεις που αποτελούν πλέον κεκτημένο των συνομιλιών, φτάνοντας, για πρώτη φορά, τόσο κοντά σε λύση.

—Για ποιο λόγο απουσιάζει από το προσχέδιο της έκθεσης το πλαίσιο λύσης διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας και γίνεται αναφορά σε ε/κ διοίκηση;

—Κατ' αρχάς δεν είναι σωστό να σχολιάζονται επίσημα προσχέδια εκθέσεων που μάλιστα δεν έχουν ακόμα τύχει συζήτησης. Μπορώ, όμως, να σας μεταφέρω, ως προϊόν και σχετικές τηλεφωνικές επικοινωνίες του προέδρου με τον γ.γ. την προηγούμενη Δευτέρα, ότι δεν αμφισβητείται από πλευράς Η.Ε. ο επιδιωκόμενος στόχος σε σχέση με το πλαίσιο λύσης του Κυπριακού. Σίγουρα οι αναφορές στο προσχέδιο θα έπρεπε να ήταν πιο ξεκάθαρες, ειδικά στην παρούσα συγκυρία και είναι κάτι που έχει υποδειχθεί στα Η.Ε. Μεταφέροντας και τη σχετική

Η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία είναι η μορφή λύσης, η οποία επιτρέπει την επιστροφή εδαφών υπό Ελληνοκυπριακή διοίκηση και διασφαλίζει την πλειοψηφία των ανησυχιών του κυπριακού λαού, λέει στην «Κ» ο Νίκος Χριστοδουλίδης.

Τα ΜΟΕ θα ενισχύσουν την προοπτική λύσης

—Ο πρόεδρος Αναστασιάδης έχει ήδη προτείνει γενναία μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Είναι η ώρα να ανιχνεύσουμε μία τέτοια συζήτηση; Δεν ξεκινούμε μόνοι μας ένα νέο Κυπριακό;

—Οι εισηγήσεις του προέδρου για ΜΟΕ έγιναν για δύο ουσιαστικούς λόγους. Ο πρώτος αφορά την ανταπόκριση του προέδρου στο αίτημα του γ.γ. των Η.Ε. για ΜΟΕ, όπως καταγράφεται και στην επιστολή του προς τον πρόεδρο, ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 2020, που επισημαίνει τη σημασία της υιοθέτησης ΜΟΕ τα οποία θα φέρουν τις δύο κοινότητες πιο κοντά. Ο δεύτερος λόγος έχει να κάνει με την υπό εξέλιξη πρωτοβουλία επανένταξης συνομιλιών και την ανάγκη όπως υπάρχει το κατάλληλο περιβάλλον που θα ενισχύει τη διαπραγματευτική διαδικασία. Όταν μιλούμε για κατάλληλο περιβάλλον εννοούμε

την αποφυγή ενεργειών, οι οποίες δυσχεραίνουν την όλη προσπάθεια, όπως επίσης την υιοθέτηση μέτρων που θα ενισχύουν και θα «σπρώχνουν» θετικά τη διαπραγματευτική διαδικασία. Οι εισηγήσεις, λοιπόν, για ΜΟΕ, εάν και εφόσον υιοθετηθούν, θα ενισχύσουν την προσπάθεια και την προοπτική επίλυσης του Κυπριακού στη βάση των συμφωνημένων πλαισίου. Οι εισηγήσεις που έγιναν δεν αποσκοπούν να εξυπηρετήσουν ούτε επικοινωνιακές σκοπιμότητες ούτε να αντικαταστήσουν την ανάγκη επίλυσης του Κυπριακού. Γενικότερα, σε όλες τις περιπτώσεις υιοθέτησης ΜΟΕ, ο στόχος είναι η ενίσχυση της προοπτικής επίλυσης της προβλήματος και σε καμία περίπτωση να αντικαταστήσουν ή/και να υποβαθμίσουν την προοπτική λύσης.

επιχειρηματολογία των Η.Ε., ανάμεσα σε άλλα, το προσχέδιο καταγράφει το σχετικό ψήφισμα βάσει του οποίου ετοιμάζεται η συγκεκριμένη Έκθεση, ψήφισμα στο οποίο ξεκάθαρα καταγράφεται η μορφή της λύσης, ενώ γίνεται και εκτενής αναφορά στα αποτελέσματα της συνάντησης του Βερολίνου στις 25 Νοεμβρίου του 2019. Συνάντηση στην οποία και πάλι ο γ.γ. αναφέρεται στην Έκθεσή του. Σας παραπέμπω και στη δήλωσή του γ.γ., που ακολούθησε την εν λόγω συνάντηση, όπου και πάλι γίνεται αναφορά στη συμφωνημένη βάση λύσης.

Στο προσχέδιο υπάρχει επίσης αναφορά, και έχει ιδιαίτερη σημασία στην παρούσα συγκυρία, στο γεγονός ότι ο γ.γ. καλωσορίζει την υποστήριξη της Ε.Ε. στην προσπάθεια επανένταξης συνομιλιών του Κυπριακού μέσα στο πλαίσιο των σχετικών ψηφισμάτων των Η.Ε. Υπάρχουν και άλλες αναφορές αλλά ανανεούμε την επισήμοποίηση των εκθέσεων, όπως επίσης και το σχετικό ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Η.Ε. που είναι και πιο σημαντικό. Να σας αναφέρω επίσης ότι ο γ.γ. των Η.Ε. σε επιστολή του προς τον πρόεδρο, ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 2020, αναφέρει, ανάμεσα σε άλλα, ότι είναι στη διάθεση των μερών για την επανένταξη των συνομιλιών, κτιζοντας στον όγκο δουλειάς που έχει επιτευχθεί, ενώ εκφράζει την πίστη του ότι ο καλύτερος τρόπος για τα επόμενα βήματα είναι η επιστροφή στις διαπραγματεύσεις για επίτευξη λύσης στη βάση των παραμέτρων των Η.Ε., όπως καθορίζονται στα σχετικά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ.

—Ο Χάρης Γεωργιάδης έχει ήδη καταθέσει μία νέα πρόταση στο Κυπριακό υπό την ονομασία «νέος ρεαλισμός». Σας βρίσκει σύμφωνο; Είναι ίσως ώρα να διαχειριστούμε τη μη λύση;

—Η τουρκική πολιτική ως προς την Κύπρο είναι γνωστή εδώ και δεκαετίες. Αυτό που οφείλουμε να κάνουμε είναι να βλέπουμε τον δικό μας στόχο και την ουσία. Ποιο είναι το ζητούμενο στην προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού; Τι είναι εφικτό, τι μπορεί ο λαός να αποδεχτεί και τι είναι το λειτουργικό και το βιώσιμο. Αυτές που διαπραγματεύεται πρέπει να λαμβάνει υπόψη του όλες αυτές τις παραμέτρους, διότι αφορά το μέλλον, την ασφάλεια και την ευημερία ολόκληρης της Κύπρου, αφορά

τα δικαιώματα προσφύγων και μη, και ακόμη και να συμφωνηθεί σε επίπεδο ηγετών θα παραμείνει κενό γράμμα με ό,τι αυτό σημαίνει, όπως και νέες αρνητικές συνέπειες, εάν απορριφθεί από την πλειοψηφία του λαού. Εκτιμώ ότι το πιο καθοριστικό είναι πως μπορούμε να καταλήξουμε σε μια συμφωνημένη λύση, η οποία να επανεκτιμεί πραγματικά την Κύπρο και να μπορεί να εγκριθεί από τον κυπριακό λαό στα σχετικά δημοψηφίσματα, επειδή καλύπτει τις έγνοιες αλλά και προσδοκίες του στον βαθμό του δυνατού. Έχω έντονη πεποίθηση ότι η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία αποτελεί τη μορφή λύσης που η πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων και των Τουρκοκυπρίων μπορεί να δεχθεί για επίλυση του Κυπριακού και ότι αν δουλέψουμε σκληρά, παρά τις δυσκολίες, αξιοποιώντας και το κοινοτικό κεκτημένο αλλά και το κεκτημένο των μέχρι σήμερα συνομιλιών, μπορούμε να της προσδώσουμε ένα περιεχόμενο λειτουργικό, που θα επανεκτιμεί την Κύπρο. Ανάμεσα σε άλλα, και λαμβάνοντας υπόψη και την τελευταία διαπραγματευτική διαδικασία, καθώς και τα μοντέλα ομοσπονδιών που λειτουργούν δημοκρατικά ανά τον κόσμο, είναι η μορφή λύσης, η οποία επιτρέπει την επιστροφή εδαφών υπό Ελληνοκυπριακή διοίκηση και διασφαλίζει την πλειοψηφία των ανησυχιών του κυπριακού λαού. Καθαρές κουβέντες. Ναι, θα γίνουν συμβιβασμοί και η λύση δεν θα είναι ιδανική.

Όμως ούτε νομιμοποίηση του στάτους κβο, ούτε δάθεν συνομοσπονδία, ούτε δύο κράτη, ούτε προσάρτηση των Κατεχομένων στην Τουρκία πρέπει να είναι αποδεκτά και συζητήσιμα. Η διχοτόμηση σε ένα μικρό κράτος, όπως η Κύπρος, με τη συγκεκριμένη γεωγραφική θέση δεν θα δώσει ούτε έδαφος, ούτε την ειρήνη, ασφάλεια, και προοπτική που όλοι επιζητούμε για το μέλλον του τόπου. Πρέπει να συνεχίσουμε να προσπαθούμε στη βάση διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας και να φροντίσουμε να διασφαλίσουμε ένα δημοκρατικό και με σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες, περιεχόμενο.

Στην ηλεκτρονική «Καθημερινή» ο Νίκος Χριστοδουλίδης απαντά για τις περιβόητες κυρώσεις, τη σχέση του με τον Αβέρωφ Νεοφύτου και τις επικρίσεις που δέχεται για τους χειρισμούς του.

Οι πρόσφυγες δεν έφυγαν, ούτε οι περιουσίες χάθηκαν

—Συμφωνείτε με τη θέση πως η διχοτόμηση προκύπτει εκ των πραγμάτων, πως οι πρόσφυγες έφυγαν και οι περιουσίες χάθηκαν;

—Συμφωνώ με το ότι η πάροδος του χρόνου δημιουργεί περαιτέρω προβλήματα και δυσκολεύει τις προοπτικές επίλυσης του Κυπριακού. Η διάσπαση χρόνος δεν μπορεί να παραγνωρίζεται. Είναι ξεκάθαρα προς το συμφέρον μας να επιλυθεί το Κυπριακό στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου, το συντομότερο. Οι πρόσφυγες δεν έχουν φύγει και οι περιουσίες δεν χάθηκαν. Οι πρόσφυγες που έφυγαν έχουν παιδικά και εγγόνια και το συσταγματικό δικαίωμα στην ιδιοκτησία κληρονομείται. Έδωσε αγώνες ετών η Κυπριακή Δημοκρατία αλλά και η ανθρώπινα ολόκληρη για να το διασφαλίσει ως αδιαπραγμάτευτο δικαίωμα βάσει και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και υποθέσεις δεν αφορούν μόνο στην Κύπρο. Άλλο η εκ των πραγμάτων παράνομη διαίρεση, που δεν νομιμοποιείται εφόσον

είναι αποτέλεσμα εισβολής και κατοχής, και το απαράδεκτο στάτους κβο και άλλο το δικαίο και αυτό που οφείλουμε να συνεχίσουμε να επιζητούμε. Γνωρίζουν οι πρόσφυγες ότι θα υπάρξουν συμβιβασμοί, όμως ορθώς απαιτούν σεβασμό και αποδεκτές λύσεις ως προς τα αναφαίρετα δικαιώματά τους και εμείς δεν νομιμοποιούμαστε να παραιτηθούμε από τη διεκδικησή τους. Ειδικότερα σήμερα, 16 και πλέον χρόνια μετά την ένταξη μας στην Ε.Ε. όπου η ΕΣΔΑ και τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν πλέον κοινοτικό κεκτημένο και όταν εμείς ζητάμε, και το έχουμε πετύχει, εμπλοκή της Ε.Ε. στη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού ώστε να διασφαλισθεί ότι η λύση θα αποδίδει τα ίδια δικαιώματα στους Κύπριους, Ε/κ και Τ/κ, όπως έχει ο Ευρωπαίος πολίτης σε όλες τις χώρες της Ε.Ε. Αναγνωρίζω ότι 46 και πλέον χρόνια μετά την τουρκική εισβολή είναι πολλά, αλλά είμαστε πλέον ευρωπαϊκό κράτος και θα συνεχίσουμε να είμαστε και μετά τη λύση.

—Την ίδια ώρα που η Τουρκία

Εμείς πρέπει με σοβαρότητα να προσέλθουμε, εστιάζοντας στον στόχο της επανένταξης στη συμφωνημένη βάση για λειτουργική λύση.

επιμένει για λύση δύο κρατών, υπάρχει η προσέγγιση στην Ε/κ πλευρά πως κάτι τέτοιο είναι μπλόφα. Το συμμερίζεστε;

—Η Τουρκία έχει τους δικούς της στρατηγικούς στόχους και τις δικές της επιδιώξεις σε σχέση με την Κύπρο και αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο. Ο σχεδιασμός έγινε εδώ και δεκαετίες. Το ζήτημα είναι εμείς τι επιδιώκουμε και πώς το πετυχαίνουμε, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα. Ενώπιε πάντως της ατυ-

πης διάσκεψης, θα είναι τεράστιο λάθος από δικής μας πλευράς να ακολουθήσουμε προσεγγίσεις του παρελθόντος ότι η Τουρκία θα θέσει τέτοιες θέσεις ή/και θα ακολουθήσει προσεγγίσεις, οι οποίες θα οδηγήσουν την όλη προσπάθεια σε αδιέξοδο. Τέτοιου είδους προσεγγίσεις μας στοίχισαν στο παρελθόν. Εμείς πρέπει με σοβαρότητα να προσέλθουμε, εστιάζοντας στον στόχο της επανένταξης στη συμφωνημένη βάση για λειτουργική λύση που θα διασφαλίζει τα ανθρώπινα δικαιώματα Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων και θα μπορεί να γίνει αποδεκτή από το σύνολο του κυπριακού λαού. Αυτή, όπως έχω προαναφέρει, είναι η διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία.

—Ο ρόλος της Ε.Ε. ποιος θα είναι σε ένα τέτοιο σενάριο;

—Η Ε.Ε. μπορεί όσο ποτέ άλλοτε να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη λύσης στη βάση του συμφωνημένου πλαισίου. Είδαμε, εξάλλου, στην πράξη κατά τη διάρκεια της τελευταίας διαπραγματευ-

τικής διαδικασίας ότι η εμπλοκή της Ε.Ε. ήταν καταλυτικής σημασίας στο να επιτευχθούν για πρώτη φορά σημαντικότητες συγκλίσεις. Επιθέσαμε με συνέπεια να ενισχυθεί αυτή η εμπλοκή στις συνομιλίες για το Κυπριακό και είναι μέσα σε αυτό το πλαίσιο που και στα πρόσφατα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου υπάρχει σαφής και ξεκάθαρη αναφορά για το Κυπριακό, την επιθυμία της Ε.Ε. για διορισμό εκπροσώπου που θα συμμετέχει στις συνομιλίες και γενικότερα ότι και το μέλλον των ευρωτουρκικών σχέσεων περνά ουσιαστικά μέσα και από την επίλυση του Κυπριακού. Αυτές είναι πολιτικές κατευθύνσεις προς τα όργανα της Ε.Ε. που πλέον εμπεδώθηκαν, μετά από συνεχείς προσπάθειες και διαβήματα, και είναι ένα κεκτημένο που πρέπει να αξιοποιηθεί στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων. Επιπλέον, γνωρίζουμε από την Ε.Ε., ότι η Τουρκία επιδιώκει ουσιαστική αναβάθμιση των ευρωτουρκικών σχέσεων για λόγους που σχετίζονται είτε με το εσωτερικό της είτε με τις εξελίξεις

στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού είτε με τις πρόσφατες εξελίξεις στην περιοχή του Κόλπου. Είναι ένα δεδομένο επίσης το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί και σε σχέση με το Κυπριακό και τη μορφή λύσης. Έχει επισημανθεί στην Άγκυρα και τους Τουρκοκύπριους από πλευράς Ε.Ε. ότι οποιαδήποτε άλλη μορφή λύσης του Κυπριακού είναι «no go». Ακριβώς στο ίδιο πλαίσιο, στην Έκθεση που θα ετοιμάσει ο Υπάτος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. για το μέλλον των ευρωτουρκικών σχέσεων για να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου, θα περιλαμβάνεται ειδικό κεφάλαιο για τον ρόλο της Τουρκίας στην προσπάθεια επίλυσης του Κυπριακού. Εξάλλου, όπως προαναφέραμε, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ΚΜ της Ε.Ε. και θα συνεχίσει να είναι και μετά τη λύση του Κυπριακού και πολύ φυσολογικά η Ε.Ε. πρέπει να έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στις όποιες διεργασίες. Την αφορά την Ε.Ε. η μορφή λύσης που θα εξερευνηθεί στην Κύπρο και αυτό είναι θετικό.

Οι Βρυξέλλες το ανάχωμα για τα δύο κράτη

Επίσκεψη Φον ντερ Λάιεν και Μισέλ στην Άγκυρα στα σκαριά - Στις Βρυξέλλες την Πέμπτη ο Τούρκος ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση εναποθέτει η κυπριακή κυβέρνηση τις ελπίδες να βγάλει το φίδι από την τρύπα, τα κάστανα από τη φωτιά, και την ίδια από τη δύσκολη θέση σε σχέση με το Κυπριακό, καθώς η Λευκωσία παρακολουθεί με προσοχή την επαναπροσέγγιση Βρυξελλών - Άγκυρας των τελευταίων εβδομάδων.

Συγκεκριμένα, η προσδοκία κυβερνητικών κύκλων είναι πως οι Βρυξέλλες θαβάλουν φρένο στις επιδιώξεις και στην πρόωθηση λύσης δύο κρατών, ή λύσης που να έχει στη βάση της τα δύο κράτη, και θα ενθαρρύνουν την κυβέρνηση

Μόνη δυνατή λύση μία διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, και συνέχιση των διαπραγματεύσεων από το σημείο που σταμάτησαν στο Κραν Μοντάνα επαναλαμβάνουν στην «Κ» εκπρόσωποι της Κομισιόν.

Ερντογάν να κινηθεί εντός των παραμέτρων του ΟΗΕ σε μια ενδεχόμενη νέα διαδικασία διαπραγματεύσεων. Μάλιστα, οι ίδιοι κύκλοι βλέπουν την Ε.Ε. να είναι ιδιαίτερα πρόθυμη σε αυτή τη φάση να επηρεάσει θετικά την Τουρκία στο Κυπριακό. Αν και οι Βρυξέλλες κρατούν επίσημα και δημόσια κλειστά τα χαρτιά τους σε σχέση με τις εν εξελίξει προσπάθειες για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό, εξακολουθούν να βλέπουν την Κύπρο ένα κομμάτι του παζλ της επίλυσης των ευρωτουρκικών διαφορών, όπως δήλωσε μόλις την Παρασκευή ο πρόεδρος της Ε.Ε. στην Άγκυρα.

Όπως μάλιστα έχουν δηλώσει επανειλημμένα εκπρόσωποι της Κομισιόν στην «Κ» και όχι μόνο, θεωρούν ως μόνη δυνατή λύση μια διζωνική, δικαιοδική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα, και συνέχιση των διαπραγματεύσεων από το σημείο που σταμάτησαν στο Κραν Μοντάνα. Χωρίς να κλείνουν το μάτι ούτε σε λύσεις δύο κρατών, ούτε σε αναθεώρηση του ομοσπονδιακού στόχου χάρη «νέων реалиσμών». Αλλάωστε σε συνέντευξη του στην «Κ» στη σελίδα 5 ο Νίκος Χριστοδουλίδης αποκαλύπτει ότι οι Βρυξέλλες έχουν διαμνύσει σε Άγκυρα και Κατεχόμενα ότι δεν τίθεται

Τους επόμενους μήνες ανοίγεται παράθυρο ευκαιρίας στις σχέσεις Βρυξελλών και Άγκυρας σημειώνουν Ευρωπαίοι αξιωματούχοι. Στο παζλ της επίλυσης των ευρωτουρκικών διαφορών, μπαίνει και η Κύπρος.

ενδεχόμενο άλλης μορφής λύσης του Κυπριακού και ιδιαίτερα λύσης δύο κρατών.

Επιχείρηση αναθέρμανση

Η προοπτική αναθέρμανσης των σχέσεων της Τουρκίας με την Ε.Ε. δεν είναι μόνο θεωρητική σε αυτό το στάδιο. Πέρα από τις δηλώσεις περί αναζήτησης θετικής ατζέντας από Ευρωπαίους αξιωματούχους και γυρίσματος σελίδας από τον Τούρκο πρόεδρο Ταγίπ Ερντογάν, ενδείξεις πιθανής πρόδου έδωσε η ανακοίνωση της ημερομηνίας έναρξης διερευνητικών συνομιλιών Αθήνας - Άγκυρας στις 25 Ιανουαρίου.

Οι επαφές μεταξύ των δύο πλευρών συνεχίζονται ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Μαρτίου, οπότε και οι 27 θα εξετάσουν τη συμπεριφορά της Τουρκίας. Την ερχόμενη Πέμπτη 21 Ιανουαρίου ο Τούρκος ΥΠΕΞ Μεβλούτ Τσαβούσογλου θα επισκεφθεί τις Βρυξέλλες για επαφές με τους θεσμούς, σε συνέχεια της τηλεδιάσκεψης που είχαν πριν από μία εβδομάδα η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και ο Υπάτος Εκπρόσωπος Ζοζέπ Μπορέλ με τον Τούρκο πρόεδρο. Η κ. Φον ντερ Λάιεν και ο πρόεδρος του Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, ενδέχεται μάλιστα να επισκεφθούν την Άγκυρα περί τα τέλη Ιανουαρίου,

Η κ. Φον ντερ Λάιεν και ο πρόεδρος του Συμβουλίου, Σαρλ Μισέλ, ενδέχεται μάλιστα να επισκεφθούν την Άγκυρα περί τα τέλη Ιανουαρίου.

σύμφωνα τουλάχιστον με πρόσφατες δηλώσεις του κ. Τσαβούσογλου αλλά και δημοσιογραφικές πληροφορίες που μεταδόθηκαν τις τελευταίες μέρες Δεκεμβρίου στην Τουρκία. Κοινοτικές πηγές ανέφεραν στην «Καθημερινή» πως η πιθανότητα αυτή πράγματι εξετάζεται, αλλά πως δεν έχει κλειδώσει κάποια συγκεκριμένη ημερομηνία, αλλά πως το θέμα αυτό θα συζητηθεί κατά την επίσκεψη του Τούρκου ΥΠΕΞ στις Βρυξέλλες. Οι δηλώσεις τέλος από τουρκικής πλευράς -με πιο πρόσφατες αυτές του Ταγίπ Ερντογάν- καθιστούν ξεκάθαρο ποιες

είναι οι κεντρικές επιδιώξεις της Τουρκίας: μια ανανεωμένη συμφωνία για το μεταναστευτικό και επικαιροποίηση της Τελωνειακής Ένωσης.

Δουλεύουν για Μάρτιο

Σε πρακτικό επίπεδο, αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη η προετοιμασία των εκθέσεων της Κομισιόν και της Ευρωπαϊκής Αρχής Εξωτερικής Δράσης για τα ευρωτουρκικά ενόψει της Συνόδου του Μαρτίου, όπως επιβεβαίωσε στην «Κ» κοινοτικός αξιωματούχος. Οι εκθέσεις αυτές εντάσσονται στην προσπάθεια να μπουν όλα τα θέματα που αφορούν την Τουρκία στο τραπέζι, με ανοικτή την προοπτική να τεθούν οι σχέσεις σε νέα βάση (με αναλυτές να θεωρούν πιθανότερη τη στροφή σε μια ειδική σχέση) ή να υπάρξουν νέες κυρώσεις, εάν υπάρξει επιδείνωση της κατάστασης στα θαλάσσια σύνορα με την Ελλάδα ή σε σχέση με την Κύπρο.

Αν και τον Δεκέμβριο συμφωνήθηκε να διατηρηθεί και ίσως και να επεκταθεί το εργαλείο των στοχευμένων κυρώσεων κατά προσώπων και εταιρειών που εμπλέκονται σε παράνομες γεωτρήσεις, το ενδεχόμενο ισχυρών και τομεακών κυρώσεων παραμένει η έσοχατη λύση για τα κράτη μέλη και την Κομισιόν. Οι εταίροι, και κυρίως η Γερμανία

αλλά και η Γαλλία, ήθελαν επίσης να δώσουν χρόνο για την ανάληψη της εξουσίας από τον Τζο Μπάιντεν στις ΗΠΑ, έτσι ώστε η Ευρώπη να έχει πλέον πλάτες στις όποιες συνομιλίες με την Άγκυρα.

Όπως άλλωστε είναι και έχει γραφτεί τον περασμένο χρόνο, η προσπάγηση του Προέδρου Μισέλ, ο οποίος θέτει την ατζέντα των ηγετών, είναι να χτίσει διαδοχικά την εξομάλυνση των σχέσεων με την Τουρκία μέσω της αποκλιμάκωσης με την Ελλάδα, την πρόοδο στο Κυπριακό και στη συνέχεια μια περιφερειακή σύνοδο για τα ενεργειακά, η οποία δεν μπορεί να γίνει δεδομένων των σημερινών θέσεων της Τουρκίας για συμμετοχή Τ/κ. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρώτο ζητούμενο έχει μπει στην πορεία υλοποίησης, και είναι πλέον η σειρά του δεύτερου. Αυτό στο οποίο σίγουρα πάντως μπορεί να υπολογίζει η ε/κ πλευρά (εφόσον είναι ειλικρινής στις προθέσεις της) και οι ομοσπονδιακές δυνάμεις στην τ/κ κοινότητα είναι η επιμονή της Ε.Ε. σε λύση με πολιτική ισότητα. Θυμίζουμε πως τον Οκτώβριο, εκπρόσωπος της Κομισιόν τόνισε σε γραπτή της δήλωση στην «Κ» πως οι συνομιλίες θα πρέπει να συνεχιστούν από εκεί που σταμάτησαν στο Κραν Μοντάνα, στη βάση των μέχρι τότε συζητήσεων.

Το Κυπριακό στο κάδρο

Σε δηλώσεις του στο TRT World την Παρασκευή, ο πρόεδρος της Ε.Ε. στην Άγκυρα Ν. Μέγιερ-Λάντρουτ έδωσε μια θετική ερμηνεία στη σημερινή εξέλιξη των σχέσεων Ε.Ε.-Τουρκίας, υπογραμμίζοντας παράλληλα την ανάγκη η Άγκυρα να δώσει συνέχεια στην αποκλιμάκωση, αλλά και εκφράζοντας την ελπίδα να υπάρξει επανέναρξη των συνομιλιών στο Κυπριακό. Σύμφωνα με τον κ. Μέγιερ-Λάντρουτ, τους επόμενους μήνες ανοίγεται «παράθυρο ευκαιρίας» για τις σχέσεις Τουρκίας - Ε.Ε. Σημείωσε το κάλεσμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Δεκεμβρίου για αναζήτηση θετικής ατζέντας και τις πρόσφατες δηλώσεις της τουρκικής πλευράς που παραπέμπουν σε προσπάθεια για θετική ατζέντα. Εξέφρασε την ελπίδα πως οι αναφορές αυτές θα γίνουν πραγματικότητα τις επόμενες εβδομάδες και μήνες. «Φυσικά υπάρχει ακόμα πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει», επεσήμανε. Το σημαντικό είναι να «υπάρξει αποκατάσταση της εμπιστοσύνης, να υπάρξει συνέχεια στην αποκλιμάκωση και η έναρξη του διαλόγου σε διάφορα φάρα». Το ένα κατά τον κ. Μέγιερ-Λάντρουτ αφορά τη δέσμευση Ελλάδας και Τουρκίας για έναρξη διερευνητικών διαπραγματεύσεων στο τέλος του μήνα. Το άλλο είναι το Κυπριακό, με τον πρόεδρο να σημειώνει πως «ελπίζουμε πως η διαδικασία των Ηνωμένων Εθνών για την Κύπρο θα ξαναρχίσει τις επόμενες εβδομάδες». «Προκύπτουν λοιπόν διάφοροι τομείς εργασίας - και αυτό θα δημιουργήσει μια ατμόσφαιρα που θα καταστήσει δυνατά περαιτέρω βήματα», υπογράμμισε. Σε αυτό το πλαίσιο έκανε συγκεκριμένη αναφορά στη συνέχεια της βοήθειας στην Τουρκία για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, και παρέπεμψε σε μια συζήτηση που πρέπει να γίνει για το ποιο είναι οι στόχοι μιας τέτοιας βοήθειας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΣΑΚΗ ΜΟΥΜΤΖΗ

Ο απόβλητος πρόεδρος

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έκλεισαν τους λογαριασμούς του. Οι συνεργάτες του τον εγκαταλείπουν ένας ένας. Τράπεζες με τις οποίες συνεργαζόταν δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν τη συνέχιση της συνεργασίας. Ακόμη και ο σύζυγος και η κόρη του τήρησαν επικριτική στάση για τα έκτροπα του Καπιτωλίου. Οι ομοβροντίες που δέχεται ο απερχόμενος πρόεδρος είναι συντριπτικές, αλλά απολύτως δι-

καιολογημένες. Επιχείρησε να υπονομεύσει θεσμούς και διαδικασίες που σεβάσθηκαν όλοι οι προκάτοχοί του, πλην ενός, που και αυτός τιμωρήθηκε. Πολλή συζήτηση έγινε για το κατά πόσον είναι συμβατή με τη δημοκρατία η φήμωση του Τραμπ από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η στάση μας απαντά στο ιστορικό ερώτημα εάν η δημοκρατία έχει το δικαίωμα να αμύνεται απέναντι σε αυτούς που επιδιώκουν την κατάνυση

της. Βέβαια, το μεγαλείο της δημοκρατίας, που είναι ταυτοχρόνως και το στρατηγικό μειονέκτημά της, είναι πως δίνει λόγο σε όλους, ακόμη και σε αυτούς που αγωνίζονται να την ανατρέψουν. Προφανώς, όλοι οι παράγοντες που συνθέτουν το πολιτικό σύστημα των ΗΠΑ θεωρούν πως ο Ντ. Τραμπ αποτελεί απειλή για την ύπαρξη και τη λειτουργία του και επιθυμούν τον πολιτικό αφανισμό του. Κάνουν την εκτίμησή

πως ο τραμπισμός χωρίς τον Τραμπ δεν μπορεί να επιβιώσει. Και πιθανόν να έχουν δίκιο. Η ιστορία είναι γεμάτη από περιπτώσεις που αντισυστημικά-αντιδημοκρατικά κινήματα εκφυλίστηκαν ευθύς ως εξέλιπε ο ηγέτης τους. Βέβαια, για να επανέλθει η ισορροπία στο πολιτικό σύστημα των ΗΠΑ, θα πρέπει να συντρέξουν, σφαιρικά, δύο παράγοντες.

1. Ο νέος πρόεδρος να απομονώσει την ακραία πτέρυγα του Δημοκρα-

τικού Κόμματος, η οποία εκτός από τις υπερβολές και τις προκλητικές θέσεις του «πολιτικώς ορθού», θα του δημιουργήσει προβλήματα και στην εξωτερική πολιτική, καθώς διατηρεί σχέσεις αγάπης και στοργής με οργανώσεις που έχουν χαρακτηριστεί τρομοκρατικές (βλ. Χαμάς).

2. Θα πρέπει το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα να βρει νέες ισορροπίες, ξεπερνώντας ταχύτητα την τετραετία Τραμπ. Αυτός είναι όρος απαραίτητος,

εάν θέλει να επιβιώσει. Τα ηγετικά στελέχη του, που τον ανέχθηκαν γιατί τους προσέφερε την εξουσία, σήμερα οφείλουν, αποτιμώντας τα πεπραγμένα του, να κοιτάζουν το μέλλον.

Οι ΗΠΑ θα ξαναγίνουν πολύ σύντομα η ηγετική δύναμη των δημοκρατικών κρατών, αν τα δύο μεγάλα κόμματα ξαναβρεθούν σε τροχιά πολιτικών συγκλίσεων σε όλα τα μεγάλα προβλήματα.

ΠΤC MEDOCHEMIE

44 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Στοιχεία που καίνε από τις έρευνες για Al Jazeera

Εικόνα για το παρασκήνιο του πολύκροτου βίντεο στα χέρια των ανακριτών

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Περισσότερο φως στην υπόθεση με το βίντεο του αραβικού δικτύου Al Jazeera, για τις πολιτογραφίες και για τον ρόλο που διαδραμάτισαν τα πρόσωπα που εμφανίζονται σε αυτό, φαίνεται να έχουν ρίξει οι έρευνες της Αστυνομίας. Οι ανακριτές, σύμφωνα με αστυνομικές πηγές, εμφανίζονται να έχουν ξεκάθαρη εικόνα για το παρασκήνιο της υπόθεσης και το τι διημιέθη μεταξύ των προσώπων, υποτιθέμενων εκπροσώπων επενδυτών και Κύπριων πολιτών, ανάμεσα σε αυ-

Σε τροχιά καταχώρησης υπόθεσης ενώπιον Δικαστηρίου βρίσκονται υποθέσεις που αφορούν δικηγορικό γραφείο που συνδέεται με επιχειρηματίες ανάπτυξης γης, καθώς και ελεγκτικός οίκος.

τούς ο τέως πρόεδρος της Βουλής Δημήτρης Συλλούρης, ο τέως βουλευτής Χριστάκης Τζιοβάνης και ο δικηγόρος Ανδρέας Πιττάτζης. Οι έρευνες φαίνεται να έχουν αποκαλύψει τρανταχτά στοιχεία που δεν επιδέχονται αμφισβήτηση για το πώς στήθηκε η επιχείρηση δημοσιογραφικής «παγίδευσης» των εδώ εμπλεκόμενων προσώπων, τη διαδρομή επίσημων εγγράφων του φακέλου πολιτογραφιών, καθώς και την ηλεκτρονική επικοινωνία μεταξύ των υπό έρευνα προσώπων. Ωστόσο, η συγκεκριμένη υπόθεση εμφανίζεται να έχει δρόμο μπροστά της, προκειμένου να δεθεί υπόθεση

ενώπιον Δικαστηρίου, εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες έρευνες που πραγματοποιούνται για τις πολιτογραφίες. Όπως είχε γράψει και παλιότερα η «Κ», συγκεκριμένες περιπτώσεις βγαίνουν προς το τέλος τους και θεωρείται ζήτημα χρόνου η παραπομπή του ανακριτικού φακέλου στον γενικό εισαγγελέα για μελέτη, αξιολόγηση και καταχώρηση υπόθεσης ενώπιον Δικαστηρίου.

«Ο Μεγάλος Αδελφός»

Για την υπόθεση του Al Jazeera οι πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η «Κ» συγκλίνουν πως οι έρευνες βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Αστυνομική πηγή με την οποία μίλησε η «Κ» έλεγε χαρακτηριστικά πως «σφίγγει ο κλοιός με τη χρήση της τεχνολογίας, από την ανακριτική ομάδα». Οι ίδιες πληροφορίες θέλουν τους ερευνητές να έχουν στη διάθεσή τους τεχνολογικά εργαλεία που τους επιτρέπουν να ανακτήσουν ηλεκτρονική αλληλογραφία και να ταυτοποιήσουν ηλεκτρονικά αποτυπώματα σε υπολογιστές με πρόσωπα. Μια εξέλιξη που επιτρέπει στους ανακριτές να έχουν στα χέρια τους, στοιχεία από την επικοινωνία των εμπλεκόμενων στην πολύκροτη υπόθεση. Στοιχεία από το περιεχόμενο των οποίων φαίνεται να έχουν προκαλέσει την έκπληξη των ανακριτών. Επί του προκειμένου, αστυνομική πηγή έλεγε στην «Κ» πως τα ευρήματα κρίνονται από ενδιαφέροντα έως αποκάλυπτικά για τον τρόπο με τον οποίο έδρασαν όσοι φαίνονται στο βίντεο του Al Jazeera, με φερόμενη εμπλοκή στο κυπριακό πρόγραμμα πολιτογραφιών. Σύμφωνα με μια πρώτη εκτίμηση της πορείας των ερευνών, τα στοιχεία δείχνουν πως η παραπομπή των εμπλεκόμενων είναι εφικτή, ωστόσο μια τέτοια τροπή θα κλειδώσει,

Οι ανακριτές τις υπόθεσης του Al Jazeera φαίνεται να έχουν ανακτήσει ηλεκτρονική αλληλογραφία των φερόμενων εμπλεκόμενων στην υπόθεση, εξέλιξη που «δένει» υπόθεση στο Δικαστήριο, εάν και εφόσον προκύψει από το περιεχόμενο των ανακτηθέντων στοιχείων.

Ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής ο ΠτΔ

Παράλληλα με τις έρευνες ανακριτών σε υποθέσεις, η Ερευνητική Επιτροπή των Κατ' Εξάρεση Πολιτογραφιών Αλλοδαπών Επενδυτών και Επιχειρηματιών, από την ερχόμενη εβδομάδα ανοίγει τις πύλες της σε δημοσιογράφους. Από την ερχόμενη Τρίτη θα ξεκινήσουν οι δημόσιες ακροασίες που θα φιλοξενοούνται στον ισόγειο χώρο του πρώην Ξενοδοχείου «Φιλοξενία» στην αίθουσα «Jean Monnet». Από το «Φιλοξενία» θα περάσει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας αλλά και ο αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Β΄, χωρίς να έχουν καθοριστεί επί του παρόντος οι ημερομηνίες. Την Τρίτη 19 Νοεμβρίου ενώπιον της Επιτροπής έχει κληθεί να παρουσιάσει ο τέως υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης. Εντός της αιθούσης θα επιτρέπεται η παρουσία 15 δημοσιογράφων, με την Επιτροπή να τονίζει πως όσοι θα παρακολουθούν τις εργασίες δεσμεύονται από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

όταν οι έρευνες συμπληρωθούν και αξιολογηθεί προσεκτικά το υλικό του φακέλου από τον γενικό εισαγγελέα.

Κοντά σε υπόθεση

Στο τελικό στάδιο φαίνεται να βρίσκονται και οι έρευνες που έχουν ξεκινήσει και αφορούν το επενδυτικό πρόγραμμα πολιτογραφιών ξένων επενδυτών, στη βάση του πορίσματος Καλογήρου. Με την ερευνητική επιτροπή που έχει συ-

σταθεί από τον γενικό εισαγγελέα για να ξεκινήσει τους 6.200 φακέλους, του κυπριακού επενδυτικού προγράμματος από το 2007 έως και τα μέσα του 2020, οι συγκεκριμένες υποθέσεις που παρουσιάζονται να έχουν ολοκληρωθεί αφορούν περιπτώσεις που υπάρχουν στο πόρισμα της επιτροπής Καλογήρου, που αποκαλύψε η «Κ» στις 13/09/2020. Η εξέλιξη των ερευνών ουσιαστικά επιβεβαιώνει ρεπορτάζ της «Κ» ημερομηνίας 7 Νοεμβρίου 2020, συμ-

φωνα με το οποίο οι ανακριτές έχουν στην κατοχή τους ισχυρά στοιχεία που δίνουν συγκεκριμένες υποθέσεις για τις οποίες το πόρισμα Καλογήρου εντόπισε πιθανή διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Αστυνομική πηγή, κληθείσα από την «Κ» να προσδιορίσει σε ποιο σημείο βρίσκεται το ανακριτικό έργο, μας είπε πως οι συγκεκριμένες υποθέσεις βγαίνουν προς ολοκλήρωση και κατά πάσα πιθανότητα θα είναι οι πρώτες που θα οδηγηθούν ενώπιον της Δικαιοσύνης. Μια εξέλιξη σημαντική, εάν ληφθούν υπόψη τα πρόσφατα ή τα γραφεία τα οποία βρίσκονται ήδη κάτω από το μικροσκόπιο των ανακριτών.

Οι εμπλεκόμενοι

Μεγάλο ενδιαφέρον έχουν και οι πληροφορίες που υπάρχουν για τα πρόσωπα, γραφεία, ή εταιρικές οντότητες που φαίνεται να έχουν εμπλοκή στις συγκεκριμένες υποθέσεις. Η «Κ» γνωρίζει τα ονόματα των γραφείων ή προσώπων που βρίσκονται υπό ανακριτικό έλεγχο, ωστόσο, για να μη δημιουργήσει προβλήματα στη μετέπειτα έκβαση των υποθέσεων αυτών δεν θα τα αποκαλύψει όπως είχε πράξει και

σε προηγούμενο ρεπορτάζ. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στην κατοχή μας και μπορούν να δημοσιοποιηθούν, οι ανακριτές έχουν μπει και ξεσκονίζουν, όπως έχει γράψει η «Κ», ένα γνωστό δικηγορικό γραφείο, που ασχολήθηκε με το πρόγραμμα πολιτογραφιών και είναι εκτός Λευκωσίας και συνδέεται με επιχειρηματίες ανάπτυξης γης. Δεύτερον έναν μεγάλο ελεγκτικό οίκο, ο οποίος διεκπεραίωσε «υπόπτες», κατά το πόρισμα Καλογήρου, υποθέσεις πολιτογραφιών επενδυτών. Τρίτον μια γνωστή εταιρεία ανάπτυξης γης με έδρα τη Λάρνακα, η οποία έχει απασχολήσει κατ' επανάληψη τον δημοσιοβίο με πολιτογραφίες αμφιλεγόμενων επενδυτών. Οι εξελίξεις που αναμένεται να δρομολογηθούν το επόμενο διάστημα βασίζονται στο πλαίσιο οδηγιών που έχουν δοθεί στους ανακριτές να μην αναμένεται η ολοκλήρωση των ερευνών της Ερευνητικής Επιτροπής για να γίνει το επόμενο βήμα. Οι οδηγίες που έχουν δοθεί είναι εκεί όπου υπάρχουν τρανταχτά στοιχεία να ενημερωθούν οι γενικοί εισαγγελέας, ο οποίος και θα αποφασίζει για τα περαιτέρω.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ*

Η άνοδος και η πτώση ενός δημαγωγού

Η πολιτική ζωή του Τραμπ τερματίζεται, όπως θα ανέμενε κανείς, με εξουτελιστικό πάταγο. Οποιοσδήποτε δηλητηριάζει το δημόσιο βίο θα αναγκαστεί, τελικά, να πει το δηλητηριώδες. Αδίστακτα μάχαιρα έδωκας, θεσμική μάχαιρα θα λάβεις.

Οτι ένας άνθρωπος της ποιότητας Τραμπ (δείτε στο Netflix το ντοκιμαντέρ «The American Dream» και θα αντιληφθείτε), ότι ένας κυδαίος και αδίστακτος δημαγωγός, ανήλθε στην εξουσία της ισχυρότερης δημοκρατίας στον κόσμο ήταν μεν καταθλιπτικό αλλά και εξόχως αποκαλυπτικό. Οι σοφοί θεμελιωτές της Αμερικής σχεδίασαν ένα σύνταγμα ακριβώς για να αποφύγουν τέτοια ενδεχόμενα. Δεν ήταν, όμως, σφαλματοεγής κατασκευή. Τίποτα το ανθρώπινο δεν είναι.

Η διαδικασία της ανόδου και της πτώσης του Τραμπ δεν ήταν προδιαγεγραμμένη. Υπογραμμίζει πόσο ανοικτός - απροσδόκτος - μη αυτοκρατικός - είναι ο δημοκρατικός δημόσιος βίος. Το αποτέλεσμα μιας πολιτικής διαδικασίας εξαρτάται, εν πολλοίς, από το πώς αυτή εκτυλίσσεται.

Όταν το 2015 ο Τραμπ εμφανίστηκε ως υποψήφιος στις προκριματικές εκλογές του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος (Ρ.Κ.), λίγιο τον πήραν στα σοβαρά (μόνο δύο στις 100 μεγάλες εφημερίδες τον υποστήριξαν. Αφενός, δεν προερχόταν από

το Ρ.Κ. Αφετέρου, ο λόγος του ήταν τόσο ακατέργαστος και κυδαίος, που δεν ήταν δυνατόν, πίστευαν, να επικρατήσει. Η αντισυμβατική παρουσία του, όμως, συντονίστηκε με τις υπόκωφες ανάγκες της πολιτικής συγκυρίας. Μεγάλη μερίδα του εκλογικού σώματος, με κερματισμένη πληροφόρηση στις διαδικτυακές φυσαλίδες των κοινωνικών δικτύων, άδραξε την ευκαιρία να

Ο παθολογικός ναρκισσισμός οδηγεί τον ηγέτη στην απομόνωση. Η αυτοκαταστροφική είναι το τελικό στάδιο της αυτοαναφορικότητας.

διαμυρτηρηθεί γι' αυτό που βίωνε - την οικονομική και πολιτισμική περιωροποίηση της.

Η δυσαρέσκεια, κυρίως της λευκής, χαμηλών εκπαιδευτικών προσόντων, ανειδίκευτης Αμερικής, που ζει με επισφαλή και υποαξιόβημη εργασία και συχνά προσφεύγει σε ψυχοτρόπα φάρμακα, δεν εκφράστηκε απλά, αλλά μορφοποιήθηκε από τον Τραμπ: την έβαλε στο δικό του εκφραστικό καλούπι. Την έπλασε ρητορικά, νοητικά και ψυχικά κατ' εικόνα του - της προσέδωσε τοξικότητα, αντι-

Ο Ντόναλντ Τραμπ θα ξοφλήσει πολιτικά, ίσως και οικονομικά. Μακριά από την προεδρία θα γίνει πιο ακραίος.

θεσμικότητα, καχυποψία, αυτοαναφορικότητα, δικαστικότητα, κυδαίοντα.

Η δυσχερής εγώπαθεια βοήθησε τον Τραμπ να μετατραπεί σε δημοφιλές μιντιακό προϊόν. Όσο πιο καφενεϊκό, προσβλητικό και απρόβλεπτος ήταν ο λόγος του, τόσο πιο πολύ ανέβαζε τη δημοφιλία των ΜΜΕ που τον αναπαρήγαν. Είδωπα δεν ήταν το περιεχόμενο αλλά η εκφορά του. Στην οικονομία της προσοχής, όπου όλοι θέλουν τα κλικ και τα «likes» μας, η αποκλίνουσα κυδαίοντα του ακαλίνωτου Τραμπ

ξεχώριζε. Η εκλογή του το 2016 του προσέδωσε πολιτική ηγεμονία. Τώρα μοίραζε αυτός την τράπουλα, όχι το κατεστημένο του Ρ.Κ. Η κατοχή της εξουσίας άλλαξε τα πολιτικά «payoffs» (οφέλη). Ήταν πλέον προς το συμφέρον της ηγεσίας του Ρ.Κ. να επωφεληθεί από τη αυξανόμενη δημοφιλία του στον συντηρητικό χώρο, συντασσόμενη μαζί του. Βαθμιαία, το ήδη κλυδωνιζόμενο Ρ.Κ. μετατράπηκε, από ένα συμβατικό συντηρητικό - νεοφιλελεύθερο κόμμα, στο προσωποπαγές όχημα ενός ναρκισσιστή δημαγωγού. «Δεν είναι

πλέον το δικό τους Ρ.Κ. Είναι το Ρ.Κ. του Ντόναλντ Τραμπ», είπε πρόσφατα ο συνονόματος γιος του.

Για τέσσερα χρόνια κυριάρχησε η φιλοτραμπική πλειοψηφία - ωφέλουσε περισσότερο να είσαι με τον Τραμπ παρά με την αλήθεια. Η πληθώρα των ανθεσμικών, παράνομων και ξεδιάντροπων συμπεριφορών του έγινε αποδεκτή από ασπόνδυλους βουλευτές του Ρ.Κ., οι οποίοι μετείχαν συμφεροντολογικά στη συμπαιγνία - κέρδιζαν ψήφους.

Εως ότου το απόστημα έσπασε με την εισβολή των τραμπ-ούκων στο Καπιτώλιο. Όλη η Αμερική και κυρίως το κατεστημένο του Ρ.Κ. και των κορνήγων του είδαν ξεκάθαρα από που κάποιος έβλεπαν από το 2016: ο Τραμπ είναι ένας επικίνδυνος άνθρωπος για τη δημοκρατία και την ομαλότητα. Η εισβολή άρχισε να αλλάζει τα «payoffs». Θα ζημιωνόταν πλέον πολιτικά η συνάφεια με έναν ηγέτη που βαρύνεται με το ανεξίτηλο στίγμα της ανταρσίας κατά της δημοκρατίας.

Δεν το έχει συνειδητοποιήσει ακόμη η μάζα του Ρ.Κ., αλλά το κατάλαβε ήδη το κομματικό κατεστημένο και, κυρίως, πολλοί κορνήγοι του. Το Ρ.Κ., ως κόμμα εξουσίας, θα αναγκαστεί να αποστασιοποιηθεί από τον Τραμπ για να αποπλύνει το στίγμα. Ήδη άρχισε να το κάνει. Αρκετές επιχειρήσεις, για να προστατεύσουν τη φήμη τους, ανακοίνωσαν ότι σταματούν τις κορνήγες

σε όσους καταψήφισαν τη διαβεβαίωση των εκλογικών αποτελεσμάτων στο Κογκρέσο. Ο συνδυασμός της Home Depot το είπε ξεκάθαρα: «Αισθάνομαι προδομένος».

Ο Τραμπ θα ξοφλήσει πολιτικά, ίσως και οικονομικά. (Ήδη συνεργάτες, χρηματοδότες, και πελάτες του Trump Organization ανακοίνωσαν ότι διακόπτουν σχέσεις μαζί του.) Όταν αλλάζουν τα «payoffs», η δημαγωγική αντισυμβατικότητα, από συντελεστής δημοφιλίας, γίνεται ζημιολόγος.

Μακριά από την προεδρία, ο Τραμπ θα γίνει πιο ακραίος. Έργο της ζωής του θα καταστεί η αυτοδικαίωσή του - θα εντείνει τη συνωμοσιολογία ότι του «έκλειψαν» τις εκλογές. Η δικαστικότητα του θα ενισχυθεί. Θα στραφεί κατά της ηγεσίας του Ρ.Κ., ιδιαίτερα όσο αυτή αποστασιοποιείται από τον ίδιο. Οι δεσμοί του με την παρανοϊκή Ακροδεξιά θα πυκνώσουν. Βαθμιαία, θα περιθωριοποιηθεί, αν και η πτώση της θεματολογίας του θα μείνει. Όπως υπέροχα ανέδειξε ο μεγάλος ανατόμος του ηγετικού ψυχισμού Σαϊξπηρ, ο παθολογικός ναρκισσισμός οδηγεί τον ηγέτη στην απομόνωση. Η αυτοκαταστροφή είναι το τελικό στάδιο της αυτοαναφορικότητας.

* Ο κ. Χαριδημος Τσοούκας (www.houtsoukas.com) είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και ερευνητής καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Warwick.

Σε τρεις φάσεις η άρση του Lockdown

Η επαναφορά στην κανονικότητα και οι φόβοι των ειδικών για νέο κύμα της πανδημίας που θα παρατείνει τους περιορισμούς

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Το διάστημα μέχρι και τις 31 Ιανουαρίου, ημερομηνία κατά την οποία λήγει το τελευταίο πακέτο μέτρων που έφερε το Lockdown, θεωρείται καθοριστικής σημασίας και εν πολλοίς θα κρίνει την διατήρηση ή όχι των μέτρων που έχουν ληφθεί. Το ζητούμενο για τους επιδημιολόγους, που αξιολογούν σε καθημερινή βάση τα δεδομένα της επιδημίας, είναι να σταθεροποιηθεί, σε πρώτη φάση, η παρούσα επιδημιολογική τάση, κάτι που θεωρείται ως το πρώτο θετικό σημάδι για εκτόνωση της υφιστάμενης κατάστασης. Με τα δεδομένα αυτά, η κρίσιμη ημερομηνία προσδιορίζεται προς το τέλος του μήνα, όταν στο τραπέζι θα θεθεί τι μέλλει γενέσθαι με τα περιοριστικά μέτρα.

Ένα ζήτημα που επί του παρόντος αντιμετωπίζεται με συγκρατημένη αισιοδοξία, λαμβάνοντας υπόψη την εικόνα που επικρατεί στην Ευρώπη αλλά και την επιβεβαιωμένη συμπεριφορά της πανδημίας για επανάκαμψη της, εκεί όπου αποφασίσθηκε χαλάρωση των μέτρων. Στο πνεύμα αυτό, το σενάριο ενός τρίτου κύματος της πανδημίας επί του παρόντος δεν έχει αποκλειστεί, παρά τις αντίθετες απόψεις που εκφράζονται από κάποια μέλη της Συμβουλευτικής Ομάδας. Ωστόσο, χαρακτηριστικά είναι η τοποθέτηση του επικεφαλής των επιδημιολόγων που συμβουλευούν την κυβέρνηση Κωνσταντίνου Τσιούτη στην «Κ». «Στην Κύπρο ο άσχημος μήνας ήταν ο Δεκέμβριος, αλλά τις τελευταίες τέσσερις – πέντε μέρες φαίνεται ότι αρχίζει και μετριάζει η κατάσταση, ακριβώς επειδή δεν υπήρχαν χαλαρώσεις. Αντίθετα πάθησαν επιπλέον μέτρα. Άρα, όταν χαλαρώσεις, έχεις αύξηση. Επειδή όλες οι χώρες της Ευρώπης πήμα παράλληλα με σφικτά μέτρα και Lockdown, αναμένεται μόλις θα αρχίσουμε να χαλαρώνουμε θα δούμε μια νέα έξαρση». Τα όσα περιέγραψε ο κ. Τσιούτης ουσιαστικά αποτελούν τον πυρήνα του ζητήματος για τον προσανατολισμό που υπάρχει και που παραπέμπουν σε δύο σενάρια. Στο καλό, που εκ των πραγμάτων θα επιτρέψει μια σταδιακή χαλά-

Στο καλό σενάριο, η αποκλιμάκωση των υφιστάμενων μέτρων, σύμφωνα με την τάση των επιδημιολόγων, θα πραγματοποιηθεί σταδιακά. Η κάθε φάση άρσης των μέτρων θα είναι διάρκειας, σύμφωνα με τον επικεφαλής της Συμβουλευτικής Ομάδας Κωνσταντίνου Τσιούτη, τριών - τεσσάρων εβδομάδων.

ρωση και στο κακό, που δεν θα αφήσει περιθώρια για αλλαγές τις υφιστάμενης κατάστασης.

Οι ανησυχίες

Σε πολιτικό επίπεδο, η κατάσταση παρουσιάζεται ελαφρώς διαφοροποιημένη. Τα στοιχεία που देखνουν τρίτη επέλαση του ιού σε ευρωπαϊκές χώρες είναι ένα ζήτημα που απασχολεί έντονα τους ιθύνοντες στην Κύπρο, κυρίως για τους κραδασμούς σε οικονομικό και μετά σε κοινωνικό επίπεδο. Στο βασανιστικό ερώτημα τι μέλλει γενέσθαι μετά την 31 Ιανουαρίου δεν υπάρχει μια αποκρυσταλλωμένη απάντηση. Η τοποθέτηση του Κωνσταντίνου Τσιούτη μπορεί να θεωρηθεί ως μια κατεύθυνση των επιλογών που

υπάρχουν, σε πολιτικό και επιδημιολογικό επίπεδο. «Εδώ υπάρχει ένα δίλημμα από καθαρά λόγους δημόσιας υγείας, χωρίς να λάβω άλλο παράγοντα υπόψη. Ναι, θα χαλαρώναμε αλλά αυτό είναι αδύνατο για πάρα πολλούς λόγους, θα δούμε άλλα προβλήματα υγείας. Άρα τι πρέπει να γίνει; Αυτό που πρέπει και έχουμε το παράδειγμα είναι μια πολύ σταδιακή και στοχευμένη αποκλιμάκωση-χαλάρωση, όπως έγινε τον περασμένο Μάιο. Τον Μάιο αυτό έγινε, υπήρχε ένα στρατηγικό σχέδιο αποκλιμάκωσης που μίπηκε σε εφαρμογή και είχε διάρκεια ουσιαστικά μέχρι τον Σεπτέμβριο, πάρα πολύ αργά. Κάτι τέτοιο πρέπει να μπει και τώρα».

Η τοποθέτηση του επικεφαλής

των επιδημιολόγων στην «Κ» για σταδιακή χαλάρωση των μέτρων αφορά το αισιόδοξο σενάριο εξέλιξης της πανδημίας, μέχρι τέλος Ιανουαρίου. Η ισχυρή άποψη που επικρατεί αυτή την περίοδο στους επιδημιολόγους είναι πως η θετική παρούσα εικόνα, που αποδίδεται στα μέτρα που πάρθηκαν πριν τις γιορτές, θα συμπληρωθεί από μια ανάλογη εξέλιξη των μέτρων της 10ης Ιανουαρίου. Σε μια τέτοια περίπτωση οι πρώτες σκέψεις των επιδημιολόγων οδηγούν σε μια σταδιακή αποκλιμάκωση του Lockdown σε βάθος χρόνου. Όπως μας εξήγησε ο κ. Τσιούτης, η άρση των περιορισμών θα γίνει σε διάφορα στάδια, η διάρκεια του καθενός θα είναι 2 με 3 εβδομάδες. Μια πρακτική που θα επι-

Παρά τη στάση αναμονής των επιδημιολόγων, ένα τρίτο κύμα της επιδημίας μέσα στον Φεβρουάριο προκαλεί ανησυχία. Σε μια τέτοια περίπτωση τα υφιστάμενα μέτρα θεωρείται βέβαιο ότι θα συνεχισθούν μέχρι τα επιδημιολογικά δεδομένα και τα εμβόλια να το επιτρέψουν.

τρέπει, την επιδημιολογική αξιολόγηση των χαλαρώσεων σε συνδυασμό με την πορεία της πανδημίας στην κοινότητα. Οι παράγοντες αξιολόγησης θα στηρίζονται στον αριθμό των διαγνώσεων, τον αριθμό αναπαραγωγής, τον αριθμό εισαγωγών στα νοσοκομεία. «Κάτι αντίστοιχο θα εφαρμοστεί και τώρα. Κάποιους αντίστοιχους επιδημιολογικούς δείκτες θα υιοθετήσουμε που θα παρακολουθούμε και θα προχωράμε, από τη μια φάση στην επόμενη», ανέφερε ο κ. Τσιούτης. Λαμβάνοντας υπόψη την πρακτική άρση κοινωνικών και οικονομικών δραστηριοτήτων στη συνέχεια.

Τα εμβόλια

Όπως προκύπτει και από τα λεγόμενα του επικεφαλής της Συμβουλευτικής Ομάδας, η σταδιακή αποκλιμάκωση από τα περιοριστικά μέτρα θα πραγματοποιηθεί σε τρεις ή τέσσερις φάσεις. «Δεν το έχουμε βάλει στο χαρτί ξεκάθαρα, αλλά νομίζω θα είναι κάπως παρόμοιο με αυτό που ζήσαμε το περασμένο καλοκαίρι, σε 3 με 4 φάσεις. Μην ξεχνάμε πως έχουμε και το καινούργιο όπλο, τον εμβολιασμό, το οποίο θα μας δώσει την ευκαιρία να χαλαρώσουμε. Οι χαλαρώσεις θα είναι διαφορετικές, διαφορετικές κλίμακας σε σχέση με το περσινό καλοκαίρι και αυτά θα πηγαίνουν παράλληλα, τόνισε ο κ. Τσιούτης.

Τρίτο κύμα και αντοχές

Το κακό σενάριο, όπως γίνεται αντιληπτό, θα οδηγήσει σε αυτό που όλοι απεικονίζονται. Παράταση των μέτρων μέχρι τα επιδημιολογικά δεδομένα δείξουν κάμψη της πανδημίας ή οι εμβολιασμοί δώσουν ασφαλή στοιχεία καταπολέμησης του ιού. Αυτό προκύπτει και από τη λογική η οποία οδήγησε στο δεύτερο Lockdown της 10ης Ιανουαρίου. Όπως μας εξήγησε ο επιδημιολόγος, τα μέτρα του Ιανουαρίου έχουν διττή κατεύθυνση. «Τη βελτίωση της επιδημιολογικής εικόνας και την αποσυμφόρηση των νοσηλευτριών την οποία περιμένουμε να δούμε. Εφόσον τα μέτρα έχουν αποτελεσματικότητα, στην κοινότητα, θα δούμε αποσυμφόρηση προς το τέλος του μήνα και στη συνέχεια να ξεκινήσουμε σε μια νέα βάση, καλύτερη, επιδημιολογική βάση από τον Φεβρουάριο και μετά. Ο επικεφαλής της Συμβουλευτικής Ομάδας προχώρησε και σε ένα πρώτο προσδιορισμό των κινήσεων που θα γίνουν εφόσον τα σημερινά επιδημιολογικά δεδομένα παραμείνουν σταθερά, μέχρι τέλος του μήνα. «Εγώ εύχομαι η εικόνα που βλέπουμε τώρα να αντανάκλα την πραγματικότητα, άρα να παραμείνει έτσι. Αν παραμείνει έτσι σημαίνει πως αυτή είναι η πραγματικότητα, σημαίνει πως τα μέτρα του Δεκέμβριου ήταν αποτελεσματικά άρα και τα νέα μέτρα από 10 του Γενάρη θα έχουν επιπρόσθετο αποτέλεσμα. Άρα αν αυτή είναι η πραγματικότητα, προς το τέλος του μήνα θα δούμε περαιτέρω βελτίωση και θα μας δώσει την ευκαιρία, θα μας επιτρέψει κάποιες χαλαρώσεις».

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΥΚΑΪΔΗ

Τα πρωτοφανές πτωχόρισμα της χώρας μας...

Πρώτη φορά ΠΤΔ δέχτηκε όχι μόνο να συζητήσει αλλά να προτείνει ο ίδιος λύση δυο κρατών, δηλαδή νομιμοποίηση της κατοχής. Πρώτη φορά η χώρα μας βρίσκεται τόσο κοντά, μια ανάσα πριν από τον κίνδυνο οριστικής διακοπής. Για πρώτη φορά, εξαιτίας των χειρισμών Αναστασιάδη στο Κυπριακό, η Τουρκία βρήκε τόσο πρόσφορο περιβάλλον ώστε να μπει σε μια προχωρήσει, ανενόχλητη ουσιαστικά, σε παράνομα τελελεσμένα στην Αμμόχωστο αλλά και στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Πρώτη φορά η χώρα μας έχει διασπαστεί σε τέτοιο βαθμό και μάλιστα επαναλαμβανόμενα στην Ευρώπη και διεθνώς, εξαιτίας της σαθρής βιομηχανίας χρυσών διαβατηρίων που έστησε η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγεραμού, προκαλώντας σοβαρές επιπτώσεις στη φήμη και

την οικονομία της Κύπρου. Και αντίστοιχα για πρώτη φορά η Ε.Ε. μάς έβαλε στο σκαμνί για ανάλογης φύσης ζητήματα.

Πρωτοφανής και η εκτόξευση γενικότερα των φαινομένων διαφθοράς και διαπλοκής, όχι μόνο γιατί καταγράψαμε ως πρωταθλητές σε αύξηση στη διαφθορά τα έτη 2013-2019 στο σχετικό ποσοτικό δείκτη (13 παραμέτρους) της Παγκόσμιας Τράπεζας, αλλά και για το επίσης πρωτοφανές φαινόμενο, στο επίκεντρο αυτής της διαπλοκής και θεσμικής εκτροπής να βρίσκεται ο ίδιος ο επικεφαλής του κράτους, η οικογένειά του και αριθμός μελών του Υπουργικού του Συμβουλίου.

Υπενθυμίζουμε τα εκατοντάδων χιλιάδων ευρώ δωρεάν οικογενειακά ταξίδια στις Σευχέλλες με τα πολυτελείας τζετ του Σαουδάραβα σείχη, σε συνάρτηση με τη σκανδαλώδη πολιτογράφηση 36 μελών της οικο-

γένειας του σείχη. Το ξεχειλωμα του προγράμματος πολιτογραφίσεων σε βαθμό σαθρότητας, την υπεράσπιση του ως το τέλος και κυρίως την εκμετάλλευσή του για προσωπικό ή/και οικογενειακό πλουτισμό του ίδιου και μελών του Υπουργικού του Συμβουλίου, που ενέκριναν τις πολιτογραφίες. Την προνομιακή ενθάρρυνση των συμπεθερών για να βγάλουν δεκάδες εκατομμύρια από τις τράπεζες λίγο πριν από το κούρεμα. Το φιλέτο στα Μεσοβούνια της κας Άντρες Αναστασιάδη, την εκπροσώπηση της Ryanair από το δικηγορικό γραφείο Αναστασιάδη στις διαπραγματεύσεις για ξεπουλημα των Κ.Α., την ανάπτυξη στο Πέρα Πεδί κοκ.

Πρωτοφανής, όμως, και ιδιαίτερα επικίνδυνη είναι και η υπονόμηση του κράτους δικαίου και της δημοκρατίας στη χώρα μας από την κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγεραμού.

Πρωτοφανής ο αυταρχισμός και η καθεστωτική νοοτροπία που διακρίνει την πολιτική συμπεριφορά των κυβερνώντων, σε βαθμό που όποιο δεν υποκλίνεται στις επιθυμίες και προσαγές τους, επιχειρείται να ισοπεδωθούν και να καταρτισθούν. Ελάχιστες, επίσης, οι αντοχές τους στην κριτική, την αντίθετη άποψη, ακόμη και στη σάτιρα. Η κατά κανόνα απουσία διαβούλευσης και εξεύρεσης συναινετικών λύσεων, είναι απλώς η κορυφή του παγόβουνου.

Συγκρούστηκαν και επιτέθηκαν αφοριστικά σε όλους σχεδόν τους θεσμούς που δεν υποκλίθηκαν στις διαθέσεις τους και όπου μπόρεσαν, τους κατατόμισαν: Κεντρικούς τραπεζίτες, αρχηγό και υπαρχηγό αστυνομίας, πρόεδρο και μέλη ερευνητικής επιτροπής για τον Συνεργατισμό, τον τώως γενικό εισαγγελέα κοκ. Σειρά πήρε ο γενικός ελεγκτής, τον οποίο προσπαθούν μανιωδώς

να παύσουν, επειδή, έστω αργοπορημένα, επιχειρεί να υλοποιήσει τις εκ των συντάγματος υποχρεώσεις του για να τους ελέγξει σε ό,τι αφορά τη σαθρή βιομηχανία πολιτογραφίσεων. Αντίστοιχα, ο εξαναγκασμός του Αντρέα Παράσχου σε παραίτηση, μόνο σε αυτό το πλαίσιο μπορεί να αντικριστεί γιατί, με διάφορους τρόπους και μέσα, επιχειρείται ο πλήρης έλεγχος των ΜΜΕ. Για να μην αναφερθούμε και στο άλλο, πρόσφατο, των ενεργειών Πολίτη και αστυνομίας αναφορικά με τον λογαριασμό παραβίαση Νουρή να παραβιάζει το σύνταγμα στέλνοντας, χωρίς εντάλματα, την αστυνομία να κάνει ελέγχους σε σπίτια για παραβίασεις των διαταγμάτων του κορωνοϊού.

Πρωτοφανής είναι επίσης και η απουσία λογοδοσίας και ανάληψης ευθύνης όπως την είδαμε σε όλες ανεξαιρέτως τις περιπτώσεις όπου

οι κυβερνώντες βαραίνονται με τεραστίων διαστάσεων σκάνδαλα. Από τον ίδιο τον ΠΤΔ, στα παραδείγματα που αναφέραμε πιο πάνω, μέχρι τον τώως Υπουργό Οικονομικών για τη διάλυση του Συνεργατισμού, τον τώως Υπ. Δικαιοσύνης για διάφορα, με αποκορύφωμα τον θεσμικό ρατσισμό που επέτρεψε τις κατά συρροήν δολοφονίες αθώων γυναικών και παιδιών κ.λπ.

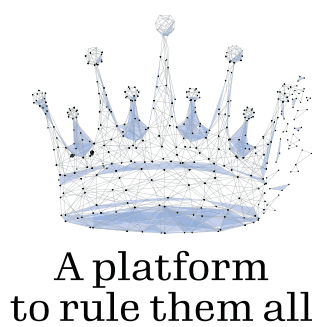
Καταληκτικά, όλα αυτά και άλλα καινοφανή, οδήγησαν σε πρωτοφανές πτωχόρισμα την Κύπρο. Η αλλαγή πορείας που τόσο χρειάζεται η χώρα σε πλείστους τομείς άσκησης εξουσίας, μπορεί να επιέλθει μονάχα μέσα από αυτό που φαίνεται να είναι το μοναδικό ή το κύριο που φοβούνται και υπολογίζουν οι κυβερνώντες: το πολιτικό κόστος.

Ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης είναι κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΑΚΕΛ.

ecommbx

Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

SWIFT and SEPA Fast Transactions

competitive & instant currency conversions

unique IBAN in multiple currencies

ECOMMBX own BIC #ECBXC2YN

+357 22 270 349

Pindarou 27, Alpha Business Center, 3rd floor, Office 301 Block A, 1060, Nicosia Cyprus

info@ecommbx.com

www.ecommbanx.com

Authorised and Licensed by Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution #115.1.3.20/2018

Η Δυτ. Αττική στην κορυφή της ανησυχίας

Κορυφάιοι επιστήμονες αναλύουν στην «Κ» τα τελευταία δεδομένα

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Σε αυξημένη επιφυλακή για την εξέλιξη της πανδημίας στην Αττική βρίσκονται υγειονομικές αρχές και ειδικοί επιστήμονες, έχοντας στραμμένη την προσοχή τους στο κέντρο της Αθήνας. Τα γνωστά ενεργά κρούσματα στον κεντρικό τομέα Αθηνών ξεπερνούν τον αριθμό της εβδομάδας τα 800 από περίπου 2.500 στο σύνολο του Λεκανοπεδίου Αττικής, ενώ την τελευταία εβδομάδα κατεγράφη αύξηση στον αριθμό των νέων περιστατικών σε ποσοστό άνω του 7%, ρυθμός που εάν συνεχιστεί θα σημάνει γενικό συναγερμό. Η Δυτική Αττική παραμένει στην «κορυφή» σε ό,τι αφορά τον αριθμό των νέων κρουσμάτων με 136,7 ανά 100.000 πληθυσμού την τελευταία εβδομάδα, ενώ ανησυχία υπάρχει και για την Ανατολική Αττική με τον Δήμο Αχαρνών να είναι πλέον σε αυστηρό lockdown. Τα νοσοκομεία του Λεκανοπεδίου αναφέρουν μετά τα Χριστούγεννα αυξημένη «κινητικότητα» σε ό,τι αφορά τα περιστατικά COVID-19, η οποία ωστόσο είναι διαχειρίσιμη. Η πληρότητα στις ΜΕΘ COVID είναι λίγο κάτω από το 60% και στόχος είναι να φτάσει τουλάχιστον στο ποσοστό ασφαλείας του 50%.

«Η εικόνα που έχουμε απαιτεί επαγρύπνηση», σημειώνει στην «Κ» ο καθηγητής Παθολογικής Φυσιολογίας Λοιμώξεων του ΕΚΠΑ Νίκος Σύψας και συνεχίζει, «μας ανησυχεί ο κεντρικός τομέας Αθηνών. Υπάρχουν τουλάχιστον 800 γνωστά ενεργά κρούσματα και ο τοπικός ενεργός αριθμός αναπαραγωγής του ιού Rt «φλερτάρει» με το 1. Επιδημιολογικά η Αθήνα είναι στο πορτοκαλί και πολύ κοντά στο να πάει στο κόκκινο». Σύμφωνα με τον ίδιο, «τις τελευταίες επτά ημέρες είδαμε μάλιστα μία αύξηση των κρουσμάτων της τάξεως του 7%. Εάν αυτή συνεχιστεί και την επόμενη εβδομάδα θα είναι πολύ ανησυχητικό. Δεν είμαστε ακόμα σε κατάσταση πανικού, αλλά η εικόνα είναι ρευστή».

«Το ιικό φορτίο στην Αττική ακόμα δεν έχει αποκλιμακωθεί στον βαθμό που θα θέλαμε. Είμαστε σε επιφυλακή, θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη και την επόμενη εβδομάδα με σημαντικό αριθμό τεστ ανά περιοχή σε όλο το Λεκανοπέδιο», επισημαίνει στην «Κ» και ο καθηγητής παθολογολομωξιολογίας, Χαράλαμπος Γώγος. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα δεδομένα έως σήμερα καταδεικνύουν ότι η κινητικότητα του πληθυσμού τα Χριστούγεννα δεν επέφερε την

«Ο στόχος μας είναι να δούμε την πληρότητα στις μονάδες ενιατικής θεραπείας να μειώνεται οριζόντια στη χώρα τουλάχιστον στο 50%».

επιβάρυνση που φοβόντουσαν οι ειδικοί. Τα εξιτηρία ασθενών είναι περισσότερα από τις εισαγωγές, αν και εξακολουθεί ακόμα να υπάρχει ροή περιστατικών προς τα νοσοκομεία. «Ο αριθμός των ασθενών στις ΜΕΘ παραμένει υψηλός», σημειώνει ο κ. Γώγος και προσθέτει πως «ο στόχος μας είναι να δούμε την πληρότητα στις μονάδες να μειώνεται οριζόντια στη χώρα τουλάχιστον στο 50%».

Την Πέμπτη, το 56% των 681 κλινών εντατικής COVID που λειτουργούσαν στη χώρα ήταν καλυμμένο. Στην Αττική το ποσοστό πληρότητας ήταν στο 58% και στη Θεσσαλονίκη στο 64%. Σε απλές κλίνες COVID νοσηλεύονταν 1.185 ασθενείς, εκ των οποίων 470 στην Αττική. Όπως ανέφερε στην «Κ» ο γενικός γραμματέας Υπηρεσιών Υγείας, Γιάννης Κωτιστόπουλος, βλέπουμε μία αποκλιμακώση της πίεσης στο ΕΣΥ στην επικράτεια και μία σχετική σταθεροποίηση των περιστατικών στην Αθήνα, μετά μία αύξηση που παρατηρήθηκε την προηγούμενη εβδομάδα. Είμαστε σε μεγάλη επιφυλακή για την

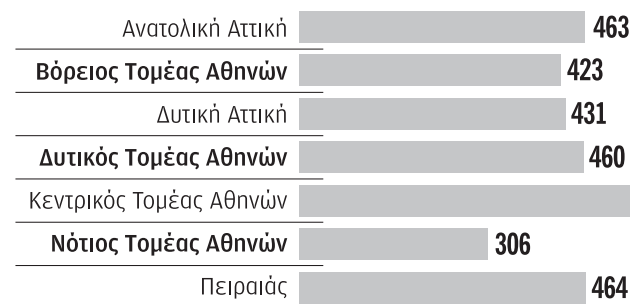
Οι κρίσιμοι δείκτες

Εως 15 Ιανουαρίου 2021

Σύνολο επιβεβαιωμένων κρουσμάτων
147.860

Σύνολο θανάτων
5.421

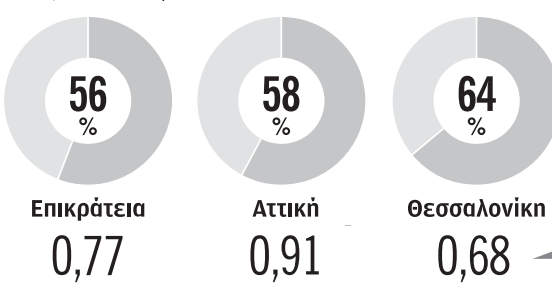
Αριθμός επιβεβαιωμένων κρουσμάτων κορωνοϊού από 1/1/2021 έως 15/1/2021 στην Αττική

1.690 ασθενείς με COVID-19 νοσηλεύονταν σε απλές κλίνες και ΜΕΘ στις 14 Ιανουαρίου.

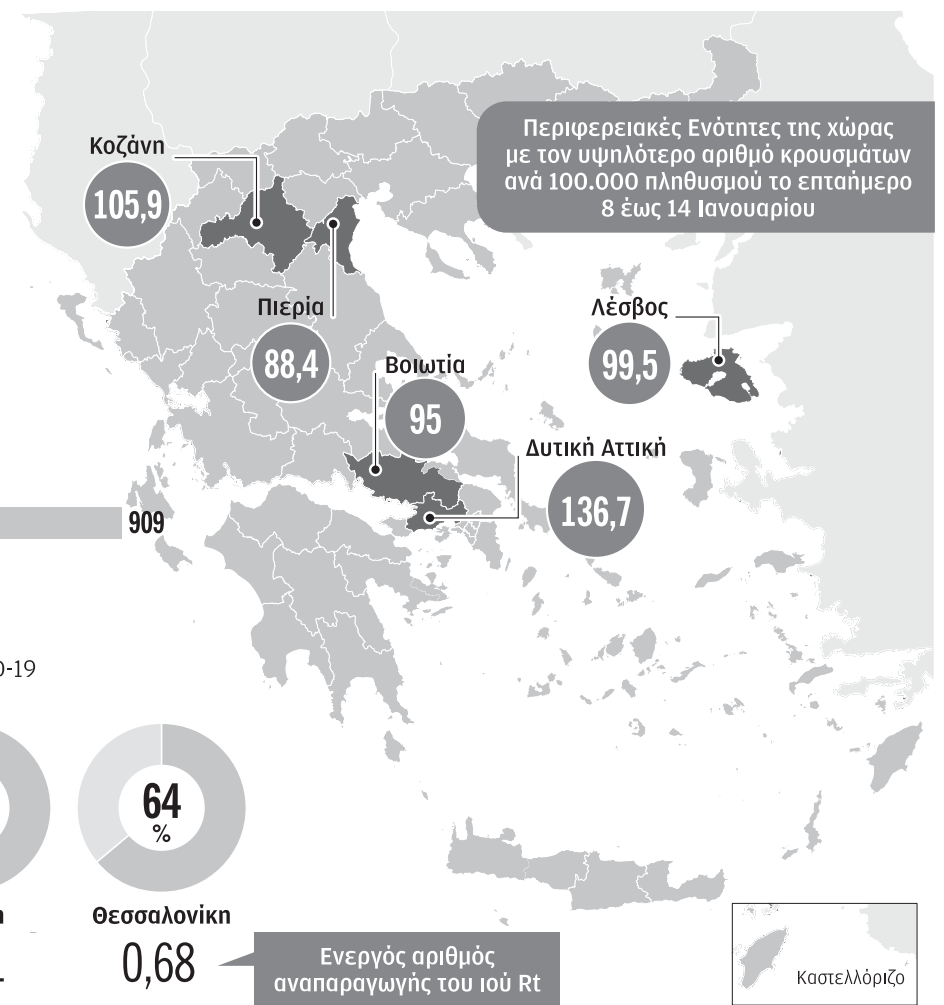
130 εισαγωγές ασθενών με COVID-19 σε νοσοκομεία την ημέρα κατά μέσον όρο την τελευταία εβδομάδα.

Πληρότητα κλινών ΜΕΘ-COVID-19 στις 14 Ιανουαρίου 2021

Ενεργός αριθμός αναπαραγωγής του ιού Rt

ΠΗΓΗ: Υπουργείο Υγείας, Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα «εκτός» COVID περιστατικά

Την περασμένη Πέμπτη, το ποσοστό κάλυψης στις 574 κλίνες εντατικής που COVID του ΕΣΥ ήταν 78%. Η πίεση για την αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας που δεν σχετίζονται με κορωνοϊό αυξάνεται και υπάρχει ο φόβος ότι τακτικά περιστατικά σταδιακά γίνονται επεισόδια. Στην Πανεπιστημιακή Παθολογική Κλινική του «Σωτηρία», η παρακολούθηση ογκολογικών, αιματολογικών και γαστρεντερολογικών περιστατικών δεν έχει σταματήσει. «Εξακολουθούμε όπως και στο πρώτο κύμα να βλέπουμε καθυστερήσεις στις διαγνώσεις, εξετάσεις και επανελέγχους», σημειώνει ο καθηγητής Κωνσταντίνος Συρίγος. Το «Σωτηρία» δεν δέχεται «καθαρά» πνευμονολογικά περιστατικά, με αποτέλεσμα να επιβαρύνονται άλλες μονάδες. Ο διευθυντής της Πνευμονολογικής του «Ευαγγελισμού», Γιώργος Μπουλμπασάκος, επισημαίνει πως «δουλεύουμε με πληρότητα 150% με περιστατικά όπως καρκίνους, αναπνευστική ανεπάρκεια, βρογχίτιδα, ενώ για βρογχοσκοπήσεις ζητούν τη συνδρομή μας από όλο το Λεκανοπέδιο. Παρά το ίδιο προσωπικό, τα καταφέρνουμε. Ομως, υπάρχει κόπωση». Στο «Αττικών», η Ορθοπαιδική Κλινική, η Ουρολογική, η Γναθοχειρουργική και η Νευροχειρουργική μετατράπηκαν σε COVID. «Δουλεύουμε με την ύληλ συνταγογράφηση. Ομως δεν είναι το ίδιο», τονίζει ο επικεφαλής Παναγιώτης Χαλβασιώτης.

Αθήνα, καθώς η κατάσταση είναι ακόμα ρευστή».

Σύμφωνα με τον κ. Κωτιστόπουλο, στην Αττική το επίπεδο συναγερμού του ΕΣΥ παραμένει στον υψηλότερο βαθμό, σε αντίθεση με την υπόλοιπη χώρα, όπου κάποια νοσοκομεία απαλλάσσονται προσωρινά από την υποχρέωση να νοσηλεύουν περιστατικά του κορωνοϊού. Ενδεικτικά, 12 κλίνες ΜΕΘ COVID στη Θεσσαλονίκη θα δοθούν για την αντιμετώπιση των COVID περιστατικών. Η Αττική αντίθετα αυξάνει τις δυνάμεις της. «Σταδιακά θα ενσωματώνονται στον επιχειρησιακό σχεδιασμό κλίνες

εντατικής που αναπτύσσονται χωρίς τις δωρεές του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος. Στο πλαίσιο αυτό σε λίγες ημέρες θα προστεθούν κλίνες στο ΚΑΤ (30) και στο «Αττικών» (13)», σημειώνει ο κ. Κωτιστόπουλος.

«Διαχειρίσιμη κατάσταση»

Την περασμένη Τρίτη στο νοσοκομείο «Αττικών» έγιναν 18 εισαγωγές περιστατικών κορωνοϊού, έναντι περίπου 10 σε προηγούμενες εφημερίες. Τη Δευτέρα στο «Γ. Γεννηματάς» έγινε εισαγωγή 8 περιστατικών, όταν εισάγονταν 2-3. «Σε σχέση με την περίοδο πριν

από τα Χριστούγεννα τα περιστατικά που βλέπουμε είναι διπλάσια. Πριν από τις γιορτές μπορεί να είχαμε 10 εισαγωγές ασθενών με COVID. Στην εφημερία της περασμένης Τρίτης ήταν περίπου 20», επισημαίνει στην «Κ» ο συντονιστής διευθυντής του πνευμονολογικού τμήματος του «Ευαγγελισμού», Γιώργος Μπουλμπασάκος. Τονίζει, ωστόσο, ότι η κατάσταση είναι διαχειρίσιμη, αφού υπάρχουν κενές κλίνες COVID. «Εκείνο που τρομάζει είναι τι θα γίνει σε ένα μέγιστο περιστατικό, όπως μία σπυροί σε γηροκομείο. Φοβόμαστε επίσης την επίδραση των Θεοφανίων και τις εικόνες συνωστισμού του προηγούμενου Σαββατοκύριακου. Υπάρχει μία κινητικότητα που δημιουργεί προβληματισμό. Και το θέμα είναι ότι δεν έχουμε την πολυτέλεια να πάθουμε αυτό που έγινε στη Θεσσαλονίκη. Εάν συμβεί στην Αττική, θα είναι καταστροφικό», τονίζει ο κ. Μπουλμπασάκος.

Στο νοσοκομείο «Σωτηρία» η ροή περιστατικών COVID-19 είναι σταθερή το τελευταίο διάστημα και υπάρχει επάρκεια κλινών για τη νοσηλεία των ασθενών, όπως αναφέρει στην «Κ» ο καθηγητής Παθολογίας-Ογκολογίας και διευθυντής της Γ' Παθολογικής Κλινικής του ΕΚΠΑ στο «Σωτηρία», Κωνσταντίνος Συρίγος. «Η κατάσταση είναι απόλυτα ελεγχόμενη», σημειώνει ο ίδιος, προσθέτοντας ότι από τις γιορτές και μετά έχει μειωθεί η πίεση στο νοσοκομείο. Ο κ. Συρίγος τονίζει πως «υπάρ-

χει μία εξοικείωση και μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση των γιατρών στην εξωνοσοκομειακή αντιμετώπιση των ασθενών με COVID-19, που σημαίνει ότι όταν ο ασθενής φτάσει να χρειαστεί νοσηλεία σε νοσοκομείο είναι συνήθως σοβαρά. Ωστόσο, θέλει προσοχή και εμπειρία του γιατρού της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας για να παρακολουθεί εκτός νοσοκομείου ένα περιστατικό, και καλό είναι να συμβουλευτείται μία νοσοκομειακή μονάδα με την ανάλογη εμπειρία».

Την εκτίμηση ότι τα νέα περιστατικά που αντιμετωπίζουν τώρα τα νοσοκομεία είναι αποτύπωμα της Πρωτοκρονιάς, κάνει στην «Κ» και ο επικεφαλής καθηγητής Παθολογίας στη Β' Προπαιδευτική Παθολογική Κλινική του ΕΚΠΑ στο «Αττικών», και πρόεδρος του Δ.Σ. στο νοσοκομείο «Ελπίς», Παναγιώτης Χαλβασιώτης. Σύμφωνα με τον ίδιο, το τελευταίο διάστημα παρατηρήθηκε μία ελεγχόμενη αύξηση των εισαγωγών περιστατικών COVID-19 στα νοσοκομεία της Αττικής την οποία και υπολογίζει στο 20%. «Με δεδομένο ότι απαιτούνται τουλάχιστον 5-6 ημέρες από τη στιγμή της μόλυνσης για την εμφάνιση συμπτωμάτων και άλλες επτά ημέρες για την επιδεινωσή τους, μπορούμε να πούμε ότι οι εισαγωγές που βλέπουμε τώρα έχουν να κάνουν με μολύνσεις που έγιναν κοντά στην Πρωτοκρονιά», σημειώνει και προσθέτει, «η πανδημία εξελίσσεται, δεν μένει σταθερή. Απλώς ο ρυθμός αλλάζει».

Οι μικροί «έβαλαν τις μάσκες» στους μεγάλους

«Μαθήματα» στους ενήλικους στην τήρηση των μέτρων προστασίας από τον κορωνοϊό έδωσαν πριν από το κλείσιμο των σχολείων τον Νοέμβριο οι μαθητές του δημοτικού, που στην πλειονότητά τους ακολουθούν με επιτυχία τις οδηγίες για τη χρήση της μάσκας εντός των χώρων του σχολείου. Τα ίδια τα παιδιά, κατά δήλωση των γονιών τους, ευθύνονται σε μικρό ποσοστό για ενδοοικογενειακές συρροές της COVID-19, ενώ όταν προσβληθούν από τον ιό, είναι στην πλειονότητά τους ασυμπτωματικά.

Από την άλλη, οι επιπτώσεις του lockdown στις μικρές ηλικίες είναι σημαντικές. Ένας στους τρεις γονείς χαρακτηρίζει ελλιπή τη φυσική δραστηριότητα του παιδιού του, ενώ δύο στους τρεις εκτιμούν ότι η ποιότητα του ύπνου των παιδιών δεν είναι καλή και ότι γίνεται από αυτά κατάχρηση των ηλεκτρονικών μέσων.

Αυτά είναι τα βασικά συμπεράσματα πανελλαδικής έρευνας που διεξήγαγε ομάδα ερευνητών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, με την υποστήριξη του καθηγητή Πνευμονολογίας Κωνσταντίνου Γουρβουλιάνη, με σκοπό τη διερεύνηση της συμμόρφωσης των παιδιών στα μέτρα ατομικής υγιεινής, τη δυναμική τους στην υπερμετάδοση της πανδημίας και την επίδραση της αναστολής των σχολικών μονάδων στις εκπαιδευτικές, κοινωνικές, οικονομικές και ψυχολογικές πα-

ραμέτρους. Στο πλαίσιο της έρευνας, 482 ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από γονείς παιδιών που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο και δημοτικό) από 64 περιοχές της χώρας, το διάστημα από 27 Νοεμβρίου έως 3 Δεκεμβρίου 2020.

Ειδικότερα, το 91,5% ανέφερε ότι η σχολική μονάδα στην οποία φοιτά το παιδί του τήρησε αρκετά έως πάρα πολύ τα μέτρα προστασίας. Σύμφωνα με τους γονείς, το 88% των παιδιών τήρησε τα μέτρα

αρκετά έως πάρα πολύ. Οι ίδιοι οι γονείς σε ποσοστό 87% θεωρούν ότι η μάσκα είναι μέτρο προστασίας κατά της COVID-19. Το 28% των παιδιών ανέφερε στους γονείς τους ότι κάποιος συμμαθητής δεν φορούσε μάσκα και το 9% ότι ο δάσκαλος της τάξης δεν φορούσε μάσκα.

«Το ενδιαφέρον είναι όταν συζητήσαμε τις απαντήσεις γονέων που θεωρούν τη μάσκα μέτρο προ-

Από την έναρξη των μαθημάτων και έως το κλείσιμο των σχολείων τον Νοέμβριο, οι μαθητές του δημοτικού, στην πλειονότητά τους, ακολούθησαν με επιτυχία τις οδηγίες ειδικών, δασκάλων και γονέων.

στασίας και γονέων που έχουν διαφορετική άποψη, δεν βρήκαμε στατιστικές διαφορές σε ό,τι αφορά τη χρήση μάσκας των παιδιών τους. Που σημαίνει ότι ακόμα και οι γονείς που δεν πιστεύουν στη χρησιμότητα της μάσκας, δεν πέρασαν την άποψή τους στα παιδιά», εξηγεί στην «Κ» η Δήμητρα Σιαπαζίδου, σχολική νοσηλεύτρια, διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας,

συνεργάτις της Πνευμονολογικής Κλινικής του Παν. Θεσσαλίας και μία εκ των βασικών συντελεστών της έρευνας.

Ένας στους δέκα γονείς (11%) ανέφερε ότι το σχολείο του παιδιού του είχε μπει σε καθεστώς αναστολής πριν από τη διακοπή λειτουργίας συνολικά των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και το 31% ανέφερε ότι υπήρχε τάξη του σχολείου που είχε κλείσει. Η τάξη με

το μεγαλύτερο ποσοστό σε αναστολή λειτουργίας, σύμφωνα με τις απαντήσεις των γονέων, είναι το νηπιαγωγείο (39%). Στις πιο επιβαρυνμένες επιδημιολογικά περιοχές (Βόρεια Ελλάδα και Θεσσαλία), η απόφαση για αναστολή λειτουργίας είχε ληφθεί όταν κατά μέσον όρο εμφανίζονταν 3,1 κρούσματα στην τάξη. Αντίθετα, στις μη επιβαρυνμένες περιοχές τα σχολεία έκλειναν με κατά μέσον όρο 1,8 κρούσματα.

Κρούσματα και συμπτώματα

Το 8,5% των γονέων ανέφερε επιβεβαιωμένο κρούσμα στην οικογένειά του: 6% αφορούσε ενήλικο και 2,5% παιδί. Από τους ενήλικους που βρέθηκαν θετικοί στον κορωνοϊό, το 89,7% εκδήλωσε συμπτώματα. Αντίθετα, από τα παιδιά μόνο το 33% είχε συμπτώματα. Από τους γονείς που ανέφεραν κρούσμα στην οικογένεια, το 13% θεώρησε ότι το παιδί μετέφερε τον ιό στο σπίτι.

Η έρευνα διερεύνησε και τις επιπτώσεις του lockdown στη σωματική και ψυχική υγεία των παιδιών, μέσα από τα μάτια των γονιών τους. Έτσι, το 33,8% των γονέων χαρακτήρισε κακή τη φυσική δραστηριότητα των παιδιών. Μόνο το 32,6% θεωρεί ότι το παιδί του είχε καλή ποιότητα ύπνου και μόνο το 35,7% θεωρεί ότι μέσα στην κραντίνια το παιδί ακολουθεί σωστές διατροφικές συνή-

θειες. Σύμφωνα με τους γονείς, το 90,7% έκανε αυξημένη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και το 61,6% κατάχρηση.

Το 19,5% των γονέων ανέφερε πως το παιδί τους έχει άγχος, το 16,4% ότι έχει αγωνία για το τι θα γίνει και το 9,3% φόβο. Σχεδόν οι μισοί γονείς (48%) ανέφεραν πως η απομάκρυνση από το σχολικό περιβάλλον και από τον δάσκαλο της τάξης έχει οδηγήσει σε μείωση της ακαδημαϊκής προσπάθειας των παιδιών.

Σχολιάζοντας τα ευρήματα της έρευνας, η κ. Σιαπαζίδου σημειώνει ότι «τα παιδιά της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης λειτουργήσαν πολύ πιο ώριμα από εμάς σε ό,τι αφορά την τήρηση των μέτρων προστασίας και μας έδωσαν μεγάλα μαθήματα. Ηταν πιστοί σε αυτό». Η ίδια τονίζει πάντως την ανάγκη επανεξέτασης των οδηγιών για το πότε θα πρέπει να αποφασίζεται αναστολή μιας σχολικής τάξης ή μιας σχολικής μονάδας, καθώς στο σημείο αυτό επικρατεί ασάφεια. Στην ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας συμμετείχαν επίσης οι Ουρανία Κώτσιου, επίκουρη καθηγήτρια Νοσηλευτικής, Δημήτρης Παπαγιάννης, επίκουρος καθηγητής Νοσηλευτικής, Γεώργιος Βαβουγιός, νευρολόγος, διδάκτωρ Ιατρικής, και Γρηγόρης Χατζηπαράσιδης, παιδίατρος, διδάκτωρ Ιατρικής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Τουρκία και Κατάρ αναμένουν τον Μπάιντεν

Στο επίκεντρο του αμερικανικού ενδιαφέροντος τη νέα περίοδο αναμένεται να βρεθεί και το Ιράν με το πυρηνικό πρόγραμμά του

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Εν μέσω μεγάλου πολιτικού και οικονομικού αναβρασμού στον Λίβανο, ο Σάιτ Χαρίρι πέρασε σε αντιπίθεση στο πεδίο της διπλωματίας και επισκέφθηκε τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ) και την Τουρκία μέσα σε λίγα εικοσιτετράωρα και σύμφωνα με πληροφορίες τα «ταξίδια-αστραπή» του κ. Χαρίρι σχετίζονται με τις αλλαγές που φέρνει η νέα αμερικανική κυβέρνηση στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής.

Μαζί με την Άγκυρα όλες οι πρωτεύουσες της περιοχής θεωρούν σίγουρο ότι η ηγεσία του Τζο Μπάιντεν, παρά το γεγονός ότι κατά τις πρώτες εβδομάδες διακυβέρνησής θα κληθεί να εστιάσει σε σειρά σημαντικών ζητημάτων όπως την κατάσταση που επικρατεί στο εσωτερικό των ΗΠΑ, στην πανδημία και στον επαναπροσδιορισμό των σχέσεων της Ουάσιγκτον με μεγάλες δυνάμεις όπως η Κίνα και η Ρωσία, μακροπρόθεσμα θα ασχοληθεί και με τις εξελίξεις σε Μέση Ανατολή και Ανατολική Μεσόγειο. Επίσης, στο επίκεντρο του αμερικανικού ενδιαφέροντος κατά τη νέα περίοδο αναμένεται να βρεθεί και το Ιράν. Η ενδεχόμενη επιστροφή λ.χ. στην τροχιά του διαλόγου με την Ισλαμική Δημοκρατία για το ζήτημα των πυρηνικών φιλοδοξιών της θα μπορούσε να φέρει στο προσκήνιο νέες, ενδιαφέρουσες εξελίξεις.

Η παραπάνω εκτίμηση έρχεται σε μια στιγμή που το Κατάρ από τη μια εντατικοποιεί την πολυδιάστατη συνεργασία του με την Τουρκία και από την άλλη προχωρά στην εξομάλυνση των σχέσεων του με την αραβική συμμαχία της οποίας ηγείται η Σαουδική Αραβία. Παρασκηνιακά, Τουρκία και Σαουδική Αραβία συζητούν τρόπους για την ομαλοποίηση των δικών τους διμερών σχέσεων.

Οι αραβικές μοναρχίες

Σύμφωνα με δημοσιογραφικές πηγές σε Άγκυρα και Βηρυτό, ο κ. Χαρίρι έσπευσε στην Τουρκία για να μεταφέρει το μήνυμα των ΗΑΕ προς την Άγκυρα ότι οι αραβικές μοναρχίες είναι έτοιμες για αλλαγή σελίδας στις σχέσεις τους με την Τουρκία, μετά το πρώτο βήμα που πραγματοποιήσαν πρόσφατα για την εξομάλυνση των σχέσεων τους με το Κατάρ, τον σύμμαχο της Άγκυρας στον Αραβικό Κόλπο.

Ως γνωστόν, πριν από λίγο καιρό, ο εμίρης του Κατάρ, ο σείκς Ταμίμ Μπιν Χαμάντ Αλ-Τανί, ταξίδεψε στη Σαουδική Αραβία για την επίσημη σύνοδο κορυφής των χωρών του Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου και υπέγραψε συμφωνία για τον τερματισμό του αεροπορικού, κερασιού και θαλάσσιου αποκλεισμού του Κατάρ από τη Σαουδική Αραβία, τα Ηνωμένα Αραβικά

Η σύσφιξη των σχέσεων Τουρκίας - Κατάρ αναμένεται να έχει συνέχεια, καθώς μαζί με τις πρωτεύουσες της περιοχής, η Άγκυρα θα αναμένει με μεγάλο ενδιαφέρον τις νέες επιλογές της Ουάσιγκτον.

Τις τελευταίες εβδομάδες, πληροφορίες θέλουν την Τουρκία να συζητά με τη Σαουδική Αραβία σειρά ζητημάτων προς την κατεύθυνση της ομαλοποίησης των διμερών σχέσεων.

Εμιράτα, το Μπακρέιν και την Αίγυπτο. Ο αποκλεισμός επιβλήθηκε στο Κατάρ πριν από περίπου τρία χρόνια με απώτερο στόχο τον περιορισμό της συνεργασίας αυτής της χώρας με την Τεχεράνη και των «πυρών» του Αλ Τζαζίρα κατά των αραβικών μοναρχιών και την επιβολή σειρά οικονομικών κυρώσεων. Σύμφωνα με τον αραβικό και ξένο Τύπο, αν και οι όροι της συμφωνίας δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, η Σαουδική Αραβία άνοιξε διώκων καθυστέρηση τα κερασιά σύνορα και τον εναέριο χώρο του στο Κατάρ, το οποίο από την πλευρά του ετοιμάζεται να αποσυρθεί σειρά νομικών αξιώσεων. Ο μελετητής Kristian Coates Ulrichsen, ο οποίος επικεντρώνεται σε θέματα του Αραβικού Κόλπου, σε σχετική τοποθέτησή του στην «Washington Post», συ-

σχετίζει τη νέα εξέλιξη με την αλλαγή κυβέρνησης στην Ουάσιγκτον. Η νέα ηγεσία Μπάιντεν από τη μια φαίνεται να συμμερίζεται τον αρχικό προβληματισμό του «State Department» για την ορθότητα της απόφασης της απομόνωσης του Κατάρ και από την άλλη ετοιμάζεται για αναθεώρηση των σχέσεων των ΗΠΑ τόσο με το Ιράν όσο και με τη Σαουδική Αραβία και τους συμμάχους της.

Στην Άγκυρα, κυβερνητικοί κύκλοι εκφράζουν συγκερατμένη ικανοποίηση για τις τελευταίες εξελίξεις, τονίζοντας ότι παράλληλα με την έναρξη της πτείας του κ. Μπάιντεν στον Λευκό Οίκο, στη Μέση Ανατολή ανοίγει ο δρόμος για σταδιακή διευθέτηση των προβλημάτων των διμερών σχέσεων. Η τουρκική πλευρά τοποθετεί στην καρδιά αυτής της προσπάθειας το ζήτημα του Ιράν. Δίκως να αποκλείει κανένα ενδεχόμενο και σεναρίο, η Άγκυρα αναμένει ότι το επόμενο διάστημα οι ΗΠΑ θα επιχειρήσουν να «καλύψουν τα κενά» στους κόλπους της συμμαχίας τους στη Μέση Ανατολή και να ακολουθήσουν μια κοινή στρατηγική σε συνεργασία με τις συμμαχικές δυνάμεις για σειρά ζητημάτων. Η χρεωδύναμη ορθολογική και ισορροπημένη ανάπτυξη. Κρίσιμο ερώτημα είναι και η απόφαση της κυβέρνησης στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης να παραχωρήσει ως κύριο επίσημο έσοδο-χορηγία τις άδειες κυκλοφορίας. Πολύ ευμετάβλητο. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε., με βάση τις ευρωπαϊκές αρχές και οδηγίες, τη συμφωνία για την κλιματική αλλαγή καλούνται να απαλλαγούν, να απεξαρτητοποιηθούν από την εκπομπή ρύπων και να προχωρήσουν σε πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας. Επομένως, το κεντρικό κράτος

Στην Άγκυρα, κυβερνητικοί κύκλοι εκφράζουν συγκερατμένη ικανοποίηση για τις τελευταίες εξελίξεις, τονίζοντας ότι ανοίγει ο δρόμος για σταδιακή διευθέτηση των προβλημάτων.

μάδες, παρασκηνιακά βρίσκουν το φως της δημοσιότητας πληροφορίες που θέλουν την Τουρκία να συζητά με τη Σαουδική Αραβία σειρά ζητημάτων προς την κατεύθυνση της ομαλοποίησης των διμερών σχέσεων.

Κοινά μέτωπα

«Δεν μπορούμε να προβλέψουμε τις μελλοντικές εξελίξεις στην περιοχή, σε συνθήκες συνεχιζόμενης πανδημίας και αβεβαιότητας. Ωστόσο, μπορούμε να δηλώσουμε με σιγουριά ότι μαζί με την ορκωμοσία του κ. Μπάιντεν στην Ουάσιγκτον στην περιοχή μας ξεκινά μια νέα περίοδος. Κατάρ και Τουρκία, δύο συμμαχικές δυνάμεις, πραγματοποιούν προληπτικού χαρακτήρα βήματα για να προλάβουν τις εξελίξεις». Την παραπάνω εκτίμηση

μοιράστηκαν με την «Κ» καλά ενημερωμένες τουρκικές πηγές της εφημερίδας μας, τη στιγμή που στην Άγκυρα το φιλοκυβερνητικό κέντρο στρατηγικών μελετών «Seta» δημοσίευσε νέα ανάλυση που εστιάζει στην πορεία των σχέσεων Τουρκίας-Κατάρ. Η τουρκική ανάλυση βοηθά τον αναγνώστη να κατανοήσει το μεγάλο άλμα που σημείωσαν οι διμερείς σχέσεις Τουρκίας-Κατάρ κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 2010. Μέσα σε λίγα χρόνια, οι δύο χώρες υπέγραψαν συνολικά 62 συμφωνίες και εξέδωσαν 6 κοινά ανακοινωθέντα. Παράλληλα, οι δύο χώρες οικοδόμησαν κοινό μέτωπο σε Συρία και Λιβύη.

Στον απόηχο της περίφημης Αραβικής Άνοιξης, η συμμαχία της Τουρκίας με το Κατάρ ορθώθηκε πάνω σε τρία σκέλη-θεμέλια, της διπλωματίας, της οικονομίας και της ενέργειας. Μετά το 2013, σε δύσκολες στιγμές, η μία χώρα βρέθηκε στο πλευρό της άλλης, και από κοινού παρείχαν σε συντηρητικές ομάδες της περιοχής που μετά το πραξικόπημα της Αιγύπτου και την πτώση του Κινήματος των Μουσουλμάνων Αδελφών από πολιτική, διπλωματική και οικονομική άποψη παρέμειναν «ορφανές». Το 2017, η Τουρκία έσπευσε να εμποδίσει την εισβολή των αραβικών μοναρχιών στο Κατάρ, στέλνοντας στρατεύματα και

οικοδομώντας μια στρατιωτική βάση στην χώρα του Αραβικού Κόλπου. Το «Seta» υπενθυμίζει ότι έναν χρόνο μετά, όταν στα μέσα του 2018 η Τουρκία ήρθε σε μετωπική αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ, το Κατάρ στάθηκε στο πλευρό της Άγκυρας και τροφοδότησε την τουρκική οικονομία με ζεστό χρήμα. Την ίδια στιγμή, οι επενδύσεις του Κατάρ στην τουρκική οικονομία ακολούθησαν αξιοσημείωτη ανοδική πορεία. Επίσης, το Κατάρ, μαζί με την Αλγερία και τη Νιγηρία, βρέθηκε στην κορυφή της λίστας των χωρών από τις οποίες αγοράζει φυσικό αέριο η Τουρκία.

Το «Seta» προβάλλει τη σύσφιξη των σχέσεων Τουρκίας-Κατάρ την προηγούμενη δεκαετία ως μια αναγκαία κίνηση-επιλογή της Άγκυρας και υπενθυμίζει ότι την παρούσα στιγμή πολλές ξένες κυβερνήσεις στοχεύουν στην φίλια του Κατάρ, το οποίο είναι μια από τις πλουσιότερες χώρες της υπηλίου. Στην Άγκυρα καλά ενημερωμένες πηγές έρχονται να προσθέσουν σε αυτήν την επισήμανση την εκτίμηση ότι η σύσφιξη των σχέσεων Τουρκίας-Κατάρ θα έχει συνέχεια και το 2021, καθώς μαζί με τις πρωτεύουσες της περιοχής, η Άγκυρα θα αναμένει με μεγάλο ενδιαφέρον τις νέες επιλογές της Ουάσιγκτον σε σειρά κρίσιμων ζητημάτων.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ Τ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Τοπική αυτοδιοίκηση: επί ξυρού ακμής

Η πρόσφατη συνεδρία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών ανέδειξε σοβαρά, κρίσιμα και θεμελιώδη ζητήματα σε ό,τι αφορά την πορεία ψήφισης της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τονίσουμε εξ αρχής ότι μπήκαμε σε αυτό τον διάλογο με καλές προθέσεις, καταθέτοντας ιδέες και προτάσεις σε ένα νομοσχέδιο που παρουσίαζε εξ αρχής σημαντικές αποκλίσεις από τις αρχές που διέπουν την Τοπική αυτοδιοίκηση σε όλη την Ευρώπη.

Το ΑΚΕΛ με μακράν παράδοση, εμπειρία και γνώση λειτουργήσε περισσότερο συνθετικά και με συναίνεση, προκειμένου να προχωρήσει η μεταρρύθμιση. Ζητούμε μεταρρύθμιση και όχι απορρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι ευρωπαϊκές αρχές της Διοικητικής Αυτοτέλειας και της Οικονομικής Αυτοδυναμίας δεν επιτρέπουν ούτε ασάφειες, ούτε εκππτώσεις. Το ίδιο σε σχέση με την αποκέντρωση της χώρας, οι αρχές της Εγγύτητας και

της Επικουρικότητας αποτελούν μείζονα θέματα δημοκρατικής λειτουργίας του θεσμού. Βρισκόμαστε στο ίδιο τρένο με τις Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης και μαζί όλοι, εκτελεστική και νομοθετική εξουσία, πρέπει να κάνουμε αυτό το ταξίδι, διασφαλίζοντας ότι θα έχουμε αίσιο τέλος. Ομολογώ ότι από τον διάλογο που έγινε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών δεν είμαι πολύ αισιόδοξος. Τα κρίσιμα ερωτήματα που έχουν θέσει οι Αρχές Δημοτικές και Κοινοτικές Αυτοδιοίκησης αποδεικνύουν ότι το Υπουργείο Εσωτερικών έχει ακόμα πολλά δουλειά να κάνει.

Οι Δήμοι δίκαια ζητούν κοστολόγηση των εξουσιών και αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται από το κεντρικό κράτος. Διαφορετικά, θα είναι άνθρακας ο θησαυρός. Το ίδιο και σε σχέση με τις άδειες οικοδομής. Δεν μπορεί και δεν πρέπει να απολέσουν οι τοπικές αρχές τις άδειες οικοδομής και το ποσοποιοτικό τελικής έγκρισης, γιατί ακριβώς απο-

τελούν το τεκμήριο ύπαρξης της διοικητικής οντότητας, της διοικητικής ευθύνης σε ό,τι αφορά την ανάπτυξη. Τυχόν αλλαγές σε αυτό το πλαίσιο θα μιλάμε για ξεδιαντισμένη αρκούδα. Πέρα από το γεγονός ότι θα απωλέσουν και τεράστια έσοδα.

Ναι, στην ενιαία πολεοδομική αρχή, στην ενιαία πολεοδομική ανάπτυξη, όχι όμως στον κατακεραματισμό και την άναρχη ανάπτυξη. Χρειαζόμαστε ορθολογική και ισορροπημένη ανάπτυξη. Κρίσιμο ερώτημα είναι και η απόφαση της κυβέρνησης στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης να παραχωρήσει ως κύριο επίσημο έσοδο-χορηγία τις άδειες κυκλοφορίας. Πολύ ευμετάβλητο. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε., με βάση τις ευρωπαϊκές αρχές και οδηγίες, τη συμφωνία για την κλιματική αλλαγή καλούνται να απαλλαγούν, να απεξαρτητοποιηθούν από την εκπομπή ρύπων και να προχωρήσουν σε πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας. Επομένως, το κεντρικό κράτος

οφείλει επί του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού, να κατοχυρώνει οικονομικά την τοπική αυτοδιοίκηση και να τη διασφαλίζει για ενδεχόμενες παρενέργειες. Είναι και άλλα θέματα που παρουσιάζουν αντιφατικές προσεγγίσεις, σε ό,τι αφορά το εκλογικό σύστημα όπως επίσης και τα διαμερίσματα και πως κατοχυρώνεται η εύρυθμη λειτουργία τους, χωρίς να αναπτύσσονται φυγόκεντρες τάσεις. Για παράδειγμα, πώς κατοχυρώνεται το 50% της απαρτίας σε ένα διαμέρισμα; Θα υπάρχει ένας αντιδήμαρχος και ένας δημοτικός σύμβουλος; Μήπως θα παραιτηθούν κόντρα πάντα και άλλες αποφάσεις διαπλεκόμενων συμφερόντων; Και ακόμα, σε ένα Δήμο που θα λειτουργεί με 6 και 7 αντιδημάρχους, με αντιμιοθίες και εξουσίες, πώς θα επιβιώσει ο δήμαρχος και η εύρυθμη λειτουργία του Δημοτικού Συμβουλίου;

Είναι και άλλα ζητήματα πολλά, που αν προσθέσουμε και τις έντονες απόψεις των Δήμων και Κοινοτήτων,

τα πράγματα γίνονται ακόμα πιο δύσκολα. Ζωτικής σημασίας θέματα που δεν έχουν απαντηθεί είναι και τα Δημοψηφίσματα και η επέκταση θητειών.

Πώς κατοχυρώνεται η δημοκρατική αρχή, οι αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, όταν διά νόμου αποφασίζεται να συγχωνεύσει μια Αρχή με μια άλλη; Ποια θα είναι η γνώμη των τοπικών κοινωνιών και των πολιτών; Όταν μάλιστα το υφιστάμενο στάτους τους το απέκτησαν μέσω δημοψηφίσματος; Το ίδιο και σε σχέση με την παράταση κατά 3 χρόνια των θητειών των σημαντικών Συμβουλίων. Μπορεί νομοθετικά να προσφέρει δώρα με παράταση θητειών, πέραν του 50%; Δεν αποτελεί παραβίαση του Συντάγματος, δεν παραβιάζονται τα δικαιώματα των πολιτών;

Αυτό που δημιουργεί έκπληξη είναι η άμυνα του Υπουργείου Εσωτερικών, το οποίο δεν απάντησε σε όλα αυτά τα θεμελιώδη ερωτήματα, αλλά διά του ίδιου του υπουργού κ.

Νουρή, επέλεξε να αναδείξει ως κρίσιμα θέματα, μόνο αν θα είναι 17 ή 20 στον αριθμό οι Δήμοι. Όχι. Δεν ήταν ποτέ αριθμητικό το θέμα της ποιότητας της μεταρρύθμισης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Η κυβέρνηση έχει αποκλειστική ευθύνη για την κατάντια της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σκότωσε μια μεταρρύθμιση που ήταν στα πρόθυρα να ψηφιστεί και χρειάστηκε άλλα 8 χρόνια να πειραματίζεται για τον θεσμό. Σήμερα η Τοπική Αυτοδιοίκηση και η προοπτική της μεταρρύθμισης του θεσμού βρίσκεται επί ξυρού ακμής. Το ΑΚΕΛ θα συνεχίσει να πολιτεύεται με όραμα, ως πολιτική δύναμη αυτοδιοικητική, με στόχο η χώρα μας να αποκτήσει μια σύγχρονη μεταρρύθμιση, προοδευτική, δημοκρατική και αποτελεσματική με παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας στους πολίτες.

Ο κ. Γιώργος Τ. Γεωργίου είναι βουλευτής, επικρατικός γραμματέας ΑΚΕΛ Λεμεσού.

Η συνέχεια στη Νέα Υόρκη

Διαδικασία εξηρής

Έγραψε η «Κ» την περασμένη βδομάδα πως το ΑΚΕΛ έχει κολλήσει στα γρανάζια της γραφειοκρατίας του, χάνοντας πολύτιμο χρόνο για τη σύνθεση του ψηφοδέλιου και μέσα σε λίγες μέρες αποφάσισε να κάνει διαδικασίες εξηρής. Πήραν φωτιά τα τηλεφώνα της Εζεκία Παπαϊωάννου σε μέλη και Νέες Δυνάμεις για να προτείνουν πρόσωπα. Θα γίνουν διαδικτυακές συνεδρίες των επαρχιακών επιτροπών και θα στηθούν κάλες σε όλες τις επαρχίες ούτως ώστε τα μέλη να πηγαίνουν να ψηφίζουν και να φεύγουν μέχρι και τις 24 Ιανουαρίου. Στόχος είναι στις 30 Ιανουαρίου να είναι τελειωμένο το ψηφοδέλτιο του κόμματος και να εγκριθεί από την Κεντρική Επιτροπή. Η στήλη μαθαίνει πως υπάρχουν ενδιαφέρουσες προσωπικότητες, που αν δεχτούν να συνθέσουν το ψηφοδέλτιο θα κάνουν αίσθηση.

• • • • •

Η αλλαγή...

Το ΔΗΚΟ πάντως από την άλλη έχει ήδη ανακοινώσει το σύνθημα με το οποίο κατέρχεται στις βουλευτικές εκλογές. «Ισχυρό ΔΗΚΟ, Καθαρή Αλλαγή» είναι το σύνθημα του κόμματος και στοχεύει στην πλήρη συσπείρωση προτάσσοντας το θέμα της διαφάνειας. Επί του παρόντος πάντως και παρά τη διάσπαση του κόμματος, οι δημοσκοπήσεις δείχνουν το ΔΗΚΟ να συντηρεί τα ποσοστά του.

• • • • •

Περί νέου ρεαλισμού

«Πώς θα πάρουμε πίσω τη Μόρφου και την Αμμόχωστο; Με τη λύση των δύο κρατών; Δέχεται κάτι τέτοιο η Ευρώπη;» διερωτάτο στο Εθνικό Συμβούλιο ο Αβέρωφ Νεοφύτου σημειώνοντας ότι όπως πάμε θα έχουμε τα δύο κράτη χωρίς να πάρουμε ίντσα πίσω. «Εμείς δεν είμαστε εναντίον της Διζωνικής Δικονομικής Ομοσπονδίας» απάντησε ο Νικόλας Παπαδόπουλος. «Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος του ΔΗΣΥ μίλησε για νέο ρεαλισμό και για πραγματικότητες. Συνομιλητές του πρόεδρου είπαν ότι τους μίλησε για άλλες μορφές λύσης» σημείωσε ο ΔΗΚΟϊκός Πρόεδρος. 'Ισως γι' αυτό ο Συναγερμικός Πρόεδρος πήγε μπαραουσιασμένος στις «Προκλήσεις» του ΡΙΚ και φρόντισε να ξεκαθαρίσει την δική του θέση. Και του κόμματος βεβαίως βεβαίως.

• • • • •

Τα Rafale

Η απόφαση της Ελληνικής Βουλής να εγκρίνει το νομοσχέδιο αγοράς των γαλλικών

Τι είναι και τούτο κάθε φορά που υπάρχουν εξελίξεις στις συνομιλίες για το κυπριακό με τους Προέδρους της Δημοκρατίας να κουβαλούν μαζί τους, τους πολιτικούς αρχηγούς. Δεν ξέρω αν θα ενημερώνονται για τα εντός της πενταμερούς πάντως οι πολιτικοί ταγοί μας θα κάνουν χειμερινές διακοπές και ο κ. Νίκος δεν θα νιώσει μοναξιάς τα μονότονα χιονισμένα βράδια.

μαχητικών Rafale αποτελεί μια σημαντική στιγμή στα εξοπλιστικά της Ελληνικής Πολεμικής Αεροπορίας που αγγίζει και την Κύπρο. Η θεωρία κάποιων εις τας Αθήνας ότι η «Η Κύπρος κείται μακράν» μας τείλωσε. Εν αντιθέσει με τα αμερικανικά F-16, τα γαλλικά μαχητικά μπορούν να σκωθούν, εάν παραστεί ανάγκη, από την Κρήτη να έλθουν στην Κύπρο να κάνουν τη δουλειά τους και να επιστρέψουν στη βάση τους, χωρίς να υπάρχει θέμα ανεφοδιασμού. Στο τελευταίο κτύπημα της δυτικής συμμαχίας στη Συρία, το 2018, τα τέσσερα μαχητικά Rafale που συμμετείχαν στην επιχείρηση απογειώθηκαν από τη στρατιωτική βάση Saint-Dizier, στην ανατολική Γαλλία, ήλθαν στην περιοχή άφρασαν τους πυραύλους Storm Shadow και επέστρεψαν στη βάση τους.

• • • • •

Απορία

Η ελευθερία της έκφρασης είναι δικαίωμα του κάθε πολίτη, όπως δικαίωμα είναι και ο αντίλογος. Ειλικρινά προσπαθώ να εξηγήσω γιατί ένας θεσμικός αξιωματούχος έχει

ανάγκη από τη δημιουργία ομάδας στήριξης του, σε κοινωνικά δίκτυα. Αλήθεια από ποιον κινδυνεύει ένας θεσμός κατοχυρωμένος από το Σύνταγμα; Συνήθως αυτό το οποίο γνωρίζαμε, μέχρι σήμερα, τέτοιες ομάδες εμφανίσθηκαν για πρόσωπα και κινήσεις οι οποίοι είχαν τάξει το είναι τους στην καταπάτηση δικαιωμάτων, ελευθεριών. Ποιες προϋποθέσεις συντρέχουν προκειμένου ο γενικός ελεγκτής, πέρα από την πλούσια δραστηριότητα του ίδιου στα κοινωνικά δίκτυα να διαθέτει και διαδικτυακούς χειροκροτητές; Το πόστο του γενικού ελεγκτή δεν είναι πολιτικό εκτός και αν ο Οδυσσέας Μιχαλίδης έχει κάτι στο πίσω μέρος του μυαλού του. Το ερώτημα είναι αν το έχει μοιραστεί με τον «κυβερνητικό» εκπρόσωπό του, στα κοινωνικά δίκτυα Ανδρέα Χασαπόπουλο.

• • • • •

Δημόσιες ακροάσεις

Η απόφαση η Ερευνητική Επιτροπή να συνεχίσει το έργο της, στην παρουσία των δημοσιογράφων αναντίλεκτα αποτελεί θετική εξέλιξη και θα συμβάλει να μειωθεί η κα-

χυποψία που υπάρχει στην κοινωνία για το έργο της. Η παρουσία 15 δημοσιογράφων, από την ερχόμενη Τρίτη, θα επιτρέψει στους πολίτες να έχουν μια πληρέστερη εικόνα για το περιεχόμενο των καταθέσεων για ένα σοβαρό θέμα όπως είναι οι πολιτογραφίες ξένων επενδυτών. Με τους απαιτούμενους περιορισμούς σε ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων θεωρείται βέβαιο πως η παρουσία του Τύπου θα βγάλει ειδήσεις για ένα θέμα που έχει κυθεί μελάνι. Η παρουσία του Νίκου Αναστασιάδη αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας να δίνει απαντήσεις σε όσα κατά καιρούς τον επικρίνουν. Αυτός όμως που λογικά θα κλέψει την παράσταση θα είναι ο αρχιεπίσκοπος Χρυσόστομος Β', ο οποίος προβλέπω πως θα βγάλει αρκετές ειδήσεις.

• • • • •

Υπηρεσία ρολόι

Αν θέλουν κάποιος να δουν πώς πρέπει να δουλεύει μία δημόσια υπηρεσία θα πρέπει να επισκεφθούν τον Σταθμό Αιμοδοσίας στο Κέντρο Υγείας Έγκυμης. Ό,τι ώρα και

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΡΣΙΝ ΤΑΤΑΡ

Ο Τ/κ ηγέτης, ο οποίος πήγε να παίξει πολιτικά παιχνίδια με τα εμβόλια. Ο ίδιος έκανε το εμβόλιο που του έστειλε η Άγκυρα και την ίδια ώρα έκανε τον δύσκολο να πάρει εμβόλια από την Κυπριακή Δημοκρατία, η οποία προνόση και συμπεριέλαβε και τους Τ/κ στις ποσότητες που θα παραλάβει. Ήθελε, λέει, η Ε.Ε. να του στείλει απευθείας παρτίδα εμβολίων.

να πάτε, όποια βάρδια και να συναντήσετε δυσλειουργία δεν θα βρείτε. Ο διευθυντής του Κέντρου πολλές φορές είναι στο γραφείο του και μετά το ωράριο, ιδιαίτερα όταν υπάρχει φόρτος εργασίας. Φαίνεται ότι το να βοηθάς στο να χαρίζεις ελπίδα προκαλεί ευφορία και χαμόγελα. Πηγαίνετε, λοιπόν, και δώστε και αίμα, αν έχετε τη δυνατότητα, σίγουρα καλό θα κάνετε. Τέτοιες υπηρεσίες διαμαντάκια θα θέλαμε πολλές.

• • • • •

Στο Τρόδοσ ας τρέξουμε

Εδώ κάνουν αγάπη να μας κλείσουν στα σπίτια μας και τώρα μας λένε να πάμε για τρεις ώρες στο Τρόδοσ για να αθληθούμε για τρεις ώρες ανά δύο. Δεν λέω, καλή η προσπάθεια, αλλά φροντάζετε πάσες διάδες θα πάνε στα μονοπάτια για άθληση και πόσοι θα παραστράτησουν για να παίξουν με το χιόνι... Ποιος θα αποδείξει ότι το τρέξιμο αποφυγής χιονόμπαλας δεν είναι στο πλαίσιο άσκησης; Επίσης, σκέφτηκαν στην Αστυνομία τον χαμό, αν όλοι αρχίσουν την ανάβαση και την κατάβαση από το Τρόδοσ τις ίδιες ώρες; Προσοχή, η μετάβαση επιτρέπεται μόνο για άθληση και όχι για διασκέδαση! Ο χιονοπόλεμος δεν είναι άθλημα.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Ποιοι ετοιμάζονται για την Πενταμερή και ποιοι για την Ερευνητική;

Ποιοι αρχηγοί ετοιμάζουν βαλίτσες για Νέα Υόρκη;

Πάντως δεν είναι μόνο ο Αβέρωφ που είναι διατεθειμένος να συνοδεύσει τον Αναστασιάδη στην Πενταμερή της Νέας Υόρκης. Από έγκυρη πηγή μου μαθαίνω ότι και ο σκληρός πρίγκιπας έχει δώσει τη συγκατάθεσή του, εάν κληθεί επίσημα από τον πρόεδρο, αλλά και ο Άντρος Κυπριανού είναι θετικός, ενώ ο Σιζόπουλος, αν και διαφωνεί, με την πενταμερή και τη συνοδεία των αρχηγών δεν αποκλείεται τελικά να συμμετάσχει. Όπως δεν αποκλείεται στην ομάδα να προστεθεί και ο Λιλλήκας αλλά και οι Οικολόγοι και η Ελένη Θεοχάρους. Η τελευταία, αν και θεωρεί ότι η Πενταμερής είναι παγίδα για την πλευρά μας, δεν αποκλείεται, όπως μου λέχθηκε, να πάει τελικά με τους άλλους στη Νέα Υόρκη «για να προσπαθήσει να σώσει ό,τι σώζεται».

Οπότε η τεράστια πλειοψηφία των κομμάτων ετοιμάζει ήδη βαλίτσες για τη Νέα Υόρκη, αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα της Πενταμερούς για την εξέλιξη του Κυπριακού. Βεβαίως, όλα θα εξαρτηθούν από τη στάση της Τουρκίας, η οποία δεν αποκλείεται να προβεί σε ελιγμούς και ανατροπές της τελευταίας στιγμής. Είναι εξάλλου κάτι που το ξανάκανε. Κάτι που και ο Αβέρωφ δήλωσε ότι αναμένει να γίνει στη Νέα Υόρκη. Τόσο στον Λόφο όσο και στο ΥΠΕΞ τα σενάρια για αντιμετώπιση των πιθανών τουρκικών ελιγμών αναλύονται σχεδόν καθημερινά.

Αρχίζουν με Χάρη, προχωρούν με Αναστασιάδη και Αρχιεπίσκοπο

Αν το δούμε εντελώς ρεαλιστικά, η κατάσταση είναι κάλια.

Η Ερευνητική Επιτροπή για τις πολιτογραφίες αποφάσισε να ανοίξει τις πύλες της στους δημοσιογράφους. Όπως έχει ανακινώσει, εφαρμόζοντας τα πρωτόκολλα του υπουργείου Υγείας 15 δημοσιογράφοι θα μπορούν να παρακολουθούν τις εργασίες της Επιτροπής, αλλά θα απαγορεύεται οποιαδήποτε ηχογράφηση, φωτογράφιση και βιντεοσκόπηση. Επιπλέον, οι δημοσιογράφοι που θα παρακολουθήσουν τις εργα-

σίες της Επιτροπής δεσμεύονται από την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η επόμενη δημόσια συνεδρίαση της Επιτροπής θα είναι στις 19 Ιανουαρίου με τη μαρτυρία του τέως ΥΠΟΙΚ Χάρη Γεωργιάδη. Θα ακολουθήσουν και άλλα πολύ πικρά ονόματα, όπως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας αλλά και ο αρχιεπίσκοπος σε ημερομηνίες που δεν έχουν ακόμη καθοριστεί.

Για «ανάκριση» αρχηγών κομμάτων που λένε πως γνωρίζουν πολλά δεν έχουμε ακόμα ακούσει.

Η πολιορκία του πρώην υπουργού Γνωστός πρώην υπουργός με πολυχρονία ανάμιξη στα κοινά πολιορκείται τελευταία από μεγάλο κόμμα για μια θέση στο ψηφοδέλτιο των βουλευτικών. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι η έντονη δημόσια δραστηριοποίηση του πρώην υπουργού

οφείλεται μάλλον στην απόφαση του για θετική απάντηση στο κόμμα που τον πολιορκεί και να αρχίσει τη δική του προσπάθεια για είσοδο στη Βουλή. Σύμφωνα με μία πηγή μου, ο πρώην υπουργός είχε προσεγγιστεί και από άλλο κόμμα για το δικό του ψηφοδέλτιο.

Ο από μηχανής Θεός θα αποδειχθεί τελικά ο Αδάμου ο από μηχανής Θεός για τον πρόπο-

λογισμό; Δεδομένου ότι ο Ηλίας Μυριάνθους της ΕΔΕΚ δεν δείχνει να πείθεται για να υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό και με το ενδεχόμενο η ψήφισή του να παιχτεί κυριολεκτικά στη μία ψήφο ο πρόεδρος της Βουλής ενδέχεται να αποδείξει ξανά το πολιτικό του εκτόπισμα. Όπως είχε δηλώσει, σε περίπτωση που η δική του ψήφος θα έκρινε την καταψήφιση ή όχι του προϋπολογισμού τότε θα... Ξέφυγε από το μαντρί του ΑΚΕΛ και θα ψήφιζε υπέρ του προϋπολογισμού. 'Ισως την ερχόμενη Πέμπτη να χρειαστεί να το επιβεβαιώσει... Ο Αδάμου θα έχει όμως να επιβεβαιώσει και άλλα μια δέσμευσή του που τον φέρνει επίσης σε κόντρα με το ΑΚΕΛ: τη δημοσιοποίηση της λίστας Γιωρκάτζη.

Όπως είχε υποσχεθεί θα μετέφερε τη λίστα στην Ολομέλεια για να ανανεώσει την εντολή για δημοσιοποίησή της. Ζήτησε προς τούτο και τις απόψεις των κομμάτων. Πήρε από όλα τα κόμματα ένα «ναι» εκτός από ένα: το ΑΚΕΛ. Εντός της νέας εβδομάδας, όπως μου λέει ένα πουλάκι που πετάει γύρω, γύρω στη Βουλή ο κύριος Αδάμου θα πρέπει να πάρει την οριστική του απόφαση. 'Ισως τελικά αποδειχθεί από μηχανής Θεός δύο σε ένα...

ΚΟΝΙΣ: Ποιος πρώην υπουργός ενδέχεται την ώρα που διαβάζετε αυτές τις γραμμές να συζητά το πολιτικό του, εντελώς δικό του, μανιφέστο; Αληθεύει πως θεωρεί ότι έφθασε η ώρα για να εισέλθει ως ανεξάρτητος στην πολιτική σκακιέρα με συναγωνιστές του, όπως από καιρό συζητά;

Καταντήσαμε τρομακτικοί

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Το πιο τρομακτικό δεν είναι πόσο διεφθαρμένοι είναι οι κυβερνώντες και πόση σήψη υπάρχει στην πολιτική ζωή. Το πιο τρομακτικό είναι πως ακόμα και τώρα που πάσαμε πάτο εμείς περιφέρουμε την ελαφρότητα της σκέψης μας στα διαδικτυακά καφενεία, με την αυταπάτη πως έτσι «επαναστατούμε» έναντι στο διεφθαρμένο σύστημα. Ανήμποροι να αντιληφθούμε πως είμαστε ένα κομμάτι αυτού του συστήματος και πως είναι με τη σιωπή, την ανοχή ή και τη συμμετοχή μας που αυτό κατάφερε να απλώσει τα πλοκάμια του μέχρι τον πάτο. Και πως αν πραγματικά θέλουμε να υπάρξει μια επόμενη μέρα καθαρή από τα μελανά χρώματα της σήψης, τότε οφείλουμε πρωτίστως να στραφούμε προς τον εαυτό μας και να αναλάβουμε τις ευθύνες μας. Διότι το θέμα αυτή τη στιγμή είναι η χρεωκοπία ενός πολύ συγκεκριμένου πολιτικού τρόπου σκέψης, ο οποίος τράφηκε και ανατράφηκε από τη δική μας αδυναμία να απεγκλωβιστούμε από τις κομματικές αγκυλώσεις, ώστε να αποκτήσουμε τη γνώση και την επίγνωση που θα μας οδηγήσει σε μια άλλη ανάγνωση της πραγματικότητας και κατ'επέκταση σε μια άλλη αξιολόγηση των εκάστοτε πρωταγωνιστών της.

Το πιο τρομακτικό, λοιπόν, είναι το πού στεκόμαστε εμείς απέναντι σ' αυτό που δόθηκε «πολεμούμε» και από το οποίο θέλουμε να διαχωριστούμε τη θέση μας. Πώς τη διαχωρίζουμε αλήθεια; Με το να συντηρούμε τον υπεραπλουστευμένο τρόπο σκέψης του υπέρ και του κατὰ; Με το να εκτονώνουμε τον θυμό μας χωρίς πρώτα να αφιερώσουμε έστω και ελάχιστο χρόνο στοχασμού για το τι συνθέτει την κάθε θέση και αντίθεση; Με το να μετατρέπουμε τα πάντα σε μαύρο ή άσπρο και να κυκλοφορούμε άλλοτε σαν τιμωροί και άλλοτε σαν χειροκροτητές ανάλογα με το τι «εξυπηρετεί» την προσωπική μας εκτόνωση;

Με το να είμαστε διατεθειμένοι να δώσουμε ψήφο εμπιστοσύνης σε όποιον λέει εκείνα που θέλουμε να ακούσουμε χωρίς να νοιάζομαστε καν να ψάξουμε αν αυτός έχει να προτείνει κάτι έξω από το κουτί ή αν απλώς δράττεται της ευκαιρίας να καμπλευτεί μέσα από ένα ύπουλο λαϊκισμό το συναισθηματικό και νοηματικό μας αδιέξοδο; Με το να συμπεριεχουμε ελαφρά τη καρδιά στο διαδικτυακό κανιβαλισμό όποιου τολμήσει να θέσει ένα άλλο προβληματισμό από εκείνον που το δικό μας «πλαιοίο αναφορές» επιτρέπει; Με το να ανεβαίνουμε σε έναν οδοστρωτήρα και να ισοπεδώνουμε οτιδήποτε αμφισβητεί την «επαναστατική» ψυχολογία του όχλου και μας προτρέπει να ανοίξουμε μάτια, αφηρία και μυαλό μήπως έτσι καταφέρουμε να δούμε τη μεγάλη εικόνα που απλώνεται κάτω από τη μύτη μας; Με το να ψάχνουμε σανίδα σωτηρίας έτοιμοι να μετατρέψουμε ακόμα και ένα καρυδότσουφλο σε βάρκα, ώστε να μην αναγκαστούμε να αναμετρηθούμε επιτέλους με τα κινδύμια μας; Αντιλαμβάνομαστε αλήθεια πόσο επικίνδυνα είναι τα μονοπάτια που ακολουθούμε υιοθετώντας αυτή την «επαναστατικότητα» που δεν εκπορεύεται από την ανάγκη για βαθύτερο στοχασμό και πανοραμική αξιολόγηση όλων βιώνουμε; Έχουμε καθόλου την υποψία ότι αυτή η ελαφρότητα, η οποία κυκλοφορεί με τον μανδύα της «επαναστατικότητας» είναι ικανή να μας οδηγήσει σε τρομερές ατραπούς όπως π.χ. την ψήφο εμπιστοσύνης σε οποιονδήποτε έχει την κουτοπονηριά να εκμεταλλευτεί την επιρροή μας ψυχολογία για να παρουσιαστεί ως «σωτήρας»; Το αναλογιστήκαμε αυτό;

Το πιο τρομακτικό, λοιπόν, δεν είναι πόσο βρώμικο είναι πλέον το σύστημα και πόσο διεφθαρμένοι οι κυβερνώντες. Το πιο τρομακτικό είναι πως εμείς αντί να παιδέψουμε το μυαλό μας, συμπεριεχουμε στην δημιουργία ενός «επαναστατημένου» όχλου που καθημερινά δικάζει και καταδικάζει με συνοπτικές διαδικασίες οτιδήποτε και οποιονδήποτε θεωρεί πως περπατά έξω από τις γραμμές του μαύρου και του άσπρου, των καλών και των κακών, των καθαρών και των βρώμικων. Δυστυχώς, όμως, ο όχλος –είναι αποδεδειγμένο ιστορικά– δεν ψάχνει ούτε και πειθείται από στοχαστές, αλλά δημιουργεί πρόσφορο το έδαφος για να ευδοκίμησουν επικίνδυνοι λαϊκιστές. Αν αυτή είναι η επόμενη μέρα στην οποία προσδοκούμε τότε δυστυχώς φαίνεται πως έχουμε καταντήσει πιο τρομακτικοί από εκείνα που μας τρομάζουν.

elenixenou11@gmail.com

Άντρας με γαγοπέδιλα διασχίζει την κεντρική πλατεία Paradeplatz της Ζυρίχης, μιας και στην πόλη, αλλά και σε ολόκληρη την Ελβετία, συνεχίζεται η σφοδρή χιονόπτωση.

Την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν το 1976 ο Γλαύκος Κληρίδης ίδρυσε τον Δημοκρατικό Συναγερμό με έμβλημα τη Νίκη του Παιωνίου και κύριο στόχο είχε, όπως ξεκαθάριζε, τη λύση του Κυπριακού, πολλοί ήταν εκείνοι που απορούσαν. Απορούσαν για το πώς γίνεται ο ιδρυτής του Συναγερμού να υποστηρίζει από τη μία λύση διζωνικής, δικονομικής ομοσπονδίας και την ίδια στιγμή να βάζει κάτω από την κομματική στέγη του πρόσωπα που είχαν εμπλοκή στο πραξικόπημα και είχαν κύριο στόχο την Ένωση με την Ελλάδα. Πώς μπορούσε κύριο σύνθημα να αποτελεί το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» και την ίδια στιγμή να μιλάει το κόμμα για πολιτικό ρεαλισμό και ιστορικό συμβιβασμό. Το τι λύση θέλει συνεπώς ο Δημοκρατικός Συναγερμός και τι προβέδει τελικώς δεν είναι ένα ερώτημα που εγείρεται στη σφαίρα της δημοσιότητας για πρώτη φορά, αλλά από την αρχή της ίδρυσής του. Ο μεγάλος δικαστής του 2004, όταν η επίσημη γραμμή του κόμματος στήριζε το Σχέδιο Ανάν και η συντριπτική πλειοψηφία της βάσης διαφωνούσε, αποτελούσε μία –αργοποιημένη μεν– κατάλληλη δε ευκαιρία να ξεκαθαρίσει και στη βάση του αλλά και προς τα έξω τη λύση επιδιώκεται. Δεν το έκανε. Το αποφεύγει και σήμερα.

Και λέμε και σήμερα γιατί η τελευταία τριετία θα καταγραφεί στην ιστορία για τη σύγκρουση που προκαλεί το σπασμένο τηλέφωνο Προεδρικού – Πινδάρου. Και ιδιαίτερα η καχυποψία πως πρόκειται για ένα συνεννοημένο κόλπο προς τέρψιν όλων. Ήταν η πικρή απουσία του Αβέρωφ Νεοφύτου από τα πολιτικά δρώμενα μετά το Κραν Μοντάνα, ήταν οι προειδοποιήσεις για «εθνικό τσουνάμι» που ακολούθησαν, όταν τα δημοσιεύματα έδιναν και έπαιρναν περί βολιδοσκοπήσεων για λύση δύο κρατών από τον πρόεδρο Αναστασιάδη, χωρίς διαψεύσεις. Ήταν και οι ημερίδες που ακολούθησαν στον ΔΗΣΥ για την προσήλωσή στη διζωνική, δικονομική ομοσπονδία με ομιλητή τον Αλέκο Μاركίδη που σύγκρουσε πλήρως και το συναγερμικό ακροατήριο και τους υπολοίπους για το τι θέλει η κυβερνώσα παράταξη και τι επιδιώκει τελικώς ο Νίκος Αναστασιάδης.

Αυτή ακριβώς η σύγκρουση επανήλθε, όταν την περασμένη Κυριακή, ο αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης ανέλυε μέσω συνέντευξής του στην «Καθημερινή» ότι η δικοτόμηση προκύπτει εκ των πραγμάτων, ότι οι περιουσίες χάθηκαν, οι πρόσφυγες έφυγαν και πως ο ίδιος

δεν πρόκειται να δεχτεί ομοσπονδία που να μην προϋποθέτει την επιστροφή της Μόρφου και της Αμμοχώστου, επικαλούμενος για όλα αυτά τις κληριδικές αρχές.

Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ θέλησε να κλείσει το θέμα με μία ανακοίνωση την επόμενη μέρα και μία συνέντευξη στον Ανδρέα Κημήτρη την περασμένη Πέμπτη. Απαντούσε στις ανησυχίες του αναπληρωτή προέδρου και κυρίως της πλειάδας στελεχών και άλλων πολιτικών προσώπων που του ζητούσαν εξηγήσεις για τις δηλώσεις του δεύτερου τη τάξει.

Μέχρι βεβαίως το επόμενο επεισόδιο. Μέχρι και την επόμενη διαφοροποίηση στελεχών που θα επικαλούσε την κληριδική σχολή σκέψης. Όλο αυτό όμως δεν παύει από να θεωρείται ένα απέραντο φρενοκομείο. Ή ένα απέραντο σουπερμάρκετ, αν μπορεί να μας επιτραπεί ο όρος. Και η αλήθεια είναι πως θα μπορούσαμε να δεχτούμε το ιδεολογικό σουπερμάρκετ, αν το δικό μας αυτό τη στιγμή δεν ήταν πολύ μεγάλο.

Τα όσα υπαινίσσονται, τα όσα λέγονται ελαφρά τη καρδιά ή δεν διευκρινίζονται, πλέον πλήττουν το δημόσιο συμφέρον. Ο ΔΗΣΥ, οι επιδοσει υποψήφιοι για τις βουλευτικές εκλογές, για την προεδρία του κόμματος ή ακόμα για το 2023, θα πρέπει προτού μιλήσουν να κοιτάξουν την διακήρυξη αρχών του κόμματός τους, η οποία υπογραμμίζει πως το Κυπριακό δεν θα πρέπει να είναι ούτε αντικείμενο διαπραγμάτευσης, ούτε πατριδοκαμπλίας.

Και αυτό κυρίως θα πρέπει να το αντιληφθεί ο ίδιος ο Νίκος Αναστασιάδης. Του οποίου οι κακοί χειρισμοί, οι μεταλλάξεις, οι υπαινιγμοί και οι βολιδοσκοπήσεις τον έχουν καταστήσει πλήρως αναξιόπιστο στο εσωτερικό. Τόσο κακή εικόνα έχει, που μία μεγάλη μερίδα των πολιτών τον έχει ικανό για τα πάντα. Το χειρότερο για μας, όμως, είναι πως έχει καταστεί αναξιόπιστος στη διεθνή κοινότητα, η οποία αμφισβητεί αν πραγματικά θέλει λύση.

Γι' αυτό ακριβώς, έστω και τώρα, τόσο ο Νίκος Αναστασιάδης, όσο και τα συναγερμικά στελέχη που έχουν κάνει «λάστυχο» τον Γλαύκο Κληρίδη, ως θνητόν του διαχρονικό τους σύνθημα και με αυτό ως πορευθόν. Το «την πατρίδα ουκ ελάττω παραδώσω» δεν θα πρέπει να είναι ένα εθνικιστικό παραλήρημα αλλά το μεγάλο διακύβευμα της χρονικής αυτής συγκυρίας: ότι η Κύπρος δεν αντέχει ούτε να ξεπουληθεί, ούτε να μοιραστεί.

economidou@kathimerini.com.cy

Το μετέωρο βήμα του Χάρη

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Αναρωτιέμαι τι είναι αλήθεια χειρότερο: το γεγονός ότι ο δεύτερος τη τάξει στη ηγεσία του Δημοκρατικού Συναγερμού υπαινιχθηκε τη δικοτόμηση ή ότι ακόμα προσπαθούμε να καταλάβουμε τι εννοεί; Το άρθρο του, παρά τον εύγλωττο τίτλο, δεν μας έκανε σοφότερους. Το ίδιο νεφέλωμα επικράτησε και στις δύο διευκρινιστικές συνεντεύξεις που έδωσε στην Καθημερινή και στο ραδιόφωνο του Πολίτη. Σε σημείο που να αναρωτιούνται πολλοί, «τι εννοεί ο Χάρης»; Ή για να ακριβολογούμε, «πού το πάει ο Χάρης»;, σε μια εποχή που έχουμε γίνει καχύποπτοι ως προς τα κίνητρα των πολιτικών προσώπων, όταν επιδιώκουν να στρέψουν επάνω τους τα φώτα της δημοσιότητας.

Θα επιχειρήσω να απαντήσω στο ερώτημα με την καλοπροαίρετη παραδοχή ότι στο Κυπριακό, έπειτα από σχεδόν μισό αιώνα κατοχής, προέχει η ειλικρίνεια. Ο Χάρης Γεωργιάδης επισήμανε τον μεγαλύτερο κίνδυνο, ο οποίος άπτεται της αφύσικης πραγματικότητας που βιώνουμε ως λαός: τον αδηφάγο χρόνο. Ο χρόνος ροκανίζει τις αντιστάσεις, ξεθωριάζει τη μνήμη, παγώνει τα επιτεύγματα του πολέμου. Ως εδώ, είναι κατανοητό. Εκεί που η εικόνα αρχίζει να θολώνει είναι όταν ξεκινούν οι ασάφειες περί νέου ρεαλισμού. Μου θύμισε άλλα, εξίσου αναξιόπιστα, πολιτικά στερεότυπα, όπως το «ομοσπονδία με σωστό περιεχόμενο» για παράδειγμα του ΔΗΚΟ. Ο νέος ρεαλισμός δεν σημαίνει απολύτως τίποτα εάν αυτός που τον επικαλείται αδυνατεί να προτείνει κάτι από και συγκεκριμένο.

Επικαλέστηκε ο Χάρης Γεωργιάδης ως παράδειγμα την ομιλία του Γλαύκου Κληρίδη στην Αργώ τον Νοέμβριο του 1974 όπου για πρώτη φορά πρότεινε τη λύση της Ομοσπονδίας. Προτού προχωρήσω στην ουσία, επιτρέψτε μου ένα σχόλιο για την παρατεταμένη κομματική εφηβεία των συναγερμικών στελεχών. Μήπως έφτασε ο καιρός να ενπληρωθούν επιτέλους και να απογαλακτιστούν από τον ιδρυτή του κόμματός τους; Σκέφτομαι πως θα φαινόταν αλήθεια εάν ένα στέλεχος του ΑΚΕΛ, της γενιάς του Χάρη, έκτιζε ολόκληρη πολιτική επιχειρηματολογία επικαλούμενος... τον Εζεκία Παπαϊωάννου! Οι ιστορικοί ηγέτες αξίζουν κάθε σεβασμό, δεν λέω, όμως εν έτει 2021 οι νέοι πολιτικοί οφείλουν να συγκροτηθούν με την εποχή τους.

Ας επιστρέψουμε όμως στην ουσία της αναφοράς στον Γλαύκο Κληρίδη. Οπωσδήποτε η πρόταση του ομοσπονδιακού πολιτεύματος, εκείνη τη χρονική συγκυρία και σε εκείνες τις συνθήκες, ήταν ρηξικέλευστη. Επειδή ακριβώς ο Κληρίδης είχε την τόλμη να μη μείνει στις γενικόλογες και στα περί πολιτικού ρεαλισμού. Εδώ έγκειται η αποτυχία του Χάρη Γεωργιάδη: παρέμεινε διαπιστωτικός. Με μετέωρο βήμα, χωρίς κάποιο πρακτικό διά ταύτα. Τόσο, που αναρωτιέμαι αν αυτό του χρεώθηκε σαν μία άστοχη του στιγμή ή υποκρύπτει την ανικανότητά του να παράγει πρωτογενή πολιτική σκέψη.

Απλή, αγνή, απορία: Αν η λύση των δύο κρατών προσφύγει στη μη αποδοχή τους από την Ε.Ε. και αν η παραμονή μας στην Ε.Ε. αποτελεί προοπτική για το μέλλον, τότε πώς ακριβώς συνάδουν τα δύο; Ο «ρεαλισμός» είναι θεμιτός, όταν εκλογικεύεται. Δυστυχώς για τον αναπληρωτή πρόεδρο του ΔΗΣΥ ο ρόλος που επέλεξε δεν του επιφύλασσε την πολυτέλεια του προβληματισμού γενικώς και αοριστως. Δεν συμμετείχε σε κάποιο think tank ούτε είναι απλώς αρθρογράφος, όπως καλή ώρα ο γράφων, για να μοιράζεται δημόσια τις σκέψεις του. Ο Χάρης Γεωργιάδης οφείλει να είναι χρήσιμος. Τελεία. Και να πολιτεύεται με τρόπο που θα δώσει στον τόπο προοπτική.

Όσα χρόνια κάνω αυτή τη δουλειά αποφεύγω δύο πράγματα: τον λαϊκισμό και την αμετροπέπεια. Γι' αυτό θα επιμένω να λέω σε όλους αυτούς που επιδιώκουν σε πατριωτική γυμναστική: αν γυρνάτε κάποιο άλλο μοντέλο εφαρμοσμένης λύσης από τη ΔΔΟ ονοματίστε το. Αν η πρόταση είναι τα δύο κράτη, ως ειπωθεί ξεκάθαρα ώστε να υπάρξει αντίλογος. Τα περί ρεαλισμού από κάποιους ή οι ολοφουρμιοί για τις χαμένες πατρίδες από άλλους, είναι απλώς λόγια βερβεσέ.

Πού το λέω ο Χάρης; Λυπηάτα αν μείνω της προσδοκίας όσον περιμένουν μια ουσιαστική παρέμβαση του στα κοινά, αλλά πεποίθησή μου είναι ότι το θέμα εξαντλείται στο στενό κομματικό πλαίσιο.

Εκλογές έρχονται και μια αρχηγική εμφάνιση βοηθά για να μαζευτούν ψήφοι. Με το success story της οικονομίας να έχει ξεθωριάσει προ πολλού, ένα νέο αφήρημα κρίθηκε αναγκαίο για την κούρσα των βουλευτικών. Λογικό ακούγεται, πλην όμως για να πείθει το αφήρημα πρέπει να έχει αρχή, μέση και τέλος.

kaparispas@yahoo.gr

Προς μερική... Αμερική

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Όταν ο άνθρωπος συναισθανθεί το τέλος της επιγής ζωής του, συνήθως ανοίγει το στόμα του και λέει αλήθειες, τις οποίες μια ζωή φύλαγε ως επιταφιασμένα μυστικά. Πριν από μερικές δεκαετίες, σπουδαίοι και σοβαροί, πολιτικοί και διπλωμάτες, με μεγάλη πείρα στα τεκταινόμενα στις Ηνωμένες Πολιτείες, αιμνηστος σήμερα, έλεγε ότι ο Τζον Φιτζέραλντ Κένεντυ, αποτελούσε τη μεγαλύτερη ελπίδα για ένα καλύτερο και δικαιοδότερο κόσμο. Με απόψεις οι οποίες θύμιζαν όσους ιεραπόστολους, ανέλαβε τον «θρόνο του κοσμοκράτορα» και θέλησε να βάλει τάξη στο διεφθαρμένο κατεστημένο, ξεκινώντας από την κρατικοποίηση της Κεντρικής Τράπεζας, η οποία αποτελεί ιδιωματική επιχείρηση, εδώ και εκατό και πλέον χρόνια. Τότε το «βαθύ κράτος», έλεγε, δολοφόνησε τον νεαρό Κένεντυ, έστω και αν τη σκανδάλη την πάτησε –ή όχι– ο Λι Χάρβεϊ Όσβαλντ, ο οποίος δολοφονήθηκε λίγο αργότερα, σε

ζωντανή τηλεοπτική μετάδοση, την ώρα της δίκης. Σήμερα μεγάλη πρόκληση και απειλή για την Ουάσινγκτον αποτελεί το περιήρημα BRICS, δηλαδή η συνεργασία Ρωσίας, Βραζιλίας, Ινδίας, Κίνας και άλλων χωρών, για αντικατάσταση του δολαρίου στις συναλλαγές τους, με ένα άλλο δικό τους νόμισμα. Αν υλοποιηθεί σημαίνει ότι αυτόματα κινείται η παντοδυναμία της Αμερικής, να ανεβάζει και να κατεβάζει το δολάριο και να ελέγχει την οικονομία όλου του κόσμου.

Ο ιστορικός κανόνας λέει ότι οι αυτοκρατορίες, τα κράτη, ακόμη και οι οικογένειες διαλύονται, όταν δεν μπορούν να θρέψουν τους υπηκόους τους και τα μέλη τους. Το άδειο στομάχι, το οποίο κτυπά σαν «ταμπουράς», δεν καταλαβαίνει ούτε από νόμους, ούτε και από αστυνομούς. Σε σοβάρες συζητήσεις, σε ελληνικά κανάλια, αναλύθηκαν και λέχθηκαν πολλά άγνωστα στοιχεία για την υπερδύναμη, η οποία στηρίζεται σε ξύλινα πόδια, όπως θα έλεγε και ο Θεόδωρος Πάγκαλος. Κάποιος παρομοίασε την εισβολή

των «τραμπκόν» στο Καπιτώλιο, με το πραξικόπημα του Μπορίς Γέλτσιν, το 1991, κατά του Μιχαήλ Γκορμπατσόφ, του τελευταίου ηγέτη της Σοβιετικής Ένωσης. Λέχθηκε ακόμη ότι εκτός από τη Νέα Υόρκη, την Καλιφόρνια και μερικές άλλες πολιτείες, οι πολίτες στις υπόλοιπες πολιτείες ζουν σε συνθήκες φτώχειας, χωρίς ασφάλιση και κοινωνική μέριμνα. Πολλοί άνθρωποι ζουν με «τζανκφουντ», μεθύν με «ποτά μπόμπες» και πεθαίνουν πριν ασπρίσουν τα μαλλιά τους. Ο «τρελός» Ντόναλντ Τραμπ εξέλεξε πρόεδρος, κρατώντας ένα κινητό τηλέφωνο «i phone», λέγοντας ότι αυτό εφευρέθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες και όμως κατασκευάζεται στην Κίνα και οι Αμερικανοί δεν έχουν δουλειές. Φώναζε για τους Μεξικανούς, οι οποίοι κλέβουν τις δουλειές των Αμερικανών και υποσχέθηκε το τείχος, το οποίο θα προστάτευε τη χώρα. Ο Τραμπ υλοποίησε σε μεγάλο βαθμό τις εξαγγελίες τους, ως ψυχρός επιχειρηματίας, αλλά δεν υπολόγισε το βαθύ κράτος, ούτε και την

αλαζονεία της εξουσίας, η οποία ανέτρεψε τόσο τον ίδιο, όσο και τους ανθρώπους του. Τώρα εξευτελιζέται καθημερινά, ενώ κινδυνεύει και με «εξανδραποδισμό».

Οι «λεβεντομαλάκες», οι οποίοι εισέβαλαν στο Καπιτώλιο και τώρα βρίσκονται στις απαίσιες φυλακές της Αμερικής, δεν ήταν απλώς μια ομάδα τρελών, αλλά αντιπροσώπευαν τα εκατομμύρια των Αμερικανών, οι οποίοι δεν πιστεύουν πλέον στην ουτοπία του «αμερικανικού ονείρου» και ψάχνουν ελπίδα, μετά και την κατάρρευση του ονείρου «Τραμπ». Το ερώτημα είναι αν θα καταφέρει η νέα ηγεσία του «Βασανισμένου» Τζο Μπάιντεν, να αφουγκραστεί τα μηνύματα των ανθρώπων ή αν θα συνεχίσει να στηρίζει τα απρόσωπα «funds», τα οποία απλώς θέλουν να βλέπουν τις μετοχές να ανεβαίνουν, έστω και αν αυτή η άνοδος, στηρίζεται σε εκατόμβες θυμάτων σε πολέμους, σε σκανδαλώδεις αγοραπωλησίες φαρμάκων και εμβολίων και ένα σωρό άλλες «λαμογιές». Φυσικά και κανένας «φαντ-ασιόπληκτος» δεν

σκέφτεται τους άστεγους, τους πεινασμένους, τους άρρωστους και τους απελπισμένους.

Πέρα από τους κανόνες της πολιτικής και της ιστορίας, υπάρχουν και οι φυσικοί ή θείοι κανόνες, οι οποίοι λένε, ότι η φύση εκδικείται, ότι η θεία δίκη είναι ισχυρότερη από τη φυσική δικαιοσύνη και ότι «όλα εδώ πληρώνονται». Τα σημάδια των καιρών, ήδη καταγράφονται από τους σοβαρούς αναλυτές και έρχονται τυχαία ή όχι, να επιβεβαιώσουν προφητίες αγίων ανθρώπων. Ο Άγιος Βασίλειος ο Καισαρολάνβιτης έλεγε: «Οι Αμερικανοί είναι φιδία και δεν αφήνουν τον κόσμο σε ησυχία. Θα την πληρώσουν άσχημα. Ζυγώνει ο καιρός. Η Αμερική θα γίνει... μερική». Ο Άγιος Αριστοκλής έλεγε ότι «η Αμερική θα ταΐσει όλο τον κόσμο και στο τέλος θα καταστραφεί, θα πάψει να είναι Ψηφιδύναμη». Τελικά «τα πάντα ρει και πόλεμος πατήρ πάντων», κατά τον Ηράκλειτο.

Στόχος η στρατηγική αυτονομία της χώρας

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Η Ελλάδα πρέπει να γίνει στρατηγικά αυτόνομη. Καλές οι συμμαχίες, καλύτερη όμως και πιο αποτελεσματική η δική μας δύναμη που δεν εξαρτάται από άλλους. Περίσσεια μια πολύ μεγάλη περιοχή κατά την οποία δεν παίρναμε στα σοβαρά τα θέματα ασφάλειας. Διαλύσαμε τους μηχανισμούς, την ιεραρχία, την πολεμική βιομηχανία, ό,τι εν πάση περιπτώσει χρειάζεται ένα κράτος για να λειτουργεί και να το σέβονται

Να σταματήσουμε να «κλαψουρίζουμε» όταν οι εταίροι ή σύμμαχοι δεν «καθαρίζουν» το παιχνίδι για εμάς.

οι αντίπαλοί του. Το κάναμε με μανία και ήταν φυσικό μετά τη λαίλαπα της δικτατορίας. Το παρατραβήξαμε όμως.

Τώρα ευτυχώς το εκκρεμές έρχεται ξανά εκεί που πρέπει. Η απειλή είναι πολύ ορατή και δεν αφήνει περιθώρια για αστεία. Η κυβέρνηση έδειξε ότι με τη σωστή ηγεσία το ελληνικό κράτος μπορεί να γίνει αποτελεσματικό, παρά τις ελλείψεις του. Με τον ίδιο τρόπο που η κουλτούρα του χαβαλέ, του κομματισμού, της ΔΕΚΟποίησης οδήγησε στη διάλυση, η κουλτούρα του επαγγελματισμού και της σοβαρότητας της σημερινής κυβέρνησης ανέβασε το επίπεδο και ξύπνησε το φιλότιμο. Το μήνυμα δίνεται πάντοτε από την κορυφή, άλλωστε.

Η αριστερή διακυβέρνηση βοή-

θησε και αυτή να σπάσουν τα στερεότυπα που έφτιαξε η Αριστερά και το υπερλαϊκιστικό αφήγημα της μεταπολίτευσης για τις Ενοπλες Δυνάμεις και τις υπηρεσίες ασφαλείας. Δεν έκανε τίποτα σπουδαίο στην επίλυση των συσσωρευμένων προβλημάτων στην Αμυνα. Ξεκίνησε όμως από «μα γιατί χρειάζονται όλα αυτά;» και κατέληξε σε επιλογές κάποιων σοβαρών προσώπων που χειρίστηκαν με επαγγελματισμό δύσκολες καταστάσεις. Σε συμβολικό επίπεδο, η συγκυβέρνηση με τον υπουργό Αμυνας έφερε εικόνες και υπερβολικούς συμβολισμούς που ήταν αδιανόητοι πριν. Με έναν παράδοξο τρόπο, και αυτό καλό έκανε. Ωρίμασε και αυτή, ωριμάσαμε όλοι. Αν, δε, επιλέξει να επιστρέψει στα άγουρα συνθήματα του παρελθόντος, θα αντιληφθεί ότι δεν θα την ακολουθήσει η συντριπτική πλειονότητα της κοινής γνώμης.

Τώρα ο στόχος πρέπει να είναι η δική μας στρατηγική αυτονομία. Να σταματήσουμε να «κλαψουρίζουμε» όταν οι εταίροι ή σύμμαχοι δεν «καθαρίζουν» το παιχνίδι για εμάς. Εχουμε δρόμο να καλύψουμε, αλλά βρισκόμαστε στη σωστή κατεύθυνση.

Διάβαζα τις προάλλες μια περιοδική του Κίσιγγκερ, ο οποίος έκανε τη ζημιά που έκανε στα ελληνικά συμφέροντα, αλλά ο ωμός ρεαλισμός του παραμένει διδακτικός. Εγγραφε λοιπόν: «Το να εξαρτάσαι από τη συνέχιση της καλής διάθεσης ενός άλλου κυρίαρχου κράτους σου διαλύει το πηκτικό, γιατί είναι ομολογία αδυναμίας. Ωθεί στην ανευθυνότητα λόγω της πεποίθησης πως οι εξελίξεις δεν μπορούν να επηρεασθούν από τη δική σου θέληση». Ακριβώς αυτό.

Η Αριστερά των ΗΠΑ

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΥΡΔΑΝΙΔΗ**

Ο εν αναμονή πρόεδρος των ΗΠΑ, έως την ορκωμοσία του την 20ή Ιανουαρίου, Τζο Μπάιντεν, ανεδείχθη στην εξουσία χάρη στη στήριξη της ριζοσπαστικής Αριστεράς, που επετεύχθη μετά την απόσυρση τον Απρίλιο του 2020 –κατόπιν συμφωνίας– του άλλου διεκδικητού του χρίσματος των Δημοκρατικών, Μπέρνι Σάντερς.

Με δεδομένη την ασταθή φυσική κατάσταση του κ. Μπάιντεν, το γεγονός ότι η Βουλή των Αντι-

Ο κ. Τραμπ εξέφρασε την εθνοκεντρική Δεξιά σαρώνοντας όλα τα αναχώματα που εγείρει το σύνταγμα ανάμεσα στον πρόεδρο και στον λαό, κάνοντας χρήση απλώς και μόνον του Twitter του.

προσώπων και η Γερουσία ελέγχονται από τους Δημοκρατικούς, και λόγω του πολιτικού προφίλ της αντιπροέδρου Κάμαλα Χάρις, μπορεί κανείς να πει πως –προϋμένων των αναλογιών– έχουμε λίγο-πολύ στις ΗΠΑ «πρώτη φορά Αριστερά». Είναι ενδιαφέρον, συνειπώς, να παρακολουθήσει κάποιος εάν και πώς ο κ. Μπάιντεν θα καταφέρει να δαμάσει την Αριστερά, δοθέντος ότι το δημοκρατικό κατεστημένο και τα ΜΜΕ ετέθησαν επικεφαλής ανηλεούς αγώνα ανατροπής του κ. Ντόναλντ Τραμπ, εκτρέφοντας τον ριζοσπαστισμό των πολιτών.

Όμως ο ριζοσπαστισμός είναι ένα αμφίσημο, συχνά θανατηφόρο, εγχειρίδιο. Έχει δύο όψεις, τη δεξιά και την αριστερή, και είναι αλληλοτροφοδοτούμενες. Εάν εξαιρέσει κανείς τις φυλετικές συγκρούσεις, που είναι ένα ιδιαίτερο φαινόμενο στις ΗΠΑ, ο ριζοσπα-

στισμός εμφανίστηκε σε αυτή τη χώρα τη δεκαετία του '60.

Η ριζοσπαστικοποίηση της Αριστεράς είχε χαρακτήρα πολιτιστικό, αντιπολεμικό και αντικαταναλωτικό. Ήταν η επανάσταση των «παιδιών των λουλουδιών» που εξοντώθηκαν από τα ναρκωτικά. Κάποια στελέχη της «Νέας Αριστεράς» εστίρησαν την υποψηφιότητα του Τζον Κένεντι, που το υποτικό βασιλείο του –το Camelot, όπως το ονόμασε ο σύζυγος του Τζάκι– κατέρρευσε με τη δολοφονία του.

Αντίθετα, η ριζοσπαστική Δεξιά που ανέδειξε ο Μπάρι Γκόλντγουοτερ δεν εξερωθήθηκε με την εκλογική του συντριβή στις προεδρικές εκλογές του 1964. Τη σκυτάλη παρέλαβε ο Ρίτσαρντ Νίξον και επί μια εικοσαετία (1968-88) οι Ρεπουμπλικανοί κέρδισαν πέντε από τις έξι προεδρικές εκλογές, έως ότου ένα παιδί της γενιάς του '60, ο Μπιλ Κλίντον, εξελέγη πρόεδρος των ΗΠΑ. Δεν ήταν ο κ. Ντόναλντ Τραμπ που εισήγαγε εκ νέου τον ριζοσπαστισμό στην αμερικανική Δεξιά, αλλά η ανάδειξη του Μπαράκ Ομπάμα, του πρώτου μη Καυκάσιου προέδρου. Ήταν το 2008, επί της προεδρίας του Ομπάμα, που έκανε επίσης την εμφάνισή του το Κίνημα του Κόμματος του Τσαγιού.

Ο κ. Ντόναλντ Τραμπ απλώς εξέφρασε την εθνοκεντρική Δεξιά, που έχει ιστορία πενήντα πέντε χρόνων, σαρώνοντας όλα τα αναχώματα που εγείρει το σύνταγμα ανάμεσα στον πρόεδρο των ΗΠΑ και στον λαό αυτής της χώρας, κάνοντας χρήση απλώς και μόνον του Twitter του.

Δεν προκαλεί έκπληξη ότι ο CEO της εν λόγω εταιρείας σφράγισε τους λογαριασμούς εν ενεργεία Αμερικανού προέδρου, δίχως καμία θεσμική εξουσιοδότηση. Διότι η Αριστερά δεν συγκροτείται από τα στίφη των πληθίων όπως πιστεύουν οι αφελείς. Η ηγεσία της προέρχεται πάντα από την ελίτ, που θεωρεί ότι διαθέτει το αποκλειστικό δικαίωμα χειραγώγησης του όχλου. Είναι και αυτό μία όψη της «αριστερής κανονικότητας».

Την Τετάρτη, 20 Ιανουαρίου, ο Τζο Μπάιντεν ορκίζεται 46ος πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών, έπειτα από μια θυελλώδη τετραετία που άλλαξε τη χώρα και τις σχέσεις της με τον κόσμο. Για να αποτελέσει παρένθεση η προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ, και όχι η αρχή περισσότερων δεσμών, θα χρειαστεί τιτάνιο έργο αποκατάστασης της εμπιστοσύνης μεταξύ ομάδων, καθώς και της ίδιας της αίσθησης της πραγματικότητας, που έπεσε θύμα της στρατηγικής του απερχόμενου προέδρου. Με την απομάκρυνση του Τραμπ από την εξουσία δίνεται η ευκαιρία να αποκατασταθεί η κανονικότητα στην πολιτική και στην κοινωνία. Το εγχείρημα θα είναι δύσκολο. Απαιτεί συντονισμένη και επίμονη προσπάθεια όχι μόνο από τη νέα διοίκηση και τους θεσμούς, αλλά και από το κόμμα και τους ανθρώπους που στήριξαν τον Τραμπ έως την τελευταία στιγμή.

Είναι πασιφανές ότι οι ομάδες ακραίων λευκών ανδρών (κυρίως), εκ των οποίων προέρχονται και οι χιλιάδες που κατέλαβαν το Καπιτώλιο στις 6 Ιανουαρίου, είναι άμεση

Για τη διάλυση του πέπλου μίσους

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

απειλή. Δεν αρκούν οι διώξεις και η παρακολούθησή τους – αυτό ενισχύει την πεποίθησή τους πως είναι αγωνιστές, που θέτουν εαυτούς σε κίνδυνο για ιερό σκοπό. Ασφαλώς πρέπει να λογοδοτήσουν για τις πράξεις τους, να νιώσουν την εφαρμογή του νόμου, αλλά και να δουν την αποκαθάρωση του Τραμπ, ο οποίος τους ενέπνευσε με την ψευδαισθησία των παντοδυναμίας του. Προτεραιότητα, όμως, είναι να αποσαφηνιστούν τα ψέματα με τα οποία τους καθοδηγούσε, να δουν τουλάχιστον κάποιο απ' αυτούς ότι τους ξεγέλασε. Γι' αυτό, το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα πρέπει να αναλάβει τις ευθύνες του και να συμβάλει αποφασιστικά στην αποκατάσταση της αλήθειας. Δημοσκοπήση που διεξήχθη στις 11-13 Ιανουαρίου (για λογαριασμό της διαδικτυακής εφημερίδας Αχίος), έδειξε ότι μεταξύ των «υποστηρικτών Τραμπ» το 91% συμφωνεί με τις καταγγελίες του για το αποτέλεσμα των εκλογών και το 92% τον θέλει υποψήφιο των Ρεπουμπλικανών στις εκλογές του 2024. Μεταξύ των «παράδοσιακών» μελών του κόμματος, το 46% στήριζε τις καταγγελίες για τις εκλογές και το 41% τον θέλει υποψήφιο το 2024. Μέσα

στον έντονο διχασμό, θα είναι πολύ δύσκολο για μεμονωμένα στελέχη του κόμματος να αντιστρέψουν αυτό το κλίμα (όπως είδαν τα δέκα μέλη στη Βουλή των Αντιπροσώπων, που υπερψήφισαν τη δεύτερη παραπομπή του Τραμπ). Ασφαλώς, το πρόβλημα είναι ευθύνη και των Ρεπουμπλικανών: αυτοί βοήθησαν τον Τραμπ να φθάσει έως εδώ. Ωστόσο, χωρίς τη συμφιλίωση των «παράδοσιακών» πολιτικών των δύο κομμάτων, το μόνο που θα πετύχουν θα είναι να χάσουν περισσότερους έδρους από τους ακραίους και να υπονομεύσουν ακόμη περισσότερο την εμπιστοσύνη στους θεσμούς.

Η απομυθοποίηση του Τραμπ άρχισε με την παρότρυνσή του στους οπαδούς να «δώσουν τη μάχη» στο Κογκρέσο και μετά τα βίαια επεισόδια να τους αποκηρύσσει. Εάν γίνουν γνωστά όλα τα ψέματα της θητείας του, όλες οι απάτες του, όλα τα προσωπικά και επιχειρηματικά του χρέη, τότε ίσως αρχίσουν οι σκληροπυρηνικοί οπαδοί να βλέπουν ότι είναι περισσότερο κορόδια παρά στρατιώτες του. Εκφράζοντας την οργή και την εκδικητικότητα που αυτοί αισθάνονταν, ο Τραμπ τους έβγαλε από το περιθώριο, τους έκανε να πιστέψουν ότι είναι αφεν-

τικά πάλι, ότι απειλούνται, αλλά και ότι θα βγουν νικητές από τη σύγκρουση με τους Δημοκρατικούς, τους «Αντίφα», με το «κατεστημένο». Ο Τραμπ –εμφανιζόμενος ως πλούσιος και πανίσχυρος και, την ίδια ώρα, ως «έναν απ' αυτούς»– τους έδωσε την εντύπωση ότι νοιάζεται γι' αυτούς, ότι κατέχει την αλήθεια, ότι τους στηρίζει και τους προστατεύει. Ετσι, οι ομάδες αυτές μεγάλωσαν, διευρύνθηκαν, αποθρασύνθηκαν. Πολλοί σήμερα αποσύρονται από τα γνωστά κοινωνικά δίκτυα και γατευθύνονται σε άλλα (όπως το Telegram), που παρέχουν κρυπτογράφηση, δυσκολεύοντας την παρακολούθησή τους. Κρύβονται και αισθάνονται ηττημένοι. Γι' αυτό, προέχει η «αποξήρανση του βάλτους» των ψεμάτων, των συνομωσιών, της μισalloδοξίας, που τους προστατεύει και τους ενθαρρύνει. Η αυστηρή εφαρμογή του νόμου, το ξεγύμνωμα του ψευδοπροφήτη τους και η ανόρθωση ενόχου τείχους από το «παράδοσιακό» πολιτικό σύστημα και τους θεσμούς είναι τα πρώτα, απαραίτητα, βήματα προς την επανένταξη τους στην πραγματικότητα. Και προς τη διάλυση του πέπλου μίσους που απλώθηκε στη χώρα.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Το τέλος της ελληνικής διαφοράς

Είπε κάποτε ο Διονύσιος Σαββόπουλος: «Λένε (ορισμένοι πολιτικοί) ότι θέλουν να χωρίσουν την Εκκλησία από το κράτος. Αν μπορούσαν να χωρίσουν και τον λαό από το κράτος θα ήταν το τέλειο!» (η παράθεση από μνήμης).

Είναι φανερό, από σωρεία ενδείξεων, ότι το 1821 οι Έλληνες δεν ξεσκόπησαν για να ιδρύσουν έθνος-κράτος ευρωπαϊκού τύπου. Στόχος αυτόνότος ήταν «να πάρουν την Πόλη και την Αγία-Σοφία». Ο ίδιος ο Οθώνας, με την είδηση θανάτου του σουλτάνου Μαχμούτ (1839), ήταν έτοιμος να πάει στην Κωνσταντινούπολη και να στεφθεί αυτοκράτορας! Όμως το κατέπειθε, από την πρώτη κιόλας Εθνοσυνέλευση της Επιδαύρου, ήταν να διακηρυχθεί, με την ορολογία της εποχής, η συγκρότηση πολιτειακού σχήματος που να πραγματώνει την επανένταξη των Ελλήνων στην κοινωνία των εθνών.

Η καθολικευμένη στην Ευρώπη ορολογία-γλώσσα της εποχής λέγε «θρησκεία» και εννοούσε Ρωμαιοκαθολικισμό και Προτεσταντισμό – η Ορθοδοξία αφορούσε στα σλαβικά φύλα, όχι στην κυρίως Ευρώπη, όπου διεκδικούσαν θέση οι Έλληνες. Επιπλέον, όταν τα «Συντάγματα» των εξεγερμένων Ελλήνων χρησιμοποιούσαν την έκφραση «Η επικρατούσα εν Ελλάδα θρησκεία είναι η της Ανατολικής Ορθοδόξου Εκκλησίας», ήταν αδύνατο να έχουν διαγνώσει τον αντιθετικό νοηματικό χαρακτήρα που εύστοχα προσδόθηκε στις λέξεις «εκκλησία» και «θρησκεία» περίπου στα μέσα του 20ού αιώνα.

As μου επιτραπούν τηλεγραφικές διευκρινίσεις: Η λέξη «θρησκεία» παραπέμπει σε ένα απολύτως ατομοκεντρικό γεγονός: ατομικές πεποιθήσεις, ατομική πειθαρχία σε ηθικές εντολές, ατομική συμμετοχή στη λατρεία, τελικά και ατομική «σωτηρία»: συνέχιση της ατομικής ύπαρξης σε έναν «υπερβατικό», αέναο χρόνο. Η λέξη «εκκλησία» σημαίνει αρχικά τη σύναξη, μάζωξη, συνάθροιση των πολιτών, που αποφασίζει για τον συλλογικό βίο. Και, στη συνέχεια, έναν τρόπο ύπαρξης και βίου, που πραγματώνει τη ζωή ως σχέση, ως κοινωνία αναγκών, ελπίδων, στόχων. Μια αληθινή σχέση που ελευθερώνει την ύπαρξη από τον χρόνο, όπως την ελευθερώνει και ο έρωτας.

Διακόσια χρόνια τώρα, το μικρό κομμάτι του Ελληνισμού που ελευθερώθηκε, ζει μέσα σε ένα ψέμα αυτοκαθορισμού του. Αποτυπωμένο το ψέμα σε όλα τα Συντάγματα, από το πρώτο, της Επιδαύρου (1822), ως τον σημερινό πασοκικό τραγέλαφο, επαναλαμβάνουν το ίδιο «θεμελιώδες» άρθρο: «Επικρατούσα θρησκεία εις την ελληνικήν επικράτειαν είναι η της Ανατολικής Ορθοδόξου του Χριστού Εκκλησίας».

Το «επικρατούσα θρησκεία» κραυγάζει ότι είναι δάνειο από τη Δύση. Σημαίνει μια ατομική επιλογή που υπερτερει αριθμητικά, δεν σχετίζεται με την ταυτότητα του Έλληνα. Γι' αυτό και στα τρία πρώτα Συντάγματα (Επιδαύρου, Αστρους, Τροιζήνας) είναι σαφές η ανάγκη να καθοριστεί ποιος είναι ο Έλληνας – τι κάνει τον Έλληνα να είναι Έλληνας: η φυλή, η γεωγραφία, μια κοινή ιδεολογία. Ορί-

ζουν λοιπόν και τα τρία πρώτα Συντάγματα ότι:

– «Όσοι αυτόχθονες κάτοικοι της Επικρατείας της Ελλάδος πιστεύουσιν εις Χριστόν, εισίν Έλληνες και απολαμβάνουν άνευ τινός διαφοράς όλων των πολιτικών δικαιωμάτων» (Επιδαύρος, 1822).

– Ακριβής επανάληψη και στο Σύνταγμα του Αστρους (1823).

– «Έλληνες είναι, όσοι αυτόχθονες της Ελληνικής Επικρατείας πιστεύουσιν εις Χριστόν. Όσοι από τους υπό τον Οθωμανικόν ζυγόν, πιστεύοντες εις Χριστόν, ήλθαν και θα έλθωσιν εις την Ελληνικήν Επικράτειαν διά να συναγωνισθώσιν ή να κατοικήσωσιν εις αυτήν. Όσοι εις ξένας Επικρατείας είναι γεννημένοι από πατέρα Έλληνα» (Τροιζήνα, 1827).

Η λέξη «πολιτισμός» σημαίνει τον «τρόπο βίου στην πόλη» και κατά προέκταση τον κοινό «τρόπο βίου». Σήμερα η σημασία των λέξεων (δηλαδή, η νοο-τροπία, ο τρόπος-του-νοεϊν) έχει αλλάξει ριζικά. Όταν τότε οι Έλληνες έλεγαν πιστεύω, έχω πίστη, εννοούσαν: εμπιστεύομαι, έχω εμπιστοσύνη. Η πίστη δεν ήταν εγωκλή πεποίθηση, ατομική επιλογή ιδεολογίας και ηθικού κώδικα, ήταν τρόπος ζωής, τρόπος σχέσεων. Όπως αγαπάς τη μητέρα σου ή η μητέρα το παιδί της, όπως η φιλία, όπως ο έρωτας δεν είναι επιλογές «επινοήσεων» ή καλλιέργεια συναισθημάτων, έτσι και η μετοχή στην Εκκλησία ήταν σχέσεις, τρόπος ύπαρξης, πράξη αυθόρμητη, καθημερινή – σταυροκόπημα, αναμμένο καντήλι, κοινή όλην υψοεία, διάλογος με τους αγίους (όπως ο Μακρυγιάννης

με τον Αϊ-Γιάννη), μετοχή στη γιορτινή χαρά της Κυριακής και κάθε πανηγύρεως.

Ζούμε σε άλλη κοινωνία από αυτήν που έσωζε κάποτε ελληνική ιδιαιτερότητα, αυτήν που προϋπέθεταν τα πρώτα Συντάγματα της ανεξαρτησίας. Σήμερα έχει αλλάξει και η σημασία των λέξεων, η νοο-τροπία (τρόπος-του-νοεϊν). Με απλοϊκό ορθολογισμό πρέπει να παραδεχτούμε ότι γι' αυτό το σαφέστατο ιστορικό τέλος της Ελληνικής Διαφοράς, τέλος της Ελληνικότητας, ευθύνη καίρια έχει ο ελληνικός κλήρος, οι επίσκοποι.

Ανέχθηκαν και ανέχονται να χαρακτηρίζεται στο Σύνταγμα η Εκκλησία σαν «επικρατούσα θρησκεία». Αυτή τη θρησκεία ορίζει τη θέληση, τους βολέει. Είναι υπάλληλοι του κράτους, τους μισθοδοτεί, για τις δικές του σκοπιμότητες, το επίσημα και υποχρεωτικά άθεο κράτος. Η επισκοπική ηγεσία της Εκκλησίας συνήθως από κοινωνικά στρώματα πολύ χαμηλής καλλιέργειας, ζουν σαν μαϊκνές και άρχοντες, με στόλο ιδιωτικών αυτοκινήτων, επαύλους, παραθαλάσσια θέρετρα, σωρεία υποκόμων – κάποιος απαιτούν μέχρι και 4.000 ευρώ για να λειτουργήσουν σε ενορία της επισκοπής τους! Ίσως οι λιγότεροι. Αλλά οι υπόλοιποι σιωπούν.

Το χειρότερο από όλα: Έχουν αλλοτριώσει το περιεχόμενο της εκκλησιαστικής ζωής και αλήθειας σε, κυρίαρχο χριστιανικό, κληρυσματικό ηθικισμό. Κληρυσμα, ιδεολογική προπαγάνδα, ωφελιμολογία – ούτε λέξη για το νόημα της ζωής και του θανάτου.

Λόγια όμορφα

Του ΤΟΥ ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Πριν από δέκα χρόνια, ως εκπρόσωπος Τύπου του Δημοκρατικού Συναγερμού, είχα προβεί σε μια αυστηρή και απαισιόδοξη δημόσια τοποθέτηση για το μέλλον των Κυπριακών Αερογραμμών. Είχα αναφέρει ότι, όπως εξελίσσονταν τα πράγματα, η εταιρεία όχι μόνο δεν θα κατάφερε να επιβιώσει, αλλά ούτε και θα έπρεπε να συνεχίσει τη λειτουργία της, βασίζόμενη αποκλειστικά στην οικονομική στήριξη των δεκάδων εκατομμυρίων που αντλούσε κάθε χρόνο από το κράτος. Οι τοποθετήσεις μου, όπως ήταν αναμενόμενο, προκάλεσαν αντιδράσεις. Στον απόηχο εκείνων των αντιδράσεων, είχα λάβει μια φιλική παραίνεση: ότι καλό θα ήταν να μην επαναλάβω τις τοποθετήσεις μου, όχι επειδή ήταν λανθασμένες, αλλά επειδή δεν υπήρχε λόγος να προκαλώ δυσάρεσκια τη στιγμή που η κατάληξη ήταν αναπόφευκτη και η εταιρεία θα οδηγείτο από μόνη της στο κλείσιμο. Πράγματι, οι τελευταίες ευκαιρίες για την ιδιωτικοποίηση της εταιρείας, που ήταν η μόνη εφικτή επιλογή, πέρασαν ανεκμετάλλευτες και στις 9 Ιανουαρίου 2015 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έκρινε και επίσημα ως παράνομες τις ενισχύσεις που είχαν καταβληθεί επί προηγούμενης διακυβέρνησης, διατάσσοντας ταυτόχρονα την ανάκτησή τους. Η εταιρεία έπαυσε να θεωρείται δρώσα οικονομική μονάδα, απώλεσε την άδεια λειτουργίας της και τέθηκε αμέσως σε εκκαθάριση.

Κατά σύμπτωση, την ίδια περίοδο περίοδο που είχα μιλήσει για τις Κυπριακές Αερογραμμές, δηλαδή πριν από δέκα χρόνια, είχα αρθρογραφήσει για το Κυπριακό. Είχα ξεκινήσει εκείνο το άρθρο με αναφορά στο κλασικό έργο του Raymond Aron «Πόλεμος και Ειρήνη - Η Θεωρία των Διεθνών Σχέσεων», την οποία και επαναλαμβάνω: «ο Aron εξηγεί ότι "μακροχρόνια το διεθνές δίκαιο θα υποκίψει στην πολιτική πραγματικότητα" και ότι "μία κατάσταση επί του εδάφους τελικά θα νομιμοποιηθεί νοουμένου ότι αντέξει στον χρόνο". Με λίγα λόγια, ο Aron υποστηρίζει ότι στις διεθνείς σχέσεις το δίκαιο έχει τους περιορισμούς του, ιδιαίτερα εάν δεν αντικατοπτρίζει ταυτόχρονα και το ισχύον δύναμει». Συνέχισα, σε εκείνο το άρθρο του 2010, με τα εξής: «Έφερα στο μυαλό μου την αναφορά αυτή του μεγάλου Γάλλου ιστορικού και ανθρωπιστή μετά τη νέα απόφαση καταπέλτη του ΕΔΑΔ για τις κατεχόμενες περιοχές μας. Το έπραξα με θλίψη και οργή γιατί σε αυτόν τον τόπο είχαμε όλα αυτά τα χρόνια την τάση να ακούμε όχι τις νηφάλεις φωνές της λογικής που εξέφραζαν ανάλογες προειδοποιήσεις, αλλά αυτές που χαιδέυαν τα αυτιά με εύπλα συνθήματα τύπου "αγώνας μέχρι την αναπόφευκτη επικράτηση του δικαίου μας". Και να ήταν τουλάχιστο πραγματικός αγώνας; Όπως τους αγώνες που κατά καιρούς έδωσε ο Έλληνας πολίτης. Ήταν αγώνας εκ του ασφαλούς, από την άνεση της πολυθρόνας κάποιων πολιτικών, δικηγόρων και δημοσιογραφικών γραφείων, στην πλάτη βεβαίως του προσφυγικού μας κόσμου. Καλλιεργήσαμε την εντύπωση ότι το Κυπριακό πρόβλημα θα μπορούσε να επιλυθεί, με ιδανικό μάλιστα τρόπο για την ελληνική πλευρά, απλά και μόνο μέσω μιας αόριστης εμμονής στις αρχές του διεθνούς δικαίου. Ότι η μόνη επιλογή ήταν μεταξύ του δικαίου και του άδικου. Στην πραγματικότητα ήταν μεταξύ ενός συμβιβασμού που θα διασφάλιζε, μέρος έστω, του δικαίου και των συμφερόντων μας και μιας ανέξοδης ρητορείας που τα διακυβεύει όλα».

Τα τελευταία χρόνια βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια Τουρκία που έχει υποστεί ριζική μεταστροφή στον προσανατολισμό και τη συμπεριφορά της. Η Τουρκία επιθετική και αναθεωρητική που όχι μόνο δεν επιτρέπει αισιοδοξία ότι θα οδηγηθούμε σε λύση, αλλά μας φέρνει αντιμέτωπους με νέους κινδύνους. Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα, δεν ακούν τα όμορφα λόγια και οι λεκτικές διαβεβαιώσεις που απευθύνονται στο εσωτερικό ακροατήριο. Λόγια που απλώς προσπερνούν τις δυσάρεστες πραγματικότητες. Εάν θέλουμε να υπηρέτησουμε τα καλώς νοούμενα συμφέροντα του κυπριακού ελληνισμού οφείλουμε εκτιμήσουμε σωστά τις πραγματικότητες, όχι για να τις αναγνωρίσουμε, αλλά για να τις αντιμετωπίσουμε. Για να διαφυλάξουμε, τουλάχιστον, αυτά που έχουμε και να προσπαθήσουμε, έστω σταδιακά και εξελικτικά, να μεταβάλουμε τα εις βάρος μας δεδομένα.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Ρομπότ σερβίρει πελάτες σε εστιατόριο της Μπανγκόκ στην Ταϊλάνδη εν μέσω COVID-19.

Ταϊβάν έναντι διαβατηρίων!

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Καθώς η κ. Λουτ συνομιλεί με τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων στο νησί, το ερώτημα προκύπτει σχεδόν αυτόματα. Τι νόημα έχει ο σύνθετος «5 συν 1» για την Κύπρο; Προφανώς η απόφαση του γ.γ. του ΟΗΕ να τη συγκαλέσει στο τέλος Φεβρουαρίου στη Νέα Υόρκη δείχνει ότι κάτι έχει κατά νου. Στην πραγματικότητα βρίσκεται σε μεγάλο αδιέξοδο. Οι επιτελείς του διαβάζουν τις δημόσιες δηλώσεις. Ο ΥΠΕΞ της Τουρκίας Μ. Τσαβούσογλου δηλώνει πως «χρειάζεται να είμαστε ρεαλιστές. Αν συνεχίσουμε για ακόμα 52 χρόνια τις διαπραγματεύσεις για την ομοσπονδία, είμαι σίγουρος ότι δεν θα μπορούσαμε να βρούμε λύση καθόλου».

Ο Ε. Τατάρ δηλώνει στις 11/1 ότι «η τ/κ πλευρά, βρίσκεται πλέον στην αναζήτηση μιας συμφωνίας στη βάση δύο κρατών που θα συνεργαστούν και θα ζουν δίπλα δίπλα με κυριαρχική ισότητα».

Την ίδια ημέρα ο κυβερνητικός εκπρόσωπος ανέφερε πως «ο ΠτΔ εξέφρασε την ετοιμότητά του για να συμμετάσχει στην άτυπη πενταμερή μέσα στο πλαίσιο της επιστολής του γ.γ. των Η.Ε., ημερομηνίας 26 Οκτωβρίου 2020. Περαιτέρω, ο εξέφρασε τη σημασία προώθησης ουσιαστικών ΜΟΕ ως και η σχετική παράκληση του γ.γ. τα οποία θα δημιουργήσουν το κατάλληλο κλίμα».

Οι τραγικοί χειρισμοί Αναστασιάδη, οι δημόσιες και ιδιωτικές εκμισσησεις του περιλύσης «δύο κρατών» επισφραγίζουν διαρκώς τη δημόσια συζήτηση. Πλέον δεν είναι σε θέση να ελέγξει ούτε τα στοιχειώδη και με τη σειρά τους αυτά δημιουργούν ένα άκρως αρνητικό

περιβάλλον για τον ίδιο. Έτσι ο Ε. Τατάρ ανέφερε πως «είναι γνωστό ότι ο Αναστασιάδης πιστεύει ότι η λύση δύο κρατών είναι μια ρεαλιστική λύση. Αυτό το γνωρίζουν οι παράγοντες που σχετίζονται με το Κυπριακό. Το ανέφερε και στον Μεβλούτ Τσαβούσογλου, όταν συναντήθηκαν. Ευχή και επιθυμία μου, το 2021 να φτάσουμε σε μια λύση δύο κυριαρχικών κρατών». Μπροστά σε αυτά τα δεδομένα ο Ν. Αναστασιάδης αποφάσισε να παίξει το τελευταίο του χαρτί. Να «προτάξει» ΜΟΕ αντί της συνολικής επίλυσης με την ελπίδα να βρει φόρμουλες για νέα κωλυσιεργία ή και για να εμφανιστεί ότι έχει λιγότερες ευθύνες για το ναυάγιο.

Στο πλαίσιο αυτό ο Ν. Αναστασιάδης απέστειλε επιστολή στον γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρες, προτείνοντας τρία Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ρεπορτάζ Μ. Οικονομίδου, «Καθημερινή», 10/1).

1. «Να ανοίξει η Αμμόχωστος για τους νόμιμους κατοίκους υπό τα Ηνωμένα Έθνη με αντάλλαγμα τη συζήτηση για τη λειτουργία του αεροδρομίου της Τύμψου.

2. Λειτουργία του λιμανιού της Αμμοχώστου με αντάλλαγμα την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας από πλευράς της Τουρκίας. Με άνοιγμα των τουρκικών λιμανιών και τουρκικού ναυτικού κώρου και με βήματα εξομάλυνσης σχέσεων και σταδιακής αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτους μέλους από την Τουρκία».

3. «Πρόταση για δημιουργία escrow account για τους υδρογονάνθρακες. Η δημιουργία λογαριασμού στον οποίο θα κατατίθενται τα έσοδα από την πώ-

ληψη φυσικού αερίου, που θα αναλογούν στους Τ/κ».

Γιατί ΜΟΕ και γιατί τώρα; Προφανώς ο Αναστασιάδης γνωρίζει πως με Ακιντζί ήταν ο κύριος αποδέκτης της κριτικής Γκουτιέρες. Με Τατάρ δεν τον εννοεί να μοιραστεί τις ευθύνες για το αδιέξοδο της «5 συν 1» διάσκεψης, ή και να διοχετεύσει τις συζητήσεις σε ΜΟΕ απροσδιόριστου χρόνου. Το εσωτερικό ακροατήριο είναι η μόνη του απορία και πώς να το καθιστά «συνένοχο» στη μάχη για να μην έχουμε συνομιλίες όσο είναι πρόσδετος-2023. Όλα αυτά τρέχουν, γιατί ο Αναστασιάδης δεν αποδέχεται την «πολιτική ισότητα» όπως συμφωνήθηκε στο Κραν Μοντάνα. Οι λόγοι είναι πολύ πρακτικοί: για να αποφασίζει μόνος του σε όλα, για να ασκεί την απόλυτη εξουσία που του παρέχει το σύνταγμα με τις έκτακτες εξουσίες (1964) και με τον απόλυτο συγκεντρωτισμό που χαρακτηρίζει την άσκηση της εξουσίας του, να επιβάλλει την προσωπική του ατζέντα εφ' όλης της ύλης.

Είναι τα ΜΟΕ στα ενδιαφέροντα του ΟΗΕ, αφού διαπιστωθεί το αδιέξοδο; Οι πιθανότητες γέρνουν προς 3 σενάρια: 1. Κήρυξη αδιεξόδου από τον γ.γ. του ΟΗΕ, κατάθεση της εντολής του στο Σ.Α. και αναμονής νέου mandate, αν αυτό υφίσταται. 2. Αποχώρηση του ΟΗΕ από τη διαδικασία με ελάχιστη ή συμβολική παρουσία των δυνάμεων που διαθέτει στο νησί με έκκληση στις πλευρές να αναλάβουν την «διοίκηση» της διαδικασίας. 3. Παραπομπή στις δύο πλευρές να συζητήσουν ορισμένα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης (ΜΟΕ), αν βεβαίως συμφωνήσουν σε

κάποιο, ή κάποια, όταν ακόμα και στην εποχή της πανδημίας δεν κατάφεραν ούτε ένα αξιόλογο. Ο Ε. Τατάρ ανέφερε πως «το κύριο είναι, εάν μετά την άτυπη συνάντηση, αρχίσουν επίσημες συνομιλίες στη βάση της κυριαρχικής ισότητας. Τα ΜΟΕ είναι εκτός συζήτησης στη συνάντηση 5 + 1. Αυτό το ζήτημα πρέπει να συζητηθεί αλλού». Τα τρία ΜΟΕ που εισπνέονται ο Ν. Αναστασιάδης συνιστούν ένα ακόμη τέχνασμα για να φαίνεται ότι «έχει κάτι να προτείνει». Για λόγους που σχετίζονται με την κατάσταση πραγμάτων στο νησί, κανένα σημαντικό ΜΟΕ δεν μπορεί να προχωρήσει ουσιαστικά, αν ταυτόχρονα δεν προχωρούν και οι συνομιλίες στα κεντρικά ζητήματα, όπως τα καλύπτει ο γ.γ. στο από 6 Σημεία Πλαισίου του 30ης Ιουνίου 2017. Μέτρα σκέτα, ερήμην της πορείας του συνολικού διαπραγματευτικού πλαισίου, οδηγούν σε αποκλίνουσες πορείες και χωριστικές εξελίξεις. Ένας ένας Ε/κ ηγέτης ζητάει «σταδιακή αναγνώριση της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτος-μέλος από την Τουρκία» με διαλυμένο το διαπραγματευτικό πεδίο, στην ουσία προκύπτει ντε γιούρε αναγνώριση της υπάρχουσας κατάστασης πραγμάτων από την Τουρκία. Πρακτικά, από τη μία η «αναγνώριση» Κυπριακή Δημοκρατία υπό τον προσωπικό έλεγχο Αναστασιάδη («χρυσά διαβατήρια», έλεγχος κάθε μορφής εξουσίας, εποπτεία του συστήματος εξυπηρέτησης), από την άλλη, ακριβώς δίπλα μια «Ταϊβάν» εις διπλούν, σε έδαφος και ΑΟΖ...

www.larkoslarkou.org.cy

1821: Εθνική ή κοινωνική επανάσταση; (μέρος πρώτο)

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Σύσσωμος ο Ελληνισμός γιορτάζει φέτος τα διακόσια χρόνια από την Παλιγγενεσία, τον αγώνα των Ελλήνων ενάντια στην Οθωμανική Αυτοκρατορία για ανεξαρτησία και σύσταση ελληνικού έθνους κράτους. Διακεκριμένοι ιστορικοί, φιλόσοφοι και συγγραφείς τονίζουν τον κοινωνικό χαρακτήρα της επανάστασης, θέλοντας κυρίως να υπογραμμίσουν την απουσία εθνικής συνείδησης των υποδούλων ραγιάδων, την ταύτιση των Ρομιών με την ορθόδοξη χριστιανική πίστη ως συνέχεια της βυζαντινής ταυτότητάς τους και τον τοπικισμό τόσο των πληθυσμών όσο και των αντάρτων ομάδων που στρατεύθηκαν στον Αγώνα. Πόσο ορθή είναι αυτή η εκτίμηση; Πόσο «εθνικός» και πόσο «κοινωνικός» ήταν άραγε ο Αγώνας του 21; Και ποια τελικά είναι το κριτήριο με το οποίο θα κρίνουμε τον χαρακτήρα του; Αντί να περιορίσουμε την έρευνα στα στενά γεωγραφικά πλαίσια του θεάτρου των μαχών, την Μοριά, τη Ρούμελη και τα νησιά, πρέπει να ξεκινήσουμε από το ευρύτερο ευρωπαϊκό και πα-

κόσμιο ιστορικό πλαίσιο. Η αλλαγή βελέματος από το ειδικό πεδίο των μαχών στο γενικό ιδεολογικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής σκέψης μάς οδηγεί αβίαστα στο συμπέρασμα ότι η ελληνική επανάσταση ήταν απόλυτα ενταχισμένη, χρονικά και ιδεολογικά, με τη φιλελεύθερη πνευματικότητα της Ευρώπης και της Αμερικής. Είναι συνεπώς εύλογο ότι για να καταλάβουμε τον βαθύ πολιτικό χαρακτήρα της ελληνικής επανάστασης πρέπει να κατανοήσουμε τη φιλελεύθερη πνευματικότητα, όπως αυτή προέρχεται από τον Διαφωτισμό και τις απαρχές της βιομηχανικής κοινωνίας του 19ου αι.

Ο Ιταλός διαφωτιστής Giambattista Vico (1668-1744) συνέλαβε αρκετά νωρίς τον τέρστιο εκπολιτιστικό ρόλο του έθνους κράτους και τη συμβολή του στην ισότητα και τη δικαιοσύνη. Στο κεντρικό του έργο «Η νέα επιστήμη σχετικά με την κοινή φύση των εθνών» (1725/1744) ισχυρίζεται ότι μέσα από αλληπάλληλες προόδους και οπισθοδρομήσεις (corsi e ricorsi) η

ανθρωπότητα διανύει τρεις διαδοχικές περιόδους, την «εποχή των θεών», την «εποχή των ηρώων» και την «εποχή των ανθρώπων». Κατά την πρώτη εποχή, η ανθρωπότητα ανακαλύπτει τη θρησκεία, την οικογένεια και τους άλλους βασικούς θεσμούς της ανθρώπινης κοινωνίας. Δεν έχει όμως οργάνωση και εύκολα πέφτει θύμα βιαιοπραγιών. Κατά τη δεύτερη εποχή, οι λαοί, αναζητώντας προστασία και σωτηρία, υποδουλώνονται στον ζυγό μιας άρχουσας τάξης ευγενών, οι οποίοι πουλάνε ακριβά τη στοιχειώδη κοινωνική οργάνωση και ασφάλεια που επιβάλλουν. Η ιστορική αυτή εποχή, όμως, η οποία αντιστοιχεί στη φεουδαλική περίοδο, επιτρέπει τη γέννηση του πνεύματος των εθνών και δημιουργεί τις συνθήκες για την έλευση της τρίτης και τελευταίας εποχής, των ανθρώπων ή των εθνών. Οι λαοί εξεγείρονται, ανατρέπουν τους αφέντες και δυνάστες τους και εγκαθιστούν την πολιτική ισότητα. Τα τρία αυτά στάδια οδηγούν νομοτελεστικά, σύμφωνα με τη νέα επιστήμη της ανθρώπινης κοινωνίας,

στην ιστορική κορύφωση του ανθρώπινου πολιτισμού, τη στιγμή των εθνών. Ακόμη και εάν μετά από την κορύφωση (corso) επέρχεται εκ νέου η αποσάθρωση και διάλυση της κοινωνίας (ricorso), η εθνοκρατική μορφή παραμένει η μόνη ικανή να εγγυηθεί την ελευθερία και την ισότητα των λαών και των πολιτών.

Στον Vico η έννοια του έθνους κράτους εμπεριέχει εκτός από τον «εθνικό» χαρακτήρα έναν σαφή κοινωνικό και πολιτικό χαρακτήρα. Το «έθνος» δεν ταυτίζεται ούτε με τις φρενιτικές θεωρίες που προβάλλει ο εθνικισμός του τέλους του 19ου αιώνα και των αρχών του 20ού αιώνα ούτε όμως και με το σύγχρονο παγκόσμιο σύστημα οργάνωσης πολιτικών ταυτοτήτων. Το έθνος, για τον Vico, είναι μια οιοειδή μυθική κατασκευή θρύλων και προφορικών παραδόσεων, που η αρχή της ανάγεται στα βάθη των αιώνων. Όπως και οι Ιταλοί, κάποτε κυρίαρχο έθνος και αργότερα υποδούλο στην εποχή του Διαφωτισμού, έτσι και οι Έλληνες διατρέχουν την ιστορία μέσα από διαφορετικές εποχές και, κάθε

φορά, την περίοδο διάλυσης ακολουθεί η παλιγγενεσία. Αυτή επιβάλλει την εθνοκρατική πολιτική μορφή, ιστορική εγγύηση του κράτους ισονομίας και ευμερίας των πολιτών. Συνεπώς εθνική επανάσταση είναι εξ ορισμού ταυτόχρονα πολιτική και κοινωνική. Με άλλα λόγια δεν θα μπορούσε μια εθνική επανάσταση των αρχών του 19ου αιώνα να διατηρήσει το παλιό καθεστώς φεουδαρχίας και καταδυνάστευσης του λαού. Εθνική επανάσταση σημαίνει απελευθέρωση των παραγωγικών δυνάμεων ενός έθνους, που θα συμβάλουν στο εξής στην ευμερία των ελευθέρων πολιτών και όχι των δυναστών. Αυτό ακριβώς εξήγησε ο πρωτεργάτης της Γαλλικής Επανάστασης, δηλαδή ο Emmanuel-Joseph Sieyès (1748-1836), στο ιστορικό του κείμενο «Τι είναι η Τρίτη Τάξη;» (Ιανουάριος 1789): «Ποιος θα τολμούσε να πει ότι η Τρίτη Τάξη δεν έχει όλα όσα χρειάζεται για να σχηματίσει ένα πλήρες έθνος; [...] Εάν αφαιρούσαμε την προνομιά του τάξη, το Έθνος

δεν θα ήταν κάτι λιγότερο αλλά κάτι περισσότερο. Τι είναι λοιπόν η Τρίτη Τάξη; Το σύνολο ενός έθνους ακυρωμένου και καταπεσμένου». Μάλιστα, ο Sieyès δίνει ακόμη μεγαλύτερη έμφαση στον «εθνικό» χαρακτήρα της γαλλικής επανάστασης, τονίζοντας ότι η τάξη των ευγενών δεν είναι Γάλλοι αλλά Νορμανδοί κατακτητές που επέβαλαν ένα δίκαιο ξένο προς αυτό του γαλλικού λαού υποδουλώνοντάς τον. Η Επανάσταση του 1821 ήταν απόλυτα ενταχισμένη με αυτό το ηθικό και πνευματικό πλαίσιο της επαναστατικής Ευρώπης. «Εθνική» επανάσταση σήμαινε πρωτίστως αγώνας για κοινωνική και πολιτική ισότητα. Αυτό άλλωστε μαρτυρεί και η αγωνία των επαναστατημένων Ελλήνων να οδηγηθούν τάχιστα σε Έθνοςσύλευση προκειμένου να ορίσουν Σύνταγμα ελευθέρων ανθρώπων.

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και ερευνητικός συνεργάτης του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Κάλλος Καμβάς Καλοζωία Κουλτούρα
Καινοτομία Κοινωνία Κόσμος Καλλι
έχνης Καθημερινή Καφές Κρασί Κινη
ματογράφος Κοκτέιλ Κύπρος Κουζίνα
Κέντρο Κατάκτηση Κέρματα Κορυφή
Καιρός Καλόγουστο Κάποτε Κυριακή
Καλλιέργεια Καλωσόρισμα Κάληνη Κι
νημα Κέρδος Κατάρτιση Κλωστή Καλ
λωπισμός Κάππα Κίνηση Καραντίνα
Καλημέρα Καλλινοραμία Κανόνας Καλ
οπέρος Κα

Κ

Το περιοδικό της Καθημερινής
της Κυριακής

Την Κυριακή 24 Ιανουαρίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην τελική ευθεία με το χάσμα να παραμένει

Διερευνητικές επαφές Ελλάδας - Τουρκίας

Του ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ

Σε μία εβδομάδα από σήμερα ο πρόεδρος κ.τ. Παύλος Αποστολίδης, ο γνώστης της τουρκικής γλώσσας πρόεδρος Αλέξανδρος Κουγιού και η διευθύντρια του γραφείου του γ.γ. του υπουργείου Εξωτερικών Ιφιγένεια Καναρά, η ομάδα δηλαδή που θα εκπροσωπήσει την Ελλάδα στον 61ο γύρο των διερευνητικών επαφών με την Τουρκία, θα βρίσκονται στο μακρύ ταξίδι προς την Κωνσταντινούπολη, μέρος του οποίου θα πρέπει να γίνει οδικώς, λόγω των περιορισμών στις απευθείας πτήσεις προς τη γειτονική χώρα που έχει επιφέρει η πανδημία. Η χιλιομετρική διαδρομή είναι σαφώς μικρότερη από εκείνη που πρέπει να διανύσουν οι Έλληνες διπλωμάτες προκειμένου να συναντήσουν τους Τούρκους συναδέλφους τους στην άλλη πλευρά του τραπέζιου, τον μόνιμο υφυπουργό Σεντάτ Ονάλ, τον διευθυντή αεροναυτιλιακών του υπουργείου Εξωτερικών Τσαγκατάι Ερτσιγιές και τον Μπαρίς Καλκαβάν.

Η ελληνική πλευρά κατέρχεται με αντικείμενο συζήτησης μόνο την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών (ΑΟΖ, υφαλοκρηπίδα, χωρικά ύδατα), ενώ από την τουρκική πλευρά είναι απολύτως σαφές ότι υπάρχει πρόθεση επέκτασης της ατζέντας σε θέματα όπως η αποστρατιωτικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου ή οι αποκαλούμενες «γκρίζες ζώνες». Αν κάτι τέτοιο συμβεί, δεν θα είναι η πρώτη φορά. Οι Τούρκοι έχουν επιχειρήσει και στο παρελθόν να εισαγάγουν την αποστρατιωτικοποίηση των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου στη συζήτηση, κάτι που, ωστόσο, δεν συζητήθηκε ποτέ, λόγω της άρνησης της ελληνικής αντιπροσωπείας να το κου-

βεντάσει. Αλλωστε, οι διερευνητικές επαφές είναι ένα φόρουμ στο οποίο ο καθένας μπορεί να καταθέσει όποια άποψη επιθυμεί, αλλά επί της ουσίας συζήτηση γίνεται μόνο για όσα συμφωνούν ρητώς και οι δύο πλευρές.

Η Τουρκία έθεσε τέτοια ζητήματα και το 2011 και έκτοτε, όσες φορές ζήτησε ένταξη της αποστρατιωτικοποίησης, άλλες τόσες η ελληνική πλευρά απέρριψε το αίτημα. Οι ελληνικές θέσεις έχουν κοινοποιηθεί από το 2011 στον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ), με ρηματικές διακοινώσεις που επαναλαμβάνονται έκτοτε και επισμαίνονται ότι οι τουρκικές απαιτήσεις για αποστρατιωτικοποίηση έχουν σκοπό να υπονομεύσουν το εγγενές δικαίωμα της Ελλάδας για αυτοάμυνα, που αφενός αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διεθνούς δικαίου, αφετέρου αιτιολογείται από σειρά απειλών, με κύρια αυτή του πολέμου (casus belli) που η τουρκική Εθνοσυνέλευση συντηρεί από το 1994.

Στο εσωτερικό της Τουρκίας, άλλωστε, ήδη υπάρχει τεράστια αντιπολιτευτική πίεση για διεύρυνση της ατζέντας. Δεν είναι τυχαίο ότι το υπερεθνικιστικό κόμμα ΙΥ της Μεράλ Ακσενέρ ήδη κατηγορεί την κυβέρνηση Ερντογάν ότι προσέρχεται στις διερευνητικές επαφές σε μια διαδικασία που καθορίζεται από την Ελλάδα. Αυτή η εθνικιστική ρητορική και το ασφυκτικό πλαίσιο που έχει θέσει ο ίδιος ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν οδηγούν αρκετούς στο συμπέρασμα ότι οι διερευνητικές της 25ης Ιανουαρίου θα είναι κατά πάσα πιθανότητα μια απόπειρα χαρτογράφησης του εδάφους που έχει διαμορφωθεί στην τουρκική πλευρά, έπειτα από τεσεράμις χρόνια σκληρού

Από την Αθήνα διαβεβαιώνουν ότι ο κ. Μητσοτάκης είναι διατεθειμένος να συναντήσει τον κ. Ερντογάν εφόσον οι συνθήκες σταθερότητας σε Αιγαίο και Ανατ. Μεσόγειο συνεχιστούν, σε καμία περίπτωση όμως πριν από τις διερευνητικές της 25ης Ιανουαρίου (φωτ. από τη συνάντηση στο Λονδίνο τον Δεκέμβριο του 2019).

Η ελληνική πλευρά κατέρχεται με αντικείμενο μόνο την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών, ενώ η τουρκική θέλει συζήτηση εφ' όλης της ύλης.

νεοσθωμανισμού και εθνικιστικής έξαρσης, με την κρίση του «Ορούτς Ρέις» να αποτελεί το επικίνδυνο αποκορύφωμά της.

Από την Αθήνα διαβεβαιώνουν ότι ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης είναι διατεθειμένος να συναντήσει τον κ. Ερντογάν εφόσον οι συνθήκες σταθερότητας στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο συνεχιστούν, σε καμία περίπτωση όμως πριν από τις διερευνητικές της 25ης Ιανουαρίου. Ο διαύλος ανάμεσα σε Αθήνα και Αγκυρα είναι ανοικτός πάντως, κάτι που φάνηκε ακόμα και στις αρχές της περασμένης εβδομάδας. Η πρόσκληση αρχικά κοινοποιήθηκε από το Λευκό Παλάτι προς το Μέγαρο Μαξίμου και εν συνεχεία ειδοποιήθηκε υπηρεσιακά και το υπουργείο Εξωτερικών, το οποίο ανέλαβε και τη σύνταξη της λακωνικής ανακοίνωσης για επανέναρξη των διερευνητικών, πανομοιότυπης με την τουρκική. Οι αρρυθμίες που προκλήθηκαν από τη δήλωση

που έκανε νωρίτερα την ίδια ημέρα (Δευτέρα) ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου οφείλονται, μάλλον, στην προσπάθειά του να εμφανιστεί ως μετέχων σε μια διαδικασία που, όπως έχει φανεύει, ελέγχεται απευθείας από τον κ. Ερντογάν και τον βασικό συνεργάτη του σε αυτά τα θέματα, τον εκπρόσωπο της προεδρίας Ιμπραήμ Καλίμ.

Σημειώνεται ότι οι διερευνητικές επαφές είχαν φθάσει κοντά σε συμφωνία για τα χωρικά ύδατα το καλοκαίρι του 2011, ωστόσο ο βασικός ανασχετικός παράγων σε εκείνη τη φάση ήταν η αδυναμία της ευρισκόμενης υπό κατάρρευση κυβέρνησης Παπανδρέου να σταπαλήσει περαιτέρω πολιτικό κεφάλαιο, λόγω της κρίσης των πρώτων μνημονίων. Στην, εξαιρετικά δύσκολη, περίπτωση που οι δύο πλευρές, Αθήνα και Αγκυρα, καταλήξουν σε κάποιο είδος σύγκληση, οι αποφάσεις θα παραρτηθούν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, σχετικά με τις θαλάσσιες ζώνες. Φυσικά, η απόσταση μέχρι ένα τέτοιο ενδεχόμενο είναι ακόμα τεράστια και η οποία συζητήση θεωρητική. Αν η Αγκυρα έχει γνήσιο ενδιαφέρον να συζητήσει, τότε ο 62ος γύρος δεν θα πρέπει να αργήσει. Επίσης, τις επόμενες εβδομάδες αναμένεται να γίνουν επαφές και για την επανεκκίνηση του τεχνικού διαλόγου στο NATO, αλλά και για τα ΜΟΕ.

Ο κομβικός ρόλος του Τσαγκατάι Ερτσιγιές

Στην πλευρά της τουρκικής αντιπροσωπείας ξεχωρίζει ένα όνομα, εκείνο του Τσαγκατάι Ερτσιγιές. Ο 55χρονος διευθυντής αεροναυτιλιακών του τουρκικού υπουργείου Εξωτερικών είναι γνώριμος στην ελληνική πλευρά, καθώς συμμετείχε ως νεότερος διπλωμάτης, παρέχοντας τεχνική τεκμηρίωση στην τουρκική αντιπροσωπεία για ζητήματα της ειδικότητάς του. Το 2009-10, ως αναπληρωτής διευθυντής τότε των αεροναυτιλιακών υποθέσεων, ήταν εκ των προσώπων που χρησιμοποιήθηκαν για την επανεκκίνηση των προπαθειών για συμφωνία στα χωρικά ύδατα. Πρόκειται για δεινό γνώστη των ζητημάτων που αποτελούν την «καρδιά» των διερευνητικών και θα έχει την επόμενη Δευτέρα μαζί του, στην Κωνσταντινούπολη, τον Μπαρίς Καλκαβάν, ειδικό επί των αεροναυτιλιακών, πρώην στέλεχος της τουρκικής προεβίαις στην Αθήνα και πρόξενο στη Ρόδο, πλέον «δεξί χέρι» του κ. Ερτσιγιές.

Η περίπτωση του κ. Ερτσιγιές είναι ποικιλοτρόπως ενδιαφέρουσα, αφενός διότι απολαμβάνει τον σεβασμό της ελληνικής πλευράς λόγω των γνώσεών του, αφε-

τέρου επειδή έχει προκαλέσει και τη μνήμη του κυβερνητικού Τύπου στην Τουρκία. Αν και ο κ. Ερτσιγιές ανήκει στην παραδοσιακή σκληρή ομάδα των διπλωματών της σχολής του Φερντινούν Σινιρλιόγλου (νυν μόνιμος αντιπρόσωπος Τουρκίας στον ΟΗΕ, παλαιότερα επικεφαλής της τουρκικής ομάδας στις διερευνητικές), αποτελεί μέρος των παραδοσιακών απόψεων του τουρκικού βαθούς κράτους. Κάποια στιγμή, πέρυσι τον Φεβρουάριο, μιλώντας σε συνέδριο στην Ουάσινγκτον, ο κ. Ερτσιγιές αμφισβήτησε τη σημασία του τουρκοβίβλικου μνημονίου ενώ διαφώνησε ότι υπάρχει θαλάσσιο σύνορο ανάμεσα στην Τουρκία και στο Ισραήλ. Τότε δέχθηκε σφοδρότατη επίθεση από τη «Γενί Σαφάκ», η οποία χαρακτήρισε τις δηλώσεις Ερτσιγιές «τεράστιο σκάνδαλο» και, για να τον αντικρούσει, φιλοξένησε τις θεωρίες του Τσιχάτ Γιαϊσί. Ο κ. Ερτσιγιές, βέβαια, εν συνεχεία υπαναχώρησε μέσω Twitter, ωστόσο πέρα από τους άκοιτους βερμπαλισμούς της «Γενί Σαφάκ» δεν επέστη καμία άλλη συνέπεια.

Τουρκική επιμονή στον διάλογο για όλα

Του ανταποκριτή μας στην ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΑΗ

Υστερα από πέντε χρόνια Ελλάδα και Τουρκία επιστρέφουν στο τραπέζι των διαβουλεύσεων, καθώς, μετά την πρόσκληση του υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας Μεβλούτ Τσαβούσογλου, στις 25 Ιανουαρίου στην Κωνσταντινούπολη θα πραγματοποιηθεί ο 61ος γύρος των διερευνητικών επαφών.

Μέσα σε αυτό το κλίμα ο κ. Ερντογάν εμφανίστηκε θετικός σε μια συνάντηση με τον κ. Μητσοτάκη. Σε δηλώσεις του μετά την καθιερωμένη προσευχή της Παρασκευής, αφού αναφέρθηκε στις επαφές που είχε τις προηγούμενες εβδομάδες με Ευρωπαίους αξιωματούχους, δήλωσε πως «σε όλες τις συνομιλίες κρατήσαμε πάντα θετική προσέγγιση στο θέμα της συνάντησής μας με τον κ. Μητσοτάκη, με την Ελλάδα». Όπως είπε, «έχουν γίνει συναντήσεις των υπουργών Εξωτερικών μας. Δηλώσαμε πως μπορούν να ξεκινήσουν οι διερευνητικές επαφές και οι αντιπροσωπείες μας μπορούν να συναντηθούν. Είπαμε επίσης πως μπορούμε να συναντηθούμε με τον κύριο πρωθυπουργό, πως μπορούμε να κάνουμε τέτοια βήματα. Οι εξελίξεις είναι προς αυτή την κατεύθυνση».

Είχε προηγηθεί και ο ισχυρισμός του κ. Τσαβούσογλου πως κανονίζεται μια συνάντηση με τον κ. Δένδια στα Τίρανα, κάτι που δεν επιβεβαιώθηκε από την Αθήνα. Αναλυτές εκτιμούν πως η Αγκυρα με διαδοχικές κινήσεις και δηλώσεις προσπαθεί να πείσει τις

Βρυξέλλες πως είναι εκείνη που προσπαθεί να μειώσει την ένταση.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η επανέναρξη των διερευνητικών. Ωστόσο, ενώ η Ελλάδα αναφέρει πως θα συζητηθεί μόνο το θέμα της υφαλοκρηπίδας και των θαλάσσιων περιοχών ευθύνης, η Τουρκία θέλει να προσθέσει κι άλλα ζητήματα. Σύμφωνα με την εφημερίδα Cumhuriyet, η Αγκυρα

Σύμφωνα με την Cumhuriyet, η Αγκυρα θέλει να θέσει «την κατάσταση των νησιών που δεν έχει καθοριστεί η κυριαρχία τους».

ρα θέλει να θέσει «το καθεστώς των νησιών του Αν. Αιγαίου, την κατάσταση των νησιών που δεν έχει καθοριστεί η κυριαρχία τους κι άλλα πολλά προβληματικά σημεία μεταξύ των δύο χωρών».

Στην Τουρκία δεν περιμένουν άμεσα αποτελέσματα από τις συνομιλίες, όμως συμφωνούν πως είναι ένα επιπλέον βήμα για τη μείωση της έντασης. Αναφέρουν δε πως η επανεκκίνηση των διερευνητικών επαφών θα έχει δυσκολίες, καθώς στους 60 γύρους είχαν συζητηθεί τα περισσότερα θέματα που αφορούσαν την περιοχή του Αιγαίου, όμως τώρα στα θέματα μεταξύ των δύο πλευρών προστέθηκε και το ζήτημα της Αν. Μεσογείου. Το 2019 η Τουρκία συμφώνησε με την κυ-

βέρνηση της Τριπόλης για τον καθορισμό θαλάσσιων περιοχών ευθύνης, ενώ το καλοκαίρι του 2020 η Ελλάδα υπέγραψε με την Αίγυπτο τη συμφωνία θαλάσσιων περιοχών ευθύνης. Η Τουρκία θεωρεί πως στις συμφωνίες αυτές υπάρχουν περιοχές που αλληλοκαλύπτονται.

Στις διερευνητικές επαφές, για 14 χρόνια η Τουρκία υποστήριζε πως βασικό θέμα συζήτησης είναι το Αιγαίο και οι αξιωματικοί της υποστήριζαν πως το Καστελλόριζο δεν θα πρέπει να εντάσσεται στις συζητήσεις, καθώς, όπως οι ίδιοι υποστηρίζουν, το συγκεκριμένο νησί βρίσκεται στην Ανατολική Μεσόγειο. Στην Αγκυρα αναφέρουν πως στους πρώτους γύρους των διερευνητικών επαφών αναμένεται να δοθεί έμφαση στο ζήτημα των θαλάσσιων περιοχών ευθύνης και πως θα συζητηθεί έντονα το θέμα της υφαλοκρηπίδας του Καστελλόριζου.

Η Τουρκία διαρρέει πληροφορίες πως στους 60 γύρους διαβουλεύσεων έχουν τεθεί ζητήματα όπως η έκταση των χωρικών υδάτων, η υφαλοκρηπίδα, ο εναέριος χώρος, ζητήματα περιοχών έρευνας και διάσωσης, ενημέρωσης πτήσεων και των NAVTEX.

Χαρακτηριστικό δείγμα των προθέσεων της γειτονικής χώρας ήταν η ομιλία Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, ο οποίος απευθυνόμενος προς τους πρόβει της Ε.Ε. κατηγόρησε την Ελλάδα πως προσθέτει νέες εντάσεις κάνοντας κατάχρηση των NAVTEX, ενώ υποστήριξε πως «η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια αυξάνει τις παραβιάσεις του εναέριου χώρου, όπως αυξάνει και τις

παράνομες δραστηριότητες της στα νησιά με αποστρατιωτικοποιημένο καθεστώς. Καλούμε την Ελλάδα να σταματήσει τις δραστηριότητες που αυξάνουν την ένταση».

Το κρατικό πρακτορείο «Ανατολή» σε δημοσίευσμά του ανέφερε πως «η Τουρκία θέλει να συζητηθούν όλα τα ζητήματα στα οποία προκύπτουν προβλήματα στο Αιγαίο, όπως τα χωρικά ύδατα, η υφαλοκρηπίδα, η αποστρατιωτικοποίηση νησιών, το νομικό καθεστώς γεωγραφικών σχηματισμών (σ.σ. αμφισβήτησης κυριαρχίας νησιών), η έκταση του εναέριου χώρου και οι περιοχές έρευνας και διάσωσης. Ενώ για τη Μεσόγειο, επιθυμία της Τουρκίας είναι τα ζητήματα της υφαλοκρηπίδας και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης να τεθούν στο πλαίσιο της ευθυδικίας».

Πάντως, η πορεία των διερευνητικών επαφών θεωρείται ενδεικτική των ελληνοτουρκικών σχέσεων. Πριν από τη διακοπή τους είχε μειωθεί η συχνότητα των συναντήσεων, με αποτέλεσμα να αυξάνεται σταδιακά η ένταση. Με τη διακοπή τους η ένταση κορυφώθηκε.

Οι διερευνητικές επαφές ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2002 και τα πρώτα τρία χρόνια πραγματοποιήθηκαν οι 30 γύροι των συναντήσεων. Την περίοδο 2005-2010 πραγματοποιήθηκαν άλλες 10 συναντήσεις. Η προσπάθεια διαβουλεύσεων αυξήθηκε και πάλι τη διετία 2010-2011, καθώς έγιναν άλλες 12 συναντήσεις. Την περίοδο 2012-2016 κατέστη εφικτό να γίνουν άλλοι 8 γύροι διερευνητικών επαφών - η τελευταία συνάντηση ολοκληρώθηκε την 1η Μαρτίου 2016.

«Θετική η επανέναρξη διερευνητικών επαφών»

Συζητήσαμε τις εξελίξεις με τη δι-άσημη πολιτική αναλύτρια και δημοσιογράφο του τηλεοπτικού δικτύου Habertürk και τις ιστοσελίδας haberturk.com, Ναγκεκάν Αλτσι.

Η κ. Αλτσι, η οποία είναι γνωστό πως έχει στενές σχέσεις και επαφές με υπουργούς και στελέχη του κυβερνώντος κόμματος AKP, μας αναφέρει ότι «ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα, η επανέναρξη των διερευνητικών επαφών είναι ένα θετικό γεγονός, όπου θα συζητηθούν τα προβλήματα στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Μπορούμε να πούμε πως ξεκινάει ένας διάλογος».

Η ίδια εκφράζει την ικανοποίησή της για την επανέναρξη των διερευνητικών επαφών και αναφέρει χαρακτηριστικά: «Είμαι μια δημοσιογράφος που υποστηρίζει πως η Τουρκία πρέπει να έχει καλές σχέσεις με τη Δύση. Ως φιλελεύθερη, υποστηρίζω την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας και την ισχύ της πολύπλευρης εξωτερικής πολιτικής και θεωρώ ότι η φιλία Ελλάδας και Τουρκίας είναι σημαντική για την ειρήνη στην περιοχή».

Η Αλτσι εκτιμά πως «οι φανατικοί των δύο χωρών προκαλούν ζημιά και στην Τουρκία και στην Ελλάδα, και η εκθρόνιση προκαλεί ζημιά και στις δύο χώρες. Ενώ είμαστε λαοί που ζούμε δίπλα εδώς και πολλούς αιώνες, μοιραζόμαστε πολλές κοινές πολιτισμικές αξίες και είμαστε κοινωνίες που μοιάζουμε». Ωστόσο, τονίζει πως

«η Ελλάδα δεν θα πρέπει να παρεμβαίνει στα ζητήματα των σχέσεων της Τουρκίας με τη Λιβύη. Όπως και στην Τουρκία, θα πρέπει να μη γίνεται αποδεκτό η ρητορική κάποιων που λένε πως «το Καστελλόριζο είναι δικό μας»».

Όσο για τις προθέσεις της τουρκικής κυβέρνησης, υποστη-

Η κ. Ναγκεκάν Αλτσι είναι πολιτική αναλύτρια και δημοσιογράφος του τηλεοπτικού δικτύου Habertürk.

ρίζει πως «η επίλυση των προβλημάτων περνάει μέσα από τη διπλωματία και έχοντας ανοιχτούς τους διαύλους του διαλόγου. Εγώ βλέπω τέτοιες προθέσεις στην κυβέρνηση Ερντογάν, αλλά και στην κυβέρνηση Μητσοτάκη. Ελπίζω οι μεγάλες δυνάμεις, οι οποίες θέλουν να αυξήσουν την ισχύ τους στην περιοχή, να μην επισκιάσουν αυτή την προσέγγιση».

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΩΣΤΙΑΗΣ

Μετά τα «Ραφάλ», η σειρά του Ναυτικού

Στα 5 δισ. ευρώ ο προϋπολογισμός για την ενίσχυση του στόλου με προμήθεια νέων φρεγατών και αναβάθμιση υφιστάμενων

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η ψήφιση του νομοσχεδίου για την προμήθεια 18 μαχητικών τύπου «Ραφάλ» και η υπογραφή της σύμβασης τις επόμενες ημέρες, ανάμεσα στον υπουργό Εθνικής Αμυνας Νίκο Παναγιωτόπουλο και στη Γαλιλδα ομόλογό του Φλόρανς Παρλί, ουσιαστικά ολοκληρώνει ένα σημαντικό σκέλος του σχεδιασμού ενίσχυσης της Πολεμικής Αεροπορίας (Π.Α.). Τα «Ραφάλ», αλλά και η συμφωνία για την ανάπτυξη Διεθνούς Αεροπορικού Κέντρου στην Καλαμάτα σε συνεργασία με ισραηλινή εταιρεία, ήταν η αρχή ενός πολυετούς εξοπλιστικού προγράμματος με στόχο την αναβάθμιση των δυνατοτήτων των Ενόπλων Δυνάμεων (Ε.Δ.) σε έναν ορίζοντα που μπορεί να αγγίξει και τη δεκαετία. Οι σχεδιασμοί είναι πολλοί, ωστόσο οι διαδικασίες είναι εκ των πραγμάτων αργές. Μεγάλη σημασία για την προώθηση των προγραμμάτων έχει ο δημοσιονομικός χώρος που έχει δοθεί στις Ε.Δ. Το 2020 ήταν η πρώτη χρονιά αυξημένου προϋπολογισμού, ενώ το 2021 οι συνολικές δαπάνες για το υπουργείο Εθνικής Αμυνας θα αγγίξουν τα 5,5 δισ. ευρώ. Από αυτά τα χρήματα, οι εμπροσθοβαρείς δόσεις αφορούν κατά κύριο λόγο την προμήθεια των «Ραφάλ» και των οπλικών συστημάτων τους (Meteor, MICA, Exocet, SCALP) και το Αεροπορικό Κέντρο στην Καλαμάτα.

Το 2021 μόλις άρχισε, και στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας η προσοχή στρέφεται πλέον προς το Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.), για το οποίο προβλέπονται και οι μεγαλύτερες δαπάνες τα επόμενα χρόνια. Το συνολικό κόστος για την προμήθεια νέων φρεγατών, την αναβάθμιση των τεσσάρων τύπου MEKO και

την ένταξη πλοίου ενδιάμεσης λύσης στον στόλο υπολογίζεται στα 5 δισ. ευρώ. Εάν το υπουργείο Εθνικής Αμυνας ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις με ορισμένους εκ των ενδιαφερομένων (ΗΠΑ, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο ή Ολλανδία) εντός του πρώτου εξαμήνου του 2021, τότε θα δοθούν κάποιες προκαταβολές και δεν αναμένονται παραδόσεις νέων πλοίων πριν από το 2024.

Η κ. Παρλί αναμένεται τις επόμενες ημέρες στην Αθήνα όχι μόνο για την υπογραφή της σύμβασης των «Ραφάλ», αλλά και για τις νέες προτάσεις για το πρόγραμμα των φρεγατών (Belh@tra και Lafayette ως ενδιάμεση λύση). Με ενδιαφέρον αναμένεται να φανεί και ποια θα είναι η τελική αμερικανική πρό-

Μόλις πριν από λίγες ημέρες οι ΗΠΑ απάντησαν θετικά για την παραχώρηση 1.200 θωρακισμένων οχημάτων ασφαλείας τύπου M-117 Guardian.

ταση. Στην περίπτωση των επαφών με τις ΗΠΑ, οι συζητήσεις –που θα αναθερμανθούν μετά την ορκωμοσία του νέου προέδρου των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν– για το πρόγραμμα της νέας φρεγάτας δεν περιορίζονται αποκλειστικά στο σκέλος των νέων πλοίων (MMSC ή άλλα), αλλά επεκτείνονται και στις δυνατότητες ανάπτυξης που θα έχουν υποδομές στο πλαίσιο της, πολυετούς πλέον, ανανέωσης της MDCA.

Η αναμονή της γαλλικής πρότασης, αλλά και η νέα διοίκηση

Η αναβάθμιση των τεσσάρων φρεγατών τύπου MEKO (στη φωτ., η φρεγάτα «Υδρα») και η ένταξη πλοίου ενδιάμεσης λύσης στον στόλο είναι στις άμεσες προτεραιότητες του υπουργείου Εθνικής Αμυνας.

στην Ουάσινγκτον, είναι και ο βασικός λόγος για τον οποίο η επίσημη επιστολή για τα MMSC (Letter of Request) ουδέποτε έφυγε από την Αθήνα. Ωστόσο, μια ενδιαφέρουσα απόκριση έφθασε στην Αθήνα μόλις πριν από λίγες ημέρες, καθώς οι ΗΠΑ απάντησαν θετικά (Letter of Acceptance) για την παραχώρηση 1.200 θωρακισμένων οχημάτων ασφαλείας τύπου M-117 Guardian, που θα καλύψουν σημαντικές ανάγκες του Στρατού Ξηράς.

Από τα αμερικανικού ενδιαφέ-

ροντος προγράμματα, κρίσιμο για την Π.Α. είναι εκείνο της αναβάθμισης των 84 F-16 σε διαμόρφωση «Viper». Πριν από λίγες ημέρες κατέφθασαν στην Ελλάδα οι Αμερικανοί χειριστές που θα μεταφέρουν το πρωτότυπο F-16 «Viper» με κωδικό «005» στις ΗΠΑ, στις αρχές Φεβρουαρίου. Με βάση το χρονοδιάγραμμα που έχει συμφωνηθεί, η ΕΑΒ θα πρέπει εντός του 2021 να ολοκληρώσει την αναβάθμιση συνολικά 12 μαχητικών τύπου F-16 «Viper». Προκειμένου να επιτευχθεί

αυτός ο στόχος, πριν από το τέλος του μηνός αναμένεται η πρόσληψη 280 τεχνικών στην ΕΑΒ, ωστόσο απαιτείται και ενίσχυση σε κάποια τεχνικά μέσα για να επιτευχθεί ο επιθυμητός στόχος. Γίνεται επίσης προσπάθεια παράδοσης των ελικωπτέρων ανθυποβρυχιακού πολέμου MH-60R, ει δυνατόν εντός του 2021, αν και κάτι τέτοιο θεωρείται γενικά δύσκολο. Στην ίδια κατηγορία εκκρεμοτήτων που έχουν ψηφιστεί –έγιναν συμβάσεις, αλλά απομένει η παραλαβή τους– εντάσσονται και

οι τορπίλες των υποβρυχίων τύπου 214 του Π.Ν.

Οι επαφές με το Ισραήλ

Στο σκέλος των συζητήσεων με τους Ισραηλινούς, πέρα από την ολοκληρωμένη συμφωνία για το Διεθνές Αεροπορικό Κέντρο στην Καλαμάτα, την ΕΑΒΟ και την ολοκλήρωση της παράδοσης των UAV τύπου HERON, γίνονται διαπραγματεύσεις για τους αντιαρματικούς πυραύλους Spike/NLOS και τους αέρος-εδάφους «Rampage». Στο πλαίσιο των συζητήσεων περιλαμβάνεται και η χορήγηση συστημάτων αντιμετώπισης UAV, ενώ, όπως είχε αναφέρει και στο παρελθόν η «Κ», συζητείται και η μετατροπή κάποιων ελικωπτέρων εκπαιδευτικών T-6 σε σύμφορα αντιμετώπισης απειλών από μη επανδρωμένα αεροκχήματα. Οι Ισραηλινοί έχουν σοβαρή υποψηφιότητα και για το εθνικό τυφέκιο εφόδου. Οι επιτελείς του υπουργείου Εθνικής Αμυνας θα προτιμούσαν εκείνο που χρησιμοποιούν σε ευρεία κλίμακα οι Ενοπλες Δυνάμεις του Ισραήλ και όχι αυτό που προωθούν οι Ισραηλινοί. Το 2021 αναμένεται να είναι χρονιά συντήρησης υφιστάμενων συστημάτων προκειμένου να αυξηθούν οι διαθεσιμότητες. Τρία C-130 συντηρούνται στο Ισραήλ, ενώ προχωρεί και η σύμβαση με τους Ιταλούς για τα C-27. Εξίσου σημαντικές θεωρούνται οι επαφές για τη συντήρηση των ελικωπτέρων «Απάτσι», αλλά και ορισμένων ηλεκτρονικών συστημάτων των αρμάτων μάχης «Λέοπαρντ». Σημαντικές αναμένονται να είναι τις επόμενες εβδομάδες και οι επαφές μεταξύ Ελλάδας και Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων για ζητήματα που αφορούν και την παρόμοια υποστήριξη κοινών οπλικών συστημάτων στα οπλοστάσια των Ενόπλων Δυνάμεων των δύο χωρών.

kathimerini.com.cy

Η Καθημερινή της Κυριακής στην πόρτα του σπιτιού σας!

Απλά συμπληρώστε τα στοιχεία σας online καθ' όλη τη διάρκεια της βδομάδας ή και την ίδια μέρα της Κυριακής.

**Η εφημερίδα σας θα βρίσκεται στην πόρτα σας!
Αξιόπιστη και Άμεση ενημέρωση στο σπίτι!**

Η Καθημερινή της Κυριακής στηρίζοντας τις ευάλωτες ομάδες και όσους αδυνατούν να κυκλοφορήσουν προσφέρει υπηρεσία κατ' οίκον παράδοσης της εφημερίδας στο σπίτι σας

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η αλήθεια είναι στη γνώση.

Τιμή εφημερίδας με την παράδοση 3 ευρώ | Πληρωμή με την παράδοση με contact less card.
Ισχύει πιλοτικά για παράδοση εντός των Δήμων Λευκωσίας, Στροβόλου, Λακατάμιας, Εγκωμης, Αγ. Δομητίου, Αγλαντζιάς, Λατσιών.

Οι αριθμοί που οδήγησαν στο προσεκτικό άνοιγμα

Βελτιωμένοι 11 κρίσιμοι δείκτες από τις 14/12, όταν σταμάτησε το πρώτο lockdown

Του Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ

Υποχρεωμένη να κινείται στη λεπτή γραμμή μεταξύ της προστασίας της δημόσιας υγείας και της επανεκκίνησης της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, με βάση και τις εισηγήσεις ειδικών, είναι η κυβέρνηση, που μετά το προσεκτικό άνοιγμα, από αύριο, του λιανεμπορίου στρέφει την προσοχή της στο επόμενο βήμα.

Οι σχετικές αποφάσεις είναι προφανές πως θα ληφθούν με βάση την πορεία των κρουσμάτων και το εύρος της πίεσης στο σύστημα υγείας το αμέσως επόμενο διάστημα, αλλά ο στόχος έχει ήδη προσδιοριστεί: να ανοίξουν τα γυμνάσια και λύκεια και εάν τούτο δεν είναι εφικτό, τουλάχιστον ο Γ' Λυκείου, το αργότερο σε δύο εβδομάδες από τώρα, δηλαδή την 1η Φεβρουαρίου. Μάλιστα, σύμφωνα με πληροφορίες, εάν η επιδημιολογική εικόνα παραμείνει ικανοποιητική κατά την τρέχουσα εβδομάδα, που θα επαναλειτουργήσει, έστω με περιορισμούς, το λιανεμπόριο, η επιστροφή στις τάξεις δεν αποκλείεται να γίνει την επόμενη Δευτέρα. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στενός συνεργάτης του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη, «φαρμαζόμαστε το πιο σκληρό και παρατεταμένο lockdown στην Ευρώπη», αλλά θα πρέπει να προσμετρηθεί πλέον το μεγάλο κοινωνικό και οικονομικό κόστος των αυστηρών μέτρων.

Στο Μέγαρο Μαξίμου επικρατεί συγκρατημένη αισιοδοξία για επαρκή «έλεγχο» της πανδημίας, καθώς διαπιστώνεται πως το αποτύπωμα της εορταστικής περιόδου σε επίπεδο κρουσμάτων δεν ήταν τελικά ισχυρό. Επίσης, εκτιμάται ως ιδιαίτερα θετικό στοιχείο ότι τα άτομα άνω των 60 ετών –που θεωρούνται υψηλού κινδύνου– είναι σαφώς πιο τρωτά σε πολύ μεγάλο βαθμό τα μέτρα προστασίας. Στον αντίποδα, πηγή ανησυχίας αποτελεί η διαπιστωμένη κόπωση του πληθυσμού αλλά και η αναμενόμενη επιδείνωση των καιρικών συνθηκών, που ευνοεί τη διάδοση του ιού.

Σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από τον πίνακα που δημοσι-

Η εξέλιξη της πανδημίας

	Ανοιγμα λιανικής με click-away, κομμωτήρια, βιβλιοπωλεία κ.ά.		Κορύφωση δευτέρου κύματος		24/11/2020-12/1/2021	Μεταβολή
	24/11/2020	14/12/2020	12/1/2021	Μεταβολή		
7ήμερος κυλιόμενος ημερήσιος δείκτης κρουσμάτων	2.336/ημέρα	1.304/ημέρα (-44%)	657/ημέρα	-72%		
Ενεργά κρούσματα	25.505	12.675 (-50,5%)	7.340	-71%		
Νοσηλεύομενοι	4.431	3.527 (-20,4%)	1.738	-61%		
Νέες εισαγωγές 7day moving average	455/ημέρα	265/ημέρα	122/ημέρα	-73%		
Εισαγωγές/εξαγωγές	455/300=1,66	265/350=0,75	122/200	0,61		
Διασωληνωμένοι	576	547 (-5%)	326	-43%		
Θάνατοι 7day moving average	85/ημέρα	81/ημέρα	36/ημέρα	-58%		
Δείκτης θετικότητας	8,7%	5%	2,45%	3,5 φορές μικρότερος		
Rt (Αττικής)	-0,88	-0,92	-0,93			
Κατελιμμένες απλές κλίνες COVID	4.431/6.729 (66%)	3.364/6.729 (50%)	1.696/6.729	-75%		
Κατελιμμένες κλίνες ΜΕΘ COVID	612/765 (80%)	619/765 (81%)	377/765	-51%		
Διενεργούμενα τεστ	28.000/ημέρα	26.100/ημέρα	41.674/ημέρα	48%		

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στην εκπαίδευση το επόμενο βήμα – Τέλη Ιουνίου, αρχές Ιουλίου η «προκαταβολή» ύψους 3,5 δισ. ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης.

Ενός «Κ» και στον οποίο βασίστηκε η Επιτροπή Λοιμωξιολόγων προκειμένου να ανοίξει από αύριο το λιανεμπόριο, η επιδημιολογική εικόνα της χώρας είναι σαφώς καλύτερη από ό,τι στις 14 Δεκεμβρίου, όταν και ήρθε για πρώτη φορά

το αυστηρό lockdown ενόψει της εορταστικής περιόδου. Όταν δηλαδή επαναλειτούργησαν τα εμπορικά καταστήματα –με click away–, τα κομμωτήρια, τα βιβλιοπωλεία κ.λπ. Ειδικότερα, σε συνολικά 11 κρίσιμους δείκτες, από τον αριθμό των ενεργών κρουσμάτων μέχρι τις αντοχές του Εθνικού Συστήματος Υγείας, καταγράφεται καλύτερη εικόνα και μάλιστα οι μέθοδοι ελέγχου της διασποράς του ιού βελτιώνονται συνεχώς. Έτσι, το γεγονός ότι ειδικοί και κυβέρνηση αποφάσισαν να αναλάβουν το μεγαλύτερο μέρος του προσεκτικού ανοίγματος αποτελούσε μονόδρομο με τα υφιστάμενα δεδομένα.

Στην ατζέντα της συνάντησης, σύμφωνα με πληροφορίες, βρέθηκαν: Πρώτον, το ευρωπαϊκό ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, που ενδιαφέρει ιδιαίτερα την Ελλάδα και θα απασχολήσει την προγραμματισμένη για τις 7 Μαΐου, στο Πόρτο, κοινωνική σύνοδο της Ε.Ε. Δεύτερον, τα κριτήρια με βάση τα οποία θα κορηντούν τα δάνεια από το Ταμείο Ανάκαμψης σε συγκεκριμένα πρότζεκτ. Και, τρίτον, πιθανοί «κόρτες» ώστε πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης να μην καταλήξουν σε εταιρείες-ζόμπι.

Δύο Θεσσαλονικείς «καθάρισαν» για την Ε.Ε.

Πώς έκλεισε η συμφωνία για την προμήθεια επιπλέον 300 εκατ. δόσεων του εμβολίου

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Ενα άγνωστο παρασκήνιο με έντονο ελληνικό χρώμα έλαβε χώρα το προηγούμενο διάστημα και κατέληξε «υπέρ... Ευρώπης», καθώς είχε ως αποτέλεσμα να «έρθουν» τελικά στη Γηραιά Ηπειρο 300 εκατ. επιπλέον εμβόλια από την Pfizer-BioNTech. Όλα ξεκίνησαν από εσωτερικές αντιδράσεις στη Γερμανία. Ο πολίτης της χώρας, έντονα δυσαρεστημένος με την παρατεταμένη και σκληρή каранτίνα της Άγκελα Μέρκελ, έδειχναν τη δυσαρέσκεία τους εν γένει, εστιάζοντας στον αριθμό των εμβολίων που προμηθεύτηκε το Βερολίνο, με τα πυρά να ακουμπούν κυρίως προς τον υπουργό Υγείας Γενς Σπαν. Τα γερμανικά ΜΜΕ άρχισαν να κάνουν λόγο για ολιγωρία του Γερμανού υπουργού και να τον κατηγορούν πως δεν έκανε τις απαιτούμενες κινήσεις όταν έπρεπε, με αποτέλεσμα η χώρα να είναι «γυμνή» στην πανδημία. Ο κ. Γενς μπήκε στο στόχαστρο και πολιτικών του αντιπάλων, καθώς στο Βερολίνο είναι κοινό μυστικό πως έχει πολιτικές βλέψεις που φτάνουν μέχρι την καγκελαρία στη μετά Μέρκελ εποχή, η οποία βρίσκεται προ των πυλών.

Την κατάσταση επιδείνωσε μία δήλωση του Ουγκούρ Σακίν, διευθυντή του συμβούλου της BioNTech, ο οποίος έριξε λάδι στη φωτιά λέγοντας πως το Βερολίνο θα μπορούσε ήδη από τα περασμένα καλοκαίρια να έχει αγοράσει περισσότερα εμβόλια και δεν το έπραξε. Βεβαίως, το επείγοντα του επικεφαλής της

Μαργαρίτης Σχοινιάς και Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν κινήθηκαν αποτελεσματικά για να εξασφαλίσουν επιπλέον δόσεις του εμβολίου (φωτ. αρχείου).

Ο ρόλος-κλειδί του αντιπρόεδρου της Κομισιόν Μαργαρίτη Σχοινιά και του διευθυντή συμβούλου της Pfizer Αλμπερτ Μπουρλά.

BioNTech δεν ευσταθεί, διότι τα δεδομένα τα καλοκαίρι ήταν συγκεκριμένα και ήδη η Ευρώπη είχε κάνει τις απαραίτητες προπαρασκευαστικές κινήσεις για ένα εμβόλιο, που μιν ξεχνάμε, ήταν ακόμη καθ' οδόν. Το πρόβλημα ωστόσο ήταν υπαρκτό. Στη Γερμανία υπήρχε σαφές

πολιτικό πρόβλημα, ενώ η σχετική συζήτηση είχε ξεκινήσει και σε άλλες χώρες –όπως για παράδειγμα και στην Ελλάδα– δημιουργώντας πρόβλημα στις κυβερνήσεις. Όλο το διάστημα της «γερμανικής κρίσης» ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργαρίτης Σχοινιάς ήταν σε διαρκή επαφή με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν. Ενδεικτικό πως είχε τουλάχιστον και στα γερμανικά, για να αποκτήσει στους λαϊκιστές που ασκούσαν κριτική εκ του ασφαλούς. Ήταν προφανές, όμως, πως πλέον οι απαιτήσεις δεν έφταναν, αλλά απαιτείτο και δράση, την οποία ανέλαβε τελικά ο κ. Σχοινιάς.

Στις 5 Ιανουαρίου, ο Έλληνας επίτροπος συνομιλεί με τον συ-

Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε, την κυβέρνηση απασχολεί πλέον και ο οικονομικός αντίκτυπος των περιοριστικών μέτρων, καθώς το κόστος του lockdown υπολογίζεται ότι υπερβαίνει τα 3 δισ. ευρώ τον μήνα, ενώ στον προϋπολογισμό του 2021 για τη στήριξη επιχειρήσεων και εργαζομένων που πλήττονται από την πανδημία έχουν εγγραφεί συνολικά 7,5 δισ. ευρώ. Στα κρατικά ταμεία, πάντως, διατηρείται το «μαξιλάρι» των 32 δισ. ευρώ, ενώ γίνονται σκέψεις, εάν απαιτηθεί, η χώρα το αμέσως επόμενο διάστημα να βγει στις αγορές, καθώς έχει διαπιστωθεί σε όλη τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης ότι είναι σε θέση να δανειστεί με εξαιρετικά ευνοϊκά επιτόκια. Παράλληλα, «αχτίδα φωτός» αποτελεί το Ταμείο Ανάκαμψης που προωθείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, έστω και όχι με ταχείς ρυθμούς.

Σύμφωνα με πληροφορίες, το διάστημα Ιουνίου - Ιουλίου θα εκταμιευθεί ως «προκαταβολή» προς την Ελλάδα το 13% του ποσού που δικαιούται και το οποίο μεταφράζεται σε 2 δισ. ευρώ ως επιχορηγήσεις και 1,5 δισ. ευρώ ως δάνεια. Ενδεικτικό της αντίστοιχης μέτρησης που έχει αρχίσει για την ενεργοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης είναι ότι τον Κ. Μητσοτάκη συνόδευσε στην επίσκεψη που πραγματοποιήθηκε στη Λισαβόνα, την προεδρεύουσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο διευθυντής του Οικονομικού Γραφείου του, Αλέξης Πατέλης, ο οποίος είχε συνάντηση για το συγκεκριμένο θέμα με τον Πορτογάλο ομόλογό του.

Στην ατζέντα της συνάντησης, σύμφωνα με πληροφορίες, βρέθηκαν: Πρώτον, το ευρωπαϊκό ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, που ενδιαφέρει ιδιαίτερα την Ελλάδα και θα απασχολήσει την προγραμματισμένη για τις 7 Μαΐου, στο Πόρτο, κοινωνική σύνοδο της Ε.Ε. Δεύτερον, τα κριτήρια με βάση τα οποία θα κορηντούν τα δάνεια από το Ταμείο Ανάκαμψης σε συγκεκριμένα πρότζεκτ. Και, τρίτον, πιθανοί «κόρτες» ώστε πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης να μην καταλήξουν σε εταιρείες-ζόμπι.

Πολλές τάσεις και εν-τάσεις στον ΣΥΡΙΖΑ

Ο νέος εσωκομματικός χάρτης

Του ΑΝΤΩΝΗ ΑΝΤΖΟΛΕΤΟΥ

Είναι ίσως η πρώτη φορά που στον ΣΥΡΙΖΑ θα τεθεί το επόμενο διάστημα πιο επιτακτικά η συζήτηση για τον ρόλο των τάσεων και την πιθανότητα αλλαγών στον τρόπο που γίνεται ο εσωκομματικός διάλογος. Οι αντιδράσεις ψηφοφόρων της αξιωματικής αντιπολίτευσης στα social media έκαναν σαφές πως δεν είδαν με πολύ καλό μάτι την «καταιγίδα» των κειμένων και τις νέες προτάσεις τάσεων - ρευμάτων που μπήκαν στην καθημερινότητα της Κουμουνδούρου από τη νέα χρονιά. Η ανθρωπογεωγραφία στον ΣΥΡΙΖΑ άλλαξε και κάποια κομματικά στεγανά έσπασαν. Ο νέος εσωκομματικός χάρτης είναι εξίσου περίπλοκος, με τους θεματοφύλακες της ριζοσπαστικής ψυχής του κόμματος να κονταροχτυπιούνται με τους υπέρμαχους της διεύρυνσης προς το Κέντρο.

Κίνηση Μελών

Το διαζύγιο που συζητήθηκε πιο πολύ έγινε στις τάξεις της πλειοψηφίας. Η Κίνηση Μελών των Ν. Παππά, Κ. Ζαχαριάδη, Χρ. Σπύρτζη, Ρένιας Δούρου, Γ. Μπαλάρα και Ν. Σαντορινιού συνεχίζει να δουλεύει για τη διεύρυνση και τον μετασχηματισμό του ΣΥΡΙΖΑ. Αντισυκοούν, όπως δηλώνει μέλος της στην «Κ», για το νέο κύμα εσωστρέφειας και για αυτό τον λόγο στη σημερινή συνεδρίαση τους δεν σχεδιάζουν να δημοσιοποιήσουν κάποιο καινούργιο κείμενο. Υπολογίζεται πως στην Κ.Ο. αριθμούν περίπου 40 βουλευτές. Στέλεχος της τάσης εξηγούσε πως ο Π. Πολάκης δεν συμμετέχει σε καμία συντονισμένη ομάδα, απλώς έχει μια παράλληλη πορεία μαζί τους.

ΡΕΝΕ

Από τα σπλάχνα των προεδρικών προέκυψε η Ριζοσπαστική Εναλλακτική Ενότητα. Οι ίδιες πηγές ανέφεραν στην «Κ» πως η διάσπαση οριστικοποιήθηκε στις 28 Δεκεμβρίου το βράδυ, που για τελευταία φορά οι Αντ. Κοτσακάς, Π. Ρήγας και Ν. Σκορπιός συνυπήρξαν μαζί με τους συντρόφους τους της Κίνησης Μελών. Μέχρι 10 βουλευτές φαίνεται πως ακολουθούν το ρεύμα που διαφωνεί με τη συνέχιση της ύπαρξης των τάσεων στον ΣΥΡΙΖΑ και καταγγέλλει τον παραγοντισμό μέσα στο κόμμα. Οι πασοκογενείς μοιράζονται μεταξύ των δύο τάσεων της πλειοψηφίας.

«Ομπρέλα»

Όταν οι «53+» των Ευκλ. Τσακαλώτου, Χ. Παπαδόπουλου, Θ. Δρίτσα, Π. Λάμπρου και Μ. Υδραίου, που σχηματίστηκαν πριν από τις ευρωεκλογές του 2014, συναντούν τη «γερούσια» του ΣΥΡΙΖΑ (Ν. Βούτσας, Π. Σκουρτέλης, Ν. Φίλης) και συμπορεύονται με το Αριστερό Δίκτυο του Δ. Βίτσα και του Κ. Πουλάκη, τότε ανοίγει μια... «Ομπρέλα» στο κόμμα. Στο νέο διατάκτικό σχήμα της Κουμουνδούρου υπάρχουν και μεταγραφές, καθώς συμμετέχει ο Δ. Παπαδημιούλης, ενώ από

τα προβλεβόμενα στελέχη ξεχωρίζουν οι υπογραφές του Ανδρέα Ξανθού και της Ρένιας Σβίγγου. Τα κληρά ονόματα που συμμετέχουν στην κίνηση της δίνουν ένα ειδικό βάρος και κατά πολλούς αποτελεί ρυθμιστή πολλών εξελίξεων στην Κουμουνδούρου. Από τους 86 της Κ.Ο. υπολογίζεται πως τις απόψεις της τάσης υιοθετούν πάνω από 15 βουλευτές και όλοι είναι πολέμιοι της «άνευ όρων πασοκοποίησης».

Παρά τω προέδρω...

Το γεγονός πως τα τελευταία χρόνια έχουν χαρακτηριστεί τα «τσιμποφύλακες», αναλαμβάνοντας κρίσιμους ρόλους, τους έχει κρατήσει μακριά από ομαδοποιήσεις, έχοντας ωστόσο «προεδρικές» αναφορές. Ο Δ. Τζανακόπουλος (πρώην Αριστερό Δίκτυο), η Εφη Αχτσιόγλου, ο Αλ. Χαρίτοπης, ο Μ. Καλογιάννης και ο Ν. Ηλιόπουλος είναι οι νέοι «βασιικοί μέτοχοι» της Κουμουνδούρου.

Οι «Νέστορες»

Ο Γ. Δραγασάκης (συνομιλεί με την «Ομπρέλα»), ο Αλ. Φαμιπούρας (είναι κοντά με τους προεδρικούς) καθώς και οι εκτός Κοινοβουλευτικής Ομάδας Γ. Σταθάκης και Αλ. Μπαλάρας είναι τα τέσσερα πρόσωπα των οποίων τη γνώμη σέβεται

Πιο ισχυρή στην Κοινοβουλευτική Ομάδα η Κίνηση Μελών, στην οποία συμμετέχουν περίπου 40 από τους 86 βουλευτές.

και μετράει πολύ ο Αλ. Τσίπρας. Κινούνται αυτόνομα και συμβάλλουν με τον τρόπο τους στο πρόγραμμα και στο διαμόρφωση της ημερήσιας διάταξης.

«Γέφυρα» - πρώην ΔΗΜΑΡ

Τα ζητήματα της εξωτερικής πολιτικής έχουν φέρει πολύ κοντά στην «Ομπρέλα» τα στελέχη της «Γέφυρας» (Ν. Μπίσιπης, Α. Λιάκος, Σ. Βαλντέν, Σ. Δανέλλης), που πρωτοστάτησε στην επιχείρηση διεύρυνσης του ΣΥΡΙΖΑ. Ζητούν πιο αποφασιστικές κινήσεις για τη σύμπλευση με το ΚΙΝΑΛ. Να μην εμπλακούν στις εσωκομματικές διαμάχες επιθυμούν τα πρώην στελέχη της ΔΗΜΑΡ Θ. Θεοκαρόπουλος και Δ. Χατζησωκράτης και διατηρούν άριστες σχέσεις τόσο με τη «Γέφυρα» όσο και τους προεδρικούς.

Οι ανένταχτοι

Πρώην κορυφαία στελέχη του ΠΑΣΟΚ, όπως ο Γ. Ραγκούσης και η Μαριλίτσα Ξενογιαννακοπούλου, έχουν αφομοιωθεί πλήρως πλέον στο κόμμα. Ολα Γεροβασίλη και Γ. Κατρούγκαλος δεν δηλώνουν μέλη κάποιων ομάδων, παρακολουθούν ωστόσο κόμμα. Στο νέο διατάκτικό σχήμα της Κουμουνδούρου υπάρχουν και μεταγραφές, καθώς συμμετέχει ο Δ. Παπαδημιούλης, ενώ από

Αλέξης Χαρίτοπης και η Εφη Αχτσιόγλου ανήκουν στα στελέχη που βρίσκονται κοντά στον πρόεδρο του κόμματος Αλέξη Τσίπρα.

Πώς απεφεύχθη ένα ελληνικό «Καπιτώλιο» το 2010

Το χρονικό της επίθεσης στη Βουλή

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Η έφοδος στο Καπιτώλιο έφερε στη μνήμη πολλών Ελλήνων, πολιτικών και πολιτών, την πολιορκία και την αποτυχημένη έφοδο του όχλου στην ελληνική Βουλή, την Τετάρτη 5 Μαΐου 2010, την παραμονή της ψήφισης του πρώτου μνημονίου. Μπλοκάρουμε να πούμε ότι η Ελλάδα –ως τόπος πειραματισμών της Ιστορίας– προπορεύτηκε κατά μία δεκαετία. Στο υπουργείο Προστασίας του Πολίτη, στο οποίο, όπως τότε επί κυβερνήσεως Γιώργου Παπανδρέου, έτσι και σήμερα ηγείται ο Μιχάλης Χρυσόχοϊδης, τα γεγονότα στην Ουάσινγκτον οδήγησαν τις συζητήσεις στην πιο θλιβερή μέρα της ελληνικής κρίσης. Μπορεί άλλες ημερομηνίες να είχαν μεγάλη δραματικότητα και ιστορικότητα (ποιος δεν θυμάται την επίθεση στον Κάρολο Παπούλια στην παρέλαση στη Θεσσαλονίκη την 27η Οκτωβρίου 2011 ή το δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015). Όμως η 5η Μαΐου 2010 είναι η πιο θλιβερή μέρα γιατί, παράλληλα με την πρωτοφανή στα χρονικά επίθεση στη Βουλή, έγινε η πυρπόληση του υποκαταστήματος της Marfin στην οδό Σταδίου 23 που στείχισε τη ζωή σε τρεις νέους ανθρώπους, ανάμεσα στους οποίους ήταν μία έγκυος γυναίκα. Πρόκειται για ένα έγκλημα που ακόμα δικάζει την πολιτική ζωή και αναζητεί ενόχους, τιμωρία και κάθαρση.

«Συνοθύλευμα οπλισμένων»

Δέκα χρόνια μετά, μπορούμε να αποστηθίσουμε ότι η Αλέκα Παπαρήγα ήταν η μοναδική πολιτικός που απέδωσε τις ευθύνες για όλα τα επεισόδια βίας εκείνης της μέρας τόσο στην Ακροδεξιά («στους χρυσαυγίτες», όπως είπε, όταν ακόμα η Χ.Α. δεν είχε εκλέξει βουλευτές – αυτό έγινε το 2012) όσο και στους «γνωστούς αγνώστους». Στέλεχος των δυνάμεων της Αστυνομίας που εκείνο το μεσημέρι βρισκόταν δίπλα στα MAT παραπλεύρως του μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτη και σήμερα υπηρετεί στο υπουργείο Προστασίας του Πολίτη επιβεβαιώνει την αφήγηση της γενικής γραμματέως του ΚΚΕ. «Μπροστά στη Βουλή ήταν το ΠΑΜΕ, που κρατούσε αντίσταση απέναντι σε ένα συνοθύλευμα οπλισμένων με μαχαίρια ακροδεξιών και ακροαριστερών αναρχικών στοι-

χείων. Κάποια στιγμή η γραμμή του ΠΑΜΕ έσπασε και οι ακραίοι πέρασαν μπροστά».

«Ήταν η μεγαλύτερη διαδήλωση βίας της Μεταπολίτευσης», λέει ο Μιχάλης Χρυσόχοϊδης. Ήταν όμως και η διαδήλωση που για πρώτη φορά συνάσπισε όλα τα ακραία στοιχεία, που ανέλαβαν δράση. «Εκείνη τη μέρα ένιωσα ότι το μίσος είχε υλική υπόσταση», λέει πρόσωπο που βρισκόταν στη διαδήλωση. Μέσα στη Βουλή η Αλέκα Παπαρήγα πλησίασε τον κ. Χρυσόχοϊδη: «Τα πράγματα είναι δύσκολα. Δεχόμαστε μεγάλη πίεση». Εννοούσε ότι η συνοχή του μπλοκ του ΠΑΜΕ απειλούνταν από επιθέσεις ακραίων ομάδων που ήθελαν να περάσουν μπροστά για να εισβάλουν στη Βουλή. Ο Γιώργος Παπανδρέου συνομιλήσε στο γραφείο του με τον υπουργό. Η εργασία του πρωθυπουργού ήταν μονολοκτική: «Αντέχεις»;

Ο κ. Χρυσόχοϊδης είχε τοποθετήσει 7 διμοιρίες των MAT στη Βουλή, δηλαδή περίπου 150 άτομα. Απομονώθηκε στον πρώτο

«Εκείνη τη μέρα ένιωθα ότι το μίσος είχε υλική υπόσταση», λέει πρόσωπο που βρισκόταν στη διαδήλωση.

όροφο, σε ένα γραφείο της γραμματείας του υπουργικού συμβουλίου, για να επικοινωνήσει με τις δυνάμεις της Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής, που τον ενημέρωναν για τα επεισόδια που βρισκόταν σε εξέλιξη σε διαφορετικά σημεία του κέντρου (από τη λεωφόρο Συγγρού έως τη Σόλωνος) και κυρίως για την παρεμπόδιση των οχημάτων της Πυροσβεστικής που επιχειρούσαν να φθάσουν στο υποκατάστημα της Marfin στη Σταδίου. Στη συνέχεια ήταν στις σκάλες της Βουλής, πάνω από το μνημείο του Αγνώστου Στρατιώτη. Θυμάται σήμερα ότι οι δυνάμεις των MAT, στα σκαλιά μπροστά από το άγαλμα του Ελευθέριου Βενιζέλου, δύο φορές υποχώρησαν μερικά μέτρα μπροστά στην ξαφνική πίεση των ακραίων. Αμέσως επέστρεψαν στις θέσεις σε ένα συνοθύλευμα οπλισμένων με μαχαίρια ακροδεξιών και ακροαριστερών αναρχικών στοι-

«Μπροστά» στη Βουλή ήταν το ΠΑΜΕ, που κρατούσε αντίσταση απέναντι σε ένα συνοθύλευμα οπλισμένων με μαχαίρια ακροδεξιών και ακροαριστερών αναρχικών στοιχείων. Κάποια στιγμή η γραμμή του ΠΑΜΕ έσπασε και οι ακραίοι πέρασαν μπροστά», περιγράφει στέλεχος των δυνάμεων της Αστυνομίας.

Εντός της Βουλής βρισκόταν 280 βουλευτές –ανάμεσά τους όλοι οι πολιτικοί αρχηγοί– και μεγάλος αριθμός υπαλλήλων...

εγκλήματος», όπως τώρα αποκαλείται το Καπιτώλιο. Όμως, η άμυνα άντεξε. Το ΠΑΜΕ είχε ήδη προβάλει αντίσταση. Όσοι ήταν μάρτυρες των γεγονότων βεβαιώνουν σήμερα πως αν το ΠΑΜΕ είχε συνασπιστεί με τις δυνάμεις των ακραίων που πίεζαν για έφοδο, η γραμμή άμυνας των MAT θα είχε σπάσει και η Βουλή θα είχε καταληφθεί.

Τα social media

Συνομιλώντας του κ. Χρυσόχοϊδη λένε ότι η 5η Μαΐου 2010 ήταν το πρώτο γεγονός που η ερμηνεία του επιβλήθηκε από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Τα social media, από «ιδιωτικό παιχνίδι», αναδείχθηκαν σε δημόσια μέσο έκφρασης της οργής λόγω της ανασφάλειας και της μεταβολής των σχεδίων ζωής που επέβαλε το μνημόνιο. Η δυναμική των κοινωνικών μέσων επέβαλε την άποψη ότι τα παραδοσιακά μέσα

ήταν «πουλημένα», με αποτέλεσμα αυτά να μην κατορθώσουν να επιβάλουν την ερμηνεία του μνημονίου ως συμφωνίας διάσωσης. Το ελληνικό κατεστημένο –όπως και το αμερικανικό τα τελευταία χρόνια– δεν κατανόησε τους νέους μηχανισμούς κατασκευής της πολιτικής ερμηνείας και συμμετοχής. Ο στρατός των τριών καθιέρωσε τις αναλογίες της ψήφισής του μνημονίου με τα Ιουλιανά («κοινοβουλευτικό πραξικόπημα») και της επιτήρησης με την Κατοχή. Η αναζήτηση έμπνευσης στο παρελθόν δεν ήταν ελληνική πρωτοτυπία. Τα κινήματα ανατροπής τρέχουν να φορέσουν τα ρούχα του χθες. Ο Μαρξ στη «18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη» εξήγησε ότι η φαντασία υποστηρίζει την πολιτική γιατί μεταφέρει νοητά τη δράση σε μια πιο ηρωική εποχή. Τουλάχιστον οι δικοί μας δεν ντύθηκαν Μπλεκ, όπως έκαναν οι Αμερικανοί...

Η δύναμη του πλήθους και τα ακραία στοιχεία

«**Η Βουλή** είναι ένα κτίριο με στενούς διαδρόμους, μικρά γραφεία και σημαντικό αριθμό υπαλλήλων», λέει στην «Κ» ο Μιχάλης Χρυσόχοϊδης. «Εάν οι δυνάμεις των MAT δεν είχαν κρατήσει τη γραμμή άμυνας και είχε ορμήσει το πλήθος στη Βουλή, θα θρηνούσαμε θύματα». Τα φαινόμενα ακραίας βίας δεν χαρακτηρίζουν παρά μια ισχνή μειοψηφία μιας διαδήλωσης. Όμως μια μεγάλη διαδήλωση, που μπορεί να είναι αποτέλεσμα γενικευμένης αποδοκιμασίας ή αγανάκτησης, είναι η πρόδηλη που ζητούν τα ακραία στοιχεία. Αξιοποιούν το φορτισμένο κλίμα ως πρόσχημα και ως προκάλυμμα για να προχωρήσουν σε πράξεις βίας που στόχο έχουν την διατάραξη της ομαλότητας και την επίθεση στο πολίτευμα.

Τα ακραία στοιχεία δεν παίρνουν ρητές εντολές από κομματικές ηγεσίες. Διατηρούν όμως εκλεκτικές συγγένειες με κομματικά πρόσωπα σμιλευμένες σε «αγώνες στον δρόμο». Επικρατεί κλίμα άρρηπτης συνεννόησης, ενώ τηρούνται οι περιβόητοι κανόνες συνωμοτικότητας που έχουν αναπτύξει διανοούμενοι της ανατροπής, όπως ο Κάρλος Μαρικέλα, σε άλλες χώρες και σε άλλες εποχές.

Χαρακτηριστική τακτική των άκρων είναι η αντιστροφή των ερμηνειών. Η δολοφονία των υπαλλήλων της Marfin αποδόθηκε από κέντρα του αντιεξουσιαστικού χώρου σε «παρακρατική συμμορία» που υποτίθεται στόχο είχε να μπλοκάρει τη λαϊκή αγανάκτηση για να ψηφιστεί το μνημόνιο την επόμενη ημέρα,

6η Μαΐου. Στην Αμερική «έπαιξε» η διάδοση –που υιοθέτησε ασμένως ο Τραμπ– ότι την έφοδο στο Καπιτώλιο την οργάνωσαν «οι εχθροί του Τραμπ».

Εκείνο το μεσημέρι η Αλέκα Παπαρήγα γνώριζε με ακρίβεια τι συνέβαινε, επειδή συνομιλούσε με τους επικεφαλής του μπλοκ του ΠΑΜΕ. Αυτά που

«Εάν τα MAT δεν είχαν κρατήσει τη γραμμή άμυνας, θα θρηνούσαμε θύματα», λέει ο Μιχάλης Χρυσόχοϊδης.

γνώριζε ήταν συμβατά με όσα γνώριζε και η αστυνομία και τα οποία έχουν καταγραφεί στην επίσημη αναφορά για την ημέρα, που διαθέτει η «Κ». Σύμφωνα με την αστυνομία, στις 11 το πρωί είχαν συγκεντρωθεί στην πλατεία Ομονοίας 20.000 μέλη του ΠΑΜΕ ενώ «στο Αρχαιολογικό Μουσείο περί τα 8.000 άτομα, μέλη της νεολαίας του ΣΥΡΙΖΑ, ΑΝΤΑΡΣΥΑ, αριστεριστικών οργανώσεων, συλλόγων μεταναστευτικών οργανώσεων και ατόμων του αντιεξουσιαστικού-αναρχικού χώρου». Σε αυτούς θα πρέπει να προστεθούν 15.000 άτομα μέλη των ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ που ήταν συγκεντρωμένα στο Πεδίον του Αρεως.

Όταν όλοι οι παραπάνω βρέθηκαν στο Σύνταγμα, τα ακραία στοιχεία, εκμεταλλευόμενα τη δύναμη του πλήθους, επιχειρήσαν να εισβάλουν στη Βουλή.

«Οργή με κύριο αποδέκτη το πολιτικό σύστημα»

Την 5η Μαΐου 2010 βρισκόταν σε εξέλιξη σε επιτροπή της Βουλής η συζήτηση για το μνημόνιο, ενώ στην Ολομέλεια οι βουλευτές συμμετείχαν σε συζήτηση για το σχέδιο νόμου του υπουργείου Παιδείας με τίτλο: «Αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού - καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας». Το μεσημέρι ο πρόεδρος του ΛΑΟΣ Γιώργος Καρατζαφέρης αναφέρει ότι «υπάρχει ένας νεκρός». Η υπουργός Παιδείας Άννα Διαμαντοπούλου επισημαίνει ότι τα μέσα ενημέρωσης απεργούν (η απεργία αναστάλη λίγη ώρα μετά). Επιβεβαιώνει την είδηση για ένα νεκρό και συμπληρώνει: «Κατευθύνεται μια οργή με κύριο αποδέκτη το πολιτικό σύστημα».

«Αυτή τη στιγμή παίζεται τι μέλλον θα έχει η χώρα», λέει ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του ΠΑΣΟΚ Πέτρος Ευθυμίου. Ο κ. Καρατζαφέρης ζητεί από την ηγεσία του ΚΚΕ να ξεκαθαρίσει «αν ξεκίνησε πάλι αντίρρηση», για να εισπράξει την έντονη αποδο-

κιμασία των βουλευτών του κόμματος που του φωνάζουν: «Φασίστα!» Η γενική γραμματέως του ΚΚΕ παίρνει τον λόγο: «Όταν μετείχαν σε συζήτηση για το σχέδιο νόμου του υπουργείου Παιδείας, θα δείτε ότι εκεί ήταν χρυσαυγίτες, γνωστοί άγνωστοι που το 1994 είχαν κάψει το Πολυτεχνείο... Και πήγαμε, τους αποπλήσαμε, τους πήραμε και τα δύο κοντάρια που είχαν με τη σημαία του ΠΑΜΕ, τους αποφώσαμε».

Ο πρόεδρος της Βουλής Φί-

«Ήταν Χρυσάυγίτες, γνωστοί άγνωστοι που το 1994 είχαν κάψει το Πολυτεχνείο. Τους αποφώσαμε...», είπε η Αλέκα Παπαρήγα.

λιππος Πετσάλνικος ενημερώνει το Σώμα ότι «δυστυχώς τα θύματα είναι τρία» και συμπληρώνει: «Από τα στοιχεία που μας έδωσε

Στις 5 Μαΐου 2010, μερικές εκατοντάδες μέτρα από την πολιορκούμενη Βουλή, τρεις άνθρωποι –μία εξ αυτών έγκυος– έχασαν τη ζωή τους όταν άγνωστοι πυρπόλησαν την τράπεζα Marfin στην οδό Σταδίου.

ο κ. Χρυσόχοϊδης φαίνεται ότι ο θάνατος επήλθε από ασφυξία από τους καπνούς που προκλήθηκαν από μολότοφ». Οι βουλευτές τί-

ρησαν όρθιοι ενός λεπτού σιγή. Στην αίθουσα βρισκόταν 280 βουλευτές. Ψήφισαν 153 υπέρ και 127 κατά. Μετά την ψηφοφορία

ζήτησε τον λόγο ο πρωθυπουργός Γιώργος Παπανδρέου: «Είναι ώρα ευθύνης για όλους». Ο πρόεδρος της Ν.Δ. Αντώνης Σαμαράς είπε: «Στη Δημοκρατία δεν υπάρχει χώρος για βία». Και ο πρόεδρος του ΣΥΡΙΖΑ Αλέξης Τσίπρας, μάλλον προφητικά, είπε: «Με βαθιά θλίψη παρακολουθούμε γεγονότα που μοιάζουν με στιγμές από το μέλλον». Πρόσθεσε με νόημα ότι «η βία δεν την επιλέγει το λαϊκό κίνημα, αλλά αυτοί που φοβούνται τον λαό». Η φράση αυτή ερμηνεύτηκε από πολλούς ως δηλωτική της απόκρουσης ευθυνών που θα μπορούσαν να αποδοθούν στον ΣΥΡΙΖΑ τα άλλα κόμματα.

Σε αυτές τις υποθέσεις, όμως, η ευθύνη για παράνομες πράξεις και εγκλήματα που διαπράττουν παράνομες ομάδες δύσκολα μπορεί να συνδεθεί με την υποκίνηση ή τη δικαστική ρητορική που μπορεί να επιλέγουν θεσμικές ηγεσίες. Αυτό φάνηκε και πρόσφατα στην Ουάσινγκτον. Ο πρόεδρος Τραμπ υποκίνησε ρητά τον όχλο

και δεν επενέβη για πολλή ώρα μετά την έφοδο στο Καπιτώλιο. Στη συνέχεια έστειλε στους καταληψίες την αγάπη του (!) ζητώντας τους να αποχωρήσουν. Στις επόμενες ημέρες τους αποκέρυξε και καταδίκασε τη βία με σειρά από δηλώσεις του. Η έφοδος στο Καπιτώλιο σήκωσε κύμα αντίδρασης και αποδοκιμασίας κατά του «κινήματος Τραμπ».

Αντίθετα, η αποτυχημένη έφοδος στη Βουλή το 2010 έγινε η ληξιαρχική πράξη γέννησης του «αντιμνημονιακού κινήματος» και της συμπλοκής των άκρων που οδήγησαν στους «Αγανακτισμένους» το 2011 και έκαναν τη συγκυβέρνηση Αριστεράς και ακραίας Δεξιάς το 2015 να μοιάζει φυσιολογική.

Την 5η Μαΐου 2010 η Ελλάδα αποφάσισε να βαδίσει στον δρόμο που οδήγησε στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015. Στην Αμερική η έφοδος στο Καπιτώλιο μοιάζει με αρχή του τέλους. Στην Ελλάδα η επίθεση στη Βουλή ήταν το τέλος της αρχής.

«Αστακός» η Ουάσιγκτον για την ορκωμοσία του 46ου προέδρου

Επιχείρηση ασφαλείας

- Πάνω από **10.000** μέλη της Εθνοφυλακής θα αναπτυχθούν με τη δυνατότητα ενισχύσεων, με επιπλέον 5.000 αν υπάρξει σχετικό αίτημα.
- Η Ουάσιγκτον παραμένει σε **κατάσταση επιφυλακής**, η οποία κηρύχθηκε μετά την εισβολή στο Καπιτώλιο.
- Το FBI έχει προειδοποιήσει για πιθανές ένοπλες κινητοποιήσεις στην Ουάσιγκτον και σε όλες τις πρωτεύουσες των πολιτειών.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΚΩΜΟΣΙΑΣ

• **19 Ιανουαρίου.** Ο Τζο Μπάιντεν φτάνει στον αεροδρόμιο στο σταθμό Washington Union με τρένο της Amtrak από το Ουίμινγκτον του Ντελαγουέρ, ένα ταξίδι που έκανε επί πολλά χρόνια όσο υπηρετούσε στη Γερουσία.

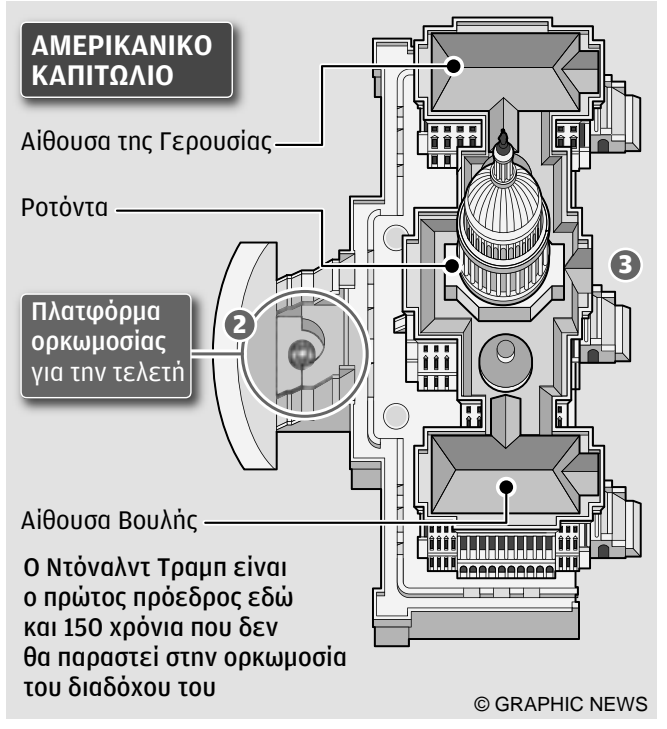
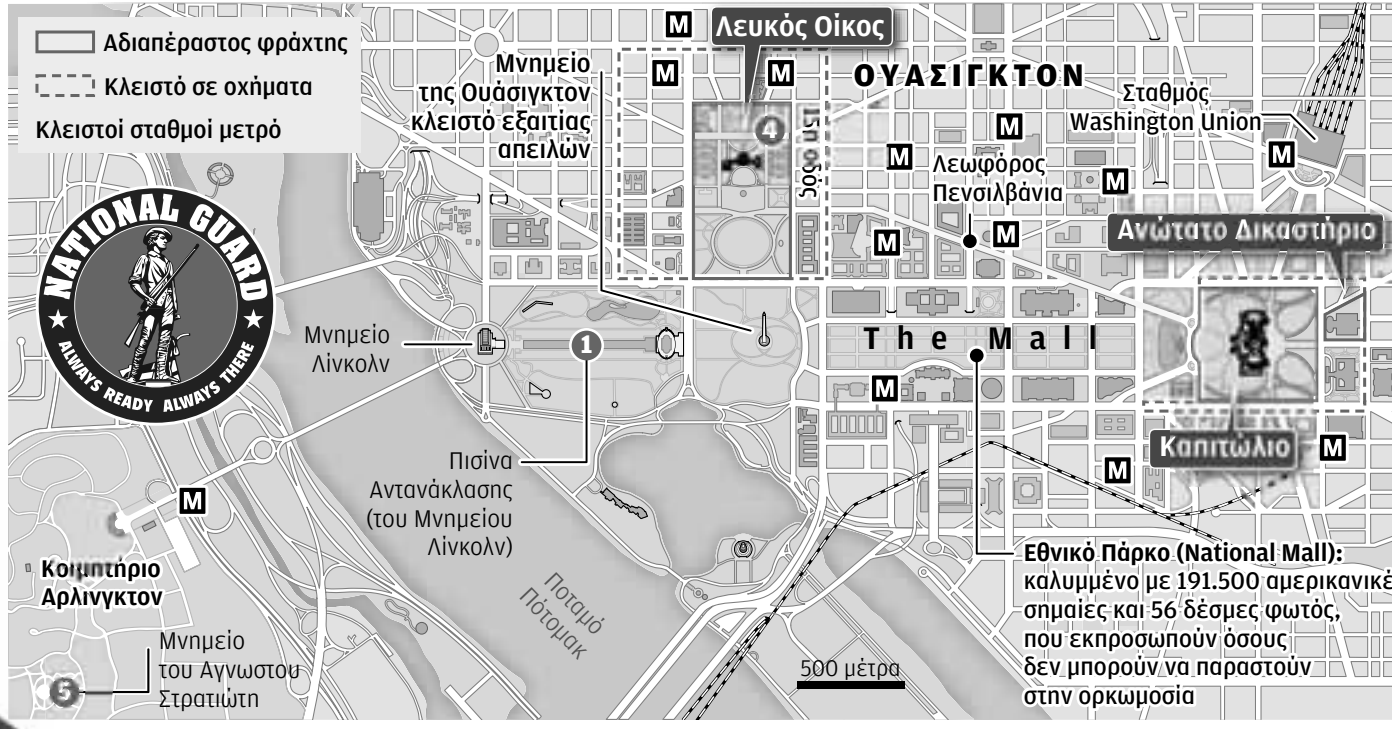
1 5.30 μ.μ.: Τελετή μνήμης για τα θύματα της Covid-19 στην Πίσαινα αντανάκλασης του Μνημείου του Λίνκολν.

2 20 Ιανουαρίου 12 μ.μ.: ο Μπάιντεν ορκίζεται και κάνει την ομιλία ορκωμοσίας του.
• Η συμμετοχή στην τελετή θα έχει περιοριστεί από 200.000 εισιτήρια σε χίλια, δηλαδή σε μέλη του Κογκρέσου και κάποιους φιλοξενούμενους, εξαιτίας της πανδημίας. Το κοινό καλείται να μείνει σπίτι.

3 Επιθεώρηση αγήματος. Ο νέος αρχηγός του κράτους επιθεωρεί τα στρατεύματα στην ανατολική είσοδο του Καπιτωλίου.

4 Ο Μπάιντεν, η νέα αντιπρόεδρος, Κάμαλα Χάρις, και οι σύζυγοί τους συνοδεύονται από στρατιώτες στον Λευκό Οίκο.
• Η παραδοσιακή παρέλαση κατά μήκος της Λεωφόρου Πενσιλβάνια αντικαθίσταται από εικονική παρέλαση, που μεταδίδεται σε όλες τις ΗΠΑ.

5 Κοιμητήριο του Αρλινγκτον. Ο Μπάιντεν και η Χάρις παρίστανται σε τελετή κατάθεσης στεφάνου στο Μνημείο του Αγγούστου Στρατιώτη. Σε μια ένδειξη διακομματικής ενότητας, το «παρών» αναμένεται να δώσουν και οι πρώην πρόεδροι Μπαράκ Ομπάμα, Τζορτζ Μπους και Μπιλ Κλίντον.

Πηγές: Bideninaugural.org, U.S. Capitol Police, National Park Service

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η «καυτή» ατζέντα του Τζο Μπάιντεν

Επιτάχυνση εμβολιασμών, δισεκατομμύρια δολάρια σε πληγείσες από την πανδημία πολιτείες και μείωση της ανεργίας

Στη σκιά της παραπομπής του απερχόμενου Ντόναλντ Τραμπ, ο εντολοδόχος πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν προσπαθεί να εκπονήσει ένα σχέδιο για τις εκπομπές τις επόμενες ημέρες του στον Λευκό Οίκο, με κορυφαία προτεραιότητα την επιτάχυνση των εμβολιασμών.

Ο ίδιος έχει υποσχεθεί τη διανομή 100 εκατομμυρίων δόσεων του εμβολίου τους τρεις πρώτους μήνες της προεδρίας του, αν και οι στενοί σύμβουλοί του θεωρούν ότι ο στόχος είναι δύσκολο να επιτευχθεί. Κατά τους συνεργάτες του, αυτό θα απαιτούσε ένα εκατομμύριο δόσεις την ημέρα, κάθε ημέρα και για τις 100 ημέρες, ένας ρυθμός που προϋποθέτει σημαντική κλιμάκωση των μέχρι τώρα προσπαθειών από την κυβέρνηση Τραμπ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι έως τώρα έχουν εμβολιαστεί 10,2 εκατομμύρια Αμερικανοί σε διάστημα τριάντα ημερών. «Οι πρώτες ημέρες ενδέχεται να είναι πολύ βραδύτερες από ό,τι στο τέλος της τριμήνιας περιόδου», εξηγεί ο Μάικλ Οστερκόλμ, μέλος της δύναμης κρούσης κατά της COVID-19, που έχει συγκροτήσει το επιτελείο Μπάιντεν. Παράλληλα όμως χαρακτηρίζει τον στόχο φιλόδοξο μεν, πλάν ερμικό. «Δεν πρόκειται να γίνει γρήγορα, αλλά θα δείτε μια

επιτάχυνση, όταν αρχίσουν να διατίθενται σε αφθονία οι πόροι και ο απαραίτητος εξοπλισμός».

Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ομάδα Μπάιντεν είναι πολυάριθμες. Πολλές πολιτείες δεν έχουν εξασφαλίσει ακόμη δισεκατομμύρια δολάρια σε πρόσθετη χρηματοδότηση, όπως έχει προβλεφθεί από το πακέτο που ψήφισε το Κογκρέσο. Νοσοκομεία και κρατικά τμήματα υγειονομικών υπηρεσιών προειδοποιούν ότι έχουν ελλείψεις προσωπικού και τα συστήματα για την εξασφάλιση ραντεβού για εμβολιασμό καθυστερούν καθημερινά.

Στις πρώτες 100 ημέρες στον Λευκό Οίκο θα κληθεί επίσης να διαχειριστεί τη χαοτική κατάσταση που κληρονομεί στην εξωτερική πολιτική.

Το επιτελείο Μπάιντεν θα κληθεί εξάλλου να διαχειριστεί μαζικές αλλαγές της τελευταίας στιγμής, στις οποίες προχώρησε η κυβέρνηση Τραμπ. «Εκουμε να

αντιμετωπίσουμε μήνες δυσλειτούργητης διαχείρισης και αυτό δεν διορθώνεται εν μια νυκτί», λέει ο Τομ Φρίντεν, πρώην διευθυντής του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Ασθενειών.

Μετά το αρχικό κύμα απολύσεων και αναστολής εργασιών που είδε την κορύφωσή του την άνοιξη του 2020 στη διάρκεια του πρώτου lockdown, ο Μπάιντεν αναλαμβάνει από το 2014. Την περασμένη εβδομάδα ο αριθμός των αιτήσεων για επιδόματα ανεργίας έφτασε σχεδόν το ένα εκατομμύριο, ενώ πριν από την πανδημία κυμαινόταν στις 225.000.

Θέσεις εργασίας

Ο εντολοδόχος πρόεδρος έχει δεσμευτεί ότι θα δημιουργήσει εκατομμύρια θέσεις απασχόλησης, επενδύοντας σε διάφορους τομείς της αμερικανικής οικονομίας. Περίπου 100.000 νέες θέσεις εργασίας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν σε σχέση με την πανδημία, ήτοι για τον εντοπισμό, την ικνηλάτηση και την πρόληψη της διάδοσης του κορωνοϊού. Η δημιουργία όμως τέτοιου σώματος υγειονομικών υπαλλήλων θα χρειαζόταν μεγάλα κονδύλια, τα

οποία πρέπει να εγκριθούν από το Κογκρέσο.

Στη διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας ο Μπάιντεν συνήθιζε να μιλάει για την επιθυμία του να προχωρήσει σε μεταρρύθμιση του συστήματος υγείας που κληροδότησε στις Ηνωμένες Πολιτείες το Obamacare. Εφτασε μάλιστα στο σημείο να το μετονομάσει σε BidenCare, οικειοποιημένος την ορολογία. Στόχος του σχεδίου του είναι η μείωση των ασφαλιστών και των τιμών των φαρμάκων, καθώς και η επιλογή μιας δημόσιας εναλλακτικής λύσης, μαζί με τις προσηγορευμένες ιδιωτικές ασφάλειες.

Αν ευοδωθούν οι φιλοδοξίες του να διαχειριστεί αποτελεσματικά την πανδημία, η μεταρρύθμιση στο σύστημα υγείας είναι το λογικό επόμενο βήμα. Η προσπάθεια μπορεί να χρειαστεί αρκετό χρόνο έως τη διαμόρφωση και την εφαρμογή της. Ωστόσο η υποχώρηση για κάλυψη 15 έως 20 εκατομμυρίων πολιτών που είναι αυτή τη στιγμή ανασφάλιστοι μπορεί να απασχολήσει επί μακρόν τους νομοθέτες, με γνώμονα το μακροπρόθεσμο μνημόνιο μιας μεγάλης μερίδας της αμερικανικής κοινωνίας.

Παρόλο που ο έλεγχος και των δύο σωμάτων του Κογκρέσου λυ-

νει τα χέρια του διαδόχου του Τραμπ, το πιθανότερο είναι να επικεντρωθεί σε ζητήματα που χαιρούν διακομματικής υποστήριξης. Αυτά περιλαμβάνουν τη μείωση στις τιμές των συνταγογραφούμενων φαρμάκων, τη διαφάνεια στα νοσήλια και την επέκταση της πρόσβασης στην τηλεϊατρική και στις υπηρεσίες ψυχικής υγείας.

Ο Τραμπ πέτυχε να εδραιωθεί στις τάξεις των Ρεπουμπλικανών με τις φοροαπαλλαγές στα υψηλά εισοδήματα και τη μείωση των κρατικών παρεμβάσεων στην οικονομία. Την πολιτική αυτή καλείται τώρα να αντιστρέψει ο Μπάιντεν, αυξάνοντας τη φορολόγηση από 21% σε 28% στα εισοδήματα άνω των 400.000 δολαρίων.

Τα φοιτητικά χρέη

Τέλος, μία από τις βασικές υποσχέσεις του ήταν να ανακουφίσει τα φοιτητικά χρέη πολλών νέων Αμερικανών, όχι όμως και την πλήρη παραγραφή τους, όπως διεκδικούσε η αριστερή πτέρυγα των Δημοκρατικών. Η παράδοση της φρενυφούς νομοθέτησης στο διάστημα των 100 πρώτων ημερών χρονολογείται από το 1933, όταν ανέλαβε την προεδρία ο Φραγκλίνος Ρούζβελτ και άρχισε να ανασυγκροτεί τα συντρίμια της

αμερικανικής οικονομίας μετά τη Μεγάλη Ύφεση. Κατάφερε να περάσει 76 νομοσχέδια από το Κογκρέσο τους τρεις πρώτους μήνες, αν και αυτά η σπουδή αποτελεί μάλλον εξαίρεση παρά κανόνα. Συγκριτικά, στο ίδιο διάστημα ο Μπαράκ Ομπάμα πέτυχε να ψηφίσει 14 νομοσχέδια.

Αν και η έμφαση του επιτελείου Μπάιντεν είναι βέβαιο ότι θα δοθεί στην πανδημία και στις οικονομικές της συνέπειες κατά το πρώτο τρίμηνο, δεν είναι λίγοι οι τομείς της εξωτερικής πολιτικής στους οποίους ο νέος πρόεδρος κληρονομεί μια χαοτική πολιτική Αλλαγή καθώς και από αυτήν για τη πυρηνική και την περιβαλλοντική ατζέντα. Η ψυχροπολεμική ατμόσφαιρα στις σχέσεις Ουάσιγκτον - Πεκίνο και τις πολιτικές θερμοκρασίες στις διατλαντικές σχέσεις.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν η πρόσφατη ακύρωση του ταξιδιού του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Μάικ Πομπέο, καθώς οι κορυφαίοι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες ήταν απρόθυμοι να τον συναντήσουν μετά την εισβολή στο Καπιτώλιο.

REUTERS, A.P.

Αφήνει πίσω του μια βαθιά διχασμένη χώρα

Της ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ

Ο **Ντόναλντ Τραμπ** είναι ο πρώτος πρόεδρος στην ιστορία των ΗΠΑ που παραπέμπεται σε δίκη από τη Βουλή των Αντιπροσώπων δύο φορές. Η δεύτερη παραπομπή ήταν το φυσικό επακόλουθο της απόφασής του να στείλει οργισμένους υποστηρικτές του να λιντσάρουν τους βουλευτές και γερουσιαστές την ώρα που συνεδρίαζαν για να επικυρώσουν τη νίκη του Τζο Μπάιντεν, στις 6 Ιανουαρίου.

Ακόμη όμως και αν ο απερχόμενος πρόεδρος καταδικαστεί από τη Γερουσία για την οποία θα απαιτηθούν 17 ψήφοι Ρεπουμπλικανών, το βαθύτατο τραύμα θα συνεχιστεί να αιμορραγεί, καθώς όσα δραματικά συμβαίνουν δεν περιορίζονται στους διαδρόμους του Καπιτωλίου, αλλά κόβουν με το μαχαίρι όλων τη χώρα.

Οι αδιανόητες εικόνες του όχλου στο Καπιτώλιο οδήγησαν πολλούς από τους πρώην συμμάχους του Τραμπ να του γυρίσουν την πλάτη, ενώ κάποιος από τους δισεκατομμυριοστούς υποστηρικτές του, όπως η οικογένεια Κок, δήλωσαν ότι στο εξής, για τις δώ-

ρεές τους προς το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, θα εξετάζουν ποια στάση κράτησε ο κάθε αξιωματούχος στα γεγονότα της 6ης Ιανουαρίου. Κατόπιν εορτής, ακόμη και ο ίδιος ο Τραμπ εμφανίστηκε σε βιντεοσκοπημένο μήνυμα να λέει

Η καταδίκη του Τραμπ από τη Γερουσία για υποκίνηση ανταρσίας απαιτεί τις ψήφους 17 Ρεπουμπλικανών.

«όποιος κάνει τέτοια πράγματα δεν βοηθάει το κίνημά μας».

Για την ώρα, οι προσπάθειες είναι πυροσβεστικές: να εντοπιστούν και να τιμωρηθούν οι συμμετέχοντες στην έφοδο στο Καπιτώλιο, να διαπιστωθεί με ποιους συνεργάστηκαν από το εσωτερικό του κτιρίου, να αποτραπουν νέες απόπειρες επιθέσεων στη διάρκεια της ορκωμοσίας του Τζο Μπάιντεν στις 20 Ιανουαρίου, τόσο εναντίον του Καπιτωλίου στην Ουάσιγκτον όσο και εναντίον των τοπικών Κα-

Οι αδιανόητες εικόνες του όχλου στο Καπιτώλιο οδήγησαν πολλούς από τους πρώην συμμάχους του Τραμπ να του γυρίσουν την πλάτη.

πιτωλίων των 50 πολιτειών. Τις τελευταίες ημέρες, χιλιάδες πάνοπλοι εθνοφρουροί εμποροβραδίζονται στο κτίριο, καθώς οι Αρχές, μετά τέσσερα χρόνια αδιαφορίας απέναντι στην ένοπλη αμερικανική Ακροδεξιά, αποφάσισαν να δείξουν ότι υπάρχουν όρια.

Το πρόβλημα είναι ότι η φωτιά ίσως καταβέβηκε, αλλά η καύση ούλη παραμένει. Οι θεωρητικοί του φασισμού παρατηρούν ότι κάθε φασιστικό κίνημα χρειάζεται ένα Μεγάλο Ψέμα, που συσπειρώ-

νει και κρατάει σε εγρήγορση τη μάζα, πείθοντάς την ότι αδικείται και προτρέποντάς την να περάσει στην αντιπώθεση. Όπως το Μεγάλο Ψέμα του Χίτλερ ήταν το «πισώπλατο πλύνιμα» που υποτίθεται ότι δέχθηκε η αυτοκρατορική Γερμανία από Εβραίους, κομμουνιστές κ.λπ. στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, έτσι το Μεγάλο Ψέμα του Τραμπ είναι ότι «κέρδιμο» τις εκλογές που έχει χάσει με διαφορά επτά εκατομμυρίων ψήφων. Ακόμη και μετά

όσα έχουν συμβεί, μεγάλη μερίδα του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος εξακολουθεί να συντρίπει τον δηλητηριώδη μύθο, προκειμένου να μην αποξενώσει τη βάση των υποστηρικτών του Τραμπ ή προκειμένου, όπως ανοικτά λένε ορισμένοι Ρεπουμπλικανοί αξιωματούχοι, να μην γίνουν οι ίδιοι και οι οικογένειές τους στόχοι βίαιων επιθέσεων. Αν από τα γεγονότα των τελευταίων ημερών ξεπηδήσουν τέρτατα, θα είναι σαφές πώς κυφορήθηκαν.

Υπήρξαν, βεβαίως, Ρεπουμπλικανοί αξιωματούχοι διαφόρων βαθμίδων που επί εβδομάδες απέκρουαν τις ασφυκτικές πιέσεις του Τραμπ να νοθεύσουν το εκλογικό αποτέλεσμα, ενώ η όψιμη μεταστροφή του επικεφαλής του κόμ-

ματος στη Γερουσία Μιτς Μακόνεϊ θα μπορούσε, θεωρητικά, να οδηγήσει ακόμη και στην κατάδίκη του απερχόμενου προέδρου, αποκλείοντάς τον για πάντα από τα δημόσια αξιώματα.

Όμως οι Ρεπουμπλικανοί δεν είναι σε θέση, έπειτα από όλα αυτά, να επιστρέψουν στη φυσιολογική πολιτική αντιπαράθεση, γιατί έχουν ξεφύγει, εδώ και χρόνια, από αυτήν.

Στρατηγική ετών

Πολύ πριν από τον Τραμπ, η βασική εκλογική στρατηγική των Ρεπουμπλικανών δεν ήταν π.χ. η υπεράσπιση συντηρητικών αξιών ή συγκεκριμένων οικονομικών πολιτικών. Το πιο αποτελεσματικό εργαλείο ήταν το να απαγορεύουν στον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό ψηφοφόρων του Δημοκρατικού Κόμματος να ψηφίσουν ή, αν ψήφισαν, να ακυρώσουν τις ψήφους τους, εκμεταλλευόμενοι τις άφθονες ευκαιρίες που προσφέρει το κατακερματισμένο και απολιθωμένο αμερικανικό εκλογικό σύστημα και οι τεχνολογίες της πληροφορίας.

Οι επόμενες προκριματικές εκλογές του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος θα είναι μια μάχη ανά-

μεσα στην πτέρυγα που θα επιχειρήσει να επαναφέρει τους Ρεπουμπλικανούς εντός του πολιτικού φάσματος (γιατί η συγκεκριμένη επιθετική όπως και η αποκάλυψη επιθέσεων κατά τις θεσμικές τους έχει βγάλει, στην πραγματικότητα, εκτός φάσματος) και στους «επαναστάτες» υποψηφίους του Τραμπ.

Εν τω μεταξύ, όμως, μια σειρά τραπέζων, δήμοι και εταιρείες, με τα οποία συνεργάζονται ο επιχειρηματικός όμιλος Τραμπ, ανακάλυψαν ότι διακόπτουν τους δεσμούς τους μαζί του. Ισως κάποιος από τους πολιτικούς που διεκδικούν την κληρονομιά του Ρεπουμπλικανικού Κόμματος, μεταξύ αυτών η κόρη του πρώην αντιπροέδρου, Λίζ Τσέινι, υπολογίζουν ότι ο Τραμπ θα δεχθεί τόσο μεγάλη πίεση από δικαστικές υποθέσεις και από την απειλούμενη οικονομική καταστροφή της επιχειρήσεώς του, ώστε να έλθει σε έναν συμβιβασμό μαζί τους. Σε αυτή την περίπτωση όμως, οι μάζες που ο Τραμπ ριζοσπαστικοποίησε μπορεί να πάψουν να ενδιαφέρονται για το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα, το οποίο πόνταρε στον φασισμό για να μείνει στην εξουσία και βρέθηκε να κάνει τα πάντα.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΣ

Τα social media και η δημοκρατία

Αποτελούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης απειλή για τους δημοκρατικούς θεσμούς; – Τέσσερις ειδικοί παίρνουν θέση στην «Κ»

Μια τοστιέρα, για να μπει στην αγορά, απαιτεί περισσότερες δοκιμές ασφαλείας από όσες το Facebook, λέει στην «Καθημερινή» ο Κρίστοφερ Γουάιλι, ο Καναδός που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, που «επηρέασε» υπέρ του Ντόναλντ Τραμπ τις εκλογές του 2016 στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η επηροή των μέσων κοινωνικών

δικτύωσης στον πολιτικό διάλογο – που φαίνεται να υποδαυλίζει ή να οξύνει συμβάντα όπως η έφοδος του όχλου στο Καπιτώλιο – γίνεται και πάλι ένα εξαιρετικά σοβαρό πολιτικό ζήτημα διεθνώς.

Ο Γουάιλι επισημαίνει ότι το Facebook συνδέεται με περιστασιακά bias όχι μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες, αλλά και στη Σρι Λάνκα,

στη Βραζιλία και στην Ινδία, ενώ κατηγορεί τις πλατφόρμες ότι μεγεθύνουν την παραπληροφόρηση.

Αρκετά πιο επιφυλακτικός, ο καθηγητής Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Μονάχου Γιάννης Θεοκάρης επισημαίνει ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν προκαλούν τις ίδιες αντιδράσεις σε όλους τους αν-

θρώπους και σε όλες τις κοινωνίες, και «δεν είναι εκ φύσεως καλά ή κακά για τη δημοκρατία». Προσθέτει ότι, κατά την προεκλογική περίοδο του 2016 στις Ηνωμένες Πολιτείες, το 0,1% των χρηστών παρήγαγε το 80% των ψευδών ειδήσεων (fake news).

Η Μαριέττ Ζάακε, πρώην ευρωβουλευτής και νυν επικεφαλής

του Stanford Cyber Policy Center, θέτει το αμφιλεγόμενο ζήτημα του αποκλεισμού του Ντόναλντ Τραμπ από το Facebook και το Twitter, αλλά υπογραμμίζει ότι «οι δημοκρατίες πρέπει να ανακτήσουν τον έλεγχο των ορίων του δημοσίου διαλόγου από τους κολοσσούς της κοινωνικής δικτύωσης».

Ο δημοσιογράφος και Senior

Editor της διαΝΕΟσις Ηλίας Νικολαΐδης φωτίζει την ελληνική εμπειρία. Από το 2009 έως το 2021 μειώθηκαν στο μισό εκείνοι που εμπιστευόνταν τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης και έως το 2016 ένας στους τέσσερις δήλωνε ότι η κύρια πηγή ενημέρωσής του ήταν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Το άναρχο τοπίο πρέπει άμεσα να χαλιναγωγηθεί

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Την ανάγκη οι δικτικές δημοκρατίες να ανακτήσουν τον έλεγχο των ορίων του δημόσιου διαλόγου από τους κολοσσούς της κοινωνικής δικτύωσης αναδεικνύει, σε αποκλειστική συνέντευξη της στην «Κ», η Μαριέττ Ζάακε. Η δυναμική πρώην ευρωβουλευτής, και νυν επικεφαλής διεθνούς πολιτικής του Stanford Cyber Policy Center, μιλάει για τον Ντόναλντ Τραμπ, την ψηφιακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το πώς μπορεί η δημόσια πολιτική να εξημερώσει το τέρας που έχει δημιουργηθεί στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Ο αποκλεισμός του Τραμπ «φάνερωσε σε πολύ κόσμο πόση ισχύ έχουν το Twitter, το Facebook, το YouTube και άλλες πλατφόρμες», σύμφωνα με τη Ζάακε. Η απόφαση των εταιρειών γεννά «πολλά ερωτήματα», λέει. «Γιατί, για παράδειγμα, αποκλείεται ο πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών και όχι άλλοι διεθνείς ηγέτες που αναρτούν ιδιαιτέρως επίμαχο ή επιβλαβές περιεχόμενο; Το πραγματικό ερώτημα όμως δεν είναι αν ήταν μια σωστή ή λάθος απόφαση, αλλά γιατί επιτρέψουμε την ιδιωτικοποίηση της διαχείρισης του δημοκρατικού διαλόγου στις κοινωνίες μας».

Πώς μπορεί ο έλεγχος αυτός να επανέλθει στη δημόσια σφαίρα; «Πρέπει κατ' αρχάς να απαιτήσουμε οι εταιρείες αυτές να είναι

πολύ πιο διαφανείς σχετικά με τις πολιτικές στις οποίες βασίζονται τις αποφάσεις τους. Δεν μπορεί αυτές να προκύπτουν ως αντίδραση σε πιέσεις ή στην κατακραυγή των εργαζομένων τους. Οι πολιτικές αυτές πρέπει να συνδέονται με διεθνή ή ευρωπαϊκά πρότυπα σε σχέση με την ελευθερία του λόγου και τα όριά της και πρέπει να υπάρχει ανεξάρτητη εποπτεία που θα πιστοποιεί σε τι βαθμό οι εταιρείες τηρούν τις δεσμεύσεις τους. Μου έκανε εντύπωση ότι το Twitter από την περασμένη Παρασκευή (σ.σ.: 8 Ιανουαρίου) απενεργοποίησε περισσότερους από 70.000 λογαριασμούς που συνδέονται με το QAnon – κι αυτό έγινε αφού το QAnon είχε ήδη απαγορευθεί».

Αυτό δείχνει, όπως παρατηρεί η Ζάακε, πόσο δύσκολο είναι να επιτηρηθεί η πλατφόρμα σε κυλιόμενη βάση, εντοπίζοντας τις παραφυάδες απαγορευμένων οντοτήτων σε πραγματικό χρόνο.

Ο ρόλος των κυβερνήσεων

«Οι κυβερνήσεις των δημοκρατικών χωρών έχουν τον πρώτο λόγο, πάντως», τονίζει. «Αυτές είναι που πρέπει να διατυπώσουν σαφώς το νόημα του κράτους δικαίου στο ψηφιακό πεδίο και να διασφαλίσουν ότι υπάρχουν οι μηχανισμοί για την επιβολή του». Πρέπει να υπάρχει πρόσβαση στο πώς λειτουργούν οι αλγόριθμοι των εταιρειών, να είναι σαφείς οι κυ-

Η δυναμική πρώην ευρωβουλευτής και νυν επικεφαλής διεθνούς πολιτικής του Stanford Cyber Policy Center Μαριέττ Ζάακε.

ρώσεις που συνεπάγεται η μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και «να εξοπλιστούν οι ελεγκτικές αρχές με τη γνώση, το προσωπικό και τους πόρους που θα χρειαστούν για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις στρατιές δικηγόρων που διαθέτουν οι εταιρείες».

Δεν είναι όμως βαρύτερο το πρόβλημα; – δηλαδή το ίδιο το επιχειρηματικό μοντέλο των εταιρειών κοινωνικής δικτύωσης, που επιδιώκει με κάθε μέσο τη μονοπώληση της προσοχής του χρήστη προς όφελος των διαφημιζόμενων που είναι οι πελάτες τους;

Η Ζάακε δεν διαφωνεί, αλλά τονίζει ότι η κατάσταση ξέφυγε από τον έλεγχο «εξαιτίας της μακράς περιόδου αδράνειας από τις δημοκρατικές κυβερνήσεις, ειδικά την αμερικανική». Η χαλιναγωγή-

ση του άναρχου τοπίου που έχει δημιουργηθεί, σημειώνει, προϋποθέτει άμεση δράση σε μια σειρά από μέτωπα: αντιμονοπωλιακή πολιτική, προστασία της ιδιωτικότητας και των προσωπικών δεδομένων κ.ά.

Πώς κρίνει τον κανονισμό περί ψηφιακών υπηρεσιών (Digital Services Act) που εισηγήθηκε τον περασμένο μήνα η Κομισιόν; Έχει τα στοιχεία εκείνα που θα υποχρεώσουν τους κυρίαρχους παίκτες του Διαδικτύου να αναλάβουν τις ευθύνες τους σχετικά με το περιεχόμενο στις πλατφόρμες τους; «Νομίζω ότι θα είναι πολύ βοηθητικό και ελπιίζω να μείνει εν πολλοίς αέριο – βέβαια η πρόσβαση να κλιμακώνεται το lobbying των εταιρειών εναντίον της πρότασης. Πάντως είναι σημαντικό ότι οι ευ-

Να εξοπλιστούν οι ελεγκτικές αρχές με τη γνώση, το προσωπικό και τους πόρους που θα χρειαστούν για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν τις στρατιές δικηγόρων που διαθέτουν αυτές οι εταιρείες.

θύνες για την επιτήρηση του περιεχομένου αυξάνονται ανάλογα με το μέγεθος των εταιρειών, αλλά και ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναλαμβάνει ξανά τον ρόλο της διατύπωσης του τι αποτελεί επιβλαβές περιεχόμενο – κάτι το οποίο μέχρι πρότινος είχε αφήσει στις ίδιες τις εταιρείες».

«Σωστά ένστικτα»

Η Ευρωπαϊκή Ένωση «έχει τα σωστά ένστικτα» και έχει «παίξει ηγετικό ρόλο» στην προσπάθεια επιβολής τάξης στο ψηφιακό χάος, ειδικά τα τελευταία χρόνια που «οι Ηνωμένες Πολιτείες απουσίαζαν πλήρως», λέει η Ολλανδή ειδικός. Ωστόσο, σημειώνει, η ευρωπαϊκή προσέγγιση έχει κάποιες αδυναμίες, κυριότερη εκ των οποίων είναι η απουσία γεωπολιτικής διά-

Κατάφεραν να επιβληθούν οι όροι τους

Η Ζάακε τονίζει ότι έως τώρα οι εταιρείες έχουν καταφέρει να επιβάλουν τους όρους τους στον διάλογο για τη ρύθμιση του πεδίου – «είναι χαρακτηριστικό ότι μιλάμε για ρύθμιση του Διαδικτύου, ενώ θα έπρεπε να μιλάμε για ρύθμιση του Facebook». Πλέον όμως, «το ζήτημα είναι τόσο ορατό, τόσο μεγάλη προτεραιότητα, που υπάρχει πολιτική πίεση για να εξεταστούν πιο λεπτομερώς τα θέματα που έχουν ανακύψει. Η τεχνολογία είναι παντού – άρα όλοι μας πρέπει να ενημερωθούμε καλύτερα για το πώς επιδρά στη ζωή μας ως πολιτών».

στασης στην ψηφιακή της πολιτική. «As πάρουμε την υπόθεση της Huawei και του 5G: από τη μια έχουμε την υπόσχεση της ενιαίας ψηφιακής αγοράς, από την άλλη όμως καθένα από τα 27 κράτη-μέλη μπορεί να αποφασίσει ατομικά αν κάποια επένδυση αποτελεί απειλή εθνικής ασφαλείας και πρέπει να αποτραπεί», λέει. «Χρειάστηκε ένας χρόνος για να καταρτιστεί η εργαλειοθήκη βάσει της οποίας θα κρίνονταν τέτοιες επενδύσεις. Αυτές οι διαδικασίες πρέπει να βελτιωθούν. Εξίσου ενδεικτικό ήταν ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν συμπεριέλαβε στη Λευκή Βίβλο της για την τεχνική νομοσύνη οποιαδήποτε αναφορά στις στρατιωτικές εφαρμογές της – ένα ζήτημα που είναι αδύνατον να παρακαμφθεί».

ΑΠΟΨΗ

Τα τρoλ που έκαναν την κρίση ευκαιρία

Του **ΗΛΙΑ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ***

Αξίζει κάποιος να θυμηθεί την Ελλάδα της πενταετίας 2010-2015 σαν να ήταν εξωτερικός παρατηρητής. Η χώρα είχε χάσει το ένα τέταρτο του εθνικού προϊόντος της, τα νοικοκυριά έχασαν κατά μέσον όρο το 40% των εισοδημάτων τους και σχεδόν ένας στους τρεις Έλληνες ήταν άνεργος. Μέσα σε πέντε χρόνια, από το 2010 μέχρι το 2015, άλλαξαν έξι πρωθυπουργοί και έντεκα κυβερνητικά σχήματα. Η οικονομική κρίση έγινε κρίση εμπιστοσύνης.

Η κρίση εμπιστοσύνης δεν άργησε να επηρεάσει τα μέσα ενημέρωσης. Το 2012, στο πιο βαθύ σκοτάδι της ύφεσης, μόνον οι μισοί από όσους εμπιστευόνταν τον Τύπο και την τηλεόραση τρία χρόνια πριν εξακολουθούσαν να το κάνουν. Αντιθέτως, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κέρδιζαν έδαφος. Το 2016, ένας στους τέσσερις Έλληνες χρήστες του Διαδικτύου δήλωνε ότι η κύρια πηγή ενημέρωσής του ήταν τα social media. Ήταν το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των 26 χωρών της έκθεσης

Το 2012, στο πιο βαθύ σκοτάδι της ύφεσης, μόνον οι μισοί από όσους εμπιστευόνταν τον Τύπο και την τηλεόραση τρία χρόνια πριν εξακολουθούσαν να το κάνουν.

για τις ψηφιακές ειδήσεις του ιστοτικού Reuters και περισσότεροι από όσους δήλωναν ως κύρια πηγή ενημέρωσής την τηλεόραση και τον Τύπο μαζί.

Όμως, ο λόγος στα ελληνόφωνα social media μετά το 2012 άρχισε να παίρνει διαφορετική τροπή. Δεκάδες διαδικτυακές προσωπικές, επώνυμες ή ανώνυμες, «μνημονιακές» ή «αντιμνημονιακές», σοβαρές και ασόβαρες, άρχισαν να διεκδικούν μέρος του δημόσιου λόγου. Το Twitter και το Facebook γέμισαν σχόλια που καλούσαν σε «ψόφο» και στηρίζονταν σε απλουστευμένες αναλύσεις για σύνθετα ζητήματα οικονομικής πολιτικής ή και σε κανονικά ψέματα. Τα παρα-

πάν άρχισαν σταδιακά να επηρεάζουν και την πραγματική ζωή και να αναδεικνύουν ήρωες και συνθήματα. Στον κυβερνοχώρο έγινε το πρώτο κάλεσμα σε συγκέντρωση των «Αγανακτισμένων» στο Σύνταγμα το 2011.

Σταδιακά οι τόνοι ανέβαιναν ολοένα και περισσότερο, μέχρι το δημοψήφισμα του 2015, που ήταν, ούτως ή άλλως, η κορύφωση της εποχής της πόλωσης. Μια ενδιαφέρουσα ματιά στη δυναμική των social media εκείνη την περίοδο αποτελεί η μελέτη των Π. Αγαθάγγελου, Ι. Κατάκη, Α. Ρόρν, Δ. Γουνόπουλου και Μπ. Ρίτσαρντς από τα Πανεπιστήμια Αθηνών, Λευκωσίας και Μπρόρνμουθ, που δημοσιεύθηκε το 2017. Μετά την ανάλυση περίπου μισού εκατομμυρίου tweets, οι ερευνητές παρακολούθησαν τη διαδικτυακή συμπεριφορά των υποψηφίων των κομμάτων το 2015 και ταυτοποίησαν πολλούς πιστούς υποστηρικτές τους με αυτοματοποιημένο τρόπο.

Σύμφωνα με την έρευνα, μέσα στους τρεις μήνες πριν από τις εκλογές του Ιανουαρίου του 2015

φαίνεται ξεκάθαρα ότι η ορμή του ΣΥΡΙΖΑ και των ΑΝΕΛ στον ψηφιακό κόσμο ήταν δυσανάλογη με εκείνη στον πραγματικό. Οι υποστηρικτές του ΣΥΡΙΖΑ έκαναν 28.000 αναρτήσεις, ενώ εκείνοι της Νέας Δημοκρατίας περίπου τις μισές, κάτι απολύτως αναντίστοιχο με την εκλογική διαφορά. Επιπλέον, οι υποστηρικτές των ΑΝΕΛ είχαν περίπου όσες αναρτήσεις είχαν και οι υποστηρικτές της Ν.Δ., παρότι το ποσοστό του κόμματος στις εκλογές ήταν στο 4,75%, δηλαδή περίπου έξι φορές χαμηλότερο από της Ν.Δ.

Επειτα, από λίγους μόνο μήνες, ωστόσο, μέχρι την περίοδο του δημοψηφίσματος και των εκλογών του Σεπτεμβρίου, η εικόνα είχε ανατραπεί. Οι φίλοι της Νέας Δημοκρατίας είχαν διπλασιάσει τη δραστηριότητά τους. Οι υποστηρικτές των ΑΝΕΛ είχαν εκτοξευθεί ακόμη ψηλότερα, στις 21.000 αναρτήσεις, παρόλο που εκλογικά έχασαν δυνάμεις. Παρότι ο ΣΥΡΙΖΑ υποστήριξε την επιλογή που επικράτησε στο δημοψήφισμα και κέρδισε τις εκλογές του Σεπτεμβρίου, φαίνεται ότι

μετά το ρήγμα του καλοκαιριού του 2015 έχασε περίπου το 40% των διαδικτυακών υποστηρικτών του. Εντούτοις, εκείνοι που απείμειναν πιστοί στον ΣΥΡΙΖΑ «δούλεψαν υπερωρίες» και παρήγαγαν τον ίδιο όγκο αναρτήσεων με προηγούμενους.

Όπως φανερώνουν τα παραπάνω δεδομένα, η σφαίρα του Διαδικτύου είναι εξαιρετικά επιρρεπής σε ύποπτες ανατροπές που δεν δικαιολογούνται πάντοτε από πραγματικά γεγονότα ή από την αυτονόητη ελευθερία της έκφρασης. Με αφορμή τον αιφνίδιο θάνατο ενός διακεκριμένου ανώνυμου προφίλ στο Twitter που υποστήριζε τον ΣΥΡΙΖΑ, έγινε γνωστό ότι ο ίδιος άνθρωπος εργαζόταν σε γραφείο υπουργού του κόμματος. Αντίστοιχα, την ίδια περίοδο είχαν αποκαλυφθεί λογαριασμοί στο Twitter που δημιουργήθηκαν μόνο για να αναμεταδίδουν μηνύματα ενός υπουργού της Ν.Δ. Μέχρι στιγμής, έχουν δημοσιευθεί μόνο ανώνυμες μαρτυρίες ανθρώπων που υποστηρίζουν ότι εργάστηκαν για κάποιο κόμμα και είχαν ως αντικείμενο τη δημιουργία ψευτι-

κών προφίλ που θα προωθούσαν τις θέσεις του. Και τα ίδια τα κόμματα, όμως, στις ανακοινώσεις τους συχνά κατηγορούν τους αντιπάλους τους για διασπορά προπαγάνδας μέσω του Διαδικτύου.

Η εμπειρία μέχρι στιγμής δείχνει ότι οι καμπάνιες παραπληροφόρησης και trolling στο Διαδίκτυο συνήθως πάνε μαζί με τις περιόδους κρίσης, όταν τα πνεύματα είναι ήδη οξυμένα και κάποιο μεγάλο σοκ έχει θολώσει την κρίση των ανθρώπων. Ασφαλώς, κανένας δεν μπορεί να απαντήσει εάν η κρίση φέρνει το trolling ή το αντίθετο. Όμως, η σχέση που έχουν μεταξύ τους φαίνεται ότι θρέφει και τα δύο. Η τοξική κουλτούρα του Διαδικτύου υποσκάπτει την εμπιστοσύνη και βαθύνει την κρίση, η πιο βαθιά κρίση φέρνει ακόμη περισσότερο trolling, ώσπου τα πράγματα να φτάσουν σε ένα οριακό σημείο. Ένα τέτοιο σημείο φαίνεται ότι ήταν η πρόσφατη εισβολή στο Καπιτώλιο.

* Ο κ. Ηλίας Νικολαΐδης είναι δημοσιογράφος, senior editor του οργανισμού διαΝΕΟσις.

Δημιουργούν το πρόβλημα και κερδίζουν!

Συνέντευξη στον ΝΙΚΟ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Ο Κρίστοφερ Γουάιλι δεν εξεπλάγη ιδιαίτερα από τα γεγονότα στο Καπιτώλιο. Εδώ και χρόνια ο Καναδός whistleblower, που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, εκθέτοντας τις τακτικές μεγέθυνσης της παραπληροφόρησης μέσω των social media και τον αντίκτυπό τους στο δημοψήφισμα του Brexit και τις αμερικανικές προεδρικές εκλογές, δηλώνει επανειλημμένως πως η έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου στις τεχνολογικές πλατφόρμες είναι μια ωρολογιακή βόμβα έτοιμη να εκραγεί. Απλοποιώντας το ζήτημα της διαδικτυακής παραπληροφόρησης με ζωντανές και κατανυγές μεταφορές, ο Γουάιλι μοιράστηκε με την «Κ» τις αντιδράσεις του στα γεγονότα της περασμένης εβδομάδας, τις ενστάσεις του στο επικείμενο της ελευθερίας του λόγου και την αισιοδοξία του πως οι εικόνες από το Καπιτώλιο ίσως είναι τελικά ο καταλύτης για την αναγκαία ρύθμιση στο οικοσύστημα των τεχνολογικών πλατφορμών.

– Ποια ήταν η πρώτη σας αντίδραση στα γεγονότα που έλαβαν χώρα στο Καπιτώλιο την περασμένη εβδομάδα;

– Τα γεγονότα στο Καπιτώλιο είναι βέβαια ιστορικά. Στο πλαίσιο του Facebook, ωστόσο, ήταν απλώς η λογική κατάληξη της απρόσκοπτης πρόσβασης σε παραπληροφόρηση και ρητορική μίσους. Αν κοιτάξουμε τι έχει συμβεί στη Μιανμάρ, όπου το Facebook συνέβαλε σε περιστατικά εθνοκάθαρσης, ή στη Σρι Λάνκα, στη Βραζιλία και στην Ινδία, συνειδητοποιούμε ότι το φαινόμενο επαναλαμβάνεται παντού. Κάθε σύστημα και θεσμός είναι πλέον ευάλωτα στην κλιμάκωση της παραπληροφόρησης και της ρητορικής μίσους χωρίς ελέγχους και κανόνες.

Με στενοχωρεί πως χρειάστηκε μια τέτοια κρίση για να κατανοήσουν οι πολίτες και οι νομοθέτες το πρόβλημα. Αυτό όμως επαναλαμβάνεται συχνά στην Ιστορία, ειδικά αν εξετάσει κανείς πώς η ρύθμιση κατέληξε να επιβεβαιώνει άλλους τομείς. Τα αεροπλάνα δεν ρυθμίστηκαν όταν εφευρέθηκαν

“

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι υπηρεσία – παρότι ψευδώς αυτοπροσδιορίζονται ως τέτοια – αλλά μια αρχιτεκτονική, ένα προϊόν μηχανικών λογισμικού.

Η έλλειψη ρυθμιστικού πλαισίου στις τεχνολογικές πλατφόρμες είναι μια ωρολογιακή βόμβα έτοιμη να εκραγεί.

από τους αδελφούς Ράιτ: χρειάστηκαν πολλά ορατά ατυχήματα για να δημιουργηθεί τελικά το ρυθμιστικό όργανο της Ομοσπονδιακής Διοίκησης Αεροπορίας από το Κογκρέσο. Το ίδιο ισχύει για την αυτοκινητοβιομηχανία και τις ρυθμίσεις στη μηχανική.

– Αναφέρεστε συχνά στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μέσα από αναλογίες που παραπέμπουν στη μηχανική – την αεροπορία, την αυτοκινητοβιομηχανία, τη φαρμακοβιομηχανία.

– Σωστά, και αυτό γιατί οι λέξεις έχουν σημασία. Ο τρόπος με τον οποίο λειτουργεί η ρύθμιση για τις υποδομές είναι τελείως διαφορετικός από τον τρόπο με τον οποίο ρυθμίζουμε τις υπηρεσίες. Για τη μηχανική, η ασφάλεια είναι η αρχή της ρύθμισης. Η πρόληψη του ρίσκου και του κινδύνου – η λεγόμενη «αρχή της προφύ-

Ο Καναδός whistleblower Κρίστοφερ Γουάιλι, που αποκάλυψε το σκάνδαλο της Cambridge Analytica, λέει στην «Κ» ότι το Facebook συνέβαλε ακόμη και σε περιστατικά εθνοκάθαρσης.

λαξης» – αναγκάζει τις εταιρείες να πληρούν τα ελάχιστα πρότυπα ασφαλείας πριν από την κυκλοφορία των προϊόντων τους. Ενα από τα μεγαλύτερα προβλήματα, λοιπόν, είναι ότι δεν έχουμε διατυπώσει το πρόβλημα στη σωστή γλώσσα. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν είναι υπηρεσία – παρότι ψευδώς αυτοπροσδιορίζονται ως τέτοια – αλλά μια αρχιτεκτονική, ένα προϊόν μηχανικών λογισμικού. Γιατί οι εταιρείες τεχνολογίας δεν εφαρμόζουν την ίδια λογική δοκιμών ασφαλείας και επιμέλειας για να κατανοήσουν τη συμπεριφορά των προϊόντων τους απέναντι σε κρίσεις, προτερπές στη βία και άλλα προβλήματα προβλήματα, πριν από την κυκλοφορία τους;

Η Σιλίκον Βάλι εκτρέπεται το πρόβλημα στους χρήστες, λέγοντας πως χρειαζόμαστε περισσότερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση. Σε αυτό απαντώ «όχι, εσείς δημιουργείτε το σύστημα που προκαλεί το πρόβλημα, και μάλιστα κερδίζετε χρήματα από αυτό!» – Συμβαίνει να υπάρχουν πάντα – οι πλατφόρμες που μεγεθύνουν τον κίνδυνο της παραπληροφόρησης είναι το πρόβλημα.

– Γιατί λοιπόν πιστεύετε πως, παρά τις πολλές εκκλήσεις και

προειδοποιήσεις, οι πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης δεν έχουν ακόμα ρυθμιστεί;

– Επειδή χρησιμοποιούμε λάθος γλώσσα. Το άρθρο 230 για την ευθύνη των πλατφορμών στις ΗΠΑ καταρτίστηκε στο πλαίσιο του Διαδικτύου του '90. Τότε, ένα φόρουμ όπου κάποιος μπορούσε να δημοσιεύσει κάτι εμπροστικό ήταν μια ψηφιακή εκδοχή ενός πίνακα ανακοινώσεων. Εκτοτε, η τεχνολογία εξελίχθηκε εκθετικά με την έλευση της τεχνητής νοημοσύνης, αλλά τα επιχειρήματα παρέμειναν δυστυχώς ίδια. Η αναλογία του πίνακα ανακοινώσεων είναι πλέον παραπλανητική. Το Facebook, το Twitter, το YouTube είναι όλοι ενεργοί παίκτες στη διάδοση πληροφοριών. Έτσι λειτουργεί η ίδια τους η κατασκευή: μια μηχανή προτάσεων εξετάζει και ταυτίζει το περιεχόμενο στους χρήστες. Το Facebook δουλεύει σαν αυτοματοποιημένη μηχανή: οι άνθρωποι λένε πράγματα και ο αλγόριθμος ως επιμελητής ή συντάκτης αποφασίζει σε ποιον θα τα αναδείξει. Οι εφημερίδες είναι σίγουρα υπεύθυνες για ό,τι δημοσιεύουν. Το γεγονός πως την επιμέλεια την κάνει ένας αλγόριθμος δεν σημαίνει ότι ξεχνάμε την έννοια της ευθύνης.

Πιο αυστηρά τα κριτήρια για μια τοστιέρα!

– Η απαγόρευση του λογαριασμού του Τραμπ ήταν τελικά σωστή απόφαση;

– Η απαγόρευση δεν ήταν η μόνη επιλογή. Δίκαια να υπερασπιστώ τον Ντόναλντ Τραμπ, υπάρχει κάτι πολύ προβληματικό στο γεγονός πως ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ αποφασίζει εάν ο πρόεδρος των ΗΠΑ μπορεί να συμμετέχει σε μια πλατφόρμα. Στη θέση του Τραμπ, στο μέλλον, θα μπορούσε να είναι οποιοσδήποτε. Η εναλλακτική επιλογή, η οποία δεν συζητήθηκε σοβαρά, είναι η αποσύνδεση του εκάστοτε λογαριασμού από τη μηχανή προτάσεων της πλατφόρμας. Αυτό θα σήμαινε ότι ο πρόεδρος των ΗΠΑ θα μπορούσε να πει ό,τι θέλει, αλλά πως οι τεχνολογικές πλατφόρμες δεν θα συμμετείχαν στην ενεργή διάδοση αυτού. Εάν κάποιος ήθελε να μάθει τι έχει να πει ο Ντόναλντ Τραμπ, θα έπρεπε να μεταβεί στον λογαριασμό του. Παράλληλα, η εμμονή με την Πρώτη Τροπολογία και η παρεμπνευσία της ελευθερίας του λόγου αποσπά την προσοχή μας από την ουσία των κανονιστικών ρυθμίσεων. Εστω ότι ο Ντόναλντ Τραμπ διατηρεί το δικαίωμα να λέει τρελά πράγματα. Αυτό δεν σημαίνει πως έχει δικαίωμα σε

ένα μεγάλωφο, στην τεχνητή ενίσχυση του λόγου του. Τη στιγμή που μια εταιρεία προσφέρει μια πλατφόρμα και ενισχύει τεχνητά λόγο όπως συνωμοσιολογία και προτροπή στη βία, δεν μπορούμε πλέον να μιλάμε για ουδετερότητα. Πρόκειται για ενεργή συμμετοχή σε αυτήν την ομιλία και σε πολλές περιπτώσεις υπάρχουν συνέπειες στον λόγο. Αν πω κάτι δυσφημιστικό ή απειλητικό, ενδέχεται να διωχθώ ποινικά. Υπάρχει επίσης ένα ακόμη ελάττωμα στο «πρίσμα» της Πρώτης Τροπολογίας: όταν οικοδομήθηκε το αμερικανικό σύνταγμα δεν είχε καν εφευρεθεί το μεγάφωνο, πόσο μάλλον η σημερινή τεχνολογία. Δεν μπορούμε να βασιστούμε για τα πάντα στη διορατικότητα των ιδρυτών πατέρων των ΗΠΑ.

– Στο βιβλίο σας, «Mindf*ck», αναφέρεστε σε διάφορα παγκόσμια παραδείγματα των συνεπειών της ανεξέλεγκτης παραπληροφόρησης και εργαλειοποίησης των social media. Τι μπορούν να μας διδάξουν;

– Το πιο εξοργιστικό παράδειγμα είναι η Μιανμάρ, όπου το Facebook συνεργάστηκε με δίκτυα κινητής τηλεφωνίας προσφέροντας δωρεάν πρόσβαση

στο Διαδίκτυο μέσω της πύλης του. Μέσα σε δύο χρόνια, η πλατφόρμα έγινε το κυρίαρχο μέσο παραπληροφόρησης στη χώρα. Εν καιρώ, ο στρατός συνειδητοποίησε πως είχε στη διάθεσή του έναν διαιδικτυακό κατάλογο κάθε ατόμου στη χώρα, που διαχώριζε τους χρήστες με βάση τη φυλή και τη θρησκεία τους, και πως μπορούσε να επικοινωνήσει άμεσα μαζί τους χωρίς ουδεμία συντακτική παρέμβαση. Δημιούργησε, λοιπόν, μια ειδική μονάδα παραπληροφόρησης στο Facebook, σχεδιασμένη για να αποικίνει και να οργανώνει βία. Δημοσιογράφοι και ΟΗΕ προειδοποίησαν το Facebook, το οποίο τους αγνόησε επιδεικτικά – μάλιστα, η εταιρεία δεν είχε ούτε έναν Βιρμανό εργαζόμενο για να εξετάσει το φαινόμενο. Στη Μιανμάρ, στη Σρι Λάνκα, στη Βραζιλία, στην Ινδία και αλλού, το Facebook συνδέεται άμεσα με περιστατικά βίας, για τα οποία μάλιστα είχε προειδοποιηθεί εκ των προτέρων.

– Τελικά, είστε αισιόδοξος πως το περιστατικό στο Καπιτώλιο θα ωθήσει τη ρύθμιση των social media προς τη σωστή κατεύθυνση;

– Για τους Αμερικανούς νομο-

θέτες, η μνήμη του να φορούν μάσκα αερίου και να φοβούνται για την ασφάλειά τους θα μείνει χαραγμένη. Υπό αυτήν την έννοια είμαι αισιόδοξος, γιατί αυτή η ζοφερή εικόνα θα δώσει ώθηση σε μια αίσθηση επείγοντος για το ζήτημα. Φυσικά, θα χρειαστούν δεκαετίες για να τεθούν τα ρυθμιστικά πρότυπα, αλλά τουλάχιστον η μάλα πλέον κυλάει. Το άλλο συναρπαστικό χαρακτηριστικό των λογισμικών είναι πως μπορούμε να δοκιμάσουμε τεχνητά την ανταπόκριση των αλγορίθμων σε διάφορα σενάρια πριν από την κυκλοφορία τους. Ηδη οι αλγόριθμοι δοκιμάζονται συνεχώς από τις μεγάλες εταιρείες – απλώς οι δοκιμές αφορούν το πόσο εθιστικοί είναι και όχι το πώς μπορούν να χειραγωγηθούν. Η λύση λοιπόν είναι να υιοθετήσουμε το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο που χρησιμοποιούμε σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με την πρόληψη με τη δοκιμή. Θα καταλήξω με το εξής παράλογο: Αν θελήσω να φτιάξω μια συσκευή κουζίνας – για παράδειγμα μια τοστιέρα – πρέπει να κάνω περισσότερες δοκιμές ασφαλείας και να έχω περισσότερες επαφές με κάποιο ρυθμιστή από ό,τι απαιτείται σήμερα από το Facebook.

ΑΠΟΨΗ

Νόμισμα με δύο όψεις

Του ΓΙΑΝΝΗ ΘΕΟΧΑΡΗ*

Μετά την εισβολή στο Καπιτώλιο από υποστηρικτές του Τραμπ, γίνεται μεγάλη συζήτηση σχετικά με τον ρόλο των social media στη διοργάνωση των βίαιων διαδηλώσεων. Ο επίτροπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Τιερί Μπρετόν χαρακτήρισε τα γεγονότα «το 9/11 των social media». Όπως η τρομοκρατική επίθεση σηματοδότησε μια νέα εποχή για την παγκόσμια ασφάλεια, έτσι και η επίθεση στο Καπιτώλιο θα διαχωρίζει το πριν και το μετά του δημοκρατικού ρόλου των social media. Ήταν όμως ο ρόλος τους τόσο πρωτοφανής;

Η αντίληψη των social media ως δημοκρατικών ή αντιδημοκρατικών εργαλείων είναι απαραιτήτως. Δεν είναι ούτε εκ φύσεως καλά ούτε εκ φύσεως κακά για τη δημοκρατία. Δίνουν φωνή σε αυτούς που παραδοσιακά δεν έχουν ευκαιρίες προβολής από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Σε αυτούς περιλαμβάνονται ακτιβιστές, άτομα που έως τώρα κατοικούσαν σε σκοτεινές γωνίες του Διαδικτύου, κοινότητες πεπεισμένες ότι η Γη είναι επίπεδη και πολλοί ακόμη. Τα social media μπορούν να βοηθήσουν στην ανύψωση πολλών ατόμων και ομάδων από το περιθώριο στο κέντρο των πολιτικών συζητήσεων, να τους επιτρέψουν να αμφισβητήσουν το status quo, και κάποιες φορές ακόμη και να επαναπροσδιορίσουν τους όρους του δημόσιου διαλόγου. Δεν παρέχουν, φυσικά, καμία εγγύηση ότι καθέναν από αυτούς στηρίζει απαραίτητα και τους δημοκρατικούς θεσμούς.

Πριν από 10 χρόνια, χιλιάδες χρησιμοποιούσαν τα social media για να κινητοποιήσουν συμπολίτες τους να βγουν στους δρόμους του Καΐρου ή να κατασκηνώσουν στην Πουέρτα ντελ Σολ στη Μαδρίτη. Μόλις πριν από πέντε χρόνια, εκατοντάδες συμμετείχαν σε πολιτικές αναταραχές στο Φέργουσον, που οργανώθηκαν αρχικά στα social media. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις οι πολίτες όχι μόνο δεν στόχευαν να επιτεθούν στη δημοκρατία, αντιθέτως, στη μία περίπτωση ήθελαν να ανατρέψουν έναν αδιάτακτο δικτάτορα και στις άλλες να πείσουν για καλύτερη δημοκρατική εκπροσώπηση και την εξάλειψη της μακροχρόνιας αστυνομικής βίας κατά των Αφροαμερικανών. Πώς μπορεί η ίδια τεχνολογία, που πριν από μόλις 10 χρόνια ήταν όπλο απελευθέρωσης και εκδημοκρατισμού, να θεωρείται τώρα υπεύθυνη για την επίθεση στην αμερικανική δημοκρατία;

Τα social media δεν επηρεάζουν τους ανθρώπους με τον ίδιο τρόπο. Οι επιπτώσεις τους εξαρτώνται τόσο από τον τύπο χρήσης όσο και από τα ατομικά χαρακτηριστικά του χρήστη. Για παράδειγμα, παρά την αντίληψη ότι τα κοινωνικά μέσα τροφοδοτούν την πόλωση και την παραπληροφόρηση, υπάρχουν λίγα στοιχεία που υποστηρίζουν αυτούς τους ισχυρισμούς. Εκτός του ότι οι πολίτες δεν χρησιμοποιούν μόνο τα social media για την ενημέρωσή τους, όταν τα κάνουν έχουν περισσότερες ευκαιρίες από οποιοδήποτε άλλο περιβάλλον να εκτεθούν σε μεγαλύτερη ποικιλία πληροφοριών και απόψεων, συμπεριλαμβανομένων και αντιθετών από τις δικές τους. Σε αντίθεση με τον ισχυρισμό ότι τα social media κατακεραματίζουν το κοινό σε ομοιογενείς και ιδεολογικά συμπαγείς ομάδες, έρευνες δείχνουν ότι αυτό δεν συμβαίνει σε βαθμό μεγαλύτερο από ό,τι με άλλα, μη διαδικτυακά μέσα. Εκείνοι δε που δραστηριοποιούνται σε τέτοιες ομάδες στα social media χαρακτηρίζονται συνήθως από πολύ ισχυρές κομματικές ή ιδεολογικές τάσεις.

Παρομοίως, αυτοί που καταναλώνουν και μοιράζονται «fake news» και θεωρίες συνωμοσίας είναι λίγοι και τυπικά κλίνουν έντονα προς τέτοιες πεποιθήσεις. Για παράδειγμα, μελέτες έχουν δείξει ότι στις εκλογές των

ΗΠΑ το 2016 η παραπληροφόρηση αποτελούσε ένα πολύ μικρό μερίδιο των πληροφοριών που οι πολίτες συναντούσαν σε πλατφόρμες όπως το Facebook. Την ίδια περίοδο, το μεγαλύτερο ποσοστό παραπληροφόρησης καταναλώθηκε από ένα μικρό υποσύνολο χρηστών (λιγότερο από 1%), ενώ μια μειονότητα της τάξεως του 0,1% ήταν υπεύθυνη για την εξάπλωση του 80% των «fake news». Αυτοί ήταν άτομα με μεγάλη έκθεση στην παραπληροφόρηση, έντονα κομματικοί και συνήθως άνω των 60 ετών. Ορισμένα ατομικά χαρακτηριστικά, επομένως, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πώς τα social media επηρεάζουν δημοκρατικά χρήστες στάσεις και συμπεριφορές.

Διαφορετικές πλατφόρμες ασκούν επίσης διαφορετικά είδη επιρροής. Η δημιουργία γκρουπ και η υποχώρηση για αμοιβαία σύνδεση, για παράδειγμα, καθιστά το Facebook ένα πιο γόνιμο μέρος για την ανάπτυξη και διατήρηση κοινωνικού κεφαλαίου απ' ό,τι το Twitter. Ευνοεί επίσης την οικοδόμηση και ενδυνάμωση της ταυτότητας ενός γκρουπ και, συχνά, την περιθωριοποίηση αυτών που δεν ανήκουν σε αυτό. Η ασύμ-

Τα social media πριν από μόλις 10 χρόνια ήταν όπλο απελευθέρωσης και εκδημοκρατισμού.

μετρη δομή δικτύωσης με άλλους στο Twitter, από την άλλη πλευρά, προωθεί άλλες δυναμικές επικοινωνίας αλλά και δημογραφίας. Διευκολύνει την ευρεία διάδοση πληροφοριών κατά μήκος πολύ διαφορετικών μεταξύ τους δικτύων, επιτρέποντας την έκθεση σε ευρύτερες απόψεις και προσεγγίζοντας στην πλατφόρμα άτομα με ενδιαφέρον και ενημέρωση για την πολιτική που αποσκοπούν να συνδεθούν με δίκτυα γνώσης (π.χ. δημοσιογράφους). Ως αποτέλεσμα, ενώ παραπληροφόρηση διαχέεται και στις δύο πλατφόρμες, όταν κάνει την εμφάνισή της στο Twitter, το κοινό του είναι λιγότερο δεκτικό και έχει ισχυρότερους μηχανισμούς κοινωνικής διόρθωσης.

Τέλος, μεγάλο μέρος της ανησυχίας σχετικά με τον φερόμενο καταστροφικό αντίκτυπο των social media στη δημοκρατία προέρχεται από τα κυρίαρχα αμερικανικά φαινόμενα ακραίας δημοκρατίας και παραπληροφόρησης. Οι ΗΠΑ, όμως, δεν είναι μια τυπική περίπτωση και οι επιπτώσεις των social media δεν είναι απαραίτητα οι ίδιες και αλλού. Για παράδειγμα, ενώ η αμερικανική κοινωνία συνεχίζει μια πορεία πόλωσης που ξεκινά τη δεκαετία του '80 και καθιστά ανησυχητική την πιθανή τροφοδοτήση της από τα social media, το μέγεθος των πόλωσης αυτές δεν είναι συγκρίσιμο με αυτό των χωρών της Ευρώπης. Διαχρονικές μελέτες δείχνουν ότι χώρες όπως η Σουηδία, η Γερμανία, αλλά ακόμη και η Βρετανία του Brexit, έχουν μια σταθερή πορεία μειούμενης πόλωσης τα τελευταία είκοσι χρόνια.

Τα social media είναι μια τεχνολογία που εξαρτάται – και διαμορφώνεται τεχνολογικά – από τα μοτίβα ανθρώπινες συμπεριφορές. Καθώς η τελευταία είναι συχνά απρόβλεπτη, η διακυβέρνηση των πλατφορμών και η ρύθμιση των κανονισμών χρήσης τους έχει γίνει ένα από τα πιο ευαίσθητα θέματα της εποχής μας και αποτελεί μεγάλο πρόκλημα για δημοκρατικά πολιτεύματα που βασίζονται στον πλουραλισμό των απόψεων. Το ενδιαφέρον ερώτημα που θα συνεχίσει να συζητείται τα επόμενα χρόνια είναι σε ποιο σημείο οι δημοκρατίες θα πρέπει να τραβήξουν τις οριοθετικές γραμμές τους.

* Ο κ. Γιάννης Θεοχαράς είναι καθηγητής Ψηφιακής Διακυβέρνησης και κάτοχος της ομώνυμης έδρας στο Τεχνικό Πανεπιστήμιο του Μονάχου (TUM).

Η ευρωπαϊκή λάμψη του Παναθηναϊκού

Το «τριφύλλι» εξακολουθεί να βρίσκεται στο Top 30 του all time ranking της UEFA!

Ο Γιώργος Σπανομανώλης στο «αδελφικό» μας, Ελληνικό ΣΠΟΡ FM, με αφορμή την παρουσία του Παναθηναϊκού στο Top 30 του all time ranking της UEFA γράφει για τον «πρέσβη» που πρέπει να επιστρέψει εκεί που ανήκει. Πρέσβης... Ευρωπαίος... Πορείες... Γουέμπλεϊ... Panathinaikos! Λέξεις που μοιάζουν πλέον retro -ίως και να είναι εν μέρει- και αποτελούν μια βάλσαμο στο πληγωμένο εδώ και καιρό οπαδικό status quo του Παναθηναϊκού. Είναι δεδομένο ότι συνολικά το brandname των «πράσινων» έχει χαμηλώσει τα τελευταία χρόνια, αλλά η ιστορία, το μέγεθος και η φανέλα του συλλόγου παραμένουν πολύ βαριά.

Τρανή αν και αναπάντεχη απόδειξη, η γνωστοποίηση από την UEFA, του all time ranking στο οποίο ο Παναθηναϊκός βρίσκεται στο Top 30, συγκεκριμένα στην 29η θέση και είναι ο δεύτερος εκπρόσωπος της Ελλάδας, μετά τον Ολυμπιακό που βρίσκεται αντίστοιχα στην 23η. Και αν για τους «ερυθρόλευκους» μοιάζει δεδομένο, απόρροια της ευρωπαϊκής τους σταθερής παρουσίας τα τελευταία χρόνια, για το «τριφύλλι» ήταν κάτι που βγήκε ξαφνικά και αποτελεί αφορμή για να θυμίσει σε όλους, ότι ο Παναθηναϊκός ανήκει ανάμεσα στους μεγάλους.

Η UEFA διαμορφώνει το ranking της ανάλογα με τις νίκες που έχει πάρει κάθε ομάδα στη διοργάνωση καθώς επίσης και με τις ισοπαλίες. Ουσιαστικά, δίνει δύο βαθμούς στις ομάδες για κάθε νίκη και έναν για κάθε ισοπαλία, χωρίς να δίνει κάποιο έξτρα... μπόνους στους συλλόγους για πορείες ή κατακτήσεις τίτλων.

Είναι τέτοια η συμβολική έστω σημασία της θέσης του Παναθηναϊκού, ειδικά αν δεις ότι απλά τη θέση των άλλων ελληνικών ομάδων, με την ΑΕΚ να είναι 72η ενώ ο ΠΑΟΚ στην 133η θέση, αλλά αν παρατηρήσεις ποιους έχει αφήσει πίσω του το «τριφύλλι» και κατ' επέκταση ο Ολυμπιακός. Ομάδες με φανέλα και ιστορία, όπως για παράδειγμα η Ρόμα, η Λεβερκούζεν ή η Μονακό, ακολουθούν τον Παναθηναϊκό.

Η αποουσία από τα Κύπελλα Ευρώπης όμως, καθώς και η ευρωπαϊκή τιμωρία, δεν ξεθωριάζουν, πενήντα χρόνια μετά το έπος του Γουέμπλεϊ όσα έχει πετύχει αυτός ο σύλλογος στην Ευρώπη.

Ομάδες με φανέλα και ιστορία, όπως για παράδειγμα η Ρόμα, η Λεβερκούζεν ή η Μονακό, ακολουθούν τον Παναθηναϊκό.

Τεράστια είναι η επιτυχία του «δικού μας» ΑΠΟΕΛ το οποίο είναι στην 49η θέση του all time ranking του Champions League.

Κάποιος, εύκολα θα έλεγε για τη συγκεκριμένη είδηση που προέκυψε σήμερα, ότι αυτά είναι «περασμένα μεγαλεία». Μέγα λάθος... Αυτή η παρουσία δείχνει για μια ακόμα φορά το μέγεθος του συλλόγου. Ο Παναθηναϊκός έχει να αγωνιστεί σε ομίλους ευρωπαϊκής διοργάνωσης από το 2017, τότε που σε

όμιλο του Ευρωπαϊκού με Άγιαξ, Σταντάρ και Θέλτα, είχε μαζέψει έναν μόλις βαθμό.

Η αποουσία από τα Κύπελλα Ευρώπης όμως, καθώς και η ευρωπαϊκή τιμωρία, δεν ξεθωριάζουν, πενήντα χρόνια μετά το έπος του Γουέμπλεϊ όσα έχει πετύχει αυτός ο σύλλογος στην Ευρώπη. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε, ότι μέχρι πρόσφατα, ήταν η πρώτη ελληνική ομάδα σε συγκριτική βαθμολογία και μάλιστα με λιγότερες συμμετοχές από τον Ολυμπιακό.

Τούτη η γνωστοποίηση από την UEFA, πρέπει να λειτουργήσει σαν κριτική προς όλους, από τη διοίκηση και τους παίκτες, μέχρι και τους οπαδούς. Ο Παναθηναϊκός ως οργανισμός, παρά τα όσα προβλήματα, παρά την κακοδιαχείριση και την εσωστρέφεια, έχει ανάγκη να θυμηθεί ποιος είναι, πού ανή-

κει και να βρει επιτέλους τον δρόμο του.

Και σε αυτόν τον δρόμο, που οφείλει απέναντι στην ιστορία του να επιστρέψει ο Παναθηναϊκός, μοναδικός φάρος μοιάζει να είναι το γήπεδο. Ένα γήπεδο σύγχρονο, που θα συσπειρώσει, θα εμπνεύσει και θα βγάλει την ομάδα πάλι στον αφρό. Είναι η μοναδική ελπίδα του οργανισμού να νιώσει ότι μπορεί να βγει από τις φουρτούνες και να φτάσει πάλι εκεί που ανήκει.

Σίγουρα, θέματα γύρω από αυτό υπάρχουν και δεν είναι της παρουσίας να τα αναλύσουμε, αλλά μοιάζει σχεδόν υποχρέωση, όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές τώρα που το πράγμα είναι ζεστό, ίσως για πρώτη φορά τόσο ζεστό μετά από πολλά χρόνια, να θυμηθούν ΟΛΟΙ πριν χαθεί και αυτή η ελπίδα, πόσο βαριά είναι του ΠΑΟ η φανέλα και ποιος είναι ο Panathinaikos.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ευχαριστούμε... δεν πεννάμε

Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ

Είναι όλα πλέον έτοιμα. Οι διεργασίες ολοκληρώθηκαν, η απόφαση ελήφθη προ πολλού, τα σοβαροφανή δημοσιεύματα με περιτυλίγματα του τύπου «αποκαλυπτικό», «αποκαλυπτικό» έκαναν τη δουλειά τους επαναφέροντας το θέμα στην κορυφή της ατζέντας... απομένει πλέον το σερβίρισμα. Δεν έχει ακόμη καθοριστεί το χρονικό σημείο που θα πλασαριστεί στο ευρύ κοινό, εκτιμάται πάντως ότι με το πέρας των αυστηρών lock-down, θα ταϊστεί στην κοινή γνώμη και όλοι θα γνωρίζουμε ότι οι ομάδες από τον χρόνο θα είναι και πάλι δεκατέσσερις. Το στόρι παρασκηνιακό δεν έχει κανένα σασπένς της προκοπής καθότι η συντριπτική πλειοψηφία των ομάδων, με εξαίρεση τον Απόλλωνα και την Ανόρθωση, συναινούν σε τούτη την απόφαση, αγνοώντας πλήρως την άποψη των ιδίων των οπαδών τους και γενικότερα. Συνεπώς, υπολείπομαστε αγωνίας και δράσης, θα προσέθετα και καλαισθησίας.

Για μια ακόμη φορά αθετούν το λόγο τους, για μια ακόμη φορά αποδεικνύεται ότι το ποδόσφαιρο παραμένει αιχμάλωτο μιας ομάδας ατόμων που καμία σχέση δεν έχει με τον εκσυγχρονισμό, την τεχνικότητα και κυρίως την αίσθηση δικαίου. Επιπλέον επιβεβαιώνεται ότι η ηγεσία της Ομοσπονδίας παραμένει συνεργάτης, συμμέτοχη, αδρανής και καθόλου δεν υιοθετεί, συμμερίζεται ή υπερασπίζεται την άποψη της κοινής γνώμης. Αντιθέτως, λειτουργεί ως διαμεσολαβητής για να ολοκληρώνονται επιχειρηματικά και όχι μόνο ντίλ, ούτως ώστε να νιώθουν ικανοποιημένοι όλοι τους μα όχι το κοινό και μάλλον το ίδιο το άθλημα. Μιλώντας για το σερβίρισμα που θ' ακολουθήσει από τον Φεβρουάριο και έπειτα να σου πω ότι περιλαμβάνει τη γαρνιτούρα της μετατροπής του παράλογου με το λογικό, του δικαίου με το άδικο και ανάπτυξης επιχειρημάτων που ακούγονται στο καφερένιο λίγο πριν κλείσει ο ιδιοκτήτης γιατί οι εναπομείναντες θαμώνες δεν μπορούν να θυμηθούν τ' όνομά τους, μετά από κατάποση ζιβανίας που προέκυψε μέσα από τις φετινές ζυμώσεις. Τούτη η διαδικασία προνοεί επίσης την αναπαράγερη κριτικής εκ μέρους των αθλητικών πορτάλ, μ' ελάχιστες εξαιρέσεις από άτομα που τείνουμε να γίνουμε γραφικοί... γιατί δεν μας αρέσει το κακό-ουστο, άγευστο, προμαγειρεμένο φαγητό που μας σερβίρουν εδώ και χρόνια. Για λόγους ευγένειας και μόνο... ευχαριστούμε δεν πεννάμε.

Ο πάτος, οι αναρτήσεις και οι λύσεις

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΔΗ

Κινδυνεύουμε ως χώρα και το ποδόσφαιρό της να... ακυρώσουμε το VAR. Οδεύουμε, δυστυχώς, ολοένα και πιο κοντά στην τελική εκτίμηση και διαπίστωση, πως ούτε με το VAR σώζεται η κατάσταση, γιατί ούτε με την ευχέρεια και δυνατότητα που παρέχει η τεχνολογία, δεν μπορούν οι κύριοι διατητές να αποφυγούν τα σοβαρά, σε κάποιες περιπτώσεις γελοία και σε άλλες, τραγικά λάθη. Από τη μία η αδυναμία λήψης

της ορθότερης απόφασης, ως προς την κρίση ενός διαιτητή, ακόμη και με την ευχέρεια παρακολούθησης μιας φάσης από την τηλεόραση και από την άλλη, η διαπίστωση πως υπάρχουν ακόμη κενά, ως προς τη διαχείριση και γενικότερα τον τρόπο λειτουργίας του VAR. Ανικανότητα ή κάτι άλλο; Όποια και να είναι η απάντηση, η ανάγκη για άμεσες και αποφασιστικές κινήσεις, φωνάζει. Και η αντίδραση δεν μπορεί, πλέον, να περιορίζεται ούτε στις κατά καιρούς παρεμβάσεις - νοθεύσεις του προέδρου προς τους διαιτητές, σε σεμινάρια ή άλλες συγκεντρώσεις, ούτε με αναρτήσεις αξιωματούχων της Ομοσπονδίας, με αφορμή κάποια παιχνίδια και κάποια λάθη συγκεκριμένων διαιτητών.

Ένας μικρός αριθμός διαιτητών, στην πρώτη κατηγορία, ανεξαρτήτως απόδοσης, είτε στο γήπεδο είτε στο VAN του VAR, ορίζονται κάθε εβδομάδα και σε κάθε αγωνιστική και όχι μόνο σ' ένα παιχνίδι! Και δυστυχώς η τακτική του ξανά και ξανά διατηρείται παρά τα σοβαρά λάθη κάποιων. Η Επιτροπή Διαιτησίας αξιολογεί και ορίζει τους διαιτητές, αυτό όμως κάθε άλλο παρά απαλλάσσει την ηγεσία της ΚΟΠ από την ευθύνη και την υποχρέωση να προστατέψει το άθλημα. Η ΚΟΠ, άλλωστε, αποφασίζει και προσλαμβάνει τον εκάστοτε πρόεδρο της Επιτροπής. Η ΚΟΠ και η ηγεσία της αποφάσισε, πριν από αρκετό καιρό, σε ποιους θα εμπιστευόταν την εκπαίδευση των διαιτητών στο VAR. Από αυτούς οφείλει να ζητήσει απαντήσεις και εξηγήσεις, ως προς τα προβλήματα σχεδόν κάθε αγωνιστικής, απαιτώντας παράλληλα άμεσες διορθωτικές κινήσεις.

Ανικανότητα ή κάτι άλλο η αιτία του προβλήματος; Προκειμένου να αποκλειστεί το δεύτερο, η σκοπιμότητα δηλαδή, οφείλουν οι αρμόδιοι να πάρουν δραστηριτικές αποφάσεις. Ας δοκιμάσουν και με άλλους διαιτητές. Λιγότερο εμπειρικούς ίσως, με το ενδεχόμενο, ωστόσο, καλύτερων αποτελεσμάτων, με κατάλληλη εκπαίδευση και σωστή καθοδήγηση. Αν μη τι άλλο, ας δοκιμάσουν, ας δείξουν θέληση να διορθώσουν την κατάσταση, έμπρακτα όμως, με πράξεις και όχι αναρτήσεις...

Διευκρινήσεις της ΚΟΠ για την ορθή χρήση του VAR

Η ΚΟΠ προχώρησε σε διευκρίνηση για το πότε μπορεί να επέμβει το VAR και να βοηθήσει τον διαιτητή.

Αναλυτικά:
Το VAR μπορεί να βοηθά τον διαιτητή ΜΟΝΟ σε περίπτωση ενός «εξέκαθρου και προφανούς λάθους» ή «σοβαρού περιστατικού που διέφυγε της προσοχής», η οποία σχετίζεται με περιστατικά:

1. Γκολ / όχι γκολ
2. Πέναλτι / όχι πέναλτι

3. Απευθείας κόκκινος κάρτας (OXI δεύτερη κίτρινη κάρτα)

4. Λανθασμένους ταυτοποιήσεις (όταν ο διαιτητής παρατηρεί ή αποβάλλει λάθος ποδοσφαιριστή).

Οι τιμωρίες

Αρκετές δημόσιες τοποθετήσεις το τελευταίο διάστημα από μέλη του Δ.Σ. της ΚΟΠ. Αναφερόμαστε στους Γιώργο Φαντάρο και Χάρη Λοϊζίδη οι οποίοι είτε σε ραδιοφωνικές δηλώσεις είτε με

Το VAR μπορεί να βοηθά τον διαιτητή μόνο σε περίπτωση ενός «εξέκαθρου και προφανούς λάθους».

τοποθετήσεις τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης τοποθετήθηκαν επί διαφόρων θεμάτων που αφορούν την Κυ-

πριακή Ομοσπονδία Ποδοσφαίρου. Σύμφωνα με την προκήρυξη της ΚΟΠ, τα μέλη της Ομοσπονδίας αλλά και οι υπάλληλοι της δεν μπορούν να παρεμφθούν στη δικαστική επιτροπή από τον Αθλητικό Δικαστή ή να τιμωρηθούν από τον Πειθαρχικό Εισαγγελέα. Το μοναδικό αρμόδιο όργανο για να κρίνει τη συμπεριφορά είτε των μελών της ΚΟΠ είτε και των υπαλλήλων της Ομοσπονδίας είναι το διοικητικό συμβούλιο της ΚΟΠ.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Συμφέροντα...

Όταν προέκυψε η δυνατότητα επιμήκυνσης της φετινής αγωνιστικής περιόδου, κάποιες ομάδες είπαν όχι και παρά το δεδομένο «βαρυφορτωμένο» πρόγραμμα. Ατία της αρνητικής προσέγγισης η ανάγκη, σ' ένα τέτοιο ενδεχόμενο, αναπροσαρμογής συμβολαίων τα οποία ολοκληρώνονται με το τέλος Απριλίου. Η ίδια ανάγκη θα προκύψει και στο ενδεχόμενο αλλαγής του τρόπου διεξαγωγής στη δεύτερη φάση του πρωταθλήματος και των επιπρόσθετων αγωνιστικών που θα προκύψουν από ένα δεύτερο όμιλο οκτώ αντί έξι ομάδων. Προέχει όμως τώρα, το αγωνιστικό συμφέρον και ο μικρότερος κίνδυνος υποβιβασμού για κάποιους. Κατά τ' άλλα, η απόφαση για διατήρηση των δεκατεσσάρων ομάδων στην πρώτη κατηγορία, προωθείται με μοναδικό γνώμονα το καλό του κυπριακού ποδοσφαίρου.

ΑΠΟΕΛ - μεταγραφές

Το γιατί ενώ ο Μικ Μακάρθι τελούσε μια καθυστερημένη διαδικασία με καθαρά δικές του επιλογές τις δύο από τις τέσσερις διαθέσιμες μεταγραφές

Ιανουαρίου στο ΑΠΟΕΛ είναι το ένα και σοβαρό ερωτηματικό που έχει προκύψει. Το πώς δόθηκε η έγκριση και έγιναν αποδεκτές οι δύο επιλογές το Ιρλανδού τεχνικού, με τα εργομετρικά των Γκάρνερ και Μπερν, αρκετές μέρες μετά τον ερχομό τους στον «Αρχάγγελος», να... πιάνουν πάτο, είναι το άλλο σοβαρό ερωτηματικό. Μια απάντηση που ίσως καλύπτει και τα δύο θέματα, είναι πως για να βρίσκεται εδώ που βρίσκεται αυτή τη στιγμή η ομάδα του ΑΠΟΕΛ, σχεδόν τίποτα δεν δούλεψε σωστά για ένα πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα...

Αλαλούμ

Αλαλούμ υπάρχει στον αθλητισμό με τα διατάγματα για την πανδημία. Όλοι φωνάζουν, όλοι διαμαρτύρονται εκτός από όσους αποτελούν την Α' κατηγορία σε όλα τα αθλήματα. Φωνάζουν οι ομοσπονδίες ατομικών αθλημάτων. Π.χ. οι ομοσπονδίες τένις και τοξοβολίας φωνάζουν γιατί επιτρέπεται σε ποδοσφαιριστές ομάδων Β' και Γ' κατηγορίας να προπονούνται, ενώ στους δικούς τους αθλητές δεν επιτρέπεται. Για

παράδειγμα η Εθνική τένις αναμένει ότι θα έχει υποχρεώσεις. Είναι χωρίς προετοιμασία όμως. Τους αδικείτε; Όχι βέβαια. Όμως η δημόσια υγεία είναι πιο σημαντική. Και δεν υπάρχει περίπτωση να είναι όλα δίκαια απέναντι σε όλους και επίσης δεν υπάρχει περίπτωση, όλοι να συμφωνούν με όλα.

Δεν έμαθαν το μάθημά τους

Ούτε με την τοποθέτηση του VAR συζητάμε. Κάθε εβδομάδα υπάρχουν διαμαρτυρίες για αποφάσεις. Εννοείται ότι δεν φταίει το VAR. Μάλλον κάποιος από αυτούς που έχουν επιφορτιστεί με την ευθύνη της χρήσης του δεν έχουν μάθει καλά το μάθημά τους.

Χώρος για τους Κύπριους

Ενδιαφέροντα στοιχεία προκύπτουν από την έρευνα που πραγματοποιήσε η Σχολή Προπονητών της ΚΟΠ σε σχέση με τις μέχρι στιγμής συμμετοχές και τον χρόνο συμμετοχής των Κύπριων ποδοσφαιριστών στο πρωτάθλημα. Η έρευνα περιλαμβάνει στοιχεία μέχρι τη 19η

αγωνιστική του πρωταθλήματος (δεν περιλαμβάνονται οι αγώνες της Τετάρτης 13 Ιανουαρίου ΑΠΟΕΛ-ΑΕΚ και Απόλλων - Ομόνοια). Το σημαντικότερο συμπέρασμα αυτής της έρευνας, είναι η σταδιακή αύξηση που παρατηρείται την τελευταία τετραετία στον αγωνιστικό χρόνο που παίρνουν οι Κύπριοι ποδοσφαιριστές στις ομάδες τους. Αύξηση η οποία ξεπερνά το 7% από την αγωνιστική περίοδο 2017-18 μέχρι την τρέχουσα αγωνιστική περίοδο. Σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, η αύξηση είναι της τάξης του 4,65%. Θετικό το συμπέρασμα αυτό. Δεν είναι ακριβώς πρόδος του Κύπριου ποδοσφαιριστή, αλλά είναι κίνητρο γι' αυτόν να δουλέψει περισσότερο. Υπάρχει χώρος και γι' αυτόν όταν είναι ανταγωνιστικός.

Είναι τραγικό

Οδεύουμε ολοταχώς προς τις 14 ομάδες στην Α' κατηγορία για τη νέα σεζόν. Τίποτα δεν φαίνεται να σταματά τους διάφορους κατεργαριούς από το φθοροποίο έργο τους. Δεν αντέχεται η κατάσταση. Αλλά συμβαίνει με τραγικό τρόπο.

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
0,30%

Χ.Α.
-3,56%

Dow Jones
-0,59%

Nasdaq
-0,98%

Nikkei
3,22%

Dax
0,15%

FTSE 100
-0,80%

ΔΙΕΘΝΗ
Καμπανάκι
από τον DBRS
για αύξηση
ΜΕΔ το 2021
Σελ. 10

Πετρέλαιο
2,22%

€/€
-0,61%

ΠΙΟ ΓΡΗΓΟΡΟ ΚΑΙ ΠΙΟ ΔΥΝΑΤΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΝΟ

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας
ΤΗΛ: 22 096 300. ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΕΡΥΣΙ

Πέρασαν 4,6 δισ. ώρες παρά με το κινητό τους

Κατά 86% αυξήθηκε η χρήση δεδομένων (data) από τα κινητά το πρώτο εξάμηνο του 2020 στην Ελλάδα, η οποία παραμένει, ωστόσο, σε χαμηλή θέση στη σχετική κατάταξη. Το 2020, οι Έλληνες πέρασαν 4,6 δισ. ώρες στο κινητό τους, σύμφωνα με έρευνα που περιλαμβάνει μόνο τα Android. Σελ. 7

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟ 2020

Επενδύσεις 264,8 εκατ. στην αγορά ακινήτων

Σε τοποθετήσεις συνολικού ύψους 264,8 εκατ. ευρώ στην ελληνική αγορά ακινήτων προχώρησαν οι εταιρείες επενδύσεων το 2020, ποσό που ξεπερνά εκείνο του 2019. Αυτό οφείλεται στη δυναμική που επέδειξαν εταιρείες και στο ότι δεν υπήρξε ανταγωνισμός από ξένα επενδυτικά funds. Σελ. 12

Χαράζουν πλάνο και για «bad bank»

Στόχος να εφαρμοστεί αν και όταν χρειαστεί – Θα προσληφθεί ομάδα για να ετοιμάσει τον σκελετό

Στην ετοιμασία πλάνου για σύσταση μιας «bad bank» προχωρεί και η Κύπρος, ακολουθώντας την πρόταση που έκανε ο επικεφαλής του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού SSM προς όλα τα κράτη για διαχείριση των ΜΕΔ τους. Όπως ανα-

φέρουν τραπεζικές πηγές, στο παρόν στάδιο, γίνεται η άσκηση εργασίας για να είναι έτοιμη η Κύπρος ώστε αν χρειαστεί να εφαρμοστεί αυτό το εργαλείο. Εκτιμάται ότι με τη δημιουργία μιας εταιρείας διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού

(AMC), θα απορροφηθούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια για να αντιμετωπιστούν ταυτόχρονα και τα παλαιά προβληματικά δάνεια, αλλά και τα νέα ως απόρροια της πανδημίας. Τραπεζικοί κύκλοι στην Κύπρος και στην Ευρώπη, εκτιμούν

ότι η χρονική φάση είναι ευνοϊκή να ξεκινήσουν τα μέλη-κράτη να επιλέγουν το μοντέλο της «bad bank» που τα εξυπηρετεί. Πληροφορίες θέλουν το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να έχει αποφασίσει την πρόσληψη

ομάδας που θα εκπονήσει αυτή την εργασία, δηλαδή σύμβουλοι να φτιάξουν το σκελετό της «bad bank». Όπως εξηγούν τραπεζικές πηγές, πρόκειται για «road map» που θα ενεργοποιηθεί αν χρειαστεί και όχι εδώ και τώρα. Σελ. 4

Το City καταγράφει απώλειες 6,3 δισ. ευρώ την ημέρα

Πέρασαν λίγες ημέρες μετά την επίσημη αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Σίτι του Λονδίνου αρχίζει να συνειδητοποιεί πως θα είναι το μέλλον: η επικείμενη συμφωνία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με τις Βρυξέλλες ίσως αποδειχθεί πως έρχεται και πολύ αργά για να προστατευθεί η δεσπόζουσα θέση του και πως είναι πολύ περιορισμένη. Το City εμφανίζει καθημερινές απώλειες 6,3 δισ. ευρώ από μειωμένες συναλλαγές χρηματοοικονομικών προϊόντων ενώ καταγράφεται αύξηση συναλλαγών σε ευρωπαϊκά χρηματοοικονομικά κέντρα και κυρίως στο Παρίσι και στο Αμστερνταμ. Σελ. 11

Με τα ρολά κατεβασμένα και τα έξοδα να τρέχουν

Καταστάματα του λιανικού

Στον ανασπνευστήρα βρίσκονται τα καταστήματα ένδυσης και υπόδησης, καθώς και άλλοι κλάδοι του λιανικού εμπορίου, εξαιτίας των μέτρων κατά της πανδημίας. Οι καταστηματάρχες τονίζουν ότι τα βαρίδια που έχουν είναι πολλά και διερωτώνται: «Πώς μπορούμε να πληρώσουμε ενοίκια και δόσεις με κατεβασμένα τα ρολά;» Σελ. 6

Η στήριξη συγκράτησε την ανεργία

Τα μέτρα στην Ελλάδα

Το αποτύπωμα της πανδημίας στην αγορά εργασίας είναι βαρύ, αλλά η αναστολή συμβάσεων και η απαγόρευση απολύσεων, προκειμένου οι επιχειρήσεις να περιληφθούν στα μέτρα στήριξης, συγκράτησαν την ανεργία στην Ελλάδα. Σελ. 9

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ και ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ

Οικονομία και περιβάλλον – μια σχέση που χρήζει άμεσης αναθεώρησης

Ο 21ος αιώνας προσέφερε στην ανθρωπότητα περισσότερη ευμάρεια και ειρήνη, ιδιαίτερα στις ανεπτυγμένες περιοχές. Αν και οι περιφερειακές και κοινωνικές ανισότητες δεν περιορίστηκαν αντίστοιχα, οι μεταδοτικές ασθένειες συμβάλλουν λιγότερο στη θνησιμότητα απ' ό,τι τα γηρατειά, ο λιμός και η έλλειψη φαγητού οδηγούν στο θάνατο πιο λίγους ανθρώπους από την παχυσαρκία, ενώ οι βίαιες αντιπαραθέσεις επηρεάζουν λιγότερους ανθρώπους σε σχέση με τα ατυχήματα.

Παρόλα αυτά, το σημερινό μοντέλο ανάπτυξης αδυνατεί να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις, αυτήν του αρνητικού οικολογικού μας αποτυπώματος.

Αν και η μειωμένη δραστηριότητα, ως αποτέλεσμα της πανδημίας, φαίνεται να έχει ευεργετήσει το περιβάλλον, οι θετικές επιπτώσεις είναι τόσο προσωρινές όσο και οριακές φύσεως. Με βάση τις

προβλέψεις των πλειστών δεξαμενών σκέψης, οι προοπτικές για το οικοσύστημα, περιλαμβανομένων και αυτών της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου, παραμένουν δυσόπιστες. Η αλλαγή πορείας έχει πλέον καταστεί επιτακτική και προϋποθέτει ισχυρή συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων και οργανισμών σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο καθορισμός δεσμευτικών στόχων είναι επείγουσα, περιλαμβανομένης της δραστηφούς μείωσης κατανάλωσης ενέργειας από συμβατικές μορφές παραγωγής και γενικότερα μιας πιο ορθολογιστικής χρήσης των περιορισμένων παραγωγικών πόρων και πρώτων υλών.

Απαραίτητα συστατικά μιας τέτοιας προσέγγισης περιλαμβάνουν τις επενδύσεις σε υποδομές π.χ. για την προώθηση δικτύου κρατικών συγκοινωνιών και ηλεκτρικών οχημάτων, τη διαμόρφωση τιμολογιακής πολιτικής που να επιβαρύνει την κατανάλωση

και άλλων ανθρακικών υλών και τον καθορισμό υψηλών ελάχιστων περιβαλλοντικών προτύπων με ισχυρές δεσμεύσεις τήρησης σε παγκόσμιο επίπεδο. Καιρικής σημασίας στοιχείο είναι επίσης, όπως αποδεικνύει η μέχρι σήμερα εμπειρία, η διαμόρφωση στοχευμένων πολιτικών για αντιμετώπιση δυσμενών προεκτάσεων στις ευάλωτες ομάδες, π.χ. λόγω πιο ακριβής τιμής κατανάλωσης ενέργειας.

Στο πλαίσιο της καθημερινότητάς μας ως πολίτες, θα πρέπει και στην Κύπρος να είμαστε έτοιμοι για ουσιαστικές προσαρμογές στον τρόπο διαβίωσής μας. Ορισμένα παραδείγματα περιλαμβάνουν τη χρήση δημόσιων μεταφορικών μέσων και τη μεταπόληση μεταχειρισμένων ειδών ρουχισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι η βιομηχανία μόδας παράγει 10% των παγκόσμιων εκπομπών άνθρακα και είναι η δεύτερη μεγαλύτερη καταναλώτρια νερού, συμ-

φωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Επιπλέον, η κατανάλωση κρέατος και ζωικού γάλακτος θα πρέπει να διαφοροποιηθεί, δεδομένου ότι η παραγωγή τους αξιώνει μεγάλες εκτάσεις και ποσότητες νερού για την καλλιέργεια τροφών των ζώων, τα οποία διοχετεύουν υπέρμετρες ποσότητες ρυπογόνου μεθανίου στην ατμόσφαιρα.

Καταλήγοντας, γίνεται όλο και ευρύτερα κατανοητό ότι η ικανότητά μας να παραδώσουμε έναν κόσμο καλύτερο από αυτόν που παραλάβαμε δεν πρέπει να περιορίζεται σε επιδιώξεις αποκλειστικά οικονομικού χαρακτήρα. Παρόλα αυτά, η ευημερία μας δεν μπορεί να επιμετρείται αποκλειστικά και μόνο στη βάση αύξησης της παραγωγής και της κατανάλωσης. Απαιτείται μια πολυεπίπεδη στρατηγική με μεγαλεπίβολου στόχους που να αποσκοπεί στη μακροχρόνια βιωσιμότητα και να αναγνωρίζει το βαθμό συνδеси-

μότητας του σήμερα με τις αυριανές προοπτικές επιβίωσης του πλανήτη.

Στην Κύπρος, η πρόοδος σε ό,τι αφορά την περιβαλλοντική διάσταση πρέπει να επιταχυνθεί. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, μέσω αριθμού πρωτοβουλιών περιλαμβανομένου και του σχετικά πρόσφατα ανακοινωθέντος προγράμματος "ΕΕ Επόμενη Γενιά", μας δείχνει την κατεύθυνση και μας προσφέρει πολύτιμους οικονομικούς πόρους. Έχουμε τη δυνατότητα να καταστούμε πρωτοπόροι σε αυτό το νευραλγικό τομέα. Ας αξιοποιήσουμε λοιπόν αυτή τη μοναδική ευκαιρία και ας επενδύσουμε στην οικονομία του αύριο για την Κύπρος που όλοι οραματιζόμαστε.

Ο Ανδρέας Χαράλαμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών. Ο Όμηρος Πισσαρίδης είναι διευθυντής σύμβουλος της Pricewaterhouse Coopers Investment Services.

Απόδοση δεκαετιών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,17%	0,03%
Γερμανία	-0,55%	-0,02%
Γαλλία	-0,31%	0,00%
Ιταλία	0,64%	0,08%
Ισπανία	0,05%	0,01%
Ιρλανδία	-0,24%	0,07%
Ελλάδα	0,66%	0,07%
Ην. Βασίλειο	0,29%	0,01%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Φορολογικός οδηγός για το 2021 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην ιστοσελίδα μας www.pwc.com.cy/tax-facts-figures

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΝΙΚΟΥ ΑΥΛΩΝΑ*

Βιώσιμη ανάπτυξη και δανειοδότηση επιχειρήσεων

Η ζήτηση για χρηματοοικονομικά προϊόντα που υποστηρίζουν τη βιώσιμη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη αυξάνεται συνεχώς, δημιουργώντας την ανάγκη για εργαλεία και κριτήρια δανειοδότησης που προωθούν πρωτοβουλίες επιχειρήσεων με σαφή περιβαλλοντικά οφέλη. Παράλληλα, η πίεση να τεθούν θέματα βιώσιμης ανάπτυξης/ESG (περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης) στο επίκεντρο της εταιρικής λήψης αποφάσεων οδήγησε στη δημιουργία δύο νέων ειδών δανείων, τα πράσινα δάνεια (Green Loans) και τα δάνεια που συνδέονται με τη βιωσιμότητα (Sustainability Linked Loans). Οι βασικές αρχές και των δύο δανείων δημοσιεύθηκαν από την Ένωση Αγορών Δανείων. Ήδη από το 2017 υπάρχει κινητοποίηση δεκάδων τραπεζών από ευρωπαϊκές χώρες προς αυτή την κατεύθυνση.

Τον περασμένο Φεβρουάριο, ο γαλλικός τραπεζικός όμιλος BNP Paribas εξέδωσε δάνειο με κριτήρια ESG στην JetBlue Airways. Το επίτιμο συνδέεται με τη βαθμολογία ESG της αεροπορικής εταιρείας, όπως υπολογίστηκε από τον Vigeo Eiris, έναν πάροχο έρευνας και υπηρεσιών ESG με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης, η Τράπεζα Ανάπτυξης της Μάλτας έχει ενσωματώσει κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς παράγοντες στη διαδικασία αξιολόγησης επενδύσεων και αξιολόγησης κινδύνων, ενώ έχει προσδιορίσει τη χρηματοδότηση έργων με πράσινη διάσταση ως έναν από τους στρατηγικούς πυλώνες της.

Στην Ελλάδα, η Τράπεζα Πειραιώς εξέδωσε δάνειο που συνδέεται με κριτήρια περιβάλλοντος και κοινωνικής και εταιρικής διακυβέρνησης (ESG) για τις εταιρείες Terna Energy Group και Matrix Pack.

Είναι επίσης σημαντικό να τονισθεί ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει δώσει μεγάλη έμφαση στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και στην προστασία του περιβάλλοντος, μετατρέποντάς τις σε έναν από τους πυλώνες της, με τουλάχιστον το 25% του ετήσιου επενδυτικού της προγράμματος να αφιερώνεται σε πράσινα έργα. Επιπλέον, το σχέδιο επενδύσεων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας έχει υιο-

θετήσει ένα φιλόδοξο πλάνο κινητοποίησης 1 τρις. ευρώ για πράσινες επενδύσεις.

Τα δάνεια που συνδέονται με τη βιωσιμότητα βρίσκονται σε ανάπτυξη, ενώ η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ορίσει τρεις γενικούς στόχους για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης ανάπτυξης: τον αναπροσανατολισμό των ροών κεφαλαίων προς βιώσιμες επενδύσεις, τη διαχείριση των οικονομικών κινδύνων που απορρέουν από την κλιματική αλλαγή, την υποβάθμιση των περιβάλλοντος και τα κοινωνικά ζητήματα, και την ενίσχυση της διαφάνειας. Τους επόμενους μήνες αναμένεται να μπουν σε εφαρμογή αρκετές νομοθετικές αλλαγές, όπως το EU Taxonomy, ένα σύστημα ταξινόμησης που παρέχει στις επιχειρήσεις και στους επενδυτές μια κοινή γλώσσα για τον προσδιορισμό των οικονομικών δραστηριοτήτων που θεωρούνται περιβαλλοντικά βιώσιμες. Παρότι οι περισσότερες ελληνικές εισηγμένες επιχειρήσεις εκδίδουν εκθέσεις βιώσιμης ανάπτυξης μαζί με την οικονομική τους έκθεση, αυτό δεν είναι από μόνο του ικανό να βελτιώσει τα κριτήρια ESG, δεδομένου ότι τα κριτήρια αυτά, όπως και τα αντίστοιχα πρότυπα που πρέπει να εφαρμόσουν στη λειτουργία τους οι επιχειρήσεις, είναι συγκεκριμένα και ιδιαίτερα απαιτητικά.

Φαίνεται ότι οι ελληνικές επιχειρήσεις, για να επιτύχουν χρηματοδότηση με χαμηλά επιτόκια, θα πρέπει να ασχοληθούν πιο συστηματικά και να ενσωματώσουν τα απαιτητικά κριτήρια ESG στη λειτουργία τους, εφόσον ενδιαφέρονται να λειτουργούν με βιώσιμο τρόπο.

Αντίστοιχα και οι τράπεζες βρίσκονται σε στάδιο μετάβασης, δεδομένου ότι αφενός θα πρέπει να ενσωματώσουν τα κριτήρια ESG στη λειτουργία τους και αφετέρου να αλλάξουν συνολικά το μοντέλο παροχής δανείων ώστε να προσαρμοστούν στα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα και στις νομοθεσίες που έρχονται με εξαιρετικά μεγάλη ταχύτητα και αλλάζουν τον παραδοσιακό τρόπο λειτουργίας τους.

* Ο κ. Νίκος Αυλώνας είναι πρόεδρος Κέντρου Αειφορίας (CSE), επισκέπτης καθηγητής Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (IMBA).

ΔΗΚΤΗΣ

Σημαντικά μαζιλάρια

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσες αναλύσεις παρέχει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών μέσα από την έκθεσή της για την κατάσταση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, όπως καταγράφηκε το τρίτο τρίμηνο του 2020. Αξίζει να αναφερθεί ότι το τρίτο τρίμηνο μακροοικονομικά παρουσίασε ανάκαμψη μεγαλύτερη από την αναμενόμενη. Σύμφωνα με τα στοιχεία, ο δείκτης πρωτοβάθμιων κεφαλαίων (CET1) ήταν αυξημένος κατά μισό σχεδόν ποσοστιαία μονάδα και διαμορφώθηκε λίγο πάνω από το 15%. Ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων παρουσίασε οριακή μείωση για να «κλείσει» στο 2,8%! Αξιοσημείωτη, όμως, είναι η μείωση που σημειώθηκε στα δάνεια σε αναστολή από τα €810 δις στα €587 δις, μια πτώση της τάξης του 27,5%. Το 70% αυτών των δανείων καλύπτονται από κρατική εγγύηση. Οι δείκτες κερδοφορίας (ROE) παρουσίασαν μεγάλη αύξηση και είναι στο 2,5% από 0,5% προηγουμένως. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι 80% των ευρωπαϊκών τραπεζών πιστεύουν ότι η τηλεργασία θα διατηρηθεί μακροχρόνια ενώ, αναμένονται σημαντικές επενδύσεις στην τεχνολογία. Όσον αφορά στο λειτουργικό κομμάτι, ο λόγος δανείων προς καταθέσεις στις ευρωπαϊκές τράπεζες διαμορφώνεται οριακά χαμηλότερα και είναι στο 114%.

Pandemic NPLs

Η πιο πάνω καταγραφή της κατάστασης στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα κατά το τρίτο τρίμηνο του 2020 μας δίνει χρήσιμη πληροφορία για τις στοχεύσεις με τις οποίες οι τράπεζες «εισήλθαν» στο δεύτερο κύμα της πανδημίας αλλά και το πώς αυτή η εικόνα συγκρίνεται με τους δείκτες των δικών μας τραπεζών. Αβίαστα, λοιπόν, προκύπτει το συμπέρασμα ότι στη δική μας περίπτωση, όπως και στις περισσότερες χώρες της ευρωπαϊκής Νότου, οι αντοχές των τραπεζών είναι σημαντικά μικρότερες σε σχέση με τις υπόλοιπες χώρες, κυρίως εκείνες του Βορρά. Η διαπίστωση αυτή ίσως αποδειχθεί κρίσιμη αν θα αναζητηθεί κεντρική λύση στο επίπεδο της ΕΚΤ για όσες τράπεζες αντιμετωπίσουν πρόβλημα λόγω της πανδημίας με τα λεγόμενα pandemic NPLs.

Οφέλιμη συμφωνία

Χρυσόφι τείνει να αποδειχθεί για το Ντουμπάι η συμφωνία αποκατάστασης διπλωματικών σχέσεων που συνομολόγησε με το Ισραήλ τον περασμένο Αύγουστο. Το δρομολόγιο Ισραήλ-Ντουμπάι εξυπηρετούν σήμερα τέσσερις αερογραμμές με 15 πτήσεις ημερησίως. Ο επισκέπτες από το Ισραήλ προκάλεσαν επίσης την εμφάνιση εστιατορίων που σερβίρουν φραγτό kosher ενώ το Ντουμπάι αποτελεί πλέον για τους Ισραηλινούς έναν ελκυστικό προορισμό για την τέλεση γάμων. Το Ντουμπάι, που εφάρμοσε ένα ιδιαίτερα σκλη-

Με κρατικές εγγυήσεις και νέα ΕΣΤΙΑ οι πρώτες κινήσεις για θωράκιση των τραπεζικών ισολογισμών ενόψει της δύσκολης συνέχειας.

ρό lockdown κατά το πρώτο κύμα της πανδημίας, αποτελεί σήμερα έναν προορισμό όπου τα μέτρα προστασίας κατά της πανδημίας είναι ιδιαίτερα χαλαρά.

Διαρκής δέσμευση

Η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ (FED) επα-

νόλαβε μέσω του προέδρου της τη δέσμευση να διατηρήσει τα επιτόκια στα παρόντα χαμηλά επίπεδα στο προσεχές μέλλον, ακόμη και αν οι ελπίδες για ισχυρή ανάκαμψη επαληθευτούν. Σύμφωνα με τον κ. Powell, η μόνη περίπτωση που θα υπάρξει ανάγκη για αύξηση των επιτοκίων είναι η εμφάνιση του πληθωρισμού. Πάντως, τις τελευταίες μέρες αξιωματούχοι της FED σημειώνουν ότι η εμφάνιση του πληθωρισμού θα γίνει συντομότερα από τις προβλέψεις των οικονομολόγων. Ο πληθωρισμός σήμερα βρίσκεται στο 1,4% σημαντικά χαμηλότερα από τον μακροπρόθεσμο στόχο του 2%.

Ετος κορωνοϊού

Αννouxία εκφράζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (ΠΟΥ) όσον αφορά στην κατανομή των εμβολίων αφού προκύπτει ότι το 95% των εμβολιασμών που έγιναν μέχρι σήμερα αφορά σε 10 χώρες. Η ισότιμη κατανομή των εμβολίων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας για την καταπολέμηση της πανδημίας και την επανεκκίνηση των οικονομιών. Κατά τον πρώτο μήνα εμβολιασμών έχουν διατεθεί 28 εκατομμύρια εμβόλια ενώ ιδιαίτερη ανησυχία προκαλεί η μετάλλαξη του ιού, κυρίως εκείνη που εμφανίστηκε στη Βρετανία και τη Νότια Αφρική. Σύμφωνα με τα μέχρι σήμερα δεδομένα, οι αξιωματούχοι του ΠΟΥ δεν διστάζουν να δηλώσουν ότι και το 2021 θα είναι έτος κορωνοϊού.

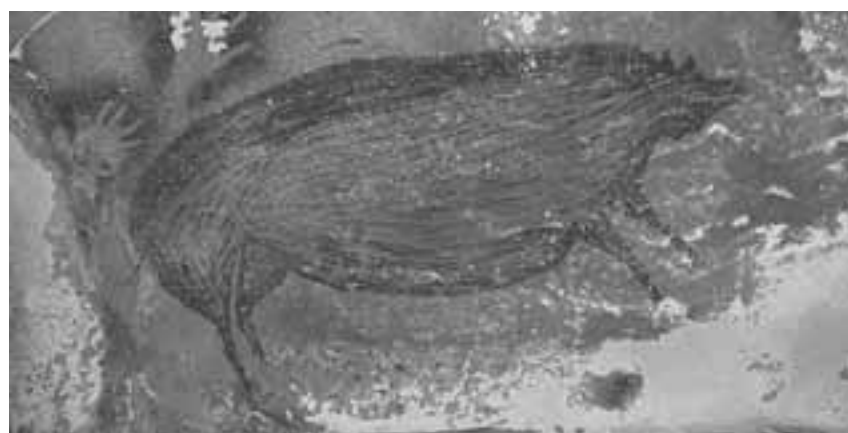
Η αρχαιότερη σπηλαιογραφία του κόσμου ανακαλύφθηκε στην Ινδονησία

Της BECKY FERREIRA
THE NEW YORK TIMES

Η αρχαιότερη σπηλαιογραφία της ανθρώπινης Ιστορίας εντοπίστηκε σε απομακρυσμένη κοιλάδα του νησιού Σουλαβέσι της Ινδονησίας. Η απεικόνιση ενός αγριόχοιρου, με σαφές περίγραμμα και εσωτερικό που καλύπτεται από σκούρα κοκκινόχρωμη χρωστική, χρονολογείται πριν από 45.500 χρόνια. Το σημαντική ανακάλυψη περιγράφει μελέτη που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση «Science Advances».

Η εκπληκτική σπηλαιογραφία του αρσενικού αγριόχοιρου έχει μέγεθος 136 επί 54 εκατοστά και κοντά της υπάρχουν τα χρωματιστά αποτυπώματα δύο ανθρώπινων χεριών. Πρόκειται για ένα εξαιρετικά πολύτιμο εύρημα, καθώς από αυτά οι επιστήμονες θα προσπαθήσουν να εξαγάγουν δείγματα αρχαίου DNA. Το έργο εντοπίστηκε τον Δεκέμβριο του 2017, στο εσωτερικό του σπηλαίου Λεάνγκ Τετόνγκε, κατά τη διάρκεια έρευνας που πραγματοποιούσε ο μεταπτυχιακός φοιτητής του πανεπιστημίου Γκρίφιθ, Μπιαράν Μπουράν. Όπως εκτιμούν οι επιστήμονες, η απεικόνιση αποτελεί μέρος διήγησης μιας ευρύτερης σκηνής, που περιλαμβάνει άλλους δύο αγριόχοιρους, οι οποίοι διατηρούνται μόνο εν μέρει. Τα ζώα αυτά, που επιβιώνουν ακόμη ως είδος, αποτελούν κατεξοχήν στόχο των κυνηγών στο νησί της Ινδονησίας εδώ και χιλιάδες χρόνια.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρον είναι ότι μέχρι σήμερα δεν έχουν ανακαλυφθεί στο νησί Σουλαβέσι ανθρώπινα οστά από την ίδια περίοδο και έτσι

Η σπηλαιογραφία του αγριόχοιρου έχει μέγεθος 136 επί 54 εκατοστά και κοντά της υπάρχουν τα χρωματιστά αποτυπώματα δύο ανθρώπινων χεριών.

οι επιστήμονες δεν είναι απολύτως βέβαιοι ότι ο καλλιτέχνης που φιλοτέχνησε τη σπηλαιογραφία είναι σύγχρονος άνθρωπος. Τα νησιά της Ινδονησίας, άλλωστε, κατοικήθηκαν κατά περιόδους από πολλά είδη ανθρωπίδων, όπως ονομάζεται η ευρύτερη οικογένεια στην οποία ανήκουμε και εμείς.

Παρά τις αμφιβολίες για τον καλλιτέχνη, ο επικεφαλής της ερευνητικής ομάδας που εντόπισε τη σπηλαιογραφία, δρ Ανταϊ Μπιαράν Μπουράν, που συνοψίζει τη μελέτη, εικάζει ότι το έργο έγινε από ανθρώπινο χέρι εξαιτίας της πολυπλοκότητάς του. Αλλωστε έχει ομοιότητες με άλλες προϊστορικές σπηλαιογραφίες που βρέθηκαν σε άλλα μέρη του κόσμου. Εκτιμά ότι σύντομα θα ανακαλυφθούν στην ίδια περιοχή και ανθρώπινα οστά.

Προκειμένου να χρονολογηθούν τα έργα οι επιστήμονες χρησιμοποίησαν μεθόδους με ουράνιο και κατέληξαν ότι είχε φιλοτεχνηθεί

πριν από 45.500 χρόνια. Ο αρχαιολόγος Ζάο Ζιλάο του πανεπιστημίου της Βαγκελώνης, που δεν συμμετείχε στην έρευνα, πιστεύει ότι ο χοίρος δεν είναι έργο σύγχρονου ανθρώπου και πιθανολογεί ότι κάποιο είδος αρχέγονου ανθρώπου είναι ο καλλιτέχνης, όπως συνέβη με τις σπηλαιογραφίες στην Ισπανία που δημιουργήθηκαν, κάτι που ο ίδιος πιστεύει, από τους Νεάντερταλ.

Παρότι η ομάδα του δρος Μπιαράν χαρακτηρίζει τη σπηλαιογραφία την αρχαιότερη του κόσμου, οι επιστήμονες είναι πεπεισμένοι ότι θα εντοπιστούν πολύ παλαιότερες στα υπόλοιπα ανεξερεύνητα σπήλαια της περιοχής.

Δυστυχώς, όμως, είναι επτακτική η επιτάχυνση των ερευνών, καθώς οι σπηλαιογραφίες στην Ινδονησία καταστρέφονται με ταχύτητα και τίποτα δεν αποκλείει ότι πολλά από τα αρχαιότερα καλλιτεχνήματα της Γης θα εξαφανιστούν δια παντός προτού προλάβουν οι ερευνητές να τα δουν.

Μειώνονται οι πληθυσμοί εντόμων, «σπάνιες» πλέον οι πεταλούδες

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ. Η μαζική εξαφάνιση ειδών στον πλανήτη Γη συνδέεται με την εκρηκτική κυριαρχία του ανθρώπινου είδους, το οποίο πριν από 10.000 χρόνια αριθμούσε ένα εκατομμύριο εκπροσώπων, ενώ σήμερα έχει ξεπεράσει τα 7,8 δισεκατομμύρια. Υπάρχουν είδη των οποίων η εξαφάνιση συντελείται με τόσο γρήγορους ρυθμούς, ώστε να είναι ορατή διά γυμνού οφθαλμού, παραδείγματος χάριν οι πεταλούδες που δεν έρχονται πια ή τα μυγαλικά που δεν προσκοιτούν στα παρμπρίζ των αυτοκινήτων.

Μια επισκόπηση 11 μελετών γύρω από τους πληθυσμούς των εντόμων στην επιθεώρηση PNAS (Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America) επιχειρεί να συνοψίσει τις εξελίξεις αυτές. Η μελέτη των εντόμων δεν αφορά μόνο τους εντομολόγους αλλά συνολικά την ανθρωπότητα, καθώς τα έντομα αποτελούν κρίσιμους κρίκους στον κύκλο της ζωής και παρέχουν πολύ σημαντικές οικοσυστημικές υπηρεσίες, συμβάλλοντας στη γονιμοποίηση των φυτών, στην αποσύνθεση οργανικής ύλης και τη βελτίωση του εδάφους, πέρα από το γεγονός ότι αποτελούν τροφή για μεγαλύτερα είδη όπως πουλιά, τα οποία απειλούνται με τη σειρά τους από την έλλειψη τροφής. Το συμπέρασμα των επιστημόνων: πολλοί πληθυσμοί εντόμων μειώνονται, κάποιοι αντέχουν και πολλοί (περίπου 4,5 εκατομμύρια είδη) δεν έχουν μελετηθεί. Η μελέτη τους εξελίξεις των πληθυσμών των εντόμων είναι δύσκολη, γιατί οι πολλοί από αυτούς δεν υπάρχουν

Σύμφωνα με μελέτη της Butterfly Conservation Europe, σήμερα στη Βρετανία υφίστανται οι μισές πεταλούδες από αυτές που υπήρχαν το 1976.

αρχεία. Υφίστανται όμως συλλογές φυτών σε μουσεία φυσικής ιστορίας, από τις τρύπες των οποίων γίνεται σαφές ποια έντομα ζούσαν σε ένα δεδομένο σημείο στο παρελθόν. Υπάρχουν επίσης καταγραφές εντόμων από τη δεκαετία του 1970, οι οποίες είχαν γίνει όχι για να μελετηθεί η πορεία του πληθυσμού τους αλλά ως τμήματα άλλων μελετών για τη διατροφή των πουλιών.

Τέλος, για κάποια έντομα υπάρχουν στοιχεία και η σύγκριση είναι εφικτή. Αμερικανοί επιστήμονες παγίδευσαν σκαθάρια στο διάστημα 2015-2017 με τις ίδιες μεθόδους και στα ίδια σημεία που είχαν χρησιμοποιήσει οι συνάδελφοί τους τη δεκαετία του 1970 και διαπίστωσαν ότι οι αριθμοί τους μειώθηκαν κατά μέσον όρο κατά 83%. Η έρευνα κατέταξε τα σκαθάρια ανά οικογένειες και διαπίστωσε τον θάνατο ολόκληρων οικογενειών, όχι απλά μεμονωμένων ειδών.

Ετσι, στην Καλιφόρνια, η μεγάλη πεταλούδα του είδους *Eucloe ausonides* έχει γίνει σπάνια, παρότι ο πληθυσμός της ήταν και μεγάλος και πολυσιδηός. Στη Βρετανία, σύμφωνα με μελέτη της Butterfly Conservation Europe, υπάρχουν σήμερα οι μισές πεταλούδες από αυτές που υπήρχαν το 1976. Στη Γερμανία, μελέτη του 2017 έδειξε ότι μέσα σε 27 χρόνια, η βιομάζα των εντόμων συρρικνώθηκε κατά 76%.

Αλλά έντομα, κυρίως αυτά που ζουν στο νερό, αναφέρεται ότι βρισκονται σε ανοδική πορεία, ενδεχομένως εξαιτίας του καθαρισμού ποταμών και άλλων υδάτινων ταμιευτήρων με την τεχνολογία των τελευταίων δεκαετιών. Πάντως, η βιομηχανική γεωργία και κτηνοτροφία εξακολουθούν να αποτελούν έναν από τους βασικούς παράγοντες μείωσης του αριθμού των εντόμων.

PNAS, SUEDEUTSCHE ZEITUNG

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ

Μετά από 15 μέρες χωρίς απαντήσεις από τις αρμόδιες αρχές, είχαμε στις 14/1/21 τη δυνατότητα να συναντηθούμε με την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ελέγχου, θέτοντας ξανά τα καίρια μας ερωτήματα, έναντι μιας πραγματικότητας που εδώ και μήνες αφήνει εκτεθειμένους 600 επιχειρήσεις και 12000 εργαζομένους, που δραστηριοποιούνται στα Εμπορικά Κέντρα.

Στην συνάντηση, η οποία έγινε στην παρουσία εκπροσώπου της επιδημιολογικής ομάδας και του Προέδρου του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου, ζητήθηκε να διερευνηθεί η απόφαση για αναστολή λειτουργίας των Εμπορικών Κέντρων, καθώς και τα κριτήρια που την τεκμηριώνουν, λαμβάνοντας υπόψη ότι κατά την ίδια περίοδο παρέμειναν ανοικτά καταστήματα που διαθέτουν χώρους, με διαστάσεις, χρήσεις και επισκεψιμότητα ανάλογες με τα εμπορικά κέντρα. Παράλληλα, τέθηκε έντονα το ερώτημα, για τα στοιχεία και κριτήρια που καθιστούν τα εμπορικά κέντρα να έχουν υψηλότερο βαθμό επικινδυνότητας, δεδομένου ότι για όσο είχε επιτραπεί η λειτουργία τους, αποδεδειγμένα εφαρμόζονταν μέτρα προστασίας της δημόσιας και ατομικής υγείας, τόσο από τα ίδια τα εμπορικά κέντρα όσο και από τα καταστήματα που βρίσκονται σε αυτά.

Παραθέτουμε πιο κάτω αποσπάσματα της επιστολής που κατατέθηκε ενώπιον της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ελέγχου.

Από τις 13 Νοεμβρίου που αποφασίστηκε η αναστολή λειτουργίας των εμπορικών κέντρων Λεμεσού και Πάφου, αλλά και από τις 9 Δεκεμβρίου που εξαγγέλθηκε η απόφαση αναστολής του συνόλου των εμπορικών κέντρων, εκφράσαμε προς τον ΠτΔ, τον Πρόεδρο της Βουλής, τον Υπ. Υγείας, τον Υπ. Οικονομικών, τους Προέδρους των κομμάτων, ΚΕΒΕ, ΟΕΒ και άλλους αρμόδιους φορείς την μεγάλη απογοήτευση μας και έντονο προβληματισμό για αυτές τις αποφάσεις.

Τονίσαμε ότι από υγειονομικής άποψης, η αναστολή της λειτουργίας των εμπορικών κέντρων θα ωθήσει τους καταναλωτές να ψωνίσουν μόνο από συγκεκριμένα καταστήματα και πολυκαταστήματα εκτός των εμπορικών κέντρων, γεγονός που αναμένεται να δημιουργήσει τεράστιες ουρές και γενικότερα συνωστισμό στους χώρους αυτούς. Επισημάναμε το αυτονόητο, ότι δηλαδή, η προσφορά περισσότερων εναλλακτικών επιλογών στους καταναλωτές θα αποσυμφοριζε τους χώρους λιανικού εμπορίου, συμβάλλοντας, έτσι, στην προστασία των καταναλωτών και του κοινού γενικότερα. Όντως το κλείσιμο των εμπορικών κέντρων εξανάγκασε τους καταναλωτές να επισκεφθούν περιορισμένο αριθμό καταστημάτων, με αποτέλεσμα να παρατηρηθούν τεράστιες ουρές και να δημιουργηθεί απίστευτος συνωστισμός, τόσο στους εμπορικούς δρόμους όσο και στα καταστήματα που παρέμειναν ανοικτά και ιδιαίτερα στα πολυκαταστήματα.

Υπογραμμίσαμε επίσης ότι, η εν λόγω απόφαση, πέραν του ότι στοχοποιούσε, χωρίς καμία απολύτως τεκμηρίωση, τα εμπορικά κέντρα και τις επιχειρήσεις που στεγάζουν, θα είχε τεράστιες αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία αφού αναπόφευκτα θα οδηγούσε στην πτώχευση σημαντικό αριθμό μικρομεσαίων κυπριακών επιχειρήσεων και στην ανεργία 12,000 περίπου εργαζόμενων. Δεν υπάρχει κανένα δεδομένο που να δεικνύει ότι τα Εμπορικά Κέντρα υπήρξαν εστίες μετάδοσης της ασθένειας. Αντίθετα, είναι πάρα πολλές οι δηλώσεις και οι αναφορές όλων των μελών της επιδημιολογικής ομάδας ότι άλλες ήταν οι εστίες εξάπλωσης (συναθροίσεις σε οικίες, καφέ, εργασιακοί χώροι, σχολεία κλπ.). Αυτό αποδεικνύεται και από τα γεγονότα.

Την ίδια στιγμή, η πρωτόγνωρη αυτή απόφαση, δημιούργησε συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού καθώς όλα τα υπόλοιπα καταστήματα, ανεξαρτήτως εμβადού, συνέχισαν σε μία πολύ κρίσιμη περίοδο από απόψεως πωλήσεων, να λειτουργούν κανονικά.

Να σημειωθεί ότι η συνεισφορά των εμπορικών Κέντρων στα έσοδα του κράτους είναι εξαιρετικά σημαντική αφού μαζί με τις επιχειρήσεις που στεγάζουν καταβάλλουν στο κράτος επί ετήσιας βάσης το ποσό των €140εκ περίπου (Φόρο Προστιθέμενης Αξίας €80εκ + Εταιρικός Φόρος και Άμυνα €20εκ + Κοινωνικές ασφαλίσεις, ΓΕΣΥ και άλλα συναφή ταμεία €40εκ).

Δυστυχώς παρά τις προτροπές μας προς τις αρμόδιες αρχές για αναθεώρηση της απόφασης αναστολής της λειτουργίας των εμπορικών κέντρων, η απόφαση δεν ανακλήθηκε με αποτέλεσμα, όλες οι αρνητικές συνέπειες για τις οποίες προειδοποιούσαμε να γίνουν πραγματικότητα.

Το πιο πάνω, θεωρούμε ότι ήταν από τους κύριους λόγους της ραγδαίας επιδείνωσης της υγειονομικής εικόνας της χώρας μας. Πιο συγκεκριμένα όταν στις 11 Δεκέμβριου 2020 ανέστειλαν την λειτουργία τους τα εμπορικά κέντρα τα ημερήσια κρούσματα ανέρχονταν περίπου στα 300-400 και το ποσοστό θετικότητας ήταν περίπου στο 3%. Εντός 2-3 εβδομάδων, όπου και διαφάνηκαν τα αποτελέσματα την εν λόγω απόφασης, ο αριθμός των κρουσμάτων αυξήθηκε δραματικά στα 600 -700 ημερησίως, με το ποσοστό θετικότητας να εκτοξεύεται πάνω από 5%.

Ακριβώς γι' αυτούς του λόγους και για αποφυγή παρόμοιων μελλοντικών αποφάσεων, οι οποίες θα έχουν τεράστιες αρνητικές επιπτώσεις, τόσο στην υγειονομική εικόνα όσο και στην οικονομία της χώρας μας, ζητούμε όπως οι αρμόδιοι απαντήσουν, έστω και σήμερα, τα ερωτήματα που τους θέτουμε από την πρώτη ημέρα λήψης της απόφασης για αναστολή λειτουργίας των Εμπορικών Κέντρων.

1. Βάσει ποιων στοιχείων και ερευνών έχει ανασταλεί η λειτουργία μόνο των εμπορικών κέντρων, δεδομένου ότι τηρούν με μεγάλη αυστηρότητα τα μέτρα κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού, όπως αυτά καθορίστηκαν από τις αρμόδιες αρχές.

2. Με ποια κριτήρια και ποια στοιχεία καθορίστηκε ότι όλα τα υπόλοιπα εμπορικά καταστήματα, ανεξάρτητα αν πρόκειται για πολυκαταστήματα, καταστήματα σε εμπορικούς δρόμους ή καταστήματα εντός υπεραγορών, είναι πιο ασφαλή για το κοινό και δεν συνιστούν χώρους αυξημένης μετάδοσης του ιού;

3. Σημειώνεται το γεγονός ότι ορισμένα από αυτά τα πολυκαταστήματα, στα οποία επιτράπηκε να λειτουργούν, διαθέτουν χώρους με διαστάσεις, χρήσεις και επισκεψιμότητα ανάλογες με τα εμπορικά κέντρα. Εάν τα καταστήματα αυτά θεωρούνται ασφαλή, τότε γιατί τα εμπορικά κέντρα θεωρούνται χώροι υψηλής επικινδυνότητας;

4. Γιατί καμία άλλη χώρα εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει λάβει παρόμοια μέτρα που να περιλαμβάνουν την αναστολή της λειτουργίας των Εμπορικών κέντρων ενώ την ίδια στιγμή όλα τα υπόλοιπα εμπορικά καταστήματα ανεξάρτητα εμβადού να μπορούν να λειτουργούν κανονικά;

5. Πώς η απόφαση αναστολής λειτουργίας των εμπορικών κέντρων έχει επηρεάσει τελικά την επιδημιολογική εικόνα, με δεδομένη την δραματική αύξηση των κρουσμάτων και του αριθμού των νοσηλευόμενων;

Δυστυχώς, η απόφαση των αρμοδίων αρχών για αναστολή λειτουργίας των εμπορικών κέντρων, πέραν από ατεκμηρίωτη, μας οδήγησε εν πολλοίς στην σημερινή δραματική κατάσταση που βιώνουμε, με όλες τις αρνητικές επιπτώσεις σε όλους τους τομείς της κυπριακής κοινωνίας και οικονομίας.

**The Mall
of Engomi**

NICOSIAMALL
THE CENTER OF NICOSIA

KINGS AVENUE MALL

Προετοιμάζονται με «backup» πλάνο «Bad Bank»

Η Κεντρική έλαβε απόφαση προ ημερών να προσληφθεί ομάδα που θα εκπονήσει το σκελετό της «κακής» τράπεζας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Προετοιμασίες για να υπάρξει ως «backup» πλάνο η λειτουργία μίας κακής τράπεζας, ή αγγλιστί «bad bank», έχουν αρχίσει στην Κύπρο. Αναφορικά με την πρόταση που έκανε ο επικεφαλής του Ενιαιού Εποπτικού Μηχανισμού SSM προ μηνών προς όλα τα κράτη να διαχειριστούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τους με μια ευρωπαϊκή «bad bank» ή ένα δίκτυο τοπικών «bad bank», στην Κύπρο προχωρά η δημιουργία του «σκελετού» της. Όπως αναφέρουν τραπεζικές πηγές, στο παρόν στάδιο, γίνεται η άσκηση εργασίας και να είναι έτοιμη η Κύπρος, ώστε αν χρειαστεί να εφαρμοστεί αυτό το εργαλείο. Προσδοκάται πως με τη δημιουργία μιας εταιρείας διαχείρισης στοιχείων ενεργητικού (AMC) θα απορροφηθούν μη εξυπηρετούμενα δάνεια για να αντιμετωπιστούν ταυτόχρο-

Κεντρική και κυπριακές τράπεζες θα πρέπει να είναι προετοιμασμένες για το χειρότερο σενάριο, λόγω αναστολών δόσεων και της ήδη παρατεταμένης περιόδου της πανδημικής κρίσης.

Για τη λειτουργία μίας «bad bank» που θα αποκτήσει παλαιά και καινούργια ΜΕΔ, χρειάζεται ένα βιώσιμο επιχειρηματικό πλάνο και ένας τουλάχιστον επενδυτής που θα πρέπει να βάλει το απαιτούμενο κεφάλαιο.

να και τα παλαιά προβληματικά δάνεια, αλλά και τα νέα ως απόρροια της πανδημίας. Τραπεζικοί κύκλοι στην Κύπρο, όπως επίσης και ευρωπαϊκοί, διατυπώνουν τη θέση ότι η χρονική φάση είναι ευνοϊκή να ξεκινήσουν τα μέλη-κράτη να επιλέγουν το μοντέλο της «bad bank» που τα εξυπηρετεί. Πληροφορίες θέλουν, λοιπόν, το Συμβούλιο της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου να έχει λάβει απόφαση προ ημερών να γίνει πρόσληψη ομάδας που θα εκπονήσει αυτή την εργασία, δηλαδή σύμβουλοι να φτιάξουν το σκελετό της «bad bank». Η απλή προσέγγιση αυτής της κίνησης, όπως εξηγούν πηγές, είναι να υπάρχει ένα είδος οδικού χάρτη («road map») στην περίπτωση που χρειαστεί να ενεργοποιηθεί

και όχι να δημιουργηθεί εδώ και τώρα. Ποια μορφή δηλαδή θα μπορεί να έχει μια κακή τράπεζα και αυτό έδωσε την εντολή να γίνει η ΚΤΚ από εξειδικευμένο Οίκο. Τέτοιοι οίκοι είναι επενδυτικές τράπεζες, ειδικά τμήματα των «big 4» και άλλοι, όπως χρησιμοποίησαν εξειδικευμένο οίκο και στην Τράπεζα Κύπρου για τα Helix. Σκοπός, όπως διαρρέει από πρόσωπα που γνωρίζουν τα της άσκησης, είναι να υπάρχει «κάτι έτοιμο» και να μην φτάσουν σε καταστάσεις του 2013 που δεν υπήρχαν απαντήσεις σε τέτοια «project» όταν η Κύπρος τότε τα χρειαζόταν περισσότερο. Η εκπόνηση του πλάνου αυτού από ειδικούς αναμένεται να ολοκληρωθεί στους επόμενους 2-3 μήνες και όχι για παράδειγμα στο επόμενο

εξάμηνο που φαντάζει πολύ μακριά για τα δεδομένα που βιώνουμε και τις αλλαγές που έχει φέρει η πανδημία.

Ζήτημα τα χρήματα

Για τη λειτουργία μίας «bad bank» που θα αποκτήσει παλαιά και καινούργια ΜΕΔ, χρειάζεται ένα βιώσιμο επιχειρηματικό πλάνο και ένας τουλάχιστον επενδυτής που θα πρέπει να βάλει το απαιτούμενο κεφάλαιο. Υπάρχουν, ωστόσο, αρκετές επιλογές, ακόμα και τη χρηματοδότηση ενός τέτοιου «οχήματος» να γίνει και με κρατικά χρήματα. Το ιρλανδικό μοντέλο εξάλλου, έτσι λειτουργήσει. Μία τέτοια παρέμβαση, όμως, θα θεωρηθεί ότι άπτεται της κρατικής ενίσχυσης, κάτι που δύσκολα θα προχωρήσει.

Όμως, αυτά είναι δεδομένα 2019. Το 2020 είδαμε πως «καταστρατηγήθηκαν» όλα τα προηγούμενα δεδομένα που υπήρχαν για τράπεζες και οικονομία στη βάση της αντιμετώπισης της πανδημικής κρίσης. Στον ευρωπαϊκό χώρο έχει μπει «νερό στο κρασί» σε αρκετά πράγματα, όπως για παράδειγμα στις απαιτήσεις κεφαλαιακών αναγκών των τραπεζών και στις χαλαρώσεις σε εποπτικές ανάγκες (ifrs9) και άλλα. Σημειώνεται πως η Κεντρική Τράπεζα δεν έχει σχέση με το θέμα της κρατικής ενίσχυσης και πως μπορεί να λυθεί εάν φτάσει το μοντέλο σε εκείνο το πλάνο.

Η άλλη περίπτωση, όπως είναι αντιληπτό, είναι η συμμετοχή με ιδιωτικά κεφάλαια σε μία «bad bank» που για παράδειγμα θα μπορεί μία

«Cerberus» (επενδυτικό ταμείο που αποκτά δάνεια και δεν απέκτησε μέχρι στιγμής αν και έφτασε πολύ κοντά κάτι στην Κύπρο) να είναι ο κύριος αγοραστής. Αυτός θα χρηματοδοτήσει και έπειτα αυτός θα διαχειριστεί ή θα δώσει σε υφιστάμενη εταιρεία που έχει την έδρα της στην Κύπρο να τα διαχειριστεί (βλέπε για παράδειγμα, Altamira).

Αλλαγή χρήσης

Κακές τράπεζες στην Κύπρο, ή αλλιώς «bad banks», υπάρχουν ήδη. Η ΚΕΔΠΕΣ είναι μία από αυτές, η GoGordian είναι επίσης, ακόμα και η B2Kapital είναι. Τραπεζικοί κύκλοι δλώνουν ότι το πλάνο για λειτουργία μίας «bad bank» υπό μορφή ιρλανδικού μοντέλου θα ταίριαζε στην υφιστάμενη δομή της ΚΕΔΠ-

Πότε και υπό ποιες συνθήκες θα γίνει

Κεντρική και κυπριακές τράπεζες θα πρέπει να είναι προετοιμασμένες για το χειρότερο σενάριο, όπως υπάρχει ρεαλιστικά στο βάθος, λόγω αναστολών δόσεων και της ήδη παρατεταμένης περιόδου της πανδημικής κρίσης που έχουμε μπει στο 2021 και δεν έχει αλλάξει κάτι σε σχέση με τα οικονομικά δεδομένα του 2020. Αν λοιπόν αυξηθούν τα μη εξυπηρετούμενα και οι κυπριακές τράπεζες αντιμετωπίσουν μεγάλο πρόβλημα για την άντληση κεφαλαίων και οι αριθμοί βγουν εκτός ορίων, εκεί θα χρησιμοποιηθεί. Οι κυπριακές τράπεζες έχουν αποκτήσει κάποια εμπειρία από «ξεφόρτωση» των ΜΕΔ, έχοντας πωλήσει μεγάλα και μικρότερα πακέτα δανείων από τα μέσα του 2017 και εντεύθεν. Σε καμία περίπτωση δεν βρισκόμαστε στα δεδομένα του 2013. Ενδεχομένως, δηλαδή, να υπάρχουν και τράπεζες με πολύ καλή κεφαλαιακή θέση, ή με μικρό ποσοστό ΜΕΔ ή και με συνδυασμό των ανωτέρω, που δεν πρόκειται να ενδιαφέρονται για μία «bad bank».

ΠΕΣ, ωστόσο με μία διαφορά. Όταν δημιουργήθηκε η ΚΕΔΠΕΣ από τη διάσπαση της Συνεργατικής Τράπεζας και τη μεταφορά των καλών στοιχείων ενεργητικού στην Ελληνική Τράπεζα, είχε ένα περιορισμό, καθώς δημιουργήθηκε με την προϋπόθεση πως δεν θα αναλάμβανε άλλα χαρτοφυλάκια πέρα από του προβληματικού που προέκυψε από το «γάμιο». Εάν η κυβέρνηση θελήσει λοιπόν να διαφοροποιήσει τους όρους που δημιουργήθηκε η ΚΕΔΠΕΣ και αποφασίσει πως –σε μια μικρή χώρα– δεν χρειάζονται δύο «bad bank» με το χαρακτήρα της πρότασης Έντρια, τότε θα πρέπει να αλλάξει εκείνο που την περιορίζει. Μόνο μετά από συνεννόηση με Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα άλλωστε θα γίνει κάτι τέτοιο.

Σε εταιρείες διαχείρισης δάνεια 100 δισ. ευρώ στην Ελλάδα

Η δευτερογενής αγορά δανείων αναμένεται να αναπτυχθεί έντονα το 2021 και να ξεπεράσει σημαντικά τα 100 δισ. ευρώ, ενώ οι νέες τιλοποιήσεις που έχουν ήδη ανακωνωθεί αναμένεται να ξεπεράσουν τα 20 δισ. ευρώ, όπως αναφέρει η Ένωση Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων Δανείων και Πιστώσεων (ΕΕΔΑΠ), με αφορμή τη συμπλήρωση δύο ετών λειτουργίας. Παράλληλα, όπως επισφαινεί, το σχέδιο της Τράπεζας της Ελλάδος για τη δημιουργία bad bank, το οποίο βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο, θα διευρύνει πε-

Τον τελευταίο χρόνο προχώρησαν σε περισσότερες από 75.000 ρυθμίσεις δανείων, ύψους άνω των 2 δισ.

ραπτέρω την περίμετρο των υπό διαχείριση δανείων. Πιο αναλυτικά, όπως σημειώνεται, σε ένα σύντομο διάστημα, και παρά τη δύσκολη συγκυρία, η ένωση είχε σημαντική συμβολή στην ανάπτυξη της δευτερογενούς αγοράς δανείων στην Ελλάδα και ο ρόλος του κλάδου των εταιρειών διαχείρισης θα ενισχυθεί περαιτέρω εντός του 2021.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ένωσης, οι συγκεκριμένες εταιρείες διαχειρίζονται για λογαριασμό τραπεζικών ιδρυμάτων και επενδυτών δάνεια αξίας περίπου 100 δισ. ευρώ, τα οποία προέρχονται από διαφο-

Τα υπό διαχείριση χαρτοφυλάκια περιλαμβάνουν δάνεια ιδιωτών και επιχειρήσεων, με ή χωρίς εξασφαλίσεις, από απλά καταναλωτικά μέχρι σύνθετο επιχειρηματικό δανεισμό, όπως περιπτώσεις ομολογιακών δανείων από πολλούς πιστωτές.

ρετικά δανειακά χαρτοφυλάκια όλων των κατηγοριών. Πρόκειται για δάνεια βαθιά καθυστέρησης σε στάδιο προχωρημένων νομικών ενεργειών, για οφειλές που παρουσιάζουν μικρή καθυστέρηση σε σχέση με το συμφωνημένο χρόνο αποπληρωμής, αλλά και για ενήμερα δάνεια. Τα υπό διαχείριση χαρτοφυλάκια περιλαμβάνουν δάνεια ιδιωτών και επιχειρήσεων, με ή χωρίς εξασφαλίσεις, από απλά καταναλωτικά μέχρι σύνθετο επιχειρηματικό δανεισμό, όπως περιπτώσεις ομολογιακών δανείων από πολλαπλούς πιστωτές.

Οι εταιρείες διαχείρισης παρέιχαν σημαντική στήριξη στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις που έπληξε η κρίση.

Στις δύσκολες συνθήκες της πανδημίας, όπως αναφέρεται, οι εταιρείες διαχείρισης παρέιχαν σημαντική στήριξη στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις που έπληξε η κρίση, ώστε να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της και να συνεχίσουν να ανταποκρίνονται στις υποχρεώσεις τους.

Συγκεκριμένα, κατά τον τελευταίο χρόνο, οι εταιρείες διαχείρισης-μέλη της ένωσης προχώρησαν σε περισσότερες από 75.000 ρυθμίσεις δανείων, ύψους άνω των 2 δισ. ευρώ, σε χαρτοφυλάκια που έχουν μεταβιβαστεί και βρίσκονται εκτός τρα-

πεζικών ισολογισμών, δίνοντας σε χιλιάδες δανειολήπτες λύσεις που περιλαμβάνουν και άφεση χρέους.

Ταυτόχρονα, επεξεργάστηκαν και ολοκλήρωσαν για λογαριασμό τραπεζικών ιδρυμάτων ένα μεγάλο πλήθος ρυθμίσεων για δάνεια που παραμένουν εντός τραπεζικών ισολογισμών, εξασφαλίζοντας τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους.

Μεταξύ των σημαντικών δράσεων θεσμικού, οικονομικού και κοινωνικού χαρακτήρα, τις οποίες ανέπτυξε η ένωση τα τελευταία δύο χρόνια, είναι η συμμετοχή στη διαβούλευση για τον νέο πτωχευτικό κώδικα, του νόμου για την επιδότηση των δόσεων δανείων με εξασφάλιση την πρώτη κατοικία («Γέφυρα»), καθώς και του νόμου σχετικά με την επίσημη εκδίκαση των υποθέσεων του ν. 3869/2020 (ν. 4745/2020), ενώ σημαντική ήταν η συμβολή των μελών της ένωσης στο πρόγραμμα «Ηρακλής», αναλαμβάνοντας τη διαχείριση τιλοποιημένων χαρτοφυλακίων που έχουν ενταχθεί ή είναι υπό ένταξη στο πρόγραμμα.

Στο πλαίσιο της εκπροσώπησης του κλάδου, η ένωση συμμετείχε σε σειρά συναντήσεων εργασίας με θεσμικούς παράγοντες, όπως ενδεικτικά με την Τράπεζα της Ελλάδος, την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, τα υπουργεία Οικονομίας και Ανάπτυξης και την Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους (ΕΓΔΙΧ). Συμμετείχε επίσης δύο φορές σε συνεδριάσεις των Επιτροπών Οικονομικών και Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής.

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Disney

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΟΥ ΡΟΜΑΝΟ ΣΚΑΡΠΑ

ΜΕΝΟΥΜΕ
ΣΠΙΤΙ ΠΑΡΕΑ
ΜΕ ΤΙΣ
ΑΓΑΠΗΜΕΝΕΣ
ΜΑΣ
ΙΣΤΟΡΙΕΣ!

Την Κυριακή 24 Ιανουαρίου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Δυσανεστημένο με τα νέα μέτρα το λιανικό

Οι καταστηματάρχες καλούνται να δώσουν ενοίκια, έχουν έξοδα και να αρχίσουν τις δόσεις τους ξανά με «κατεβασμένα ρολά»

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Απογοητευμένος παρουσιάζεται ο κόσμος της αγοράς του λιανικού εμπορίου από τη στήριξη που θα δοθεί μέσω των νέων οικονομικών μέτρων κατά της πανδημίας. Την ίδια ώρα, οι καταστηματάρχες του λιανικού προσπαθούν να σώσουν ό,τι σώζεται από τη «χαμένη παρτίδα» του 2020 και αρχής του 2021, με έμφαση στις «online» αγορές. Το Σάββατο, 9 Ιανουαρίου, η Κυβέρνηση παρουσίασε το νέο πακέτο στήριξης της οικονομίας (επιχειρήσεων και εργαζομένων) που θα της κοστίσει έως και 450 εκατ. ευρώ.

Το ισχυρό της όπλο, αν αφήσουν με στην άκρη την άκρως σημαντική συνέχιση των προγραμματικών κλύψης του εργατικού κόστους (προγράμματα του Υπουργείου Εργασίας), είναι το σχέδιο χορηγιών για κάλυψη του κόστους ενοικίων, τυχόν δόσεων, ρευστότητας, νερού και άλλων εξόδων που έχουν όλες οι

Για να δοθούν τα όποια κονδύλια από την Κυβέρνηση, θα πρέπει να ψηφιστεί ο Προϋπολογισμός του 2021 στις 21 Ιανουαρίου.

επιχειρήσεις, με το ύψος της επιδότησης να είναι ανά περίπτωση από 1.000 ευρώ έως και 300.000 ευρώ. Δίκως να μπαίνουμε στις λεπτομέρειες των δικαιούχων και εστιάζοντας στο ύψος της επιδότησης για την κάθε επιχείρηση, το Υπουργείο ανέπτυξε έναν αλγόριθμο που θα καθορίζει το ύψος των χρημάτων που θα λάβει η κάθε επιχείρηση που βρίσκεται είτε σε μερική, είτε σε ολική αναστολή, είτε έχει επηρεαστεί από το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον. Βάσει των παραδειγμάτων του Υπουργείου, ένα κέντρο εστίασης με κύκλο εργασιών το 2019, 685.251 ευρώ και μείωση τζίρου κατά 36,5%, θα λάβει επιδότηση 8.411 ευρώ. Μια επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα των υποστηρικτικών υπηρεσιών για τέχνες θε-

Οι επιχειρήσεις όμως που έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους σε online εμπόριο είναι μόνο τα DIY και τα καταστήματα που πωλούν ηλεκτρονικά και λευκά είδη.

άματος με κύκλο εργασιών 1,7 εκατ. ευρώ το 2019 και μείωση τζίρου 90%, θα λάβει επιδότηση 49.438 ευρώ.

Όμως, όπως αναφέρουν τα μέλη του Συνδέσμου του λιανικού εμπορίου, τα μέτρα που εξαγγέλθηκαν στην ολότητά τους έχουν μικρή εφαρμογή στις επιχειρήσεις του λιανικού, ενώ άγνωστος προς αυτούς παραμένει ο αλγόριθμος αναφορικά με τα χρήματα που θα λάβουν. Μιλώντας με τον γενικό γραμματέα του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου, Μάριο Αντωνίου, ανέφερε στην «Κ» πως ενώ τα μέτρα της Κυβέρνησης κινήθηκαν στη σωστή κατεύθυνση με απευθείας στήριξη για κάλυψη κόστους ενοικίων και άλλων εξόδων, με αναστολές δόσεων και με δανεισμό μέσω κρατικών εγγυήσεων,

δεν ικανοποιούν. Εστιάζοντας στο μέτρο της απευθείας κάλυψης μέσω εφάπαξ κονδυλίων, διερωτήθηκε πώς θα υπολογίσουν οι καταστη-

ματάρχες το κονδύλι που θα τους δώσει το κράτος. Τη δεδομένη στιγμή, όπως είπε, καλούνται οι καταστηματάρχες να δώσουν ενοίκια,

λειτουργικά έξοδα και να αρχίσουν τις δόσεις τους ξανά στις τράπεζες με κατεβασμένα ρολά. Σημειώνεται πως εγκρίθηκε διήμερη αναστολή (για τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο ή Φεβρουάριο και Μάρτιο για τις περιπτώσεις που έχει καταβληθεί ήδη το ενοίκιο Ιανουαρίου) της υποχρέωσης καταβολής του 70% του ενοικίου για επαγγελματικές μισθώσεις επιχειρήσεων και αυτοτελώς εργαζομένων, οι οποίοι τελούν υπό πλήρη αναστολή εργασιών με βάση το Διάταγμα του Υπουργού Υγείας για το μήνα Ιανουάριο, με τη διευθέτηση των οφειλών ότι θα γίνει μέχρι το Φεβρουάριο του 2022. Επίσης, έγινε επέκταση της περιόδου κατά την οποία παραχωρείται φορολογική πίστωση σε ιδιοκτήτες που ενοικιάζουν ακίνητη ιδιοκτησία σε νο-

μικά ή φυσικά πρόσωπα και οι οποίοι προβαίνουν σε εθελοντική μείωση του ενοικίου την περίοδο Ιανουαρίου - Μαρτίου 2021. Η φορολογική πίστωση θα αφορά τον Φόρο Εισοδήματος (ισπ με 50% της μείωσης του ενοικίου), νοούμενου ότι η μείωση του ενοικίου κυμαίνεται μεταξύ 30% - 50% και επιπλέον θα απαλλάσσεται ο ιδιοκτήτης από την Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα για τους μήνες κατά τους οποίους θα μειωθεί το ενοίκιο. Για το πρώτο μέτρο, όπως τονίστηκε, δεν έχει γίνει οποιαδήποτε καταβολή χρημάτων, ενώ για το δεύτερο, είναι μέτρο που όπως αποδείχτηκε από τον Απρίλιο του 2020 που είχε εξαγγελθεί ξανά, δεν λειτούργησε.

Εξαντλήθηκαν οι 9 μήνες

Ο κ. Αντωνίου, μεταφέροντας ωστόσο τη θέση των μελών του, διερωτήθηκε γιατί εξαγγέλθηκε το μέτρο της περαιτέρω αναστολής των δόσεων, την ίδια ώρα που κα-

Οι κρατικές εγγυήσεις, θα ήταν ένα ισχυρό όπλο των επιχειρήσεων για να αποκτήσουν ρευστότητα, τονίζει ο Μάριος Αντωνίου.

νεϊς εντός του λιανεμπορίου δεν θα είναι δικαιούχος. Οι επιχειρήματιες του λιανεμπορίου, όπως είπε, έχουν χρησιμοποιήσει στην ολότητά τους την περίοδο της αναστολής των δόσεων και δεν δικαιούνται άλλη επέκταση. Σημειώνεται πως η αναστολή των δόσεων για πρόσωπο που είχε ήδη λάβει περίοδο αναστολής 9 μηνών, δεν ισχύει. Αναφορικά με τις κρατικές εγγυήσεις, ο κ. Αντωνίου κάκισε το γεγονός ότι δεν έχει ψηφιστεί, αφού τη δεδομένη περίοδο θα ήταν ένα ισχυρό όπλο των επιχειρήσεων για να αποκτήσουν ρευστότητα. Αξίζει να σημειωθεί πως όλα τα παραπάνω για να δοθούν από την Κυβέρνηση, θα πρέπει να ψηφιστεί ο Προϋπολογισμός του 2021 στις 21 Ιανουαρίου. Η πλειοψηφία εντούτοις, δεν έχει βρεθεί ακόμα.

Στρέφονται ελαφρώς στα online

Σε χαμηλό ποσοστό, ωστόσο γίνονται προσπάθειες κάλυψης της ζημιάς μέσω ηλεκτρονικών προσπαθειών - Online αγορών από το λιανικό. Οι επιχειρήσεις όμως που έχουν εναποθέσει τις ελπίδες τους σε online εμπόριο είναι μόνο τα DIY και τα καταστήματα που πωλούν ηλεκτρονικά και λευκά είδη. Όσον αφορά σε καταστήματα ένδυσης και υπόδησης προϋποθέτει «δοκι-

μές», με την ένδυση και την υπόδηση να έχει υποστεί μεγάλη ζημιά. Τα καταστήματα της ένδυσης και της υπόδησης «έχασαν» την Black Friday σε Λεμεσό και Πάφο λόγω των τοπικών «lockdown», έχασαν το Δεκέμβριο τα εμπορικά κέντρα την αγορά λόγω του ότι ήταν κλειστά, και έχασαν και τα «ξεπουλήματα - εκπτώσεις» του Ιανουαρίου.

Ερχεται το ΕΣΤΙΑ 2, άλλως «Σχέδιο Vesta»

Θα αφορά στους ευάλωτους δανειολήπτες, οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση μέσω του σχεδίου Εστία και δεν κρίθηκαν βιώσιμοι

Ερχεται ΕΣΤΙΑ 2 που θα αφορά στους ευάλωτους δανειολήπτες, οι οποίοι υπέβαλαν αίτηση μέσω του σχεδίου Εστία και δεν κρίθηκαν βιώσιμοι λόγω εισοδηματικών κριτηρίων.

Όπως διαρρέει από την Τράπεζα Κύπρου, εδώ και μερικούς μήνες επεξεργάζονται το νέο σχέδιο Εστία (Σχέδιο «Vesta») αποκλειστικά για ευάλωτες κατηγορίες δανειοληπτών. Η δημιουργία του Σχεδίου, όπως επιβεβαιώνουν πηγές, γίνεται με πρωτοβουλία της Τράπεζας Κύπρου, γι' αυτό άλλωστε ονομάζεται και Σχέδιο Vesta. Οι τράπεζες συντηθίζουν εξάλλου να ονομάζουν projects.

Ο αρχικός σχεδιασμός αφορούσε αποκλειστικά πελάτες της Τράπεζας Κύπρου, αλλά η διάθεση και οι προθέσεις του Υπουργείου Οικονομικών επεξετέιναν, τόσο την περίμετρο όσο και τους όρους του σχεδίου, ώστε να καλύψει ευρύτερα το τραπεζικό σύστημα. Χαρακτηριστικές άλλωστε και οι δηλώσεις του Προέδρου του ΔΗΣΥ, Αβέρωφ Νεοφύτου, εντός της εβδομάδας που διανύουμε για τον επικείμενο ερχομό του ΕΣΤΙΑ 2, ή όπως διαφαίνεται μέσω των διαρροών της Τρ. Κύπρου, Σχεδίου Vesta.

Σύμφωνα με τους πρώτους υπολογισμούς, οι δανειολήπτες αυτοί αποτελούν μέχρι και το 1/6 των δανειοληπτών που εμπίπτουν εντός

Οι δανειολήπτες αυτοί αποτελούν μέχρι και το 1/6 των δανειοληπτών που εμπίπτουν εντός των κριτηρίων του αρχικού σχεδίου Εστία.

Στην επεξεργασία του νέου σχεδίου, σημαντικός στόχος είναι η προστασία της μόνιμης κατοικίας με σκοπό την τελική μεταφορά της στους κληρονόμους του δανειολήπτη.

των κριτηρίων του αρχικού σχεδίου Εστία, αλλά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως «βιώσιμοι», με βάση τα υφιστάμενα εισοδηματικά τους δεδομένα.

Οι εν λόγω δανειολήπτες έχουν κατά κύριο λόγο χαμηλό ή μηδενικό εισόδημα ή είναι λήπτες ΕΕΕ. Πρόσθετα, βρίσκονται κοντά στο ηλικιακό όριο ή πρόκειται για μονογονεϊκές οικογένειες ή για άτομα με σοβαρές ασθένειες ή και συνδυασμό των πιο πάνω. Εμπειρικά, οι τράπεζες έχουν παρατηρήσει πως αρκετοί από αυτούς τους δανειολήπτες, οι οποίοι είναι κοντά στο ηλικιακό όριο, επιθυμούν να εξασφαλίσουν την επιλογή να κληρονομήσουν τα παιδιά τους την υποθηκωμένη μόνιμη κατοικία, με σκοπό να παραμείνει στην οικογένεια. Έτσι, στην επεξεργασία

του νέου σχεδίου, σημαντικός στόχος είναι η προστασία της μόνιμης κατοικίας με σκοπό την τελική μεταφορά της στους κληρονόμους του δανειολήπτη.

Οι επιλογές

Στην πιο πάνω περίπτωση, θα προσφέρονται οι πιο κάτω επιλογές, με σκοπό να δίνεται η ευκαιρία διατήρησης της μόνιμης κατοικίας εντός της οικογένειας: Πρώτον, την εισαγωγή νέου δανειολήπτη που να είναι στενός συγγενής του αρχικού πρωτοφιλότη. Δεύτερον, την ενδεχόμενη αναπροσαρμογή των δόσεων με την ένταξη του νέου δανειολήπτη. Τρίτον, την ενδεχόμενη επιμήκυνση του δανείου. Τέτατον, την ενδεχόμενη ευελιξία στην αποπληρωμή, με την λογική του «pay as you go». Πέμπτον, την ενδεχόμενη εφάπαξ καταβολή μέρους του δανείου χωρίς χρέωση.

Παράλληλα, εξετάζεται κατά πόσο οι πιο πάνω επιλογές μπορούν να καλύψουν και τις άλλες κατηγορίες ευάλωτων δανειοληπτών, τους οποίους στοχεύει το εν λόγω Σχέδιο. Αξίζει να σημειωθεί πως το νέο Σχέδιο δεν αποκλείεται να περιλαμβάνει σε ορισμένες περιπτώσεις και υπό προϋποθέσεις μερική διαγραφή στο δάνειο, με σκοπό αυτό να καταστεί βιώσιμο ή και να αποπληρωθεί άμεσα.

Πέρασαν 4,6 δισ. ώρες με τα τηλέφωνα τους οι Έλληνες

Αυξήθηκε θεαματικά η χρήση δεδομένων κινητής την περασμένη χρονιά

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Περισσότερες από 4,6 δισ. ώρες πέρασαν με το κινητό τους οι Έλληνες το 2020, σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας ανάλυσης δεδομένων στην αγορά κινητής, App Annie. Το μέγεθος αυτό, που φανερώνει τη μεγάλη διείσδυση των έξυπνων τηλεφώνων στην καθημερινότητα, εκτιμάται ότι είναι αρκετά μεγαλύτερο, δεδομένου ότι τα στοιχεία της αμερικανικής εταιρείας δεν περιλαμβάνουν τις συσκευές iOS, δηλαδή τα iPhone. Οι 4,6 δισ. ώρες ή 12,7 εκατ. ώρες ανά ημέρα αποτελούν τμήμα των 3,5 τρις. ωρών που ξόδεψαν, παγκοσμίως, το 2020 οι χρήστες κινητών Android.

Στην Ελλάδα την περασμένη χρονιά δαπανήθηκαν 124 εκατ. ευρώ για την αγορά εφαρμογών μέσω του Google App Store, ενώ ο αριθμός των downloads ανήλθε σε 250 εκατ. Τα εν λόγω μεγέθη, παρότι δεν υπάρχουν συγκρίσιμα στοιχεία για την αμέσως προηγούμενη χρονιά στην Ελλάδα, εκτιμάται ότι είναι σημαντικά ενισχυμένα σε σχέση με το 2019, καθώς λόγω των μέτρων περιορισμού κυκλοφορίας η χρήση του κινητού εκτοξεύθηκε. Παγκοσμίως, το 2020 έναντι του 2019, η ζήτηση για νέες εφαρμογές και παιχνίδια αυξήθηκε κατά 7%, ενώ η αντίστοιχη δαπάνη ενισχύθηκε κατά 20%, στα 340 δισ. ευρώ.

Σύμφωνα με έτερη έρευνα της εταιρείας Tefficient, το πρώτο εξάμηνο του 2020, έναντι του αντίστοιχου διαστήματος του 2019, η Ελλάδα κατατάσσεται δεύτερη, μετά την «πρωταθλήτρια» Κροατία, μεταξύ 44 χωρών της μελέτης, ως προς την αύξηση της χρήσης δεδομένων (data).

Το πρώτο εξάμηνο του 2020 η χρήση data στη χώρα μας σημείωσε άνοδο σε ποσοστό 86%, στο 1,5 GB ανά κάρτα SIM έναντι 2,3 GB κατά το σύνολο του 2019.

Τους πρώτους δηλαδή έξι μήνες της περασμένης χρονιάς (σε σχέση με το 2019), σε μεγάλο βαθμό λόγω της πανδημίας, η χρήση data αυξήθηκε σε ποσοστό 86%, στο 1,5 GB ανά κάρτα SIM, έναντι 2,3 GB κατά το σύνολο του 2019. Στην Κροατία, που βρίσκεται στην κορυφή της σχετικής κατάταξης, η αύξηση του ρυθμού χρήσης δεδομένων κινητής ανήλθε σε 128%, στα 6,2 GB.

Λόγω της αύξησης της χρήσης δεδομένων, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 40ή θέση, ενώ το 2019 βρισκόταν τελευταία στην κατάταξη των 44 χωρών της Tefficient. Παρά τον υψηλό ρυθμό αύξησης της χρήσης data, η Ελλάδα κατατάσσεται σε ένα

«κλειστό κλαμπ», μαζί με τη Γερμανία, το Βέλγιο, την Πορτογαλία και τον Καναδά, όπου η χρήση δεδομένων παραμένει σε χαμηλά επίπεδα. Πάντως, η αύξηση της χρήσης δεν συνοδεύεται με αύξηση του κόστους ανά GB, το οποίο υποχώρησε σε ποσοστό 46% το πρώτο εξάμηνο του 2020, συγκριτικά με το αντίστοιχο διάστημα του 2019. Ωστόσο, η μείωση αυτή αντιστοιχεί στην υποχώρηση των εσόδων κινητής για κάθε GB που καταναλώνεται. Με άλλα λόγια, η πτώση του κόστους οφείλεται στην αύξηση της προσφοράς δεδομένων από τους παρόχους, που έχουν στραφεί στην παροχή απεριόριστων δεδομένων.

Ενδεικτικά, η Cosmote προσέφερε, εν μέσω Χριστουγέννων και έως τις 6 Ιανουαρίου, σε όλους τους συνδρομητές της απεριόριστο Internet στο κινητό, χωρίς κανέναν περιορισμό στην ταχύτητα του δικτύου. Προκθές Δευτέρα, η Vodafone ανακοίνωσε ότι προσφέρει απεριόριστα data για 3 μήνες σε όλους τους συνδρομητές της υπό την προϋπόθεση ότι διαθέτουν συσκευή 5G. Αλλά και η Wind, κατά τις ημέρες των Χριστουγέννων, προσέφερε δωρεάν δεδομένα στους συνδρομητές Wind F2G και Q Wind. Η σταδιακή είσοδος στην εποχή του 5G αναμένεται να παγώσει την προσφορά απεριόριστων δεδομένων κινητής.

Ρευστότητα 500 εκατ. σε μμε στην Ελλάδα

Μέσω του Ταμείου Εγγυοδοσίας

Χρηματοδοτική «ένεση» ύψους 500 εκατ. ευρώ στις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις, για τη στήριξη των επενδύσεων και της ρευστότητας τους, φέρνει η ενεργοποίηση του Ταμείου Εγγυοδοσίας Επενδύσεων. Διαχειριστής του νέου ταμείου είναι το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETAΕ), το οποίο θα λειτουργεί ως εγγυητής των δανείων επενδυτικού σκοπού, σε ύψος έως 80%, όπως ανακοινώθηκε σε χθεσινή τηλεδιάσκεψη, στην οποία συμμετείχαν ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαργαρίτας Σχοινάς, ο αρμόδιος υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης, ο διευθύνων σύμβουλος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων Άλεν Γκοντάρ, καθώς και εκπρόσωποι των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Στόχος, όπως σημειώθηκε, είναι η παροχή εγγυημένων επενδυτικών δανείων σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας τους, τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και την επιχειρηματική ανάκαμψη από την υγειονομική κρίση της πανδημίας COVID-19. Το ταμείο, η συμφωνία για τη σύσταση του οποίου υπεγράφη στις 6 Μαρτίου 2020, συγχρηματοδοτείται από εθνικούς και ευρωπαϊκούς πόρους, μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία» (ΕΠΙΛΑΝΕΚ), του ΕΣΠΑ 2014-2020, ύψους 100 εκατ. ευρώ. Ετσι, με την τραπεζική μόχλευση, ο προϋπολογισμός του ταμείου θα ανέλθει σε 500 εκατ. ευρώ για τη στήριξη της ρευστότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και τη χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων, με νέα δάνεια χαμηλού επιτοκίου, μειωμένων εξασφαλίσεων και μεγα-

λύτερης περιόδου αποπληρωμής. Όπως δήλωσε ο Μαργαρίτας Σχοινάς, η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται δίπλα στην Ελλάδα σε αυτή τη δύσκολη στιγμή και οι ελληνικές επιχειρήσεις μπορούν τώρα να επωφεληθούν από αυτό το νέο και επίκαιρο επενδυτικό πρόγραμμα. Ο αρμόδιος υφυπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Γιάννης Τσακίρης τόνισε από την πλευρά του πως το νέο εγγυοδοτικό ταμείο αποτελεί

Στόχος του νέου ταμείου είναι η παροχή εγγυημένων επενδυτικών δανείων με χαμηλά επιτόκια.

ακόμη μία στοχευμένη προσθήκη στο συνεκτικό πλέγμα μέτρων και δράσεων της ελληνικής κυβέρνησης για την παροχή ρευστότητας στην αγορά. Ειδικότερα, αφορά εγγυημένα, χαμηλότοκα επενδυτικά δάνεια που θα επιτρέψουν στις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις να κάνουν τις απαραίτητες επενδύσεις, έτσι ώστε να προετοιμαστούν για τη νέα πραγματικότητα που αναμένεται να διαμορφωθεί στην αγορά. Αξίζει να σημειωθεί πως οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να υποβάλλουν αίτηση χρηματοδότησης στα πέντε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα -Τράπεζα Πειραιώς, Εθνική Τράπεζα, Eurobank, Attica Bank και ProCredit Bank- με τα οποία το ETAΕ έχει ήδη συνάψει επιχειρησιακές συμφωνίες. Στο αμέσως προσεχές διάστημα, τα συγκεκριμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα προβούν σε σχετικές ανακοινώσεις.

Μύθοι και πραγματικότητες για την έλευση του 5G

Απαντήσεις από δυο πανεπιστημιακούς για τις επιπτώσεις των δικτύων πέμπτης γενιάς στην δημόσια υγεία και στις σαρωτικές αλλαγές στην καθημερινότητα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Από τέλη Μαρτίου αρχές Απριλίου και η Κύπρος εισέρχεται και τυπικά στη εποχή της νέα γενιά δικτύων, με το 5G να μπαίνει στην ζωή των πολιτών, αλλάζοντας ριζικά την καθημερινότητα έτσι όπως τη γνωρίζουμε σήμερα. Η ολοκλήρωση της διαδικασίας πλειστηριασμού τεσσάρων αδειών 5G, ουσιαστικά αποτελεί το τελευταίο βήμα πριν οι τεσσέρις πάροχοι, λανσάρουν στην αγορά τα εξελιγμένα πακέτα υπηρεσιών τηλεπικοινωνίας. Μια διαδικασία που αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον μιας και η συντριπτική πλειοψηφία των καταναλωτών, φαίνεται να ξεπερνά τις όποιες αντιδράσεις καταγράφονται κατά καιρούς κυρίως των φερόμενων επιπτώσεων στη δημόσια υγεία.

Ένα ζήτημα που βρίσκει πρόσφορο έδαφος σε αρκετές χώρες, με τους αντιρροπίες να αναπτύσσονται σενάρια συνωμοσιολογίας για την επίδραση του 5G, στην ελευθερία του ατόμου αλλά και για επιπτώσεων στην υγεία των πολιτών από τις ηλεκτρομαγνητικές εκπομπές των επίγειων σταθμών. Ανησυχίες που δεν φαίνεται να συμμερίζεται ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας αλλά και άλλοι διεθνείς οργανισμοί όπως οπιστηνισμός πανεπιστημιακός. Η «Κ» αναζητά απαντήσεις σε όλα τα ζητήματα που τίθενται από τους αρνητές του 5G, τόσο στο υγειονομικό κομμάτι όσο και στις σαρωτικές αλλαγές που αναμένεται να επιφέρουν τα δίκτυα πέμπτης γενιάς. Ο Νίκος Κωνσταντίνος επικουρικός καθηγητής Γνωστικής Νευροεπιστήμης του ΤΕΠΑΚ, επί της αρχής δεν απορρίπτει πως οι ηλεκτρομαγνητικές εκπομπές επιδρούν στην υγεία του ατόμου, πλην όμως διευκρινίζει πως οι εκπομπές που υπάρχουν, όχι μόνο στα δίκτυα κινητής, κινούνται εντός των ορίων που έχουν θεσπιστεί μετά από πολύχρονες μελέτες. Στο

Πανεπιστημιακοί απορρίπτουν στην «Κ» τις απόψεις που εκφράζονται για αρνητικές επιπτώσεις του 5G στην δημόσια υγεία, τονίζοντας πως το θέμα αυτό είναι το περισσότερο μελετημένο από διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΠΟΥ.

άλλο κεφάλαιο αυτό των επερχόμενων αλλαγών, ο Σάββας Χατζηχριστοφής αναπληρωτής καθηγητής Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Νεάπολης χαρακτηρίζει τα δίκτυα πέμπτης γενιάς ως την επιτομή της 2ης βιομηχανικής επανάστασης.

Εντόπι ορίων

Όπως και στις περιπτώσεις της 3ης και 4ης γενιάς δικτύων, οι αρνητές εξέλιξης της τεχνολογίας επικεντρώνονται στις αρνητικές επιπτώσεις, κατά τις απόψεις που εκφράζονται, της ακτινοβολίας στην δημόσια υγεία. Ένα ζήτημα που όπως τονίζει ο Νίκος Κωνσταντίνος έχει απασχολήσει κατά κόρον διεθνείς οργανισμούς υγείας, χωρίς ωστόσο τα αποτελέσματα μακροχρόνιων μελετών να το επιβεβαιώνουν. Ο καθηγητής του ΤΕΠΑΚ χωρίς να παραγνωρίζει τις όποιες ανησυχίες εκφράζονται τονίζει πως σε επιστημονικό επίπεδο και όχι σε γενικόλογες θεωρίες, το υγειονομικό σκέλος από τη λειτουργία δικτύων πέμπτης γενιάς έχει απαντηθεί από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ). Με βάση τις έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί δεν έχουν προκύψει δεδομένα που να δείχνουν πως η ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία έχει επιπτώσεις στην υγεία

Η επόμενη μέρα του 5G θα επιφέρει επαναστατικές αλλαγές στην καθημερινότητα των πολιτών, με θετική επίδραση στο σπίτι αλλά και μέσα στην πόλη. Επίσης τα δίκτυα πέμπτης γενιάς θα επηρεάσουν ζωτικούς τομείς της οικονομίας, την προστασία του περιβάλλοντος, ενώ θα συμβάλλουν στην αντιμετώπιση φαινομένων όπως τα τροχαία περιστατικά.

των πολιτών. Στο σημείο αυτό ο καθηγητής Γνωστικής Νευροεπιστήμης διευκρινίζει πως οι αντιδράσεις που υπάρχουν δεν αφορούν την ακτινοβολία αλλά το συγκεκριμένο φάσμα, εντός του οποίου λειτουργεί το 5G. Σημειώνοντας πως οι εκπομπές και επιπτώσεις του 5G είναι το περισσότερο μελετημένο ζήτημα, αναφέρεται στην ευρωπαϊκή πρακτική που έχει εντάξει το δίκτυα

πέμπτης γενιάς στην κατηγορία 2B που δεν αποκλείει ότι υπάρχουν επιπτώσεις, πλην όμως οι εκπομπές κινούνται εντός του αυστηρού πλαισίου που έχει καθορίσει της Ε.Ε

Η ακτινοβολία

Ο καθηγητής του ΤΕΠΑΚ σε μια προσπάθεια να καθησυχάσει τις όποιες αντίθετες φωνές, υπενθυμίζει πως ο άνθρωπος στην καθημερινή δραστηριότητά του, δέχεται την ακτινοβολία ούκ ολίγον συσκευών εντός και εκτός της οικίας. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα που ανέφερε ο κ. Κωνσταντίνος, απευθυνόμενος σε όσους διαφωνούν, αφορά το γνωστό σε όλους μπιστολάκι μαλλιών, το WiFi ή της τηλεόρασης που εκπέμπουν ακτινοβολία, πλην όμως η λελογισμένη χρήση τους, επιτρέπει την απορρόφηση των οποιων εκπομπών από τον ανθρώπινο οργανισμό. Ο καθηγητής σε μια προσπάθεια να εξηγήσει το σκεπτικό όσων διαφωνούν, παραπέμπει σε δυο πιθανές αιτίες. Πρώτον στην πόλωση και στη συστηματική αντισυστηματική συμπεριφορά τους και δεύτερον στην παρουσία των κοινωνικών δικτύων που επέτρεψαν την ομαδοποίησή τους.

Οι αλλαγές Τα δίκτυα πέμπτης θα πάνε τον άνθρωπο στην επόμενη μέρα και θα οδηγήσει την Κύπρο στον ψηφιακό μετασχηματισμό, παρατηρεί ο Σάββας Χατζηχριστοφής ανα-

Στην τελική ευθεία η διάθεση του 5G

Ο ημικρατικός τηλεπικοινωνιακός οργανισμός είναι ένας από τους τέσσερις παρόχους που έχει λάβει άδεια για μετάβαση στην εποχή των δικτύων πέμπτης γενιάς. Η Cyta πολύ πριν την διαδικασία αδειοδότησης, προχώρησε στις αναγκαίες διαδικασίες προμήθειας και εγκατάστασης του εξοπλισμού λειτουργίας του 5G, προκειμένου να είναι σε θέση να διαθέσει εγκαίρως τα νέα τηλεπικοινωνιακά πακέτα. Ο ημι-

κρατικός οργανισμός είναι ο μόνος πάροχος που έχει ξεκινήσει και έχει θέσει σε διαδικασία τεσταρίσματος το δίκτυο 5G. Σε πιλοτική βάση το δίκτυο της Cyta είναι στον αέρα, μια προσπάθεια που έχει ως στόχο να εκπαιδεύει το προσωπικό του οργανισμού προκειμένου να είναι έτοιμο να ανταπεξέλθει στις νέες προκλήσεις, όταν θα ξεκινήσει η εμπορική διάθεση των εξελιγμένων υπηρεσιών στο κοινό.

Το ρεκόρ τζίρου των σούπερ μάρκετ αλλάζει τον κλάδο και το λιανεμπόριο

Προς νέο γύρο συγκέντρωσης των αλυσίδων, που μετατρέπονται σε πολυκαταστήματα

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Νέα δεδομένα στον κλάδο αυτόν καθαυτόν των σούπερ μάρκετ, αλλά και στο σύνολο του λιανεμπορίου, προκαλεί η εκτόξευση του τζίρου των αλυσίδων του οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων κατά 9,7% το 2020 σε σύγκριση με το 2019, αύξηση που μεταφράζεται σε πάνω από 1 δισεκατομμύριο επιπλέον έσοδα.

Η προσθήκη τζίρου, παρά το γεγονός ότι η αύξηση των κερδών δεν θα είναι ανάλογη λόγω και του αυξημένου κόστους λειτουργίας που είχε ο κλάδος το 2020, μεσοπρόθεσμα αναμένεται να προκαλέσει εσωτερικές ανακατατάξεις, καθώς κάποιοι «παίκτες» βγαίνουν ισχυρότεροι από κάποιους άλλους από το πρώτο έτος της ζωής με την πανδημία και μεσοπρόθεσμα θα επιχειρήσουν να ενισχύσουν ακόμη περισσότερο τη θέση τους προβαίνοντας σε εξαγορές. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι ο κλάδος – ο οποίος συγκριτικά με ό,τι συμβαίνει στην υπόλοιπη Ευρώπη χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλό βαθμό συγκέντρωσης – έχει μπει στο «ραντάρ» ακόμη και επενδυτικών funds, όπως είναι για παράδειγμα το CVC Capital Partners.

Την ίδια ώρα, η ανάδειξη των σούπερ μάρκετ σε πολυκαταστήματα (ήταν και προ πανδημίας, αλλά οι καταναλωτές είχαν εναλλακτικές στα εξειδικευμένα καταστήματα) δημιουργεί νέες «στρατηγικές» καταναλωτών σε αυτά, απειλώντας σε σημαντικό βαθμό τους υπόλοιπους κλάδους του λιανεμπορίου.

Νέο τοπίο

Ακόμη και όταν αρθούν οι απαγορεύσεις που υπάρχουν τώρα στη διάθεση ορισμένων ειδών (απαγορεύσεις που ισχύουν για λόγους προστασίας του ανταγωνισμού, μιας και τα εξειδικευμένα καταστήματα παραμένουν κλειστά), ένα κομμάτι των καταναλωτών αναμένεται να συνεχίσει να προτιμά τα σούπερ μάρκετ για αγορές προϊό-

Μεταβολή πωλήσεων σούπερ μάρκετ 2020/2019

ΣΥΝΟΛΟ	Είδη καθαρισμού και υγιεινής του σπιτιού	Είδη Bazaar (ένδυση, ηλεκτρικές συσκευές, εργαλεία κ.α.)	Τρόφιμα - ποτά (τυποποιημένα)	Φρέσκα και επί ζυγίου προϊόντα (χύμα)	Καλλυντικά και είδη ατομικής φροντίδας
9,7%	18,0%	10,7%	9,8%	7,2%	5,4%

PHH: Nielsen

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κάποιοι «παίκτες» θα επιχειρήσουν να ενισχύσουν ακόμη περισσότερο τη θέση τους προβαίνοντας σε εξαγορές.

των που δεν είναι τρόφιμα και εν γένει είδη πρώτης ανάγκης, ειδικά εάν οι αλυσίδες του κλάδου εμφανίσουν ανταγωνιστικές τιμές και εντάξουν πολύ περισσότερους κωδικούς των κατηγοριών αυτών και στα ηλεκτρονικά καταστήματά τους.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία της Nielsen για τον τζίρο των σούπερ μάρκετ το 2020, οι πωλήσεις των ειδών

αυτών, που είναι γνωστά ως είδη bazaar, αυξήθηκαν κατά 10,7% σε σύγκριση με το 2019.

Επενδύσεις

Πέρα από την ένταση της πανδημίας το 2021, καθοριστικό ρόλο για το εάν θα αυξηθούν περαιτέρω τα μερίδιά τους οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ θα διαδραματίσουν οι επενδύσεις που προγραμματίζουν. Από την πλευρά της «Σκλαβενίτης», που το 2020 εισήλθε (και) στην κατηγορία του ηλεκτρονικού εμπορίου, το 2021 αναμένεται να δοθεί έμφαση στη βελτίωση του ηλεκτρονικού καταστήματός της και στην επέκτασή του και σε άλλες περιοχές της Ελλάδας, πέραν του μεγαλύτερου μέρους της Αττικής που εξυπηρετεί σήμερα. Η δομή και η λειτουργία του αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2021.

Η «ΑΒ Βασιλόπουλος» σχεδιάζει επενδύσεις που θα κυμανθούν στο επίπεδο των 50 εκατ. ευρώ, όπως και το 2020, επενδύσεις που περιλαμβάνουν νέα καταστήματα, εγκατάσταση σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων και νέες υπηρεσίες εντός των καταστημάτων.

Επενδύσεις ύψους 35 εκατ. ευρώ προγραμματίζει η METRO AEBE (MyMarket και Metro Cash & Carry), οι οποίες περιλαμβάνουν επέκταση των κέντρων διανομής στη Θεσσαλονίκη και στα Οινόφυτα, νέα καταστήματα, αλλά και ηλεκτρονικό κατάστημα (πλατφόρμα B2B) για τους πελάτες χονδρικής.

Επενδύσεις ύψους 20 εκατ. ευρώ με νέα καταστήματα σε Αττική και Πάτρα, καθώς και ριζικές ανακαινίσεις υφιστάμενων καταστημάτων, προγραμματίζει η «Μασούτης».

Περιορισμός δαπανών μόνο για τρόφιμα, ηλεκτρονικές συσκευές

Απαισιόδοξοι για το τι τους επιφύλασσει το μέλλον όσον αφορά την εθνική οικονομία αλλά και την προσωπική τους οικονομική κατάσταση εμφανίζονται οι καταναλωτές στην Ελλάδα. Τούτο συμβαίνει διότι η πανδημία έχει ήδη οδηγήσει σε μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, ενώ αναμένεται μεγαλύτερη μείωση, εξελίξη που πρόκειται να οδηγήσει σε πιο συντηρητική συμπεριφορά στις αγορές τους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για το ήδη βαριά λαβωμένο λιανεμπόριο αλλά και για τους κλάδους της εστίασης και του τουρισμού.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την εξαμηνιαία έρευνα καταναλωτικών τάσεων στο λιανεμπόριο που πραγματοποιεί ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Λιανικής Πώλησης Ελλάδας (ΣΕΛΙΠΕ) με την επιστημονική υποστήριξη του εργαστηρίου ELTRUN του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ο δείκτης καταναλωτικού κλίματος λιανικής τον Δεκέμβριο του 2020 διαμορφώθηκε στις -39 μονάδες, σαφώς μειωμένος σε σχέση με τον μήνα βάσης, τον Οκτώβριο του 2019, και ελαφρώς μειωμένος σε σχέση με τη μέτρηση του Ιουνίου 2020.

Η συγκεκριμένη εξέλιξη δεν έχει να κάνει τόσο με τις μέχρι σήμερα οικονομικές εξελίξεις, αλλά κυρίως με τις μειωμένες προσδοκίες των καταναλωτών για το προσεχές διάστημα. Συγκεκριμένα, η μείωση στον υποδείκτη παρούσας κατάστασης ήταν περιορισμένη στις -31 μονάδες, ενώ αντίθετα ο υποδείκτης προσοδικίων παρουσίασε μεγάλη πτώση και έπεσε στις -51 μονάδες. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι μόνο το 12% εκτιμά ότι μέσα στους επόμενους 6-9 μήνες η οικονομική κατάσταση της χώρας θα βελτιωθεί, ενώ ακόμη μικρότερο, μόλις 8%, είναι το ποσοστό εκείνων που πιστεύουν ότι η δική τους οικονομική κατάσταση θα βελτιωθεί.

Το 70% των καταναλωτών φοδεύει, σύμφωνα με την έρευνα, πάνω από το 80% του διαθέσι-

μου εισοδήματός του σε μηνιαία βάση, ενώ το 9% φοδεύει πάνω από 100%, κάτι που, σύμφωνα με τους ερευνητές, σημαίνει ότι δανείζεται με κάποιο τρόπο για να καλύψει τις ανάγκες του.

Τα lockdowns και εν γένει τα περιοριστικά μέτρα, σε συνδυασμό με τη μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος, έχουν οδηγήσει φυσικά και σε αλλαγή της ιεράρχησης των δαπανών. Κατ' αρχάς, οι δαπάνες για αγορές προϊόντων αντιπροσωπεύουν περίπου το 31% των συνολικών δαπανών. Σχεδόν οι μισές κατευθύνονται πλέον στην αγορά τροφίμων και ποτών (από 41% το 2019), ενώ η εστίαση αποτελεί το 5% των δαπανών για αγορές, από 12% που

Συνεχίστηκε και τον Δεκέμβριο η πτωτική πορεία του δείκτη καταναλωτικού κλίματος.

ήταν πέρυσι. Η τηλεργασία και η μη ύπαρξη δυνατότητας για διασκέδαση εκτός σπιτιού έχουν οδηγήσει σε μείωση των δαπανών για την προμήθεια ρούχων στο 7%, από 10% το 2019, ενώ αντίθετως παρουσιάζουν σημαντική αύξηση – ακριβώς για τους ίδιους λόγους – οι δαπάνες για αγορές ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών. Συγκεκριμένα, αντιστοιχούν στο 15% των μηνιαίων δαπανών για αγορές προϊόντων έναντι 7% το 2019. Από την άλλη, έχουν σχεδόν μηδενιστεί οι δαπάνες για ξενοδοχεία και εισιτήρια για ταξίδια.

Το 44% εκτιμά ότι οι δαπάνες για αγορές προϊόντων το πρώτο εξάμηνο 2021 θα είναι μειωμένες, ενώ μόλις το 10% ότι θα είναι αυξημένες. Τέλος, ένα 20% πιστεύει ότι θα αυξηθούν οι δαπάνες για λογαριασμούς ΔΕΚΟ και ένα 19% για την πληρωμή φόρων.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Κατανομή μηνιαίων δαπανών για αγορές

	Οκτώβριος 2019	Ιούνιος 2020	Δεκέμβριος 2020
Τρόφιμα - ποτά	41%	46%	49%
Εστίαση	12%	9%	5%
Είδη ρουχισμού	10%	9%	7%
Φάρμακα	8%	9%	9%
Ηλεκτρικά - ηλεκτρονικά είδη	7%	12%	15%
Είδη προσωπικής περιποίησης	7%	6%	6%
Εισιτήρια - ξενοδοχεία	5%	1%	0%
Είδη γραφείου - βιβλία	4%	3%	3%
Επιπλα	3%	4%	3%
Παιχνίδια - είδη δώρων- κοσμήματα	3%	3%	4%

PHH: ΣΕΛΙΠΕ - ELTRUN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Καραντίνα με σνακ, σοκολάτες και ρούμι...

2,2 δισεκατομμύρια περισσότερα σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019 δαπάνησαν σε αλκοολούχα ποτά, αλμυρά σνακ, γλυκά και σοκολάτες οι καταναλωτές σε επτά ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, στη διάρκεια του πρώτου lockdown. Τα στοιχεία αυτά, που δίνουν μια άλλη παράμετρο για την αύξηση του τζίρου των σούπερ μάρκετ, προέρχονται από την εταιρεία ερευνών αγορών IRI και περιλαμβάνουν στοιχεία από τις πωλήσεις

στο οργανωμένο λιανεμπόριο τροφίμων σε Ηνωμένο Βασίλειο, Ολλανδία, Γαλλία, Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία.

Στην Ελλάδα η αύξηση των πωλήσεων στα είδη αυτά ανήλθε σε 10%, ενώ η μεγαλύτερη αύξηση καταγράφηκε στην Ισπανία (21%) και στο Ηνωμένο Βασίλειο (19%). Ακολουθεί η Ολλανδία με 12%, ενώ μικρή ήταν η αύξηση των πωλήσεων των προϊόντων αυτών στη Γερμανία (6%).

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με την IRI, στη διάρκεια

του πρώτου lockdown αναπτύχθηκε η λεγόμενη συνήθεια της κατανάλωσης σνακ και aperitif με ανοικτή την πλατφόρμα Zoom ή κάποια άλλη. Στην ουσία ήταν η ώρα που άνθρωποι συνδέονταν διαδικτυακά με φίλους και συγγενείς και διασκέδαζαν μαζί εικονικά, σαν να είχαν βγει έξω για φαγητό ή ποτό.

Οι πωλήσεις των αλμυρών σνακ αυξήθηκαν κατά 28% στην Ισπανία, κατά 27% στην Ελλάδα και στη Γερμανία κατά 16%. Οσον αφορά τα ποτά των οποίων οι πω-

λήσεις αυξήθηκαν, νικήτης στην Ελλάδα αναδείχθηκε το ρούμι, όπως και στη Γαλλία, στην Ιταλία και στη Γερμανία το τζιν, η τεκίλα στην Ισπανία και τα έτοιμα μείγματα κοκτέιλ στο Ηνωμένο Βασίλειο. Πάντως, όπως σημειώνει η IRI, η κατανάλωση των αλμυρών σνακ και των παραπάνω ποτών παραμένει υψηλή από τότε. Υψηλή παραμένει η κατανάλωση από τότε και των σοκολατών, με τις πωλήσεις στην Ελλάδα στη διάρκεια του πρώτου lockdown να αυξάνονται κατά 28%.

Ο κορωνοϊός «έμαθε» το Internet στους καταναλωτές μεγαλύτερης ηλικίας

Ανάγκη και θεοί πείθονται. Κάτι τέτοιο φαίνεται ότι ισχύει με τη δραστική αλλαγή που επέφερε η πανδημία όσον αφορά τη σχέση του Διαδικτύου με τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Η ανάγκη επαφής με τα συγγενικά τους πρόσωπα έστω μέσα από μια οθόνη υπολογιστή ή smartphone, αλλά και η κάλυψη των αναγκών σε προϊόντα και υπηρεσίες, έχει οδηγήσει πλέον σε αύξηση της χρήσης του Internet καθώς και των αγορών από ηλεκτρονικά καταστήματα.

Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήσε η εταιρεία Pulse RC για λογαριασμό και σε συνεργασία με το Επαγγελματικό Επιμελητήριο Αθηνών (ΕΕΑ), η οποία πραγματοποιήθηκε τον Δεκέμβριο στην Περιφέρεια Αττικής σε δείγμα 1.106 ενηλίκων, το 77% των ερωτηθέντων χρησιμοποιεί καθημερινά το Internet, ενώ το

Σε έρευνα με δείγμα 1.106 ενηλίκων, το 77% των ερωτηθέντων χρησιμοποιεί καθημερινά το Διαδίκτυο.

89% τακτικά (δηλαδή κάθε μέρα ή τις περισσότερες μέρες της εβδομάδας). Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι το 52% των ερωτηθέντων ηλικίας άνω των 60 ετών και το 53% των συνταξιούχων μπαινουν καθημερινά στο Internet.

Σχεδόν έξι στους δέκα από όσους μπαινουν στο Διαδίκτυο φωνάζουν και από ηλεκτρονικά καταστήματα. Το ποσοστό είναι

Το 52% των ερωτηθέντων ηλικίας άνω των 60 ετών και το 53% των συνταξιούχων μπαινουν καθημερινά στο Internet.

πολύ υψηλό, πάνω από το 50% σε όλες τις ηλικιακές και επαγγελματικές ομάδες, με εξαίρεση τους μεγαλύτερης ηλικίας και τους συντα-

ξιούχους. Πάντως και σε αυτή την περίπτωση τα ποσοστά δεν είναι διόλου ευκαταφρόνητα, 29% και 37% αντιστοίχως.

Το ποσοστό αγορών από ηλεκτρονικά καταστήματα για τον γενικό πληθυσμό έχει αυξηθεί όχι μόνο σε σύγκριση με την προ πανδημίας εποχή, αλλά και σε σύγκριση με το πρώτο lockdown. Προ πανδημίας, αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα έκανε το 40% των ερωτηθέντων, τον Απρίλιο του 2020 το ποσοστό αυτό ανέβηκε στο 51%, ενώ τον Δεκέμβριο του 2020 έφτασε στο 58%.

Αξίζει δε να σημειωθεί ότι όσοι παραγγέλνουν τακτικά από ηλεκτρονικά καταστήματα ξοδεύουν σε μεγάλο ποσοστό περισσότερα χρήματα. Την απάντηση αυτή δίνει το 56% και συνδέεται σε σημαντικό βαθμό αφενός με το γεγονός ότι πλέον οι επιλογές με κλειστά τα φυσικά καταστήματα έχουν περιοριστεί και αφετέρου με το ότι οι καταναλωτές αναγκαστικά δεν δαπανούν χρήματα για

άλλες δραστηριότητες, όπως είναι τα ταξίδια και η διασκέδαση και ψυχαγωγία εκτός σπιτιού.

Από τις τέσσερις βασικές κατηγορίες που μετρήθηκαν στην έρευνα, τα προϊόντα που καταγράφουν τη μεγαλύτερη αύξηση παραγγελιών μέσα από ηλεκτρονικά καταστήματα είναι οι ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, με το 34% των ερωτηθέντων να δηλώνει ότι αύξησε τις αγορές του στα είδη αυτά, το 27% έκανε περισσότερες αγορές σε ρούχα και παπούτσια, το 26% αύξησε τις αγορές του σε τρόφιμα και ποτά, ενώ αντίστοιχο είναι το ποσοστό όσων παραγγέλνουν ηλεκτρονικά έτοιμο φαγητό και καφέ, αξιοποιώντας εφαρμογές των ιδίων των επιχειρήσεων εστίασης καθώς και γνωστές πλατφόρμες παραγωγής.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Ανάχωμα στην αύξηση της ανεργίας τα μέτρα στήριξης

Εν μέσω πανδημίας, πέρυσι δημιουργήθηκαν 93.003 νέες θέσεις εργασίας

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Οριακά θετικό έκλεισε το 2020 το ισοζύγιο ροών μισθωτής απασχόλησης, σε μια αγορά εργασίας που, παρότι εισέρχεται στο νέο έτος βαριά τραυματισμένη από την πανδημία του κορωνοϊού, επέδειξε σημάδια αντίδρασης, κυρίως λόγω των μέτρων που ελήφθησαν για τη στήριξη των επιχειρήσεων και των εργαζομένων.

Παρ' όλα αυτά βέβαια, στο σύνολο του έτους, το ισοζύγιο προσλήψεων - αποχωρήσεων ήταν το χειρότερο των τελευταίων ετών, και συγκεκριμένα από το 2013 και μετά. Είναι χαρακτηριστικό ότι κατά το δύσκολο 2020, εν μέσω της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης, δημιουργήθηκαν τελικά 93.003 νέες θέσεις εργασίας.

Την ίδια στιγμή, καταγράφεται δραματική υστέρηση προσλήψεων συγκριτικά με το 2019 αλλά και απολύσεων - παραιτήσεων. Η κατάρρευση του τουρισμού και κατά συνέπεια το «πάγωμα» των προσλήψεων σε εποχικές θέσεις εργασίας κατά τη μακρά τουριστική περίοδο στη χώρα μας, που συνέπεσε με το πρώτο αλλά και το δεύτερο κύμα της πανδημίας, είχαν ως αποτέλεσμα το 2020 να πραγματοποιηθούν και να δηλωθούν στο πληροφοριακό σύστημα «Εργάνη» 844.443 λιγότερες προσλήψεις από το 2019. Τα μέτρα που με ταχύτητα αντανακλαστικά έλαβε η κυβέρνηση, με αιχμή αυτά που συνδέουν τις επιχειρήσεις και διευκολύνσεις σε επιχειρήσεις και εργαζομένους με διατήρηση των θέσεων εργασίας (ρήτρας προστασίας της απασχόλησης), οδήγησαν και σε 809.802 λιγότερες απολύσεις.

Αναλυτικά, κατά τον τελευταίο μήνα του 2020, το ισοζύγιο των ροών απασχόλησης ήταν οριακά θετικό, με τις προσλήψεις να επικρατούν των απολύσεων - αποχωρήσεων κατά 2.116 θέσεις εργασίας.

ΙΣΟΖΥΓΙΟ προσλήψεων - αποχωρήσεων

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2019

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

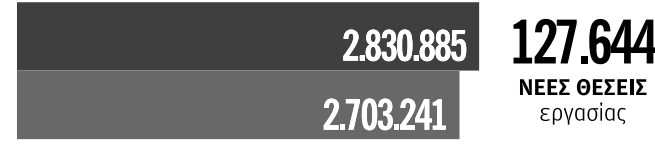

ΔΕΚ. 2019 - ΔΕΚ. 2020

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΑΝΗ

ΙΑΝ. - ΔΕΚ. 2019

ΙΑΝ. - ΔΕΚ. 2020

2019-2020

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αυτό σηματοδοτεί μια μικρή αλλαγή τάσης, καθώς τους δύο προηγούμενους μήνες (Οκτώβριο και Νοέμβριο) το ισοζύγιο ήταν αρνητικό. Τον Δεκέμβριο καταγράφηκαν 93.370 αναγγελίες πρόσληψης και 91.254 αποχωρήσεις, από τις οποίες οι 36.546 ήταν οικειοθελείς και οι 54.708 προκύπτουν από καταγγελίες συμβάσεων αορίστου χρόνου ή λήξεις συμβάσεων ορισμένου χρόνου. Βέβαια, ο Δεκέμβριος ήταν ο μήνας κατά τον οποίο, εν μέσω της πανδημίας, η κυβέρνηση επέτρεψε υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις το άνοιγμα ορισμένων καταστημάτων (όπως κομμωτήρια και βιβλιοπωλεία) αλλά και του λιανικού εμπορίου, με την εφαρμογή του click away. Παρά τα παραπάνω, τον περασμένο Δεκέμβριο καταγράφηκαν 93.370 αναγγελίες πρόσληψης έναντι υπερδιπλάσιου αριθμού (200.243) τον Δεκέμβριο του 2019. Επίσης, τον περασμένο Δεκέμβριο πραγματοποιήθηκαν και 112.655

λιγότερες απολύσεις - παραιτήσεις από τον Δεκέμβριο του 2019.

Αν και σε απόλυτους αριθμούς τα στοιχεία δείχνουν... ακινησία, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός ότι οι περισσότερες προσλήψεις καταγράφηκαν στους κλάδους των διοικητικών δραστηριοτήτων γραφείου (+3.840 θέσεις), των δραστηριοτήτων απασχόλησης (+3.392), αλλά και στον κλάδο του λιανικού εμπορίου (+1.621 θέσεις), προφανώς λόγω της λειτουργίας του click away.

Όσο για το 12μηνο που χαρακτηρίστηκε από την πλέον σκληρή και πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση, οι αναγγελίες προσλήψεων ανήλθαν σε 1.986.442 έναντι 2.830.885 το 2019. Δηλαδή οι προσλήψεις μειώθηκαν κατά 844.443. Αντίστοιχα, το 2020 οι καταγγελίες συμβάσεων έφτασαν το 1.142.043 έναντι 1.673.108 το 2019. Έτσι, το ισοζύγιο των ροών μισθωτής απασχόλησης του έτους 2020 είναι θετικό

και διαμορφώνεται στις 93.003 νέες θέσεις εργασίας. Λαμβάνοντας υπόψη και τα στοιχεία του ΟΑΕΔ από τις χειρόγραφες υποβολές ισοζυγίου ροών μισθωτής απασχόλησης για το έτος 2020, διαμορφώνεται στις 85.954 νέες.

Η «καραντίνα» στην οποία μπήκε το σύνολο της αγοράς εργασίας, και κυρίως η εποχική απασχόληση στους κλάδους του τουρισμού και των συναφών επαγγελμάτων, είχε ως θετικό επακόλουθο την αύξηση των προσλήψεων με πλήρη απασχόληση, έναντι των συμβάσεων μερικώς και εκ περιτροπής απασχόλησης. Έτσι, οι προσλήψεις με πλήρη απασχόληση καταλαμβάνουν το 51,49% του συνόλου των προσλήψεων το 2020 και οι προσλήψεις με ευέλικτες μορφές το 48,50%.

Ακόμη καλύτερη ήταν η εικόνα τον Δεκέμβριο, καθώς οι προσλήψεις κατά 67,51% ήταν πλήρους απασχόλησης, 27,79% μερικώς και 4,70% εκ περιτροπής.

Υστερούν οι ελληνικές εταιρείες στην «έξυπνη» ανάλυση δεδομένων

Σημαντική υστέρηση εμφανίζουν οι ελληνικές επιχειρήσεις ως προς την «έξυπνη» ανάλυση των δεδομένων μέσω της υιοθέτησης εργαλείων τεχνητής νοημοσύνης, σύμφωνα με τη μελέτη του παρατηρητηρίου ψηφιακού μετασχηματισμού του ΣΕΒ.

Παρότι, δηλαδή, στην Ελλάδα η αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων κερδίζει συνεχώς έδαφος στις επιχειρήσεις, δεν συνοδεύονται από τον ανάλογο διοικητικό και λειτουργικό μηχανισμό.

Για παράδειγμα, αν και η χώρα μας, όπως αναφέρει η μελέτη, βρίσκεται πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσον όρο στην προμήθεια συστημάτων Big Data Analytics, μόνο το 39% των επιχειρήσεων έχει εντάξει την ανάλυση δεδομένων στην κουλτούρα και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, παρά τα πολύ σημαντικά οφέλη που είναι ήδη ορατά.

Ως εκ τούτου, παρόλο που ζούμε στην εποχή της 4ης βιομηχανικής επανάστασης, η ανθρωπίνη «διαίσθηση» και η «εμπειρία» παραμένουν κυρίαρχα κριτήρια των επιχειρηματικών επιλογών στην Ελλάδα, καθώς τα ψηφιακά εργαλεία δεν συνοδεύονται από τον ανάλογο διοικητικό και λειτουργικό μετασχηματισμό. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το εξής: η προμήθεια σύγχρονων εργαλείων ανάλυσης μεγάλου όγκου δεδομένων (Big Data Analytics) είναι ιδιαίτερος διαδεδομένη στον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα, πάνω από τον μέσο όρο της Ε.Ε. (12η θέση στην Ε.Ε.-28, στον σχετικό δείκτη DESI2020). Ωστόσο, τα εργαλεία αυτά σε μεγάλο βαθμό παραμένουν αναξιοποίητα.

Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της Deloitte, μόνο το 39% των επιχειρήσεων διαθέτει κουλτούρα και διαδικασίες λήψης διοικητικών αποφάσεων που βασίζονται σε ανάλυση δεδομένων. Η ίδια μελέτη δείχνει ότι τα 2/3 των επιχειρήσεων περιορίζουν τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων σε μια πολύ μικρή ομάδα εργαζομένων, ενώ το

Μόνο το 39% των επιχειρήσεων έχει εντάξει την ανάλυση δεδομένων στην κουλτούρα και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Η «διαίσθηση» και η «εμπειρία» παραμένουν κυρίαρχα κριτήρια των επιχειρηματικών επιλογών.

67% των ανώτερων διοικήσεων μεγαλύτερων οργανισμών δεν επικροτεί τη ροή δεδομένων μεταξύ διαφορετικών μονάδων εντός της επιχείρησης.

Το γεγονός ότι τα 2/3 των διοικήσεων σε μεγαλύτερους οργανισμούς δεν αναγνωρίζουν τη ροή πληροφοριών εντός της επιχείρησης ως μια ζωτική λειτουργία παραγωγικότητας είναι σημαντικός διοικητικός αναχρονισμός και ανασταλτικός παράγοντας στον ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας. Αυτό, όταν η ανάλυση μέρους των 2,5 πεντάκις εκατομμυρίων (quintillion) bytes δεδομένων που παράγονται κάθε ημέρα παγκοσμίως αποτελεί θεμέλιο ανταγωνιστικότητας, επιτρέποντας τη βελτίωση προβληματικών και χρονοβόρων λειτουργιών.

Σε ιστορικά υψηλά οι ναύλοι για μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων

Εχουν ήδη διπλασιαστεί τα ημερήσια έσοδα των ναυτιλιακών του κλάδου

Του ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Σε επίπεδα-ρεκόρ, που είχαν να καταγραφούν από το 2008, παραμονές της κατάρρευσης της Lehman Brothers, έχουν εκτοξευθεί οι ναύλοι στην αγορά των πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων. Παράλληλα, έχουν ανεβεί και οι αξίες των πλοίων, με αποτέλεσμα το τελευταίο διάστημα να πραγματοποιούνται αγοραπωλησίες πλοίων που αποφέρουν κέρδη ακόμα και 80% μέσα σε λίγους μήνες.

Ναυλομεσιτικές πηγές αναφέρουν πως τα ημερήσια έσοδα των μεγάλων πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων έχουν υπερδιπλασιαστεί από το καλοκαίρι και μετά, ενώ οι ναύλοι για τα μικρότερα έχουν αυξηθεί στο ίδιο διάστημα κατά 50%. Πλοία ηλικίας 10 ετών που αγοράστηκαν στις αρχές του 2020 για 10 εκατ. δολάρια πουλήθηκαν λίγο πριν εκπνεύσει ίδιος χρόνος στα 18 εκατ. δολ. σύμφωνα με στοιχεία του TradeWinds. Με βάση τα δεδομένα του ναυλομεσιτικού οίκου Clarksons, η αξία ενός πλοίου δυναμικότητας 8.000 εμπορευματοκιβωτίων ηλικίας 10 ετών έχει εκτοξευθεί από 15 εκατ. στα τέλη του 2016 στα 36 εκατ. δολ. σήμερα.

Μεταξύ των ναυτιλιακών ομίλων που επωφελούνται από την άνοδο αυτή των ναύλων και των αξιών βρίσκονται πολλές ελληνικές επιχειρήσεις όπως η Costamare, η Danaos, η Technomar, η Contships, η Navios, η Lomar, η Chartworld και πολλές ακόμα. Είναι χαρακτηριστικό πως τον Μάρτιο οπότε και η πανδημία οδήγησε

Η αυξημένη ζήτηση έχει παράλληλα εκτοξεύσει τις αξίες των πλοίων.

σε εκτεταμένα lockdowns ολόκληρο τον πλανήτη, οι μετοχές της εισηγμένης στη Wall Street εταιρείας ελληνικών συμφερόντων Danaos σημείωσαν χαμηλό στα επίπεδα των 2,5 δολ. και σήμερα διαπραγματεύονται στα επίπεδα των 27 δολ.

Η ναυτιλιακή, με στόλο 65 πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων περίπου, έχει ένα μεγάλο αριθμό ποντοπόρων της που ελευθερώθηκαν από μακροχρόνια ναυλοσύμφωνα αυτό το διάστημα και η προσδοκία ότι μπορεί να

επωφεληθεί από αυξημένους ναύλους οδήγησε τους επενδυτές σε αγορές. Αλλά και άλλες μεγάλες ελληνικές εισηγμένες ναυτιλιακές εταιρείες είδαν την τιμή των μετοχών τους να πολλαπλασιάζεται στη Wall παρά το γεγονός πως η μεγάλη πλειονότητα του στόλου τους ήταν και παραμένει δεσμευμένη με μακροχρόνια ναυλοσύμφωνα που έχουν κλείσει σε χαμηλότερα επίπεδα ναύλων. Έτσι, η Costamare με στόλο 70 και πλέον πλοίων είδε την αξία των μετοχών της να υπερδιπλασιάζεται μέσα στο 2020, από το χαμηλό των 3,16 δολαρίων σε επίπεδα άνω των 8,5 δολ.

Αιτία για το ράλι στην ταλαιπωρημένη επί μακρόν ναυλαγορά των εμπορευματοκιβωτίων είναι οι εκτεταμένες αραιώσεις ή ακόμα και αποδρομολογήσεις πλοίων από τακτικές γραμμές (blank sailings), στις οποίες προέβησαν στις αρχές της άνοιξης οι μεγάλες εταιρείες μεταφορών υπό τον φόβο της πανδημίας. Σε συνδυασμό με την περιορισμένη προσφορά νέας ναυπηγικής δυναμικότητας από ναυπηγεία αλλά και το γεγονός ότι τελικά η ζήτηση αποδείχθηκε ισχυρότερη από ό,τι είχε εκτιμηθεί, δημιουργήθηκε έντονα ανοδική πίεση στα μεταφορικά έξοδα.

Οι ναύλοι από την Κίνα προς τις Δυτικές Ακτές των ΗΠΑ κινούνταν στα επίπεδα των 1.600 δολαρίων την ημέρα τον Μάρτιο για να φτάσουν σε 3.900 δολάρια στα τέλη του 2020.

Επιπλέον, παρατηρήθηκε και παρατηρείται ακόμα, αδυναμία των μεγάλων επιχειρήσεων τακτικών γραμμών να αναδρομολογήσουν πλοία από διάφορα μέρη του κόσμου στην Κίνα, τη βασικότερη αγορά ζήτησης υπηρεσιών μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, με αποτέλεσμα η ανοδική τάση να αυξάνεται.

Οι ναύλοι από την Κίνα προς τις Δυτικές Ακτές των ΗΠΑ κινούνταν στα επίπεδα των 1.600 δολαρίων την ημέρα τον Μάρτιο για να φτάσουν σε 3.900 δολάρια στα τέλη του 2020.

Αντίστοιχα, οι ναύλοι από την Ασία προς τη Βόρεια Ευρώπη έχουν διπλασιαστεί από τις αρχές του Νοεμβρίου έως σήμερα, σύμφωνα με εκτιμήσεις της FBX.

Η spot αγορά παραμένει

ακόμη και σήμερα σε υψηλότερα ιστορικά επίπεδα, ενώ πολύ ικανοποιητικά είναι και τα κέρδη που δίνουν αυτή τη στιγμή τα νέα μακροχρόνια ναυλοσύμφωνα όσον πλοίων η διαχείριση αποφασίζει να τα δεσμεύσει σε αυτή τη συγκυρία. Ο δείκτης του Shanghai Shipping Exchange Spot Box Freight Index (SCFI Comprehensive Index) που παρακολουθεί τη σποτ αγορά, από τα επίπεδα των 850 μονάδων στα μέσα του 2020 κινείται πλέον άνω των 2.250, ενώ ο δείκτης Containership Timecharter Rate Index της Clarksons, που παρακολουθεί τη μακροχρόνια ναυλοσύμφωνα, στο ίδιο διάστημα έχει αναρριχηθεί από τις 45 μονάδες στις 95.

Οι αναλυτές είναι επιφυλακτι-

κοί για το κατά πόσον το ράλι αυτό μπορεί να συνεχιστεί, αλλά τείνουν να συμφωνούν όσον αφορά τη διατήρηση των ναύλων σε υψηλά επίπεδα σε σχέση με τον μέσον όρο της τελευταίας δεκαετίας. Αιτία η περιορισμένη προσφορά πλοίων λόγω της έλλειψης παραγγελιών τα τελευταία χρόνια που έχουν οδηγήσει τη δυναμικότητα των υπό παραγωγή πλοίων σε επίπεδα χαμηλότερα από το 10% του υπάρχοντος στόλου.

Επίσης, οι αναλυτές τείνουν να συμφωνούν πως η ζήτηση για μεταφορές, ακόμα κι αν η πανδημία συνεχιστεί στο δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, δεν θα καμφθεί δραστικά, όπως δείχνει η εμπειρία του πρώτου χρόνου του παγκόσμιου εμπορίου υπό τη δαμόκλειο σπάθη της πανδημίας.

Σήμα κινδύνου για αύξηση των κόκκινων δανείων το 2021

Ο οίκος αξιολόγησης DBRS προβλέπει έντονες πιέσεις στα τραπεζικά έσοδα

Νέα προειδοποίηση για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και πάλι οι ευρωπαϊκές τράπεζες, εξαιτίας της πανδημίας, έρχεται αυτή τη φορά από τον διεθνή οίκο πιστολογικών αξιολόγησης DBRS. Σε έκθεσή του για τις προοπτικές του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού κλάδου, όπως αυτές διαμορφώνονται το 2021, ο εν λόγω οίκος επικαλείται το δύσκολο διεθνές περιβάλλον που διαμόρφωσε η πανδημία αλλά και τις χαμηλές αποδόσεις και καλεί τις ευρωπαϊκές τράπεζες να μειώσουν περαιτέρω το λειτουργικό τους κόστος, ενώ τις προειδοποιεί για τη διαφαινόμενη αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Οι βασικές παρατηρήσεις στις οποίες καταλήγει συνοψίζονται στα εξής: Μετά τη δύσκολη χρονιά του 2020, μια χρονιά μαζικών πτωχεύσεων και αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας που επιδείνωσε σαφώς την κατάσταση τους, ο DBRS προεξοφλεί πως οι ευρωπαϊκές τράπεζες θα εξακολουθήσουν να αντιμετωπίζουν πιέσεις στα έσοδά τους και το τρέχον έτος.

Με δεδομένο ότι το διεθνές περιβάλλον παραμένει δύσκολο, καθώς συνεχίζεται η πανδημία του

κορωνοϊού και οι αποδόσεις παραμένουν σε ιδιαίτερα χαμηλά ή και αρνητικά επίπεδα, είναι θεμελιώδους σημασίας για τις ευρωπαϊκές τράπεζες να μειώσουν περαιτέρω το λειτουργικό τους κόστος.

Θεωρεί ιδιαίτερος πιθανόν ότι η πίεση στα έσοδα των τραπεζών και η προσπάθειά τους να βελτιώσουν τις αποδόσεις τους ενδέχεται να οδηγήσουν σε νέο κύμα εγχώριων συγχωνεύσεων σε ορισμένες χώρες της Ευρώζωνης και ιδιαίτερος στην Ιταλία και στην Ισπανία, όπου η διαδικασία συγχώνευσης του κλάδου έχει ήδη δρομολογηθεί.

Εκτιμά ως εξαιρετικά πιθανή μια σημαντική αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων μέσα στο τρέχον έτος, δεδομένου ότι σε πολλές χώρες οδεύουν προς το τέλος τους τα κυβερνητικά προγράμματα στήριξης του κλάδου. Όπως επισημαίνει, οι εξελίξεις στο μέτωπο των κόκκινων δανείων εξακολουθούν να εξαρτώνται από το πόσο θα διαρκέσουν τα περιοριστικά μέτρα και η αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας, από το πόσο ισχυρός θα είναι ο οικονομικός τους αντίκτυπος αλλά και από το αν οι κυβερνήσεις θα επιδοτήσουν νέες δέσμες μέτρων

Με δεδομένο ότι το διεθνές περιβάλλον παραμένει δύσκολο και οι αποδόσεις σε ιδιαίτερα χαμηλά ή και αρνητικά επίπεδα, είναι θεμελιώδους σημασίας για τις ευρωπαϊκές τράπεζες να μειώσουν περαιτέρω το λειτουργικό τους κόστος, σημειώνει ο οίκος DBRS.

Το ύψος των νέων μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων θα εξαρτηθεί από το πότε θα εκπνεύσουν τα προγράμματα στήριξης.

στήριξης των οικονομιών τους.

Προεξοφλεί πως η παροχή άφθονης ρευστότητας θα συνεχιστεί και σε όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους. Σε ό,τι αφορά, όμως, την αύξηση των καταθέσεων που σημειώθηκε προσφάτως, ο DBRS θεωρεί απίθανο να αποτελέσει μόνιμη μεταβολή στον συνδυασμό από τον οποίο αντλούν τη χρηματοδότησή τους οι τράπεζες.

Θεωρεί βέβαιο ότι θα επιδεινωθεί η ποιότητα των περιουσιακών στοιχείων των ευρωπαϊκών τραπε-

ζών και το αποτέλεσμα θα είναι να προκληθεί αύξηση των στοιχείων ενεργητικού σταθμισμένου κινδύνου. Θα επηρεαστούν, όμως, έτσι, και τα επίπεδα κεφαλαιοποίησης. Εκτιμά, άλλωστε, πως ενδέχεται να αποδυναμωθεί η ικανότητα των τραπεζών να αυξήσουν τα κεφάλαιά τους, δεδομένου ότι έχει μειωθεί σημαντικά η κερδοφορία τους. Πολλώ δε μάλλον, αν οι ευρωπαϊκές τράπεζες αρχίσουν και πάλι να δίνουν μερίσματα.

Μερίσματα

Το θέμα της καταβολής μερισμάτων έχει απασχολήσει τις ρυθμιστικές αρχές των τραπεζών λόγω των πιέσεων που έχουν ασκήσει πολλές ευρωπαϊκές τράπεζες ζητώντας να μην παραταθεί το 2021 η εντολή της EKT για «πάγωμα» μέχρι νωτερός. Σε πρόσφατη συνέντευξή του ο Ιβ Μερς, αντιπρόεδρος του εποπτικού συμβουλίου

της EKT, παραδέχθηκε πως δεν είναι σαφές κατά πόσον η EKT έχει την απαιτούμενη νομική ισχύ για να επιβάλει στις ευρωπαϊκές τράπεζες περαιτέρω «πάγωμα» των μερισμάτων. Ως εκ τούτου, έχει από τον Νοέμβριο επιτρέψει στις τράπεζες της Ευρώζωνης να καταβάλουν μερίσματα εάν μπορούσαν να πείσουν τις εποπτικές αρχές ότι οι ισολογισμοί τους είναι αρκετά ισχυροί για να επιβιώσουν από τον αντίκτυπο της πανδημίας.

Ορισμένες χώρες, όπως η Ελβετία και η Σουηδία, έχουν ήδη επιτρέψει στις τράπεζες να αρχίσουν να χορηγούν μερίσματα και πολλές σκοπεύουν να προχωρήσουν σύντομα στην καταβολή τους. Στο ακανθώδες θέμα έχει τοποθετηθεί προσφάτως και η επικεφαλής της Επιτροπής της Βασιλείας, Κάρολιν Ρότζερς, καλώντας τις ευρωπαϊκές τράπεζες να μην βιαστούν να χορηγήσουν μερίσματα, καθώς

παραμένει ακόμη απροσδιόριστη η έκταση των επιπτώσεων της πανδημίας στους ισολογισμούς τους αλλά και ο όγκος των κόκκινων δανείων.

Σε ό,τι αφορά την επικείμενη νέα λαίλαπα κόκκινων δανείων, συνεπακόλουθο της πανδημίας, ο Αντρέα Ενρία, επικεφαλής του εποπτικού συμβουλίου τραπεζών της EKT, έχει προειδοποιήσει τα ευρωπαϊκά ιδρύματα ότι το ύψος των νέων κόκκινων δανείων μπορεί να φτάσει στο ιλιγγιώδες ποσό του 1,4 τρις. ευρώ. Εχει, μάλιστα, τονίσει ότι οι ευρωπαϊκές τράπεζες δεν έχουν προχωρήσει σε επαρκείς προβλέψεις για να τα αντιμετωπίσουν. Μιλώντας προσφάτως σε τραπεζικό συνέδριο, ανέφερε πως ορισμένες από τις 117 τράπεζες που εποπτεύει η EKT είναι «αποδιοργανωμένες» σε ό,τι αφορά τις προβλέψεις τους έναντι ενός νέου κύματος κόκκινων δανείων.

Στο 5% περιορίστηκε η ύφεση στη Γερμανία το 2020

Επιβεβαιώθηκαν οι αισιόδοξες εκτιμήσεις για την αντοχή που επέδειξε η γερμανική οικονομία εν μέσω της πανδημίας, καθώς η ύφεση είναι πράγματι μικρότερη από τις αρχικές προβλέψεις. Τα στοιχεία που έδωσε την Πέμπτη στη δημοσιότητα το Βερολίνο για το σύνολο του περασμένου έτους φέρουν το γερμανικό ΑΕΠ να έχει συρρικνωθεί μόνον κατά 5% στη διάρκεια του φεβρουαρίου 2020. Πρόκειται για τα προκαταρκτικά συνολικά δεδομένα που είναι ελαφρώς καλύτερα από την προηγούμενη εκτίμηση για συρρίκνωση 5,1%.

Τα στοιχεία εμπνέουν αισιοδοξία, καθώς καταδεικνύουν πως η ατμοσφαιρική της ευρωπαϊκής οικονομίας επέδειξε αντοχές μέσα στην κρίση που κυριολεκτικά γονάτισε την παγκόσμια οικονομία. Είναι, άλλωστε, για μία ακόμη φορά σαφής η υπεροχή της έναντι της συρρίκνωσης περίπου 9% που γνώρισε η οικονομία της Γαλλίας και της ακόμη υψηλότερης ύφεσης της τάξεως του 11% της Ιταλίας. Δεν απομακρύνουν, ωστόσο,

Προβληματισμός για την πορεία της οικονομίας το τρέχον τρίμηνο λόγω του lockdown.

την ανησυχία που προκαλεί η νέα και εκτεταμένη αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας. Κι αυτό γιατί η Γερμανίδα καγκελάριος τόνισε την περασμένη εβδομάδα ότι τα περιοριστικά μέτρα θα παραταθούν μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα.

Η κεντρική τράπεζα της Γερμανίας, όμως, η πανίσχυρη Bundesbank, παραμένει αισιόδοξη και προεξοφλεί σταθερή ανάκαμψη, καθώς εξελίσσεται η διαδικασία εμβολιασμού του πληθυσμού.

Σε σχετικές έρευνες της εταιρείας IHS Markit, οι γερμανικές επιχειρήσεις εξέφρασαν αισιοδοξία σε «ιστορικά υψηλά επίπεδα» σε ό,τι αφορά τη βιομηχανική πα-

Η ατμοσφαιρική της ευρωπαϊκής οικονομίας επέδειξε αντοχές μέσα στην κρίση, αν συγκριθεί η επίδοσή της με τη συρρίκνωση του ΑΕΠ της Γαλλίας κατά 9% και της Ιταλίας κατά 11%.

ραγωγών του τρέχοντος έτους. Ο πρόεδρος της Bundesbank, Γενς Βάιντμαν, δεν βλέπει κανέναν λόγο να αναθεωρήσει τις προβλέψεις

της κεντρικής τράπεζας για ανάπτυξη 3% φέτος, ενώ οι προβλέψεις του ιδιωτικού τομέα μιλούν για ακόμη υψηλότερη αύξηση του

ΑΕΠ. Δεν λείπουν, βέβαια, και οι οικονομολόγοι που εκφράζουν φόβους πως το 2021 μπορεί να αποδειχθεί «ένα έτος απογοήτευσης».

Την ίδια στιγμή, όμως, εντείνεται η ανησυχία γύρω από τη μεγαλύτερη μεταδοτικότητα του νέου στελέχους του κορωνοϊού. Παράλληλα, δημοσίευμα της γερμανικής εφημερίδας Bild, επικαλούμενο δήλωση της Αγκελα Μέρκελ σε συνάντηση στελεχών του κυβερνώντος Χριστιανοδημοκρατικού Κόμματος, υποστήριξε πως τα τρέχοντα αυστηρά περιοριστικά μέτρα θα διαρκέσουν μέχρι τουλάχιστον τις αρχές Απριλίου.

Σκιαγραφώντας, έτσι, την απαισιοδοξία που αρχίζει να καλλιεργείται σε ό,τι αφορά τις προοπτικές της γερμανικής οικονομίας για το 2021, ο Κάρολιν Μπρτζέσκι, στέλεχος της ING, τόνισε πως «τα τρέχοντα περιοριστικά μέτρα και το γεγονός ότι χάνονται κάποιοι άλλοι έκτακτοι θετικοί παράγοντες δεν προοιωνίζονται καλές εξελίξεις για το πρώτο τρίμηνο». Ανάμεσα στους έκτακτους θε-

τικούς παράγοντες ανέφερε τη συγκέντρωση αποθεμάτων και τη βελτίωση στον κατασκευαστικό κλάδο που, όπως τόνισε, «ενδέχεται να είχαν ήδη εξαντληθεί το τέταρτο τρίμηνο του περασμένου έτους». Προσέθεσε, επίσης, πως η ζήτηση από την Κίνα είναι πιθανόν να υποχωρήσει, για αυτό και δεν φαίνεται να έχει καλές επιδόσεις η γερμανική οικονομία για το πρώτο τρίμηνο του έτους.

Όπως χαρακτηριστικά υπογράμμισε, «φαινόταν πως η γερμανική οικονομία κατάφερε να αποφύγει τους μολωτισμούς του τέταρτου τρίμηνο του έτους, αλλά δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς πως θα έχει ανάλογα καλές επιδόσεις το πρώτο τρίμηνο του νέου έτους». Ανάμεσα στους απαισιόδοξους και ο Μαρσέλ Φράτζερ, πρόεδρος του Γερμανικού Ινστιτούτου Οικονομικών Ερευνών, έγραψε προ ημερών ότι «είναι πολύ εύκολο να υπάρξει ένας φαύλος κύκλος πτωχεύσεων επιχειρήσεων, υψηλής ανεργίας και αναμικτής ζήτησης».

Αργή και επώδυνη η ανάκαμψη στη Λατινική Αμερική

Η ήπειρος του πλανήτη που επλήγη στον μέγιστο βαθμό από την πανδημία είναι η Λατινική Αμερική και η ανάκαμψη των οικονομιών της θα είναι αργή και επώδυνη. Σύμφωνα με το ΔΝΤ, στο τέλος του έτους το ΑΕΠ των χωρών της περιοχής θα είναι κατά 4,8% μειωμένο σε σύγκριση με τα προ πανδημίας επίπεδα, καταγράφοντας τη χειρότερη εικόνα από όλες τις οικονομικές ζώνες στον κόσμο. Όπως, άλλωστε, επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times, οι οικονομολόγοι προειδοποιούν πως ο οικονομικός αντίκτυπος της πανδημίας στην περιοχή ενδέχεται να διευρύνει το χάσμα της ανισότητας και να επιδεινώσει τη φτώχεια, προκαλώντας νέες πολιτικές ταραχές.

Σύμφωνα με τον Κάρλος Φελίπε Τζαράμιγιο, στέλεχος της Πα-

γκόσμιας Τράπεζας για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική, η επιστροφή του ΑΕΠ της ηπείρου στα προ της πανδημίας επίπεδα δεν πρόκειται να σημειωθεί πριν τουλάχιστον από το 2023.

Η περιοχή και πριν από την πανδημία είχε τους χαμηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στον κόσμο. Οι οικονομολόγοι εντοπίζουν τώρα τρεις βασικές προκλήσεις για τις οικονομίες της: τη συνεχή μετάδοση του κορωνοϊού, τις περιορισμένες δυνατότητες των κυβερνήσεων για στήριξη των οικονομιών τους και την έλλειψη πολιτικής στήριξης στις διαιρητικές μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται για να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη.

Ο Μάρκος Κασαρίν, κορυφαίος οικονομολόγος της Oxford Economics, υποστηρίζει πως

ορισμένες κυβερνήσεις έχουν εγκαταλείψει την προσπάθεια να ανακόψουν τη μετάδοση του κορωνοϊού. Όπως τονίζει ο ίδιος, έχει ήδη δρομολογηθεί η οικονομική ανάκαμψη και «επικρατεί η πεποίθηση πως η κοινωνική κινητικότητα θα επιστρέψει σε κανονικά επίπεδα τον Σεπτέμβριο». Την ίδια στιγμή, όμως, η Λ. Αμερική παρουσιάζει το υψηλότερο ποσοστό χρέους ανάμεσα στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Στη Βραζιλία, που είναι και η μεγαλύτερη χώρα, η κυβέρνηση Μπολσονάρο δαπάνησε δυσθεώρητα ποσά για τη στήριξη των φτωχών στρωμάτων. Κατόρθωσε, έτσι, να αναβαθμίσει τη δημοτικότητα του, αλλά οδήγησε στα ύψη το δημοσιονομικό έλλειμμα της χώρας, εμπνέοντας ανησυχία στους επενδυτές για τη βιωσιμότητα των οι-

κονομικών. Το χρέος της Βραζιλίας υπερβαίνει το 90% και είναι το υψηλότερο μεταξύ όλων των αναδυόμενων αγορών πλην της Κίνας. Στη δεύτερη οικονομία της περιοχής, το Μεξικό, το πρόβλημα είναι το αντίστροφο: οι επενδυτές ανησυχούν ότι η κυβέρνηση είναι υπερβολικά φειδωλή. Ο πρόεδρος, Μανουέλ Ομπραδόρ, δεν έχει επιτρέψει αύξηση των δαπανών και δεν έχει στηρίξει ιδιαίτερος την οικονομία. Το αποτέλεσμα ήταν μια οξυτάτη ύφεση πέρυσι με το ΑΕΠ να έχει συρρικνωθεί περίπου 9%, αλλά βέβαια η χώρα έχει ένα πολύ μικρότερο δημοσιονομικό έλλειμμα. Και βέβαια η Αργεντινή και ο Ισημερινός προχώρησαν σε αναδιάρθρωση του εξωτερικού χρέους τους, αλλά αντιμετωπίζουν πολιτικές αναταραχές στο εσωτερικό τους.

Αργεντινή και Ισημερινός προχώρησαν σε αναδιάρθρωση του εξωτερικού χρέους τους, αλλά αντιμετωπίζουν πολιτικές αναταραχές στο εσωτερικό τους.

Κέρδη για Παρίσι και Αμστερνταμ εις βάρος του Σίτι στο Λονδίνο

Καθημερινές απώλειες 6,3 δισ. ευρώ τις πρώτες ημέρες μετά το Brexit

Πέρασαν λίγες ημέρες μετά την επίσημη αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Σίτι το Λονδίνου αρχίζει να συνειδητοποιεί πώς θα είναι το μέλλον: η επικείμενη συμφωνία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών με τις Βρυξέλλες ίσως αποδειχθεί πως έρχεται και πολύ αργά για να προστατευθεί η δεσπόζουσα θέση του και πως είναι πολύ περιορισμένη. Πάντως, οι διαπραγματεύσεις πρόκειται να ξεκινήσουν σύντομα με στόχο να καθορίσουν το πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ε.Ε., εφόσον ο συγκεκριμένος κλάδος αγνοήθηκε σε μεγάλο βαθμό στη συνολική εμπορική συμφωνία, που σηματοδότησε την αποχώρηση της χώρας στις 31 Δεκεμβρίου. Έχει οριστεί ως προθεσμία ο Μάρτιος, αλλά ελάχιστα έχουν γνωστοποιηθεί για τις λεπτομέρειες και την εποπτεία των συναλλαγών. Στις πρώτες ημέρες της νέας εποχής αποδείχθηκε το μέγεθος της απώλειας. Το Λονδίνο έχασε 6,3 δισ. ευρώ (7,7 δισ. δολάρια) σε καθημερινές χρηματιστηριακές συναλλαγές έναντι άλλων χρηματιστηρίων στην Ε.Ε. στις 4 Ιανουαρίου, την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου. Κι αυτό επέτεινε τις πιέσεις από το ίδιο το Χρηματιστήριο του Λονδίνου και τους κύκλους των χρηματοοικονομικών εταιρειών προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να διευκολύνουν την κατάργηση των νέων κανόνων ώστε να βοηθήσουν την πόλη να ανακτήσει το ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα έναντι των ευρωπαϊκών αντιπάλων της.

Το υπουργείο Οικονομικών του Ηνωμένου Βασιλείου δήλωσε ότι έχει ως στόχο να επιτρέψει τη διαπραγμάτευση σε ελβετικές μετοχές, αίροντας την απαγόρευση της Ε.Ε., που αφορούσε την εν λόγω δραστηριότητα.

Οι δυνατότητες τις οποίες έχει το Σίτι να παράσχει υπηρεσίες συναλλαγών σε εταιρείες όπως

Οι διαπραγματεύσεις πρόκειται να ξεκινήσουν σύντομα, με στόχο να καθορίσουν το πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ε.Ε. στον χρηματοοικονομικό τομέα, αλλά είναι πλέον σαφές ότι αν μια πλευρά πιέζεται από τον χρόνο, αυτή είναι η βρετανική.

Οι συναλλαγές μέσω αγορών της Ε.Ε. αυξάνονται αισθητά, ενώ οι Βρυξέλλες δεν δείχνουν να βιάζονται να καταρτίσουν το νέο πλαίσιο για τη σχέση Σίτι - Ευρώπης.

η Nestle και η Roche Holding θα αντισταθίσουν ορισμένες από τις απώλειες της διαπραγματεύσεως μετοχών ομίλων της Γηραιάς Ηπείρου. Η κίνηση αυτή του Λονδίνου οξύνει τον διαχωρισμό μεταξύ της Βρετανίας και της Ε.Ε., περιορίζοντας δυνητικά και τις πιθανότητες η τελευταία να προσφέρει πρόσβαση στην αγορά της. Ακόμα ένα στοιχείο αβεβαιότητας έχει να κάνει με το ότι οι επικείμενες συνομιλίες για τα χρηματι-

στωτικά διέπονται από αοριστία, θα στηρίζονται στην αρχή της «ισοδυναμίας» και δεν θα έχουν δεσμευτική ημερομηνία ολοκλήρωσης, όπως συνέβη με το εμπορικό πλαίσιο.

Από τη δική τους πλευρά οι Ευρωπαίοι αξιωματούχοι έχουν μικρά κίνητρα να συνάψουν συμφωνία, πόσο μάλλον, όταν χρηματοπιστωτικό ότι η πρόσβαση στην Ε.Ε. δεν θα πρέπει να εξαρτηθεί από τις ισχύουσες εκεί προδιαγραφές. Ο δε φόρος, που συγκέντρωνε το βρετανικό δημόσιο από τις συναλλαγές σε ευρωπαϊκές μετοχές, είναι μεν μεγάλος (πέρυσι ανερχόταν σε 3 δισ. λίρες και πλέον), αλλά δεν θα επιφέρει σοβαρό αντίκτυπο στον κλάδο συνολικά. «Η διαπραγμα-

τευση μετοχών των εταιρειών της Ε.Ε. έχει φύγει από τα χέρια μας και δεν θα επιστρέψει», δήλωσε ο Ντέιβιντ Χάουσον, πρόεδρος της Cboe Europe, της μεγαλύτερης αγοράς για διαπραγματεύσεις μετοχών της Ε.Ε. στο Λονδίνο. Η εταιρεία έχει μετακινήσει σχεδόν το 95% των δραστηριοτήτων της πλέον. Διαχειριστές περιουσιακών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων των Janus Henderson Group και Standard Life Aberdeen, χρησιμοποιούν κφάλαια στο Λουξεμβούργο και την Ιρλανδία για να εξυπηρετήσουν πελάτες μέσα στην Ε.Ε. Ωστόσο, αυτοί επιβαρύνει τους επενδυτικούς/χρηματοπιστωτικούς οίκους επ' αόριστον με την πρόσθετη πολυπλοκότητα και το κόστος υποστήριξης των επιχειρήσεων στο Λονδίνο και στην Ε.Ε. Η επιστροφή της απρόσκοπτης διασυνοριακής δραστηριότητας επαφίεται στις αποφάσεις περί «ισοδυναμίας», ώστε εκατέρωθεν να μπορούν οι δύο εταίροι να έχουν δραστηριότητες.

Επενδύσεις 130 δισ. δολ. σε αμερικανικές startups μέσα στο 2020

Το 2020 ξεκίνησε ως μία χρονιά απόγνωσης για τις νεοφυείς επιχειρήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες, διότι οδήγησε σε μαζικές απολύσεις. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια των μηνών που πέρασαν έκτοτε, αποδείχθηκε μία χρονιά-ρεκόρ όσον αφορά τις εισροές επενδυτικών κεφαλαίων.

Ανεξαρτήτως των κραδασμών που προκλήθηκαν στην οικονομία εξαιτίας της πανδημίας, οι επενδύσεις στη νεοφυή επιχειρηματικότητα στη χώρα ανήλθαν στα πρωτοφανή επίπεδα των 130 δισ. δολ., αν και συνολικά ο αριθμός των χρηματοδοτήσεων ήταν μικρότερος από εκείνον του 2019, σύμφωνα με τη σχετική έκθεση Money tree της PricewaterhouseCoopers/CB Insights.

Ένα επιπλέον στοιχείο της περυσινής χρονιάς ήταν ότι τα καινοτομικά επενδυτικά κεφάλαια κατευθύνθηκαν και σε άλλα αστικά κέντρα και νέους κόμβους στις ΗΠΑ, πέραν της αδιαμφισβήτητης θερμοκοιτίδας νεοφυούς επιχειρηματικότητας του Σαν Φρανσίσκο. Η τεχνολογία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η τεχνητή νοημοσύνη, η ψηφιακή υγεία και τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα προσείλκυαν το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Ειδικότερα, η χρηματοδότηση νεοσύστατων μονάδων στο πεδίο της υψηλής τεχνολογίας και της καινοτομίας στις Ηνωμένες Πολιτείες διογκώθηκε συνολικά το 2020 σε ποσοστό 14%, εάν συγκριθεί με το 2019, σύμφωνα με τα στοιχεία της PricewaterhouseCoopers/CB Insight, που επικαλείται το Bloomberg.

Στην εν λόγω χρηματοδότηση συμπεριλαμβάνονται και τοποθετήσεις σε μετοχές και ομόλογα εταιρειών. Κι αυτή η αντίδραση των επενδυτών παρατηρήθηκε ανεξαρτήτως του ότι ο αριθμός των χρηματοδοτικών γύρων ελαττώθηκε, ειδικά στις περιπτώσεις των νεοφυών εταιρειών πρώτης φάσεως.

Αξίζει να αναφέρουμε πως, όπως σημειώνει το Bloomberg, οι πιο γενναϊόδωρες συμφωνίες ήταν η διάθεση κεφαλαίων 1,9 δισ. δολαρίων στην εταιρεία διαστημικής τεχνολογίας Space Exploration Technologies, καθώς και η χρηματοδότηση με 1,5 δισ. δολ. της

Η τεχνολογία χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, η τεχνητή νοημοσύνη και η ψηφιακή υγεία προσείλκυαν το επενδυτικό ενδιαφέρον.

Στις ΗΠΑ, οι startups με αξία άνω του 1 δισ. δολ. ανέρχονται πλέον σε 225.

εταιρείας βιντεοπαιχνιδιών Eric Games.

Πρόκειται για δύο χρηματοδοτήσεις αποκαλυπτικές του τρόπου σκέψεσθαι των καινοτομικών κεφαλαίων και των ιδιωτών επενδυτών, που ήταν πρόθυμοι να διοχετεύσουν υψηλά ποσά σε νεοφυείς εταιρείες, οι οποίες βρίσκονται στην τελευταία αναπτυξιακή τους φάση. Για να αντιληφθεί κανείς την αλλαγή στο τοπίο, θα πρέπει να σκεφθεί πως μόλις το 2016, οι υψηλές τοποθετήσεις άνω των 100 εκατ. δολαρίων αντιστοιχούσαν μόλις στο ένα τέταρτο των συνολικών, για να φθάσουν πέρυσι στο ήμισυ. Ένας ακόμα παράγοντας, ο οποίος συνέβαλε στη σπουδή για επενδύσεις σε σημαντικές νεοφυείς εταιρείες ήταν το ενδιαφέρον μεγάλων παικτών, όπως οι SoftBank, Google Ventures και Uber Technologies. Τέλος, ακόμα ένα ρεκόρ του 2020 ήταν πως οι εταιρείες «μονόκερ», όσες έχουν αποτίμηση ενός δισ. δολ. και άνω, αυξήθηκαν και έφθασαν τις 225 στις ΗΠΑ.

SOS από χιλιάδες επιχειρήσεις σε Βρετανία, Ελβετία

Αν η πανδημία μάς έδειξε πόσο κοινή είναι η μοίρα μας, το ίδιο ακριβώς φανερώνει και σε επίπεδο οικονομίας. Περί τις 250.000 μικρές επιχειρήσεις στη Βρετανία κινδυνεύουν με λουκέτο μέσα στο 2021, εάν δεν σπεύσει η κυβέρνηση του Μπόρις Τζόνσον να τους παράσχει επιπλέον οικονομική ενίσχυση, ενώ στην Ελβετία εξαιτίας της παρατεταμένης καραντίνας, οι μισές επιχειρήσεις στη φιλοξενία και την εστίαση θα κλείσουν έως τον Μάρτιο.

Ειδικότερα, ενώ φαίνεται πως επικείται νέα ύφεση στη βρετανική οικονομία με σοβαρές συνέπειες και στην απασχόληση, η κατάσταση για τουλάχιστον 250.000 επιχειρήσεις είναι κακή. Την ανακοίνωση έκανε η Ομοσπονδία Μικρών Επιχειρήσεων, μετά τα νέα περιοριστικά μέτρα για την ανάσχεση των νέων κρουσμάτων, τον κίνδυνο να υπάρξει συμμόρφωση στα νοσοκομεία και την απώλεια θέσεων εργασίας.

Κατά τους επιχειρηματικούς κύκλους, τα 4,6 δισ. λίρες, που ανακοίνωσε στην αρχή της νέας καραντίνας ο υπουργός Οικονομικών, Ρίσι Σουνάκ, απέχουν από το να ανταποκριθούν σε όσα χρειάζονται οι εταιρείες. Ο δείκτης εμπιστοσύνης των επιχειρήσεων κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2020 υποχώρησε σε επίπεδο ναδίρ, το δεύτερο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων δέκα ετών.

Μεταξύ των 1.400 εταιρειών, που συμμετείχαν στη σχετική έρευνα, ποσοστό λίγο κάτω του 5% αναμένει να παύσει να λειτουργεί, ενώ συνολικά στη χώρα υπάρχουν 5,9 εκατομμύρια μικρές επιχειρηματικές μονάδες. «Οι απώλειες που προκαλούν τα περιοριστικά μέτρα δεν καλύπτου-

Η ελβετική κυβέρνηση πιθανότατα θα παρατείνει το κλείσιμο των μπαρ, των εστιατορίων και των χώρων ψυχαγωγίας, τουλάχιστον μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου, ελπίζοντας να περιορίσει τα κρούσματα.

250.000 μικρές βρετανικές εταιρείες και το 50% των ξενοδοχείων στην Ελβετία κινδυνεύουν να κατεβάσουν ρολά.

νται από τις παρεμβάσεις στήριξης των επιχειρήσεων», δήλωσε ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας, Μάικ Τσέρι. «Κινδυνεύουμε να χάσουμε χιλιάδες σημαντικές, εντελώς βιώσιμες μικρές εταιρείες στη χώ-

ρα, κάτι, που θα έχει σοβαρότατο αντίκτυπο σε ολόκληρες κοινότητες και στην καθημερινότητα των ανθρώπων».

Κακή εικόνα

Παράλληλα, στην Ελβετία, η οποία ανέκαθεν φαινόταν αλώβητη από οικονομικά κτυπήματα, σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις του τομέα της εστίασης και των ξενοδοχείων κινδυνεύουν να χρεοκοπήσουν μέχρι τα τέλη Μαρτίου. Κι αυτό θα συμβεί, αν δεν λάβουν κρατική στήριξη για να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες από τα μέτρα για την πανδημία,

προειδοποίησε σήμερα το συνδικαλιστικό τους όργανο, η Ομοσπονδία GastroSuisse. Η ελβετική κυβέρνηση πιθανότατα θα παρατείνει αυτήν την εβδομάδα το κλείσιμο των μπαρ, των εστιατορίων και των χώρων ψυχαγωγίας, τουλάχιστον μέχρι τα τέλη Φεβρουαρίου, ελπίζοντας πως θα περιορίσει τα κρούσματα. Η Ομοσπονδία, έχοντας ρωτήσει σχεδόν 4.000 ιδιοκτήτες εστιατορίων και ξενοδοχείων, εκτιμά ότι το 98% από αυτούς χρειάζεται κατεπείγοντως οικονομική στήριξη. «Απειλείται η ύπαρξή τους αν δεν λάβουν τώρα χρήματα», τόνισε ο πρόεδρος της GastroSuisse, Καζίμιρ Πλάτσερ, όπως αναφέρει σε δημοσίευσμά του το Αθναϊκό-Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΜΠΕ).

Τον Οκτώβριο, όταν άρχισε να λαμβάνει μεγάλες διαστάσεις το δεύτερο κύμα της πανδημίας, η Ομοσπονδία προειδοποίησε ότι κινδύνευαν να χαθούν 100.000 θέσεις εργασίας στον τομέα αυτόν. Τους δύο τελευταίους μήνες του έτους σχεδόν το 60% των επιχειρήσεων αναγκάστηκε να μειώσει το προσωπικό του, μετά τις απολύσεις της άνοιξης και δεν αποκλείεται να ακολουθήσει και τρίτο κύμα απολύσεων. Από την πλευρά της η USAID, το συνδίκαιο που εκπροσωπεί τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Ελβετία, ζήτησε από την κυβέρνηση να μην παρατείνει, ούτε να ενισχύσει τα μέτρα.

Η Ελβετία, τέλος, μια χώρα 8,6 εκατομμυρίων κατοίκων, καταγράφει καθημερινά περίπου 4.000 κρούσματα κορωνοϊού. Την Παρασκευή τα κρούσματα ανέρχονταν συνολικά σε 476.000 και σε 7.545 οι θάνατοι.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ,
ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ

ΠΑΡΑΤΑΣΗ ΤΗΣ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑΣ ΛΗΞΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ
ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ 15 ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΕΝΑΕΡΙΑΣ
ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2020

Το Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας ανακοινώνει την παράταση της ημερομηνίας λήξης υποβολής των αιτήσεων για τη διεκδίκηση των πιο πάνω υποτροφιών, μέχρι την Τετάρτη, 31 Μαρτίου 2021, η ώρα 3:00 μ.μ.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περ Ακινήτου ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω.

Δήλωση Μεταβίβασης: 4/Π/2467/2020

Πωλητές

1. ΑΡΓΥΡΙΑΔΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΕΡΜΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΔΙΑΜ. 401 ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
2. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΜΑΡΙΑ, ΦΙΛΙΠΠΟΥ 33, 2363 ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
3. ΑΡΓΥΡΙΑΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΩΣΤΑΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΥ 33, 2363 ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΟΜΕΤΙΟΥ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αγοραστής
GEJIZO INVESTMENTS LIMITED,
ΑΥΛΩΝΟΣ 1, MARIA BUILDING, 2ος ορόφος, 1075 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Ακίνητο:
Αρ. Εγγραφής: 0/30144
Φύλλο /Σχέδ./Τμήμα/Τεμ./Κλιμ.: 55/24/0/486/5
Είδος Ακινήτου: ΧΩΡΑΦΙ
Εμβαδό τ.μ.: 7016
Γεωγραφική Περιοχή: ΛΑΡΝΑΚΑ ΑΓΙΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΑΡΝΑΚΑΣ,
Τοποθεσία: ΚΟΤΣΙΗΝΕΣ
Μεταβιβ. Μερίδιο στο Ακιν.: 1/2
Ποσό Πώλησης: 162.500,00 ευρώ

Σημείωση: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α., ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.

Επενδύσεις 264,8 εκατ. στην ελληνική αγορά ακινήτων το 2020

Ξεπέρασαν αυτές του 2019 λόγω της έλλειψης ανταγωνισμού και στη δυναμική ορισμένων εταιρειών

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε τοποθετήσεις συνολικού ύψους 264,8 εκατ. ευρώ στην ελληνική αγορά ακινήτων προχώρησαν οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητα περιουσία (ΑΕΕΑΠ) κατά τη διάρκεια του 2020. Πρόκειται για μέγεθος που ξεπερνά εκείνο του 2019, γεγονός που οφείλεται τόσο στη δυναμική που επέδειξαν εταιρείες, όπως η Trastor και η Brix Properties, αλλά και στο γεγονός ότι το 2020 δεν υπήρξε ανταγωνισμός από τα ξένα επενδυτικά funds που κυριάρχησαν το 2019. Η πανδημία, αλλά και η απουσία μεγάλων καρτοφυλακίων ακινήτων προς πώληση, επανέφερε την αγορά επενδυτικών ακινήτων σε πιο συντηρητικά μονοπάτια, αντίστοιχα με την περίοδο 2015-2017, όταν κυριαρχούσαν οι επενδύσεις των ΑΕΕΑΠ. Μία ακόμα βασική τάση, αφορά τη στρόφιξη της πλειονότητας των εταιρειών στις επενδύσεις στην κατηγορία των ακινήτων logistics, τομέας που μέχρι το 2019 είχε μικρή συμμετοχή στο σύνολο. Υπολογίζεται ότι περίπου 60 εκατ. ευρώ, δηλαδή το 22,5% των επενδύσεων που πραγματοποιήσαν το 2020 οι ΑΕΕΑΠ, κατευθύνθηκαν σε αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, είτε για την απευθείας απόκτηση έτοιμων κτιρίων είτε για

την εξ ολοκλήρου ανάπτυξη νέων. Η Trastor διατήρησε τη δυναμική που ανέπτυξε πρόπερσι και κατά τη διάρκεια του 2020, εστιάζοντας τόσο στην απόκτηση σύγχρονων κτιρίων γραφείων, όσο και στη διεύθυνση στον κλάδο των logistics. Η πιο πρόσφατη αγορά της αφορούσε την απόκτηση της εταιρείας «Δωρίδα Κτι-

Πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξαν οι ελληνικές ΑΕΕΑΠ, καθώς λόγω πανδημίας απουσίασαν τα ξένα funds.

ματική», η οποία είναι η ιδιοκτήτρια αποθήκης 25.000 τ.μ. σε οικόπεδο 62,7 στρεμμάτων στην θέση «Ρουπάκι» ή «Μελίσσια» στον Ασπρόπυργο Αττικής.

Το ακίνητο είναι μισθωμένο πλήρως και το τίμημα ανήλθε σε 9,5 εκατ. ευρώ. Παράλληλα, η Trastor ήταν υπεύθυνη και για τη μεγαλύτερη σε αξία συναλλαγή στην αγορά ακινήτων, καθώς απέκτησε δύο κτίρια γραφείων του ομίλου Αβαξ στο Μαρούσι, αντί ποσού 34 εκατ. ευρώ.

Συνολικά, η εισηγμένη δαπάνση

πέρυσι 101,2 εκατ. ευρώ, με αποτέλεσμα η αξία του καρτοφυλακίου της να διαμορφώνεται πλέον σε 300 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τον κ. Τάσο Καζίνο, «το 2021 η στρατηγική της εταιρείας αφορά πιο επιλεκτικές κινήσεις για την περαιτέρω διεύθυνση του καρτοφυλακίου της». Για τον σκοπό αυτό εξετάζεται η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εισηγμένης, χωρίς να έχει ληφθεί προς το παρόν κάποια σχετική απόφαση. Απώτερος στόχος σε βάθος χρόνου είναι η περαιτέρω ενίσχυση της αξίας του καρτοφυλακίου της εισηγμένης στα 500 εκατ. ευρώ.

Αντίστοιχα, η Brix Properties έχει δρομολογήσει επενδύσεις για την ανάπτυξη 30.000 τ.μ. νέων αποθηκών στην περιοχή του Ασπρόπυργου, με συνολικό κόστος της τάξεως των 20 εκατ. ευρώ. Συνολικά, η εταιρεία δαπάνησε 41,5 εκατ. ευρώ κατά το 2020, εκ των οποίων το 78%, ή 32 εκατ. ευρώ αφορούσε κινήσεις στην αγορά των logistics. Η πιο πρόσφατη συμφωνία της εταιρείας αφορούσε την απόκτηση του 80% της Sarmed Warehouses, συνολικού ύψους 23,6 εκατ. ευρώ. Η εν λόγω εταιρεία είναι κάτοχος αποθηκευτικών εγκαταστάσεων 58.641 τ.μ. στην περιοχή της Μάνδρας στην Ελευσίνα, που αποτελεί το μεγαλύτερο εν λειτουργία

Υπολογίζεται ότι περίπου 60 εκατ. ευρώ, δηλαδή το 22,5% των επενδύσεων που πραγματοποιήσαν το 2020 οι ΑΕΕΑΠ, κατευθύνθηκαν σε αποθηκευτικές εγκαταστάσεις (logistics).

ενιαίο συγκρότημα αποθηκών στην Ελλάδα. Το υπόλοιπο 20% παραμένει στην κατοχή του κ. Ιωάννη Σαραντίτη. Σημειώτεον ότι οι εν λόγω αποθήκες έχουν μισθωθεί για τα επόμενα 10 χρόνια στην εταιρεία Sarmed Logistics του κ. Σαραντίτη. Όπως αναφέρει στην «Κ», η διευθύνουσα σύμβουλος της Brix, κ. Άννα Αποστολίδου, «οι δύο πλευρές διερευνούν τις πιθανότητες επέκτασης της συνεργασίας τους και σε άλλα ακίνητα του ομίλου Sarmed». Κεφάλαια της τάξεως των 95 εκατ. ευρώ δαπάνησε το 2020 και η Prodea Investments. Εξ αυτών μάλιστα τα 9 εκατ. ευρώ αφορούσαν επενδύσεις ανάπτυξης ακινήτων, στο πλαίσιο του προγράμματος που έχει εκπονήσει η εταιρεία. Μεταξύ άλλων, δαπάνησε 17 εκατ. ευρώ για την απόκτηση δύο κτιρίων γραφείων, ένα στο Χαλάνδρι, επιφάνειας 7.000 τ.μ. κι ένα μικρότερο στο κέντρο της Αθήνας. Όσον αφορά τον τομέα των logistics, η Prodea έχει θέσει σε εφαρμογή ένα ιδιαίτερα

φιλόδοξο πρόγραμμα για την ενίσχυση του μεριδίου της εν λόγω κατηγορίας ακινήτων, στο καρτοφυλάκιο της. Μεταξύ των επενδύσεων της εισηγμένης ξεχωρίζει η απόκτηση αποθήκης επιφάνειας 12.400 τ.μ. στο Μαρόπουλο. Μισθώτρια είναι η εταιρεία logistics Unilog. Το ύψος της επένδυσης ανήλθε σε 10 εκατ. ευρώ. Επίσης, η Prodea έχει υπογράψει προσύμφωνο για την εξαγορά του 100% εταιρείας, που είναι κάτοχος οικόπεδου στον Ασπρόπυργο, όπου αυτήν την περίοδο ολοκληρώνεται η κατασκευή δύο κτιρίων αποθηκών σύγχρονων προδιαγραφών. Πρόκειται για ακίνητα, των οποίων η συνολική επιφάνεια θα ξεπεράσει τις 23.000 τ.μ.

Λίγο πριν εκπνεύσει το 2020, η Prodea γνωστοποίησε και τη συνεργασία της με τον όμιλο Παπαλέκα και συγκεκριμένα την εταιρεία Yoda. Οι δύο εταιρείες, από κοινού με την Invel Real Estate, τον μεγαλύτερο δηλαδή της Prodea, σχεδιάζουν να

επενδύσουν σε μια σειρά ακινήτων στον κλάδο του τουρισμού και της εστίασης τα επόμενα χρόνια. Υπενθυμίζεται ότι ο κ. Ιωάννης Παπαλέκας έχει ήδη παρουσία στον κλάδο, μέσω του «Nammos» στη Μύκονο, ενώ στο πλαίσιο της νέας αυτής συνεργασίας, θα αποκτήσει το 41% του ξενοδοχείου «The Landmark Nicosia» (πρώην Hilton).

Πρόκειται για ένα από τα εμβληματικότερα ξενοδοχεία της Κύπρου, το οποίο είχε αποκτήσει η Prodea, σε συνεργασία με την Invel πριν από περίπου 18 μήνες. Τότε είχε καταβάλει ποσό της τάξεως των 55 εκατ. ευρώ. Η σχετική συναλλαγή προβλέπεται να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2021. Παράλληλα, η Prodea συμφώνησε να πωλήσει στον όμιλο Yoda, 18 κτίρια (κυρίως γραφεία και υποκαταστήματα της Εθνικής Τράπεζας) σε Αθήνα και Περιφέρεια. Πρόκειται για ένα καρτοφυλάκιο αξίας της τάξεως των 134 εκατ. ευρώ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Ακτινογραφία πωλήσεων στις επαρχίες

Στις δύο τελευταίες δημοσιεύσεις είδαμε αναλυτικά δύο πράγματα. Πρώτον, την πορεία του συνολικού αριθμού συναλλαγών και την πορεία της συνολικής αξίας των ίδιων συναλλαγών που καταγράφηκαν πανκύπρια κατά την περίοδο 2010 – 2020. Δεύτερον, είδαμε το μερίδιο αγοράς που κατείχε η κάθε επαρχία επί του συνόλου των συναλλαγών, τόσο σε αριθμό όσο και σε αξία ανά έτος και πάλι για την περίοδο 2010 – 2020.

Σήμερα, θα σπάσουμε την παγκύπρια εικόνα ανά επαρχία και ανά έτος για να δούμε πώς κύλησε η περίοδος 2010 – 2020 για την κάθε μια από αυτές και φυσικά πώς συγκρίνονται μεταξύ τους. Μόλις το κάνουμε αυτό, έχουμε τα εφόδια να δούμε την πορεία της μέσης αξίας ανά έτος, ανά επαρχία και πιστεύω πως τα αποτελέσματα θα σας κάνουν εντύπωση. Η γενική εικόνα των 11 χρόνων που εξετάζουμε σε ό,τι αφορά πρώτα τον αριθμό συναλλαγών, είναι πως όλες οι επαρχίες, πλην της Αμμόχωστου, παρουσίασαν παρόμοια συμπεριφορά. Συνοψίζοντας, οι τέσσερις επαρχίες παρουσίασαν πτωτική πορεία συναλλαγών από το 2010 μέχρι και το 2013, ακολούθως σταθεροποιήθηκαν για κάποιο μικρό χρονικό διάστημα

για να αρχίσουν μια καθαρή ανοδική τάση που κράτησε μέχρι το 2019. Το 2020, λόγω της πανδημίας και του κλεισίματος της αγοράς, υπέστησαν μείωση. Αυτή είναι η γενική εικόνα. Νοείται ότι η κάθε επαρχία έδειξε κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, Λευκωσία και Λεμεσός είχαν πιο έντονες πτώσεις και πιο έντονες αυξήσεις από ό,τι Λάρνακα και Πάφος, ενώ μπορεί να λεχθεί πως η Λεμεσός ήταν ακόμη πιο έντονη από τη Λευκωσία στην ανάκαμψη αλλά λιγότερο έντονη από τη Λευκωσία κατά την πτωτική πορεία της αρχικής περιόδου. Η Λευκωσία όμως συγκράτησε καλύτερα την αγορά της από την Λεμεσό από το 2017 και μετέπειτα. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως ο αριθμός συναλλαγών των τεσσάρων επαρχιών της Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου και Λάρνακας, ήταν πολύ συμπεσομένοι το 2013 όπου η απόκλιση μεταξύ της ψηλότερης (Λευκωσίας) και της χαμηλότερης (Λάρνακας) ήταν 633 συναλλαγές. Σε αντίθεση η μέγιστη ψαλίδα μεταξύ των τεσσάρων επαρχιών σημειώθηκε το 2017 όπου η διαφορά μεταξύ της ψηλότερης (Λεμεσού) και της χαμηλότερης (Λάρνακας) ήταν 1.900 συναλλαγές.

Η Αμμόχωστος κατά την περίοδο

Η καθαρή ανοδική τάση των συναλλαγών στις επαρχίες κράτησε μέχρι το 2019. Το 2020 λόγω της πανδημίας υπέστησαν μείωση.

2010 – 2020 είχε μια κάπως διαφορετική εικόνα από τις άλλες τέσσερις επαρχίες: ήταν (φαινομενικά) πιο «flat». Στην πραγματικότητα φαίνεται να χαρακτηρίζεται από δύο περιόδους: την «χαμηλή» περίοδο που κράτησε από το 2010 μέχρι το 2014, και την «ψηλή» περίοδο που κράτησε από το 2015 μέχρι το 2020. Στην ουσία όμως η εικόνα της αλλοιώνεται από τον σχετικά χαμηλό αριθμό συναλλαγών σε απόλυτους αριθμούς.

Η πορεία της αξίας συναλλαγών της κάθε επαρχίας ήταν πιο «ζωηρή». Παρόλο που βλέπουμε τις αξίες των ακινήτων που αντάλλαξαν χέρια να έχουν συνολικά μια σταθερή πορεία από το 2010 μέχρι το 2013, εντούτοις ισχύει το γεγονός ότι η σταθερότητα προέκυψε αφενός από την μεγάλη

πτωτική πορεία της Λευκωσίας και αφετέρου την σταθερή έως ελαφρώς ανοδική πορεία της Λάρνακας, της Πάφου και της Λεμεσού. Επιπλέον, η Αμμόχωστος είχε μια επενδυτική έξαρση σε επενδυμένα κεφάλαια το 2012 – κάτι που δεν είδαμε στις άλλες επαρχίες. Εξάγεται και σε αυτή τη μέτρηση πως η μεγαλύτερη πίεση σε επενδυμένα κεφάλαια ήταν το 2013 όπου τρεις επαρχίες (Λεμεσός, Λευκωσία και Πάφος) ένωσαν τι σημαίνει να λαμβάνεις μια ένεση κατά μέσο όρο μόλις €357 εκ. η κάθε μια, ενώ η Λάρνακα έζησε την χειρότερη χρονιά της το 2014. Η ψαλίδα σε επενδυμένα κεφάλαια μεταξύ των επαρχιών άρχισε να ανοίγει από το 2014 και μετά, με την κάθε επαρχία να ακολουθεί τη δική της πορεία. Μόνη εξαίρεση αποτελεί το ζεύγος Λευκωσίας και Πάφου, το οποίο από το 2013 μέχρι και το 2016 είχαν σχεδόν ίδια κεφάλαια σε επενδύσεις. Από το 2017 η Πάφος έχανε ραγδαία στην έλκυση επενδύσεων, κάτι που δεν ισχύει για τη Λευκωσία καθώς ήταν πιο σταθερή. Σχετικά σταθερότητα για τα μεγέθη της επέδειξε και η Λάρνακα μετά την μεγάλη έλκυση επενδύσεων του 2016.

Λεμεσός και Αμμόχωστος κέρδισαν άλλο ένα χρόνο αυξημένων επενδύ-

σεων πριν αρχίσουν να βιώνουν πτώση στις επενδύσεις τους το 2018 – κάτι που αρχίσουμε να το βλέπουμε στις υπόλοιπες επαρχίες από το 2017.

Τελειώνοντας ως ριζούμε μια ματιά στη μέση αξία των συναλλαγών της περιόδου 2010 – 2020. Σίγουρα δεν αποτελεί και το πιο αξιόπιστο εργαλείο μέτρησης καθώς στον πληθυσμό των συναλλαγών υπάρχουν και φθηνά και ακριβά και μέτρια σε αξία ακίνητα που πουλήθηκαν. Παρόλα αυτά δεν παύει από το να δίνει μια εικόνα της πολύ γενικευμένης κατάστασης και προκαλεί ενδιαφέρον. Στην προ του 2013 κατάσταση είχαμε τη Λευκωσία, τη Λεμεσό και την Πάφο με μέση αξία συναλλαγών τις €180.000 (περίπου), Λάρνακα και Αμμόχωστος είχαν μέση αξία συναλλαγών τις €130.000. Το 2012 θα ήταν κανονικό αν δεν υπήρχε μια ανωμαλία στην Αμμόχωστο, επειδή η κάθε επαρχία άρχισε να παίρνει την πορεία της. Η Λεμεσός είχε μια μέση αξία συναλλαγών τις €198.000, η Πάφος τις €186.000, η Λευκωσία τις €176.000, η Λάρνακα τις €165.000 και η Αμμόχωστος παρακάτω, τις €316.000! Αυτό προφανώς προκύπτει από το γεγονός ότι το 2012 σημειώθηκαν κάποιες πολύ δυνατές επενδύσεις στην Αμ-

μόχωστο όπου με τον συνολικά χαμηλό αριθμό συναλλαγών εκτόξευσε την μέση αξία. Η μέση αξία μετά το 2012 ήταν πτωτική για Λάρνακα και Λευκωσία, έντονα πτωτική για Αμμόχωστο και σταθερή για Πάφο και Λεμεσό. Από το 2013 και μετά ήταν ανοδική για όλες τις επαρχίες μέχρι το 2016. Το 2016 η μέση αξία ήταν για Λεμεσό οι €327.000, για Πάφο οι €317.000, για Λευκωσία οι €269.000, για Αμμόχωστο οι €242.000 και για Λάρνακα οι €206.000. Ανάλογη ανωμαλία του 2012 σημείωσε και το 2017 η Αμμόχωστος όπου σημείωσε την πιο ψηλή μέση αξία με €371.000 – η Λεμεσός ήταν δεύτερη με €328.000. Αυτές ήταν οι μόνες επαρχίες που το 2017 σημείωσαν αύξηση σε σχέση με το 2016.

Έκτοτε όλες οι επαρχίες κινήθηκαν πτωτικά. Το 2020 η Λεμεσός είχε μέση αξία συναλλαγών τις €261.000, η Πάφος τις €200.000, η Λευκωσία τις €199.000, η Αμμόχωστος τις €169.000 και τέλος η Λάρνακα τις €151.000. Καθόλου άσχημα αν αναλογιστούμε τι περάσαμε το 2020.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Androu Property Strategy - Chartered Surveyors.

ΝΕΑ ΧΡΟΝΙΑ ΝΕΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ

Ανακάλυψε όλες τις ευκαιρίες ακινήτων από την Gordian

GoGordian
7777 5656 | gogordian.com

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 17 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2021

«Αυτό που συνέβη στο Καπιτώλιο ήταν κάτι που κινείτο κάπου στην επιφάνεια του συνειδητού και στο πηγάδι του ασυνειδήτου», λέει ο Ρίτσαρντ Κέρνι.

Ο κόσμος απέναντι στο «τέρας»

Ο καθηγητής Ρίτσαρντ Κέρνι μιλάει στην «Κ» για τη φιλοσοφική προσέγγιση όσων οδήγησαν στην εισβολή στο Καπιτώλιο

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

«Οφείλω να πω πως νιώθω μια κάποια συμπόνια για τα άτομα που εισέβαλαν στο Καπιτώλιο. Συμπάθεια όχι, καθώς παραβίασαν έναν ιερό πολιτικό χώρο. Ομως αισθάνομαι συμπόνια. Είναι και αυτοί θύματα του Τραμπ. Βεβαίως, είμαι και λίγο υπαρξιστής, συνεπώς θεωρώ πως είναι απολύτως υπεύθυνοι για την πράξη τους. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μερίδιο ευθύνης πέφτει στον Τραμπ και σε όλους εκείνους που, ενώ έβλεπαν τι έρχεται, συνέχισαν να μάχονται κατά της επικύρωσης της εκλογικής νίκης του Μπάιντεν. Το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα κάλυπτε τον Τραμπ όλα αυτά τα χρόνια, και τα στελέχη του φέρουν τη μεγαλύτερη ευθύνη. Ακόμη και άνθρωποι όπως ο Μιτς Μακόνελ και ο Μάικ Πενς, αν και άλλαξαν στάση στο τέλος, το έκαναν κατόπιν εορτής. Επί τέσσερα χρόνια επικύρωσαν τον Τραμπ σε ό,τι έκανε, με αποτέλεσμα να φτάσουμε εδώ που φτάσαμε. Με ανησυχεί αυτό το «δύο μέτρα και δύο σταθμά». Οι πολιτικοί αυτοί κινούνται με δύο πηκτές, αλλά οι άνθρωποι που εφόρμησαν στο Καπιτώλιο δεν έχουν δύο πηκτές: πιστεύουν απόλυτα τον Τραμπ, τα ψέματά του και όσα πρεσβεύει. Οι πολιτικοί αυτοί όμως απελευθέρωσαν το τέρας για να επιτεθεί στο Καπιτώλιο και οι ίδιοι δεν θα τιμωρηθούν γι' αυτό».

Μιλάει ο Ρίτσαρντ Κέρνι, καθηγητής φιλοσοφίας στο Boston College και συγγραφέας πολλών και σημαντικών βιβλίων. Ο Ιρλανδός Κέρνι έχει μια ιδιαίτερη σχέση με την έννοια του τέρατος. Ένα από τα σημαντικότερα βιβλία του είναι το «Ξένοι, θεοί και τέρατα» (μτφρ. Νίκος Κουφάκης, πρόλογος: Νικόλας Σεβαστάκης, εκδ. Ινδικτός). Με επιρροές από τη φιλοσοφία του υπαρξισμού, από τη θρησκείολογία, αλλά και από την ψυχανάλυση, και με ένα πλούσιο εύρος αναφορών σε έργα της λογοτεχνίας και της τέχνης, ο Κέρνι μοιάζει να μιλάει όχι μόνο για σχήματα αρχαιολογικά (πώς η ανθρώπινη ταυτότητα μορφοποι-

είται από την έννοια του ξένου, του θεού και του τέρατος), αλλά και για πολύ σημερινά επίσης. Όταν, π.χ., γράφει ότι «ανεξάρτητα από πόσα τέρατα ενεδρεύουν εντός του συλλογικού μας ασυνειδήτου, μερικοί άνθρωποι είναι περισσότερο αθώοι από άλλους. Και μερικοί πιο ένοχοι. Τουλάχιστον, για κάποιο διάστημα. Οι τερατώδεις πράξεις έχουν σημασία όσο και οι τερατώδεις φαντασιώσεις. Και είμαστε εξίσου υπεύθυνοι και για τα δύο», η σκέψη μας πήγε στα γεγονότα του Καπιτωλίου, στον εξαλλο Τραμπ και στον άλλοκοτο όχλο του. Σκεφτήκαμε, λοιπόν, να του ζητήσουμε μια προσέγγιση πιο φιλοσοφική ή/και ψυχαναλυτική. Δέχθηκε με προθυμία και μιλήσαμε τηλεφωνικά.

Ποιος είναι εδώ το «τέρας» λοιπόν; «Κοιτάζτε, από τη μία έχουμε τον άνδρα με τα περιεργά πορτοκαλιά μαλλιά και από την άλλη αυτόν τον άνδρα με τη γούνα ζώου που εισβάλλει στο Καπιτώλιο. Κατά κάποιον τρόπο και οι δύο εκπροσωπούν το «τέρας». Το ψεύτικο στα μαλλιά του Τραμπ επανεμφανίζεται τώρα με άλλη μορφή, τη γούνα ζώου που φέρει ο εισβολέας στο Καπιτώλιο. Η γούνα ζώου και τα κέρατα με τη γουνίτσα α λα Ντέιβι Κρόκετ έχουν τη σημασία τους. Είναι μια μορφή που θυμίζει μισό ζώο και μισό άνθρωπο. Ο Κρόκετ είναι ένας θρύλος στην αμερικανική παράδοση ως «ο βασιλιάς των έσχατων ορίων», των πιο άγριων συνόρων. Οπότε το κτήνος που κρύβεται μέσα στον Τραμπ εκρήγνυται ως το αφιονισμένο «τέρας» που παραβιάζει τον νόμο».

Τα τείχη

Κατά τον Κέρνι, με την εισβολή στο Καπιτώλιο, «ο Τραμπ εκδηλώνεται πλέον με τον πιο καταγορηματικό τρόπο, παραμένοντας την ίδια στιγμή προφυλαγμένος εντός της ασφάλειας των τειχών του Λευκού Οίκου. Το ενδιαφέρον εδώ είναι ότι όλο αυτό τον καιρό ο Τραμπ μιλούσε για τείχη. Τα πάντα γύρω από το «Πρώτα η Αμερική» και «Κάντε την Αμερική μεγάλη ξανά» βούιν-

““

Το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα κάλυπτε τον Τραμπ όλα αυτά τα χρόνια και τα στελέχη του φέρουν τη μεγαλύτερη ευθύνη.

““

Δεν είναι δυνατόν ο τραμπισμός να εξαφανιστεί μέσα σε μία νύχτα μιλάμε για εκατομμύρια ανθρώπους.

από μια πολιτική απομονωτισμού, συνόρων και τειχών. Σύμφωνα με αυτήν τη λογική, έτσι κρατάς το τέρας εκτός των τειχών σου, έξω από αυτό που θεωρείς δική σου επικράτεια. Το τέρας παραμένει στην άλλη πλευρά των συνόρων και με βάση αυτή τη λογική, το τέρας είναι ο ισπανόφωνος, ο Μεξικανός, ο μαύρος. Ξαφνικά όμως, με την εισβολή στο Καπιτώλιο, βλέπουμε το τέρας να βρίσκεται όχι απλώς εντός της επικράτειας αλλά ακόμη και εντός ενός συμβολικού χώρου δημοκρατίας και πολιτισμού, με την έννοια της συνοχής που έχει η ζωή μέσα σε μια πόλη, με θεομους, νόμους κ.τ.λ. Αυτό μοιάζει να πηγαίνει να καταλυθεί. Το τείχος πέφτει, το τείχος που θυμίζει όχι μόνον από το τέρας, αλλά το μέσα από το έξω, το συνειδητό από το ασυνειδητό. Μέσα από τον λαβύρινθο βλέπεις να προβάλλει ο τερατώδης Μινώ-

Ο Ρίτσαρντ Κέρνι είναι καθηγητής φιλοσοφίας στο Boston College και συγγραφέας πολλών και σημαντικών βιβλίων, μεταξύ αυτών το «Ξένοι, θεοί και τέρατα» (εκδ. Ινδικτός).

ταυρος. Η όλη εικόνα κάτι τέτοιο βγάζει προς τα έξω, έστω και αν έχει στοιχεία παρωδίας».

Σύμφωνα με τον Κέρνι, η βία αυτών των ανθρώπων ξεπήδησε από έναν ενδόμυχο φόβο: ότι κάνουν τη φαντασιακή τους ταυτότητα. Αυτή ένιωσαν πως θα τους αποκαταστήσει ο Τραμπ; «Ναι, όμως ο Τραμπ έχει μια άποψη για τον κόσμο, που στην ουσία της είναι τηλεοπτική. Απευθύνεται στο φαντασιακό των ανθρώπων, αλλά το να εισβάλλεις στο Καπιτώλιο είναι κάτι πραγματικής και πολιτικής σημασίας. Κάποιοι θα πέρσουν όλη τους τη ζωή στη φυλακή επειδή σκότωσαν έναν αστυνομικό εκείνη τη μέρα. Κανένας άλλος δεν θα πληρώσει τόσο βαρύ τίμημα. Ούτε ο Τραμπ ούτε τα μέλη του Κογκρέσου που τον στήριξαν».

Ρωτάμε τον Κέρνι αν βλέπει ευθύνες και εκτός των τραμπικών και

των Ρεπουμπλικανών. «Ευθύνη θα έλεγα πως βλέπω στις νεοφιλελεύθερες, άγρια καπιταλιστικές πολιτικές που σίγουρα υπήρχαν και μέσα στους Δημοκρατικούς. Τον Τραμπ όμως δεν τον ψήφισαν μόνο μάζες που δεν πήγαν στο πανεπιστήμιο, άνθρωποι των εργατικών τάξεων που δεν έχουν πτυχίο. Θα έλεγα μάλιστα πως σε ένα βαθμό αυτοί οι άνθρωποι έχουν μια δικαιολογία να πιστεύουν τα ψέματα του Τραμπ. Υπάρχει ωστόσο ένας ολόκληρος άτυπος συνασπισμός μεταξύ αυτών που ψήφισαν τον Τραμπ. Το ένα κομμάτι είναι οι χαμηλές τάξεις χωρίς πτυχία κτλ. Είναι οι άνθρωποι που όντως αποκόπηκαν από τα πράγματα από τη φιλελεύθερη ελίτ της χώρας. Τον ψήφισαν φυσικά και οι σκληροπυρηνικοί ρατσιστές, οι οργανωμένοι ακροδεξιοί, αυτοί που εξοργίστηκαν επειδή είχαν για οκτώ χρόνια μαύρο πρόεδρο και τώρα έχουν θυμώσει επειδή θα έχουν μαύρη αντιπρόεδρο. Πάνω απ' όλα όμως, τον Τραμπ τον ψήφισαν, και τον ενίσχυσαν οικονομικά, οι εύποροι Αμερικανοί, οι βολεμένοι. Τη μεγάλη ζημιά αυτοί την έκαναν».

«Να το κοιτάξουμε κατάματα»

Και τώρα; Ο Τραμπ φεύγει, αλλά ο τραμπισμός; «Δεν είναι δυνατόν ο τραμπισμός να εξαφανιστεί μέσα σε μία νύχτα» μιλάμε για εκατομμύρια ανθρώπους. Αυτό όμως δεν συνέβη στο Καπιτώλιο είναι ένα κομβικό σημείο: το τέρας εκδηλώθηκε και το είδαν όλοι. Το τέρας έχει μια άποψη για τα καλά. Εδειξε τι είναι. Στην ψυχοθεραπεία λένε πως αν έχεις επαναλαμβανόμενος εφιάλτες με ένα τέρας που σε καταδιώκει, πρέπει κάποια στιγμή, αντί να τρέξεις μακριά του, να γυρίσεις προς αυτό και να το κοιτάξεις κατάματα. Να το περιγράψεις. Κάτι παρόμοιο συνέβη και εδώ: είδαμε το τέρας κατά πρόσωπο. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως θα εξαφανιστεί, σημαίνει όμως ότι μπορεί να είσαι σε καλύτερη θέση να το αντιμετωπίσεις στο μέλλον, το έχεις δει με τι μοιάζει και πώς είναι, έχει κάπως

απομυθοποιηθεί στα μάτια σου, η εικόνα που έχεις είναι μια πιο γειωμένη εικόνα, μπαίνεις πλέον σε διαπραγμάτευση μαζί του. Αυτό ισοδυναμεί με αποδυνάμωσή του σε ένα βαθμό. Είναι σημαντικό αυτό για τη συνέχεια: η γείωση και η διαπραγμάτευση. Διότι τόσα εκατομμύρια κόσμο, με κάποιο τρόπο πρέπει να τον επαναφέρεις στην όλη συζήτηση και να μην παραμείνει αποκομμένος».

Βλέπει κοινά σημεία μεταξύ της Αμερικής και όσων συμβαίνουν σε άλλες χώρες; «Αυτό που βλέπουμε στην Αμερική, ουσιαστικά συμβαίνει σε όλο τον δυτικό κόσμο και όχι μόνο. Πάρτε την Πολωνία, την Τουρκία, την Ουγγαρία, τη Λεπέν στη Γαλλία, αλλά και τη Βρετανία του Brexit. Παντού είναι το ίδιο. Αλλά στην Αμερική το βλέπεις σε μια πιο ακραία μορφή. Μην ξεχνάτε ότι η Αμερική είναι η χώρα του θεάματος, του κινηματογράφου, του Χόλιγουντ. Το σινεμά πάντοτε δείχνει στον κόσμο τι συμβαίνει σε ένα συνειδητό αλλά και σε ένα ασυνειδητό επίπεδο. Αυτό συνέβη και στο Καπιτώλιο: ήταν ένα συμβάν που κινείτο κάπου στην επιφάνεια του συνειδητού και στο πηγάδι του ασυνειδήτου».

Λίγο πριν κλείσουμε το τηλεφώνημα, εκφοράζουμε μια απορία: πώς γίνεται κάποιος που μοιάζει με καρικατούρα ανθρώπου να μπορεί να εκπροσώπει τόσο κόσμο; «Είναι η γνωστή εικόνα του γελοιοποιού. Γελάγαμε με τον Τραμπ ή με τον Μπόρις Τζόνσον, με τα κτενισματά τους, με τον στόμφο, με τις χειρονομίες τους. Αυτό το γέλιο είναι μια προβολή του συλλογικού ασυνειδήτου, αλλά με έναν τρόπο αγαθό. Οτι αυτό που βλέπεις είναι ένας θεατρίνος, ένας ηθοποιός. Δεν είναι κάτι απολύτως πραγματικό. Και όταν συνειδητοποιείς ότι είναι πραγματικό όλο αυτό και ότι δεν υπάρχει τίποτα το αγαθό, είναι πολύ αργά πια. Η ζημιά έχει γίνει. Θυμίζω με ποιον τρόπο, τη δεκαετία του '30, ο Τσάρλι Τσάπλιν έδειξε ευφυώς πόσο επικίνδυνος γελοιοποιός ήταν ο Χίτλερ».

Η εκδοτική δραστηριότητα του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ο **Σύνδεσμος** Μικρασιατών Κύπρου και Φίλων ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2010 και έχει περίπου 600 μέλη απ' όλη την Κύπρο. Πρόκειται για έναν αρκετά δραστήριο Σύνδεσμο με πολυσχιδή και ενδιαφέρουσα δραστηριότητα και μία από αυτές είναι η εκδοτική. Σήμερα σας παρουσιάζουμε τις τελευταίες δύο εκδόσεις του Συνδέσμου, το Ημερολόγιο του 2021 και τα Πρακτικά του Γ' Επιστημονικού Συμποσίου. Ο Σύνδεσμος Μικρασιατών Κύπρου από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής του έθεσε έναν πολύ σημαντικό στόχο, να έχει εκδοτική παρουσία, η οποία να αναδεικνύει από τη μία τη συμβολή των Μικρασιατών της Κύπρου, και από την άλλη να καταγράφει την ιστορία των χαμένων πια πατρίδων των προγόνων του. Σε παλαιότερη συνομιλία μου με τις δύο δραστηρίες Κύπριες Μικρασιάτισσες, την κα Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου, πρόεδρο του Συνδέσμου και την κα Αντωνία Προδρόμου μου είχαν πει ότι στα βιβλία τους καταγράφουν πώς ήταν αυτοί οι άνθρωποι, πώς έφθασαν στην Κύπρο, τι προβλήματα αντιμετώπισαν, αλλά και πώς κατάφεραν να επιβιώσουν, καθώς και πόσο και πόσο προσέφεραν στην κυπριακή κοινωνία.

Το Ημερολόγιο 2021

Σταθερή ετήσια έκδοση του Συνδέσμου είναι το Ημερολόγιό του, το οποίο εκδίδεται πολυσέλιδο και σκληρόδετο από το 2013, με τη κάθε χρονιά να είναι αφιερωμένη και σε διαφορετική θεματική. Το Ημερολόγιο του 2021 είναι αφιερωμένο στην Ελληνική Επανάσταση. Η πολύ προσηγμένη έκδοση του Ημερολογίου 2021, των 318 σελίδων, σε επιμέλεια της Μόνας Σαββίδου Θεοδούλου περιλαμβάνει, φυσικά το εορτολόγιο, καθώς και ενδιαφέρουσες εργασίες και μικρά αφιερώματα, τα οποία προβάλλουν τη συμβολή της Κύπρου στην Ελληνική Επανάσταση του 1821, χωρίς να παραλείπεται και το μικρασιατικό άρωμα. Το ημερολόγιο διανθίζεται με χαρακτηριστικά και πίνακες ζωγραφικά που έχουν σχέση με το 1821. Μεταξύ των πολλών και προσεγμένων κειμένων του Ημερολογίου που αφορούν το 1821 και την κυπριακή διάστασή του, υπάρχουν για ακόμη μία χρονιά οι «Μαρτυρίες» από επτά απογόνους Μικρασιατών

Ο **Σύνδεσμος** Μικρασιατών Κύπρου από την πρώτη στιγμή της ίδρυσής του έθεσε έναν πολύ σημαντικό στόχο, να έχει εκδοτική παρουσία, η οποία να αναδεικνύει από τη μία τη συμβολή των Μικρασιατών της Κύπρου, και από την άλλη να καταγράφει την ιστορία των χαμένων πια πατρίδων των προγόνων του.

και μία από πρώτης γενιάς Μικρασιάτη, δημοσιεύονται επίσης για πρώτη φορά και 17 φωτογραφίες. Όπως σημειώνει η κα Σαββίδου Θεοδούλου με το ημερολόγιο του 2021 συμπληρώνουν 136 μαρτυρίες με αντίστοιχες σπάνιες φωτογραφίες. Επίσης, στο Ημερολόγιο του Συνδέσμου Μικρασιατών 2021 φιλοξενούνται και εννέα μικρασιατικά παραμύθια. Στον όμορφο τόμο επίσης περιλαμβάνονται και κατάλογοι των δωρητών κειμηλίων στη Μόνιμη Συλλογή Κειμηλίων Μικρασιατικού Ελληνισμού που στεγάζεται στο Βυζαντινό Μουσείο του Ιδρύματος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', τη συλλογή του οποίου οργάνωσε ο δρ Γιάννης Ηλιάδης, διευθυντής του Βυζαντινού Μουσείου και Πνακοθήκης Ιδρύματος.

Η έκδοση του 2022, για το οποίο ο Σύνδεσμος έχει ξεκινήσει ήδη να συγκεντρώνει υλικό θα είναι αφιερωμένο, όπως είναι λογικό, στο μαύρο 1922 και στα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή.

Τα Πρακτικά του Γ' Συμποσίου

Στην εκπονή του 2020 ο Σύνδεσμος Μικρασιατών Κύπρου εξέδωσε και τα Πρακτικά του Γ' Επιστημονικού Συμποσίου, που είχε πραγματοποιηθεί στο Μέγαρο της Παλαιάς Αρχιεπισκοπής, στην

Εταιρεία Κυπριακών Σπουδών στις 21 Οκτωβρίου 2017. Η θεματική του συμποσίου ήταν «Κυπριακή Αρχαία. Αρχαϊκές μαρτυρίες για τον μικρασιατικό ελληνισμό της Κύπρου». Στον τόμο περιλαμβάνονται οι εισηγήσεις των συμμετεχόντων στο συμπόσιο και αφορούν ενδιαφέρουσες πτυχές μικρασιατικών ιστοριών μέσω των αρχείων. Οι εργασίες του τόμου είναι: «Γερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου. Σελίδες από το Αρχείο του Αρχ. Κυρίλλου Γ' (Φάκελος MB) αναφορικά με τον Μικρασιατικό Ελληνισμό της Κύπρου», της Αντωνίας Προδρόμου, «Περιδιάβαση στο αρχείο του Μικρασιάτη πολιτικού Σταύρου Β. Θεοφανίδη, Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας επί διακυβερνήσεως Εμμανουήλ Τσουδερού 1941-1944» του Κώστα Κολακίδη, «Καραμανλικά στην Κύπρο: παρελθόν, μέλλον, προοπτικές και η Μόνιμη Συλλογή του Συνδέσμου Μικρασιατών Κύπρου» του Στέλιου Ηρακλέους, «Οι Μικρασιάτες πρόσφυγες στην Κύπρο: Η λειτουργία του Λοιμοκαθαρητηρίου Δεκέλειας και η στάση της Βρετανικής Διοίκησης» του Σάββα Λάμπρου, «Οι Μικρασιάτες Ελευθεροπόλεμοι, Μέλη της Στοάς 'Ζήνων' Αρ.18 και η ένταξή τους στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή της Κύπρου κατά τις αρχές του 20ού αιώνα».

Μία αρχειακή έρευνα του Άγγελου Κυριακούδη, «Ειδήσεις περί Μικρασιατών εκ του Αρχείου του Ιερού Ναού Παναγίας Φανερωμένης Λευκωσίας» του δρ Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, «Μικρασιάτες εν Κύπρω» του Αριστείδη Κουδονάρη (f), «Επιστολές από το Ταχυδρομείο Σμύρνης λίγες μέρες πριν από τη φωτιά» του Ανδρέα Μακρίδη και «Η 'πιπλά' της Μικράς Ασίας ως στοιχείο της ύλης πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου» της Ανδρούλας Χατζηγιασημή. Ο Σύνδεσμος έχει εκδώσει και τα πρακτικά του πρώτου συμποσίου, «Κύπρος-Μικρασία. Κοιτίδες πολιτισμού. Πρακτικά Α' Επιστημονικού Συμποσίου» (Λευκωσία 2015), με εκδοτική επιμέλεια του Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου με 15 μελέτες. Τα Αρχαία αποτελούν πολύτιμες κιβωτούς πληροφοριών που στην Κύπρο εν πολλοίς μένουν ανεκμετάλλευτα ή και απροσπέλαστα. Αυτός, λοιπόν, ο τόμος δείχνει έναν όχι και τόσο συνθηθισμένο ερευνητικό δρόμο

Άλλες εκδόσεις

Άλλες εκδόσεις του Συνδέσμου είναι: «90 χρόνια μνήμη Μικρασίας: κειμήλια, έγγραφα και έργα τέχνης των προσφύγων από τη Μικρά Ασία στην Κύπρο» επιμ. Ι. Ηλιάδης, Χ. Χοτζάκογλου, Λευκωσία, 2012, «Κατάλογος της έκθεσης κειμηλίων του μικρασιατικού ελληνισμού της Κύπρου (12.12.2012 - 10.05.2013)», 2012, «Κύπρος, Καταφύγιο Μικρασιατών Προσφύγων, διηγήματα» επιμ. Μόνα Σαββίδου Θεοδούλου, 2015, «Κειμήλια Μικρασίας με σύγχρονη ματιά: εικαστική έκθεση με έργα εμπνευσμένα από τη μόνιμη συλλογή του μικρασιατικού ελληνισμού της Κύπρου» επιμ. Ιωάννης Α. Ηλιάδης, 2016, «Εικαστικός κατάλογος έκθεσης της ποιήτριας και καλλιτέχνιδος Έλενας Γεωργίου, «Μικρασία... του λόγου και της τέχνης», Λεμεσός 2018.

Η βιβλιοθήκη του Συνδέσμου στεγάζεται στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών στη Λεμεσό, και σε οικία που παραχώρησε επί δανείου η οικογένεια Προδρόμου στο Καϊμακλί διοργανώνονται εκδηλώσεις και διατίθενται οι εκδόσεις του Συνδέσμου. Σημειώνουμε πως οι εκδόσεις του Συνδέσμου δίνονται δωρεάν σε όλα τα Λύκεια της Κύπρου. Οι εκδόσεις επίσης διατίθενται και από το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, στη Λευκωσία.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ό,τι γράφει δεν ξεγράφει...

Επέλευς απασχόλησε την επικαιρότητα και κάτι το πολιτιστικό, που δεν είχε να κάνει με επιδόματα, κλειστά θέατρα και γκαλερί, αναβολή συναυλιών και λοιπά, που δικαιολογημένα μας στενοχωρεί. Την περασμένη εβδομάδα λοιπόν την πολιτιστική επικαιρότητα απασχόλησε το σβήσιμο του γράφιτι του διεθνούς φήμης street artist Millo, από τοίχο ιδιωτικής περιουσίας στην Πάφο. Το γράφιτι είχε γίνει στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για την Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος 2017, και έως σήμερα βρισκόταν σε δεσπόζουσα θέση της πόλης.

Μία ωραία μέρα, λοιπόν, οι ιδιοκτήτες του κτηρίου αποφάσισαν να προβούν σε οικοδομικές εργασίες που όπως δηλώνουν ήταν απολύτως αναγκαίες. Στο πλαίσιο αυτό έσβησαν και το γράφιτι του Millo και πολύ σύντομα το ζήτημα έλαβε τρομακτικές διαστάσεις στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, όπου έγινε το αλάι μαλάι. Ο καλλιτέχνης όπως ήταν φυσικό διαμαρτυρήθηκε και ομοίως και όλοι εμείς που θεραπεύουμε τις τέχνες. Για να σας πω την αλήθεια και πείτε με άτεχνο και αστοιχειώτο, αλλά δεν ταραχτήκα και πολύ. Όχι γιατί δεν εκτι-

μώ τον καλλιτέχνη ή το έργο του, ή τη street art, όχι. Δεν ταραχτήκα γιατί δεν περίμενα να έχει γίνει κάτι άλλο. Εδώ κοτζαμάν τείχνου του προμαχώνα Νταβίλα κρύφτηκαν από τα απαστράφτοντα μάρμαρα της Ζάχα Χαντίτ και επειδή είναι μοντέρνο γλυπτό μεγάλων κλιμάκων και έργο που κάνει τζίζ απ' όπου και αν το ακουμπήσεις, δεν ειπώθηκαν ακόμη πολλά. Επίσης, και άλλα ωραία γράφιτι στην παλιά πόλη της Λευκωσίας σβήστηκαν και χάθηκαν και επειδή δεν ήταν κάποιου πολύ γνωστού διεθνώς. Θυμάστε το γράφιτι του Χρίστου Κακουλή ή CRS πάει αυτό, εκάθην. Αμ εκείνο του γνωστού και διεθνώς, του Παραγαζζι, στην οδό Πύθωνος... οσημέραι ο χρόνος κάνει τη δουλειά του. Και άλλα πολλά επίσης που σίγουρα μου διαφεύγουν χάθηκαν. Θα μου πείτε εφήμερη τέχνη το γράφιτι, ε, τότε γιατί φωνάζουμε και κάνουμε χαμούλη;

Και γιατί συλλήβδην χαρακτηρίζουμε όλους τους Κύπριους αμπαλάτους χωρικάτες επειδή σβήστηκαν το γράφιτι. Γιατί οι ιδιοκτήτες έπρεπε να το διατηρήσουν, αν δεν τους άρεσε δηλαδή; Αν δεν είχαν τα μέσα να το συντηρήσουν; Τα άδεια μουσεια μας, προ covid-19 πόσο

απασχόλησαν τον μέσο πολίτη αυτή της χώρας; Οι άδειες γκαλερί γιατί δεν μας χαρακτηρίζουν ως πολίτες; Είλικρινά, ώρες-ώρες δεν καταλαβαίνω τι θέλουμε να καταφέρουμε με το να φωνάζουμε στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Το θέμα δεν είναι ο πολίτης, το θέμα είναι η πολιτική και συγκεκριμένα η πολιτιστική πολιτική της Πολιτείας, η οποία είναι ανύπαρκτη. Έγραφα και σε άρθρο μου στη διαδικτυακή «Κ» ότι είναι σημαντικό να σταματήσουμε για να κλαίμε επί ερειπίων, διότι δεν καταφέρουμε τίποτα. Το μόνο που επιτυγχάνουμε είναι να ακουγόμαστε από μεγάλη μερίδα των άλλων πολιτών, ως κουλτουριάρηδες, ως άνθρωποι που ασχολούνται με τους μαυρόροστους.

Συντονισμένα, θα πρέπει να γίνουν ενέργειες από πολιτιστικούς φορείς και από ανθρώπους που αγαπούν τον πολιτισμό ώστε να γίνει κατανοητό ότι κανείς μόνος του δεν άλλαξε τίποτα, ότι με τη διαφωνία και με την ανταλλαγή απόψεων πάει μπροστά ο κόσμος, αλλάζει ρότα η Πολιτεία. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να φέρει και χρήματα, αν θέλετε να μιλήσουμε ψυχρά. Θα πρέπει να κα-

τάλαβουν όλοι και όλες ότι η πανδημία είναι ευκαιρία για όλους μας να αναστοχαστούμε και να μαζευτούμε, έστω και διαδικτυακά για να διαφωνήσουμε στην αρχή, να συμπήξουμε συνεργασίες, με μόνο πυλώνα μας την αγάπη για τον τελικό στόχο, να πείσουμε έστω και έναν άνθρωπο εκτός του συναφιού μας ότι αξίζει να υπάρχει ο Millo στην Πάφο, ότι αξίζει να επικορηγηθεί ένας οποιοσδήποτε για να κάνει έναν μονόλογο, και ως μη μας αρέσει το είδος. Το σημαντικό είναι να τον πείσουμε ότι ακόμα και αν δεν του αρέσει είναι χρήσιμο να υπάρχει.

Μεμονωμένες φωνές και ενίοτε κραυγές, χαρακτηρισμοί και κροκοδείλια δάκρυα το μόνο που κάνουν είναι να γινόμαστε κύμβαλα αλαλάζοντα και να μη μας δίνει στο τέλος κανένας σημασία. Όλοι μαζί παιδιά, όλοι μαζί και ως διαφωνούμε, αν υπάρχει θέληση, στο τέλος μπορεί και να συμφωνήσουμε σε κάτι. Γιατί δεν το δοκιμάζουμε;

ΥΓ. Ο δήμαρχος Πάφου μίλησε με τον Millo και ο καλλιτέχνης θα επισκεφθεί την πόλη για να δημιουργήσει τον Ιούλιο. Καλή εξέλιξη ομολογώ.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ας σκεφτούμε την πόλη αλλιώς

Η σκέψη της Φραν Λίμποβιτς με τη Νέα Υόρκη είναι καθαρτική. Δεν είναι ακριβώς ένα «love letter» στην πόλη της, αλλά ο τρόπος που κινηματογραφεί και τις δύο (τη γυναίκα και τη Ν. Υόρκη, για την ακρίβεια τη δεύτερη μέσα από την πρώτη) ο Μάρτιν Σκορσέζε, σε μια νέα σειρά επτά επεισοδίων στο Netflix, είναι εθιστικός. Το «Pretend it's a City» παρακολουθεί την 70χρονη σήμερα Φραν Λίμποβιτς, μια αντισυμβατική γυναίκα, Εβραία, γκέι, που έζησε όλες τις μεταμορφώσεις για την πόλη δεκαετίες, από τη συνεργασία της με το Interview και τον Αντι Γουόρκολ, τα δύο βιβλία που εξέδωσε, το '78 και το '81, έως την αρθρογραφία της και τις δημόσιες ομιλίες της («public speaking»), αυτές που τη χαρακτηρίσαν ως «σύγχρονη Ντόροθι Πάρκερ». Την καλούν να μιλάει, να δίνει συνεντεύξεις, σε αίθουσες και πανεπιστήμια, για να απολαύσουν την αμεσότητα και τον σαρκασμό, το «περιπατητικό» πνεύμα της, έναν συνδυασμό νωχέλειας και εγρήγορσης, στη νεοϋορκέζικη ζωή. Ο Σκορσέζε, στενός φίλος της, την παρακολουθεί και την κινηματογραφεί «παραδομένος» στη γοητευτική παρουσία της. Γελάει με την καρδιά του ενώ τις κάνει δημόσια, συνεντεύξεις ή πίνουν το κρασί τους σε ένα εστιατόριο.

Καταγράφουμε από το πρώτο επεισόδιο μια σκηνή. Τη Λίμποβιτς να περιγράφει πώς για οποιονδήποτε άνθρωπο το να πάει τα ρούχα στο καθαριστήριο είναι μια μικροδουλειά, ενώ για τον Νεοϋορκέζο «απίστευτο πρόβλημα»: «Όλα στην Ν. Υόρκη είναι σαν το «Δακτυλίδι των Νιμπελουγγκέν», όλα είναι οπερατικά... Καταλαβαίνεις πόσο δύσκολο είναι να ζεις στη Νέα Υόρκη διότι όταν ρωτάνε «γιατί ζεις εδώ;», δεν έχεις απάντηση. Το μόνο που έχεις είναι περιφρόνηση για όσους δεν έχουν τα κότσια να το κάνουν».

Σε άλλη σκηνή «επιτίθεται», με τρόπο που δεν επδέχεται αμφισβήτηση, στις γλώσσες, στα φητά, στις καρτέλες, στα μπλεμπιά, που την περιβάλλουν στις διαδρομές της με τα πόδια στην πόλη: «Μοιάζει με το διαμέρισμα της γιαγιάς μου... Περιμένεις να δεις φωτογραφίες με εγγόνια, πατάκια με καραμέλες!..», λέει, και ο Σκορσέζε ξεκαρδίζεται, μαζί με το κοινό. Την αφήνει να μονολογεί στην κάμερα αποτυπώνοντας τις εκφράσεις και αντιδράσεις της, την αποθεώνει ως κοινωνικό παρατηρητή και σχολιαστή, φορέα μιας άλλης ατμόσφαιρας, ζυμωμένης στην κουλτούρα των 70ς, εμπιστοσύνης με μια διάθεση σαρωτική. Η Λίμποβιτς αποδομεί οτιδήποτε «δεδομένο» ως ρουτίνα ζωής, αλλά αυτοσαρκάζεται κιόλας καθώς αντιλαμβάνεται ότι ανήκει οριστικά σε άλλη εποχή.

Το συναίσθημα που αναδύεται από το «Pretend it's a City» είναι απελευθερωτικό. Αποδεικνύει ότι μπορείς να μιλάς για την πόλη που αγαπάς με πάθος, χωρίς δοξαστικούς και μνηολογίες. Να αναδεικνύεις τις αλλαγές με χιούμορ, χωρίς τη νοσταλγική δυσθυμία αποσυρμένου (και κυρίως αδικαιώτου) «συνταξιούχου». Ζουν και στην Αθήνα παρόμοιοι άνθρωποι, «συγγενείς» της Λίμποβιτς, που θα μπορούσαν να μας πάρουν από το χέρι σε μια μη αναμενόμενη διαδρομή. Έλληνες σκηνωθέντες, όπως ο Νίκος Παναγιωτόπουλος, κυρίως, ο Κωνσταντίνος Γιάνναρης ή οι νεότεροι Αργύρης Παπαδημητρίου, Ζαχαρίας Μαυροειδής, «είδαν» την πόλη οι καθέναν με τον τρόπο του, μας «σύστησαν» μια Αθήνα άδεια τον Δεκαπενταύγουστο ή γεμάτη οπωροφόρα και ασυνήθιστους διαβάτες, λουσμένη στο φως ή σκληρή, λυγμική, παρκαρισμένη.

Ο ξεχωριστός και αγαπημένος συνάδελφος και συνοδοιπόρος στο γραφείο και σε αυτήν τη σελίδα(!) Νίκος Βατόπουλος αφήνει το δικό του ισχυρό αποτύπωμα στην ιστορία της Αθήνας και στην εικόνα της, γράφοντας σαν να φωτογραφίζει με μεγεθυντικό φακό και φωτογραφίζοντας σαν να γράφει με αγωνία και διεισδυτικότητα. Ξέρει την Αθήνα όσο λίγοι. Και, πάνω απ' όλα, εξακολουθεί να τη μαθαίνει και να την αποκάλυπτε. Παρακολουθούσα το «Pretend it's a City» και σκεφτόμουν παράλληλα τη δική μας πόλη. Έχει τους καταγραφείς της, τους ιστορικούς της, τους σκηνωθέντες της, τους «δεσμευμένους» περιηγητές της, τους νοσταλγούς της, τους σύγχρονους, παθιασμένους υποστηρικτές ή αρνητές της. Λείπει όμως ο σκηνωθέτης που θα ανακαλύψει μια περσόνα (ενδεχομένως και πάνω από μία) μέσα από την οποία θα τεκμηριώσει το παρόν της πόλης, αφηγημένος ιστορίες από το παρελθόν της. Που θα μιλήσει για την «ψυχή» της, επινοώντας ένα νέο πεπωμένο: όχι άγνωστο ή εξαρτικό. Κάθε άλλο. Περισσότερο, ίσως, προσωπικό και ανεξαρκίβωτο. Όπως του καθενός μας.

Τι μέλλει γενέσθαι μετά την πανδημία;

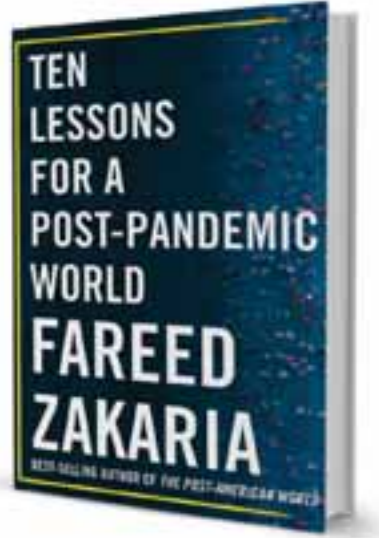
Ποιες αλλαγές στη ζωή μας ήρθαν για να μείνουν

FAREED ZAKARIA
Ten Lessons for a Post-Pandemic World
Εκδ. Norton, 2020, σελ. 320

Του ΑΧΙΛΛΕΑ ΠΑΠΑΡΣΕΝΟΥ

Λαμπρός αναλυτής των διεθνών σχέσεων με την εκπομπή του στο CNN, την αρθρογραφία του στην Washington Post και ευπώλητα βιβλία, ο Φαρίντ Ζακάρια είχε προειδοποιήσει το 2017 ότι μία από τις μεγαλύτερες απειλές που αντιμετωπίζει η Αμερική και κατ' επέκταση η ανθρωπότητα είναι μικροσκοπική, χιλιάδες φορές μικρότερη από την κεφαλή μιας καρφίτσας, μπορεί να μεταδοθεί σχεδόν παντού στον κόσμο σε 24 ώρες και δεν κάνει διακρίσεις ως προς την εθνικότητα, τη φυλή, το φύλο και τη θρησκεία. Όταν όμως χτυπήσει, θα ευχόμαστε να είχαμε δαπανήσει περισσότερα στη δημόσια υγεία και εξασφαλίσει μεγαλύτερη διεθνή συνεργασία.

Η πρόρρηση του Ινδοαμερικανού διεθνολόγου επαληθεύθηκε με την έκρηξη της πανδημίας του κορωνοϊού το 2020. Γραμμένο εν μέσω της υγιεινομικής και οικονομικής καταστροφής που ενέσκηψε, το νέο βιβλίο του προσφέρει δέκα μαθήματα για τη μεταπανδημική εποχή επιχειρώντας να προβλέψει ποιες από τις ανατροπές στην οικονομία, στις κοινωνικές σχέσεις και στις εργασιακές συνθήκες θα έχουν διάρκεια, πώς με έγκαιρη δράση μπορούμε να καταστήσουμε τις κοινωνίες μας πιο ανθεκτικές στις νέες πανδημίες που αναπόφευκτα

Ο συγγραφέας εμπιστεύεται τις δημοκρατίες και όχι τα αυταρχικά καθεστώτα στη διαχείριση της κρίσης.

θα ακολουθήσουν, αν θα επιλέξουμε την εσωστρέφεια και τον εθνικισμό ή τη στενότερη διεθνή συνεργασία, αν η τραυματική εμπειρία που βιώσαμε στο annus horribilis θα μας αφιπνίσει ως ευκαιρία για καινοτόμες αλλαγές και ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο.

Ποιότητα κράτους

Ο συγγραφέας εμπιστεύεται τις δημοκρατίες και όχι τα αυταρχικά καθεστώτα στη διαχείριση της κρίσης και υποστηρίζει ότι αυτό που κάνει τη διαφορά είναι η ποιότητα του κράτους και της ηγεσίας του. Στην Αμερική η αντιμετώπιση της υγειονομικής κρίσης χαρακτηρίστηκε από ανετοιμότητα και κακοδιαχείριση, αλλά στο ενεργητικό της καταγράφεται το μεγαλύτερο

πακέτο οικονομικής ανακούφισης στην ιστορία της, ύψους 6 τρις δολαρίων μέχρι τον Ιούνιο 2020. Η επίδοση όμως άλλων δημοκρατιών ήταν καλύτερη και σε αυτές κατατάσσει και την Ελλάδα, «μια νεαρή δημοκρατία με παρομοιωμένη δυσλειτουργική γραφειοκρατία, που διαχειρίστηκε εξαιρετικά την πανδημία χάρις σε έναν ικανό, τεχνοκράτη ηγέτη, που πίστεψε στην επιστήμη και στο καλό μάντζιζεντ, που άκουσε τους ειδικούς».

Η πανδημία κατέδειξε ότι οι πολίτες πρέπει να εμπιστευτούν τους επιστήμονες, αλλά και οι ειδικοί να αφουγκράζονται τους πολίτες, να τους διατηρούν στο επίκεντρο της φροντίδας τους, καθώς η πανδημία έχει αποκαλύψει τις κοινωνικές αδικίες και έχει διευρύνει τις ταξικές διαιρέσεις, την οικονομική ανισότητα και την εργασιακή ανασφάλεια.

Η ψηφιοποίηση της ζωής και της οικονομίας θα ενταθεί. Στο πρώτο τρίμηνο του 2020 η Amazon κατέγραψε πωλήσεις 10.000 δολαρίων ανά δευτερόλεπτο και τα δεδομένα αποτελούν σήμερα το «νέο πετρέλαιο». Η πανδημία μπορεί να δράσει ως μηχανή καινοτομίας, όπως εκδηλώνεται με την ιλιγγιώδη πρόοδο της Ιατρικής και της Βιοφαρμακευτικής, που θα επιταχυνθεί με τις εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης. Οι εργασιακές σχέσεις επίσης μεταμορφώνονται, καθώς η τηλεργασία θα γίνει μονιμότερο φαινόμενο, για όσους βέβαια μπορούν να εργασθούν από το σπίτι. Οι πόλεις πάντως δεν κινδυνεύουν να

Ο Φαρίντ Ζακάρια είχε προειδοποιήσει το 2017 ότι μία από τις μεγαλύτερες απειλές που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα είναι μικροσκοπική και δεν κάνει διακρίσεις ως προς την εθνικότητα, τη φυλή, το φύλο και τη θρησκεία.

ερημώσουν, καθώς έχουν επιβιώσει λοιμών στο παρελθόν, γιατί είναι τόποι αλληλεπίδρασης, συνεργασίας και αντιπαράθεσης, αφού, κατά τον Αριστοτέλη, ο άνθρωπος είναι «φύσει πολιτικόν ζώον».

Με την πανδημία θα επιδεινωθούν οι ανισότητες μεταξύ πλουσίων και φτωχών χωρών, αλλά και εντός των χωρών, με κίνδυνο να ακρωθούν αρκετά από τα κέρδη της τελευταίας 25ετίας για τις αναπτυσσόμενες χώρες, στρώνοντας πάλι στην ακραία φτώχεια δεκάδες εκατομμύρια ανθρώπων. Η πανδημία θα διευκολύνει τις μεγάλες επιχειρήσεις να γίνουν μεγαλύτερες, ιδίως τους ψηφιακούς κολοσσούς, και αναδεικνύει τον κρίσιμο ρόλο του κράτους για επενδύσεις σε υποδομές που εξασφαλίζουν υγεία, αξιοπρέπεια και ασφάλεια σε όλους, ιδίως τους ευάλωτους. Ιδιαίτερα στην Ευρώπη η πανδημία μπορεί να γίνει ο καταλύτης για μια στενότερη ένωση.

Ο Ζακάρια θεωρεί πολύ πρόωρη την αναγγελία θανάτου της παγκοσμιοποίησης, με πιθανότερη τη μικρότερη εξάρτηση από τα κινεζικά δίκτυα τροφοδοσίας. Για τον ίδιο, ο διπολισμός με την άνοδο της Κίνας

Κατά τον Φαρίντ Ζακάρια έχουμε δύο επιλογές: να κλειστούμε στα σύνορά μας προκρίνοντας την εσωστρέφεια και τον εθνικισμό ή να διευρύνουμε τη διεθνή συνεργασία.

δεν συνεπάγεται νομοτελειακά σινοαμερικανικό θερμό ή ψυχρό πόλεμο, καθώς η αλληλεξάρτηση των δύο υπερδυνάμεων αποτυπώνεται στο διμερές εμπόριο τους, που αγίζει τα 2 δισ. δολάρια ημερησίως, όταν στην εποχή του Ψυχρού Πολέμου το εμπόριο ΗΠΑ - Σοβ. Ένωσης δεν ξεπερνούσε τα 2 δισ. δολάρια ετησίως.

Δύο επιλογές

Ο πόνος της πανδημίας είναι βαθύς, αλλά δεν συγκρίνεται με την περίοδο μεταξύ 1914 και 1945, όταν η ανθρωπότητα έζησε δύο παγκοσμίους πολέμους, την πανδημία της ισπανικής γρίπης, πιο θανατηφόρας από τη σημερινή,

τη Μεγάλη Υφέση, την άνοδο του ολοκληρωτισμού και 150 εκατομμύρια νεκρούς.

Αυτή η κόλαση οδήγησε εμπνευσμένους ηγέτες με πρωτοπόρο την Αμερική να προωθήσουν τη διεθνή συνεργασία αντί του ακαλίωτου εθνικισμού και του στενού εθνικού συμφέροντος, σχεδιάζοντας μια φιλελεύθερη διεθνή τάξη πραγμάτων, ένα ανοικτό σύστημα θεμελιωμένο σε κανόνες, που παρά τις ατέλειές του βελτίωσε τις ζωές των ανθρώπων προσφέροντας 75 χρόνια σχετικής ειρήνης και μείωσης της φτώχειας παγκοσμίως.

Ο Ζακάρια μας επισημαίνει ότι έχουμε μπροστά μας δύο επιλογές: να κλειστούμε στα σύνορά μας προκρίνοντας την εσωστρέφεια, τον εθνικισμό και την ιδιοτέλεια ή να διευρύνουμε τη διεθνή συνεργασία και τη συλλογική δράση προς αντιμετώπιση των κοινών προβλημάτων της ανθρωπότητας. Ο ίδιος δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι προτιμά τη δεύτερη.

Ο κ. Αχιλλέας Παπαρσένος υπηρέτησε ως προϊστάμενος του Γραφείου Τύπου και Επικοινωνίας στην Ελληνική πρεσβεία της Ουάσινγκτον.

www.lovefm.com.cy

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

Όπως Το Θέλεις

Μήπως, είσαι εσύ ο επόμενος νικητής που θα κάνουμε τα όνειρά του πραγματικότητα; Στο πλαίσιο του διαγωνισμού **#ΟΠΩΣΤΟΘΕΛΕΙΣ**, το **LOVE FM 100.7**, σε συνεργασία με το **LIFETIME KIDSROOMS**, ανανεώνουν το υπνοδωμάτιο του παιδιού σου!

Η Interior Design ομάδα του **LIFETIME KIDSROOMS** θα επισκεφτεί το σπίτι του νέου νικητή, θα μάθει τις ανάγκες του ίδιου αλλά και του παιδιού του, θα σχεδιάσουν μαζί το νέο παιδικό υπνοδωμάτιο, παρουσιάζοντας το σε 3D σχεδίαση, και θα ανακαινίσει το νέο παιδικό υπνοδωμάτιο με τα έπιπλα και αξεσουάρ **LIFETIME KIDSROOMS** αξίας **€1500**

Μένει συντονισμένος/η με τις αγαπημένες σου εκπομπές και μάθε πώς θα διακρίσεις αυτό το φανταστικό δώρο!

Η κλήρωση θα γίνει την **Παρασκευή 15 Ιανουαρίου**, ζωντανά στην εκπομπή του Τάσου και της Χριστιάνας, Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις.

ΜΠΕΙΤΕ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΩΝ SMART!

Ανοίξαμε τώρα και στον Άγιο Δομέτιο!

Ιπποδρομιών 18, Τηλ. 22 77 24 80

Τα καταστήματα Smart, τα πραγματικά Discount Shops εδώ και 18 χρόνια δίνουν με επιτυχία το παρόν τους στην κυπριακή αγορά. Χιλιάδες καταναλωτές προτιμούν και επιλέγουν τα Smart για τις αγορές τους σε γνωστά και επώνυμα προϊόντα.

Στη Λευκωσία λειτουργούν ήδη πέντε καταστήματα. Στην Κοκκινотριμιθιά, στη Νήσου, στο Τσέρσι, στο Στρόβολο και στη Λακατάμια.

Το άνοιγμα του νέου Smart στον Άγιο Δομέτιο μαζί με τα άλλα πέντε Smart μπορούν τώρα να εξυπηρετούν ακόμα καλύτερα το καταναλωτικό κοινό που άρκεται στις έξυπνες τιμές που προσφέρουν τα Smart. Συνολικά, τώρα λειτουργούν **17 καταστήματα Smart σε ολόκληρη την Κύπρο** και διαθέτουν χιλιάδες επώνυμα και γνωστά προϊόντα. Τρόφιμα, ποτά, είδη καθαρισμού, είδη προσωπικής φροντίδας, χαρτικά και πολλά άλλα, όλα σε **ολόχρονα χαμηλές τιμές!**

Στα Smart εξοικονομάτε χρόνο και χρήμα!

...έξυπνα και οικονομικά!

ΛΑΡΝΑΚΑ
ΠΑΥΛΟΥ ΒΑΛΔΑΣΕΡΙΑ Η ΤΗΛ. 24 81 84 57
ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ 20 ΤΗΛ. 24 65 16 50
ΑΡΧ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΑΓΓΕΛΩΣ ΤΗΛ. 24 43 20 00
ΓΡΕΒΑ ΔΙΓΕΝΗ 24 ΜΕΝΟΥ ΤΗΛ. 24 42 69 40
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 32 ΑΡΑΠΠΟΥ ΤΗΛ. 24 534533

ΛΕΥΚΩΣΙΑ
12ον ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΟ ΚΟΚΚΙΝΟΤΡΙΜΙΘΙΑΣ ΤΗΛ. 22 44 55 30
ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ 7 ΝΗΣΟΥ ΤΗΛ. 22 52 52 67
ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ 63Α ΤΣΕΡΣΙ ΤΗΛ. 22 72 10 26
ΜΑΚΕΔΟΝΙΤΣΗΣ 81 ΣΤΡΟΒΟΛΟΣ ΤΗΛ. 22 33 30 43
ΑΡΧ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ 11 ΛΑΚΑΤΑΜΙΑ ΤΗΛ. 22 312 797
ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ 18, ΑΓ. ΔΟΜΕΤΙΟΣ, ΤΗΛ. 22 77 24 80 **NEW**

ΛΕΜΕΣΟΣ
ΡΟΜΠΙΕΡΤ ΚΕΝΝΕΝΤΥ 8 ΠΕΡΙΟΧΗ ΝΑΦΑΙ ΤΗΛ. 25 33 53 52
ΑΓΙΟΣ ΤΟΛΟΥ ΛΟΥΚΑ 6 ΚΟΛΟΣΣΙ ΤΗΛ. 25 93 59 00
ΟΔΟΣ ΚΟΛΟΝΑΡΙΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΙΟΠΕΤΡΑΣ ΤΗΛ. 25 31 31 90

ΠΑΦΟΣ
ΑΓΕΛΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΓΟΥ 128 ΤΗΛ. 26 91 23 00
ΛΕΩΦ. ΜΕΣΟΓΗΣ 89 ΤΗΛ. 26 22 10 22

ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ
ΣΥΤΗΡΑΣ 26 ΠΑΡΑΜΙΝΗ ΤΗΛ. 23 74 30 03

«Τώρα που ολοκληρώνεται η πλατεία Ελευθερίας αναδεικνύει τη φωτεινή εικόνα του υπόλοιπου περιβάλλοντος του τείχους και των εισόδων προς την παλιά πόλη», δήλωσε ο εικαστικός Θεόδουλος Γρηγορίου.

Η πλατεία Ελευθερίας περιτριγυρισμένη από αγαλματάκια

Με αφορμή τα εγκαίνιά της, η «Κ» έκανε μια βόλτα κατά μήκος της, βλέποντας τα υπόλοιπα πλέον ιστορικά μνημεία

Της ΛΟΥΙΖΑΣ ΛΟΥΗ

Το τελευταίο έργο της Ζάχα Χαντίτ και του Κύπριου αρχιτέκτονα - συνεργάτη της κ. Πασιά, το οποίο περιλαμβάνει μεγάλους κήπους, δεκάδες σιντριβάνια σε πολύπλοκα μαρμάρινα σχέδια αλλά και εντυπωσιακούς διαδρόμους για περιπάτους, άνοιξε τις πόρτες του, σε μια δύσκολη εποχή, στον 7ο χρόνο της προσπάθειας ολοκλήρωσης του μεγαλεπήβολου έργου της ανάπλασης της πλατείας Ελευθερίας και της εννοποίησης των χώρων της τάφρου με τα τείχη της πρωτεύουσας.

Με αφορμή, λοιπόν, του ανοίγματος μέρους της νέας πλατείας Ελευθερίας, η «Κ» έκανε μια βόλτα κατά μήκος της, σε μια πρώτη προσπάθεια οπτικής ένταξης της στον περιβάλλοντα χώρο, ξεκινώντας, από τον κυκλικό κόμβο της Πύλης Πάφου και καταλήγοντας στο Μνημείο της Ελευθερίας, λίγο πριν από την Πύλη Αμμοχώστου. Κάνοντας αυτή τη βόλτα και συγκρίνοντας την αίσθηση που δίνουν τα γλυπτικά σε σχέση με την ανανεωμένη πλατεία Ελευθερίας προέκυψαν σκέψεις αλλά και προβληματισμοί. Μία πρώτη εντύπωση που μου προκάλεσε αίσθηση είναι το μέγεθος των μνημείων/γλυπτών. Σε σύγκριση με τον χώρο όπου βρίσκονται τοποθετημένα δεν φαίνεται ότι υπάρχει ισορροπία και ο περιπατητής δύσκολα μπορεί να τα βρει και να τα δει. Εάν εξαιρέσουμε το μνημείο της Ελευθερίας και τον «Ποιητή» του Βαρώτσου, τα υπόλοιπα είναι φτιαγμένα σε τόσο μικρή κλίμακα έτσι κάνουν την παρουσία τους στον χώρο να φαίνεται εκτός κλίμακας.

Ο Δήμος φρόντισε να έχει συνεργείο καθαρισμού για να παραμένει η πλατεία καθαρή. Επίσης, υπάρχουν ειδικά σχεδιασμένοι κάλαθοι απορριμμάτων που έχουν τοποθετηθεί στην πάνω και την κάτω πτέρυγα της πλατείας. Όλα αυτά έρχονται σε αντίθεση παρατηρώντας τα υπόλοιπα μνημεία και γλυπτά κατά μήκος της πλατείας. Σκονισμένα, ταλαιπωρημένα, πράγμα που σημαίνει ότι δεν δέχτηκαν προσφάτως κάποια συντήρηση. Αυτό που μου έκανε περισσότερη εντύπωση είναι τα

σκουπίδια περίχ της μνημείου της Ελευθερίας.

Χαμένη περηφάνια

Η «Κ» μίλησε με δύο καταξιωμένους εικαστικούς και γνώστες του ζητήματος της δημοσίας τέχνης. Ο εικαστικός Θεόδουλος Γρηγορίου ερωτήθηκε αν η καινούργια πλατεία Ελευθερίας μπορεί να θεωρηθεί ως ένα έργο τέχνης, δυστυχώς σπάνια, και αυτό επιτυγχάνεται όταν πραγματεύεται ως ποικιλία του χώρου. Στο έργο διαχέεται αυτό το πνεύμα και ας το δεχτούμε σαν ιστορική στιγμή στην ανάπτυξη του σύγχρονου πολιτισμού στον τόπο μας. Είναι ένα ενιαίο έργο που χαρακτηρίζεται από τρία μέρη. Την πλατεία, το σύστημα στήριξης, και τοποθέτησης της τάφρου.

Ενδιαφών είναι ο διάλογος των νέων εντάσεων που επιτυγχάνει ο σχεδιασμός, με το ιστορικό μνημείο του μεσαιωνικού τείχους, επαναλαμβάνοντας και αποκαλλώντας με δεξιοτεχνία τις νέες κατασκευές από το τόξο του προμακώνα. Η αντίθεση των υλικών και κατασκευαστικών μέσων διαφοροποιείται έντονα από το ιστορικό μνημείο. Η στήριξη της πλατείας στις γλυπτικές κολώνες γίνεται επιδέξια με καμπυλόγραμμους γλυκασιμούς στην κάτω επιφάνεια της πλάκας που αναιρούν το βάρος και δίνουν τη δυνατότητα στο φως να αναδεικνύει τις ανάγλυφες επιφάνειες.

Στην τάφρο το πεδίο αναπτύσσεται με διαδρομές με υπερτροφικά στιλιζαρισμένα φυτικά αρβουρήματα, που κορυφώνονται με γλυπτικά – διακοσμητικά, σε μικρογραφία στοιχεία που συναντούμε σε άλλα κτηριακά συμπλέγματα της δημιουργού του. Ο σχεδιασμός επιτρέπει στο πράσινο εξίσου στιλιζαρισμένο να εισχωρήσει στις επιδαπέδιες σκληρές επιφάνειες. Ο χώρος στάθμευσης απομονώνεται κρατώντας ουδέτερη αισθητική εμπλοκή στον υπόλοιπο σχεδιασμό. Ο τρισδιάστατος ψηφιακός σχεδιασμός οδηγεί σε ακρίβεια τις ρομποτικές επεξεργασίες του μάρμαρου και εμφυσούν τον χρώστηρα της ψηφιακής μας εποχής».

Επίσης, ο εικαστικός δήλωσε για τα μνημεία που περιβάλλουν την Πλατεία, «Η κάθε στιγμή της ιστορίας όχι μόνο πρέπει να μείνει αναλλοίωτη αλλά πρέπει να συντηρείται, να προστατεύεται και να αναδεικνύεται σαν πολιτισμός που αφορά και ανήκει σε όλους τους πολίτες του τόπου. Η προβολή και ανάδειξη τους, η συνεχής προσθήκη νέων έργων θα δημιουργήσει κάποια παιδεία στο κοινό ώστε να τα θεωρεί μέρος του δικού του πολιτισμού, της δίκης του χαμένου περηφάνιας. Δεν αποκαθλώνουμε κάτι που διαφρονούμε, ή έστω και αν μας πλήγωσε σε μια φάση της ιστορίας. Είναι η δική μας αλήθεια...»

Τα ανυλοποίητα έργα είναι επίσης μέρος του ανασταλτικού πνεύματος που μας διέπει. Δράττομαι της ευκαιρίας να υπενθυμίσω ότι η πλατεία Ελευθερίας είναι έργο του αείμνηστου δημάρχου Μ. Ζαμπέλα. Την ίδια περίοδο το 2006 προκήρυξε ένα διαγωνισμό γλυπτικής και τοποθέτησης για το Πάρκο Ευρώπης δίπλα από το Χίλτον που δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Ήταν ίσως μια θυσία λόγω κόστους της πλατείας, αλλά μάλλον θύμα της ανασταλτικότητας...».

Πρόσθετα με τα υπόλοιπα, ο κ. Γρηγορίου εισηγήθηκε κάποιες

Η αντίθεση των υλικών και κατασκευαστικών μέσων διαφοροποιείται έντονα από το ιστορικό μνημείο.

«Η πλατεία Ελευθερίας είναι ένα φλύαρο και άχαρο έργο, ίσως το μοναδικό αποτυχημένο έργο της Ζάχα Χαντίτ» τόνισε ο κ. Κουρούσις.

προτάσεις για καλύτερη λειτουργία της περιοχής, «Τώρα που ολοκληρώνεται η πλατεία Ελευθερίας αναδεικνύει τη φωτεινή εικόνα του υπόλοιπου περιβάλλοντος του τείχους και των εισόδων προς την παλιά πόλη και δίνει κατευθυντήριες γραμμές για την ολοκλήρωση συνολικού σχεδιασμού. Επιβάλλεται μακροχρόνιος προγραμματισμός. Η τάφρος μπορεί να αναπτυχθεί σαν ενιαίο πάρκο πολιτισμού, μου-

σικών εκδηλώσεων, ένα ανοικτό υπαίθριο Μουσείο Σύγχρονων Τέχνης, που μακροχρόνια να τεκμηριώνει την εξέλιξη των εικαστικών τεχνών στον τόπο. Δηλαδή να οργανωθεί το περιβάλλον των πολιτιστικών δράσεων που σήμερα γίνονται στα...χωράφια της τάφρου

Μεγάλη φλυαρία

Ο καλλιτέχνης Νίκος Κουρούσις είπε στην «Κ» ότι η Πλατεία Ελευθερίας είναι ένα φλύαρο και άχαρο έργο, ίσως το μοναδικό αποτυχημένο έργο της Ζάχα Χαντίτ. «Το έργο δεν μπόρεσε να συνδέσει με μέτρο την Παλιά Πόλη με τη νέα, και παράλληλα να εκφράσει την εποχή του. Η μεγάλη φλυαρία των διάσπαρτων διακοσμητικών σχημάτων κυριαρχεί αχρείαστα παντού. Τα ελάχιστα θετικά στοιχεία του έργου ανα-

ρουνται από τα υπόλοιπα».

Ο κ. Κουρούσις έκανε έκκληση στον δήμαρχο μέσω της «Κ» να επαναφέρει την ιδέα και την υλοποίηση για το Πάρκο Γλυπτικής, λέγοντας, «Όσον αφορά τα έργα τέχνης κατά μήκος του τείχους όλα έχουν μια διαφορετική ιστορία, ας μην τα ενοχλήσουμε. Μοναδική περίπτωση το Πάρκο Σύγχρονων Τέχνης στην Πύλη Αμμοχώστου, μια τολμηρή πρωτοβουλία του Δήμου το 1984. Τα έργα του Αγγέλου Μακρίδη, της Μαρίας Λοϊζίδου, του Θεόδουλου Γρηγορίου, της Τερέζας Λανίτου και του Νίκου Κουρούσις, είχαν επιλεγεί από την ιστορική και τεχνολογική Έφη Στρούζα για να αποτελέσουν την αρχή ενός εξελισσόμενου σύγχρονου Πάρκου Γλυπτικής. Δυστυχώς, η ιδέα του Πάρκου εγκαταλείφθηκε πολύ σύντομα και τα έργα έχουν υποστεί κατά καιρούς ανεπανόρθωτους βανδαλισμούς. Εκκλήθη στον δήμαρχο να αποκαταστήσει και να προστατεύσει όλα τα έργα, και να υλοποιήσει το αρχικό όραμα του προκατόχου του».

Η πλατεία Ελευθερίας –που είτε σε κάποιο αρέσει είτε όχι– είναι πλέον μια πραγματικότητα στον αστικό ιστό της Λευκωσίας, και νομίζω πως θα πρέπει να την καταστήσουμε τόπο συνάντησης και κοινωνικής συναστροφής. Επίσης, με την ευκαιρία της νέας πλατείας θα πρέπει νομίζω ο Δήμος Λευκωσίας να ασχοληθεί με την εικόνα που παρουσιάζουν τα μνημεία και τα γλυπτά που κοσμούν την πόλη. Η ιδέα ενός πάρκου Γλυπτικής ή Σύγχρονων Τέχνης υπάρχει και είναι μια καλή ευκαιρία για την Πολιτεία και τον Δήμο Λευκωσίας να βάλει στον δημόσιο χώρο την τέχνη, με τη βοήθεια Κύπριων καλλιτεχνών και όχι μόνο.

Τα τραγούδια είναι ζωντανοί οργανισμοί

Το πρότζεκτ NAMA DAMA της μουσικού Αναστασίας Δημητριάδου θα το απολαύσουμε στο ψηφιακό φεστιβάλ Φέγγαρος Reacts

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το Nama Dama είναι το σόλο πρότζεκτ της τραγουδίστριας και τραγουδοποιού Αναστασίας Δημητριάδου, η οποία πειραματίζεται με την κλασική, φολκ, παραδοσιακή, ροκ, ποπ και σόουλ μουσική, με αρχηγούς το πιάνο και τη φωνή. Όπως λέει στην «Κ» ο κύριος σκοπός του Nama Dama είναι να παντρεύει τη μουσική με την ποίηση, τη λογοτεχνία, το θέατρο και την εικόνα. Προσωπικά, δεν μου φτάνει μονάχα ο ήχος. Με ενδιαφέρει περισσότερο ο κόσμος που δημιουργεί ο καλλιτέχνης γύρω από τη μουσική του και το πως ο ίδιος καταφέρνει να τραβήξει τον ακροατή/θεατή του μέσα στη δική του διάσταση. Το NAMA DAMA θα το απολαύσουμε διαδικτυακά στο ψηφιακό μουσικό φεστιβάλ Φέγγαρος Reacts που διοργανώνει η Λουβάνα Δίσκοι.

–Κατ’ αρχάς να πούμε τι είναι το NAMA DAMA;

–Nama Dama, είναι το σόλο, μουσικό μου πρότζεκτ, που δημιουργήθηκε το 2019. Η ονομασία προέκυψε εντελώς τυχαία. Καθώς έπαιζα με τις λέξεις, ξεστόμισα δύο φράσεις που έκαναν ομοιοκαταληξία. Μου άρεσαν και τις κράτησα. Το Nama Dama, είναι το «καλό μου κουστούμι». Είναι δηλαδή ο ρόλος που φοράω, όταν βρίσκομαι πάνω στη σκηνή. Αυτός ο ρόλος είναι ένα σημαντικό κομμάτι του εαυτού μου, που δεν μπορεί να εκδηλωθεί υπό διαφορετικές συνθήκες. Όσο κλισέ και να ακούγεται, η Nama Dama είναι το alter ego μου... Η μουσική

Ο σκοπός μου είναι να προκαλέσω πρωτόγνωρα συναισθήματα και να αναπτύξω σημαντικά ερωτήματα μέσω της δουλειάς μου. Οι ιστορίες μου έχουν έναν αφηγητή, ο οποίος αλλάζει παράλληλα με αυτές,

του πρότζεκτ είναι ένα πειραματικό κράμα κλασικής, φολκ, παραδοσιακής, ροκ, ποπ και σόουλ μουσικής, με αρχηγούς το πιάνο και τη φωνή. Ο κύριος σκοπός του Nama Dama είναι να παντρεύει τη μουσική με την ποίηση, τη λογοτεχνία, το θέατρο και την εικόνα. Προσωπικά, δεν μου φτάνει μονάχα ο ήχος. Με ενδιαφέρει περισσότερο ο κόσμος που δημιουργεί ο καλλιτέχνης γύρω από τη μουσική του και το πως ο ίδιος καταφέρνει να τραβήξει τον ακροατή/θεατή του μέσα στη δική του διάσταση.

–The World Above the Ceiling, μπορείτε να μας το εξηγήσετε λίγο περισσότερο;

–«The World Above the Ceiling» ή «Ο Κόσμος πάνω απ’ το ταβάνι» είναι ακριβώς η δική μου, καλλιτεχνική διάσταση, ο κόσμος μου. Το 2019, ζούσα σ’ ένα σπίτι που είχε ξύλινα ταβάνια. Την ώρα που έγραφα μουσική, ένιωθα πως το ξύλο έσπαζε και άνοιγε μια πύλη που με οδηγούσε σε παράλληλη διάσταση. Αυτός ο κόσμος μου δίνει τις ιδέες και τις εμπειρίες που χρειάζομαι για να γράφω τη μουσική μου. Αυτή η

Η μουσική του πρότζεκτ NAMA DAMA είναι ένα πειραματικό κράμα κλασικής, φολκ, παραδοσιακής, ροκ, ποπ και σόουλ μουσικής, με αρχηγούς το πιάνο και τη φωνή, όπως λέει στην «Κ» η εμπνεύστρια του Αναστασία Δημητριάδου.

περιγραφή είναι καθαρά μεταφορική. Το ταβάνι για μένα συμβολίζει τους περιορισμούς και τους κανόνες που βάζει είτε η μουσική κοινότητα, είτε η ίδια η κοινωνία στον ίδιο τον καλλιτέχνη. Για μένα, οι αυστηροί κανόνες στην τέχνη είναι φοβερά ασφυκτικοί, οπότε έχω σπάσει το ταβάνι και ασπάζομαι τον κόσμο που υπάρχει πάνω από αυτό.

–Ποια είναι τα ακουσμάτα σου και πώς έχεις επηρεαστεί από αυτά;

–Η μητέρα μου άκουγε κλασικούς συνθέτες και λάτρευε τον Michael Jackson. Ο πατέρας μου άκουγε Πρωτοψάλτη, Αρβανιτάκη και Θαλασσινό. Η τηλεόραση έπαιζε σύγχρονη, εμπορική μουσική του 1990-2000: Alanis Morissette, Aguilera, Red Hot Chili Peppers, Evanescence, The Cranberries κ.ά. Οι γονείς μου δεν είναι μουσικοί και στο σπίτι ποτέ δεν ακούγαμε πολλή μουσική, οπότε το «σκάψιμο»

για μένα ήταν ένα κομμάτι χρονόβροχο. Από την εφηβεία, όμως, είχα αρχίσει να ανακαλύπτω τη μουσική που έχει σηματοδοτήσει τη ζωή και την τέχνη μου μέχρι σήμερα. Kate Bush, King Crimson, Bjork, Nina Hagen, Pink Floyd, Marillion, Comus, Tool, System of a Down, Frank Zappa, Camel, Daemonia Nympha, Genesis... Όλοι αυτοί οι σπουδαίοι, καινοτόμοι καλλιτέχνες με έχουν διδάξει πως η μουσική είναι καθαρή μαγεία και έχει πάρα πολλά υποστρώματα.

–Τα κομμάτια που μου επέτρεψες –και σε ευχαριστώ– να ακούσω εμπεριέχουν πολλά, αν μπορώ να το πω έτσι μεσαιωνικά, αλλά και παραδοσιακά, στοιχεία, ισχύει;

–Σωστά, αρκετές από τις καινούργιες μου συνθέσεις έχουν μεσαιωνικά/παραδοσιακά χαρακτηριστικά. Τα έχω βέβαια παντρεύει με ηλεκτρονικά και κλασικά στοιχεία.

Αυτό ίσως προέρχεται από την ανάγκη μου να έχω έναν κόσμο παλιό και καινούργιο στο ίδιο πιάτο. Τα Nama Dama κομμάτια είναι κυρίως ποιήματα και σύντομες αφηγήσεις, έτσι το παραδοσιακό στοιχείο είναι για μένα απαραίτητο.

–Νιώθω ότι στη μουσική υπάρχει έντονο το στοιχείο της θεατρικότητας, είστε τέτοια πρόθεση;

–Φυσικά, η θεατρικότητα είναι ένας από τους βασικούς πυλώνες του Nama Dama. Κάθε τραγούδι είναι και μια μικρή παράσταση. Δεν είναι τραγούδια του τύπου «I know you want me, you know I want you», που θα παιχτούν με άνεση στο ραδιόφωνο... Δεν με εκφράζει αυτό. Ο σκοπός μου είναι να προκαλέσω πρωτόγνωρα συναισθήματα και να αναπτύξω σημαντικά ερωτήματα μέσω της δουλειάς μου. Οι ιστορίες μου έχουν έναν αφηγητή, ο οποίος αλλάζει παράλληλα με αυτές.

–Φιλοδοξείς να καλύψεις κάποιο κενό στα μουσικά πράγματα στην Κύπρο;

–Δεν νομίζω να το κάνω συνειδητά αυτό. Όταν γράφω ή παίζω δεν το σκέφτομαι. Φυσικά, κάποιες φορές νιώθω πως είμαι η μύγα μέσα στο γάλα, όμως έχω μουσικές ανάγκες και το ταβάνι με πλακώνει, οπότε, δεν έχω άλλη επιλογή.

–Πόσο δύσκολο είναι να ισορροπήσεις σε ένα κομμάτι τα διάφορα μουσικά υποστρώματα, με τις λέξεις και τις ανάλογες φωνητικές διαθέσεις σου;

–Δεν είναι τόσο πολύπλοκο όσο φαίνεται. Απλώς ακούω το ένστικτό μου και τα ίδια μου τα κομμάτια. Δεν αποφασίζω χωρίς τον ξενοδό-

χο. Τα τραγούδια είναι ζωντανοί οργανισμοί και σου μιλάνε από μόνα τους. Σου λένε τι χρειάζονται, τι θέλουν και έχουν δικές τους ανάγκες. Έτσι, προσπαθώ να συνδυάσω τις δικές τους ανάγκες με τις δικές τους και βγαίνει αυτό που βγαίνει.

–Δημιουργείς ποιήματα για να γράψεις μουσική ή το αντίστροφο; Έρχονται δηλαδή πρώτα οι λέξεις ή η μουσική αίσθηση;

–Εξαρτάται από την περίπτωση. Κάποιες φορές γράφω ποιήματα και αργότερα τα μελοποιώ. Άλλες φορές, βουίζουν στο κεφάλι μου μελωδίες και δεν μπορώ να τις βγάλω απ’ το μυαλό μου. Την καλύτερη δουλειά, πιστεύω, την κάνω όταν μου έρχονται ταυτόχρονα λέξεις/φράσεις μαζί με μουσική.

–Έχεις σκεφτεί το επόμενο βήμα σου μετά το «Confessions to my Songbird»; Πότε κυκλοφορεί;

–Το «Confessions to my Songbird» θα κυκλοφορήσει στα μέσα Φεβρουαρίου. Μετά την κυκλοφορία του EP, θα ήθελα να κάνω μια παρουσίαση με συναδέλφους μουσικούς και να παίξουμε τον δικό μου ζωντανά. Φυσικά, καταλαβαίνω πως στην παρούσα στιγμή, η κατάσταση είναι δύσκολη για τέτοιου είδους σχέδια. Αν συνεχιστούν οι περιορισμοί, ίσως να κάνω και μια διαδικτυακή παρουσίαση. Θα δείξει... Πέραν της πρόσφατης μου δουλειάς, θα συνεχίσω να γράφω και να εξελίσσω αυτό που κάνω.

Παρακολουθήστε δωρεάν το NAMA DAMA στο κανάλι της Louvana Records στο YouTube ή από τις σελίδες Feggáros Festival και Louvana Records στο Facebook την Τρίτη 19 Ιανουαρίου, 21:15 EET.

DEE JAY 93.5 RADIO

RADIO STORIES

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ & ΤΗΝ ΙΩΑΝΝΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15:00-18:00

cytmobile | vodafone

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”
υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ μιλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 **“Εκ γυναικός”**
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την **Μαριάννα Γαλιδή** στο

KANALI 6
106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΜΠΟΥΡΑ***

Ο Βασίλης Αλεξάκης με τις δικές του λέξεις

«**Τ**α κακά μαντάτα μπορούν πλέον να σε βρουν οπουδήποτε, ενώ κάνεις πλιοθεραπεία σε μια παραλία ή ενώ διασχίζεις την Ακαδημία ντάλα μεσημέρι...», γράφει ο Βασίλης Αλεξάκης στο βιβλίο του «Θα σε ξεχνάω κάθε μέρα».

Στις μέρες μας, σε βρίσκουν σε μια γωνιά του καναπέ, εκεί που μετράς τις δυνάμεις σου απέναντι στην πανδημία. Σοκαρισμένη από το κακό μαντάτο του θανάτου του, κατεβάζω τα βιβλία του απ' τη βιβλιοθήκη. Δεν μπορώ να κάνω και τίποτ' άλλο, ήδη με κατακλύζουν οι ενδοχές γιατί δεν τον συνάντησα τους τελευταίους δύο μήνες. Ανάθεμα στην καραντίνα!

Τα έμπλεκε τόσο ωραία – φαντασία κι αυτοβιογραφία, κοινωνική ματιά, αυτοσαρκασμό, χωρίς ευφυολογήματα και ναρκισσισμό – γράφοντας σχεδόν πάντα σε πρώτο πρόσωπο.

Αρχίζω να ξεφυλλίζω τα βιβλία για να βρω παρηγοριά στις δικές του λέξεις. Στο «Πριν» διαβάζω: «Για μεγάλα διαστήματα δεν έβγαينا σχεδόν καθόλου απ' το δωμάτιό μου. Αναρωτιέμαι σήμερα αν ήταν αναγκαίος αυτός ο εγκλεισμός, αν ευνοούσε πραγματικά τη δουλειά μου. Εκείνη την εποχή δεν με προβλημάτιζε καθόλου ο τρόπος που δούλευα...». Πλάκα μου κάνει, σκέφτομαι. Ετσι ήταν όμως ο Βασίλης, έκανε πλάκα. Τόσο στην προσωπική του ζωή όσο και στα βιβλία του. Το χιούμορ του, χωρίς όμως διάθεση παρωδίας, διέτρεχε τις αφηγήσεις του. Τον θυμάμαι τον καιρό που πάλευε το τελευταίο του βιβλίο να έρχεται και να μου λέει: «Δεν θέλω να σε σοκάρω, αλλά ο τίτλος θα είναι "Η Παναγία και ο Ταρζάν"!»

Για να πω την αλήθεια, τα βιβλία του Βασίλη δεν ζητούσαν από μένα και ιδιαίτερη επιμέλεια. Ήξερε εκείνος να καρφώνει μια χαρά τη μια λέξη δίπλα στην άλλη. Οι συζητήσεις μας βέβαια για

«**Γ**ια μεγάλα διαστήματα δεν έβγαينا σχεδόν καθόλου απ' το δωμάτιό μου. Αναρωτιέμαι σήμερα αν ήταν αναγκαίος αυτός ο εγκλεισμός, αν ευνοούσε πραγματικά τη δουλειά μου. Εκείνη την εποχή δεν με προβλημάτιζε καθόλου ο τρόπος που δούλευα...», γράφει ο Βασίλης Αλεξάκης στο βιβλίο του «Πριν».

το βιβλίο, μακροσυρτές και απολαυστικές.

Συνεχίζω το ξεφύλλισμα των βιβλίων του, αποδεικνύεται τελικά εξαιρετική παρηγοριά. Στη «Μπτριική γλώσσα» πέφτω στην εξής παράγραφο: «Περπάτησα πολλή ώρα στο Κολωνάκι. Η μεγαλοαστική τάξη που ήταν παλιά συγκεντρωμένη σ' αυτή τη γειτονιά έδωσε στους δρόμους της ονόματα επιπέδου. Η οδός Σόλωνος διασταυρώνεται διαδοχικά με την Ομήρου, τη Δημοκρίτου, την Πινδάρου και την Ηρακλείτου. Και μια άλλη συνοικία, τον Παγκράτι, φαίνεται να έχει αδυναμία στους αρχαίους, αλλά χτίστηκε μετά το Κολωνάκι και περιορίστηκε αναγκαστικά στους λιγότερο διάσημους, τον Ελληνικό, τον Πύρωνα...».

Τα βιβλία του δεν είναι αμιγώς αυτοβιογραφικά, ο ίδιος μάλιστα έλεγε «η δουλειά μου είναι προϊόν φαντασίας». Και τα έμπλεκε τόσο ωραία – φαντασία κι αυτοβιογραφία, κοινωνική ματιά, αυτοσαρκασμό, χωρίς ευφυολογήματα και

ναρκισσισμό – γράφοντας σχεδόν πάντα σε πρώτο πρόσωπο.

Οι λέξεις ήταν το παν για κείνον. Με τις λέξεις έπαιζε, αναμετριόταν μαζί τους. Ακόμα και στους τίτλους των βιβλίων του, «Η τελευταία λέξη», «Ξένες λέξεις», γίνεται φανερό αυτή του η εμμονή, αυτή του η αγάπη. «Δεν πρέπει να έχει κανείς πολλές απαιτήσεις από τις λέξεις. Εγώ ήδη πολλά τους ζήτησα και πολλά κατίρια μου έκαναν. Φτάνει...» γράφει στο «Τάλκο». Ενώ στο «Κλαρινέτο»: «Μετέφραξα λοιπόν το κείμενό μου. Οι ελληνικές λέξεις έκαναν το παρισινό τοπίο να μοιάζει πιο οικείο, έφερναν τον ήχο του Λουξεμβούργου κοντά στον Εθνικό Κήπο της Αθήνας. Αυτομεταφραζόμενος έβρισκα ένα σύνορο...».

Ο Βασίλης ζούσε ανάμεσα στο Παρίσι και στην Αθήνα, ανάμεσα στα γαλλικά και στα ελληνικά. Το αποτύπωσε άλλωστε στο ομώνυμο κατά κάποιο τρόπο βιβλίο, το «Παρίσι - Αθήνα», όπου γράφει: «Τα ελληνικά μου είχαν μαρα-

θει, είχαν σκουριάσει. Ήξερα τη γλώσσα κι όμως δυσκολευόμουν να τη μεταχειριστώ, ήταν σαν να έχω στη διάθεσή μου μια μηχανή χωρίς τις οδηγίες χρήσεως... Αναγκάστηκα δηλαδή, κατά κάποιον τρόπο, να ξαναμάθω τη μπτριική μου γλώσσα: χρειάστηκε κόπος, χρειάστηκαν χρόνια, αλλά τελικά νομίζω ότι τα κατάφερα».

Δεν μπορώ να σκεφτώ καλύτερο αποχαιρετισμό για κείνον παρά την τελευταία φράση στο βιβλίο του «Τα κορίτσια του Σίτυ Μπουμ-Μπουμ»: «Θα ήθελα να βρισκόμαι στη γέφυρα ενός μεγάλου βαποριού, ένα όμορφο καλοκαιριάτικο πρωινό, και να παίζω πινακ με την κόρη του καπετάνιου».

Εκεί θα τον σκέφτομαι, χαμογελαστό...

* Η κ. Ελένη Μπούρα είναι υπεύθυνη της σειράς ελληνικής πεζογραφίας στις εκδόσεις Μεταίχμιο και επιμελήτρια των βιβλίων του Βασίλη Αλεξάκη στον ίδιο εκδοτικό οίκο.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΡΙΣΗ

Η Χριστίνα Παρίση γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης. Εξέτισε και σπούδασε στην Αθήνα. Είναι πτυχιούχος της Φαρμακευτικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Αποφοίτησε από το Κέντρο Λογοτεχνικής Μετάφρασης του Γαλλικού Ινστιτούτου Αθηνών (CTI). Εκεί μεταφράσει λογοτεχνικά και θεατρικά έργα, έχει γράψει νουβέλες και διηγήματα που έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά. Πρόσφατα ένα διηγημά της βραβεύθηκε σε διαγωνισμό διηγήματος του «Ιανού» και συμπεριλήφθηκε σε μια συλλεκτική έκδοση με τίτλο «Ημερολόγια καραντίνας». Το πρώτο της μυθιστόρημα με τίτλο «Ο αριθμός δεν αντιστοιχεί σε συνδρομητή» εκδόθηκε το 2017 από τις εκδόσεις Θεμαϊκός.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Αυτή τη δύσκολη εποχή καταφεύγω στην «Ποίηση 1963-2011» της Αγγελάκη-Ρουκ.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Η Φερμίνια Δάσα από το βιβλίο «Ερωτας στα χρόνια της χολέρας» για να ζήσω αυτόν τον επικό έρωτα.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντας και τεθνεώτες; Ενα καλοκαίρι σ' έναν κήπο θα καλούσα τη Γιουρσενάρ, τη Γουλφ, τον Μαρκέξ, τον Ντάρελ, τον Καμύ, τον Χέμινγουεϊ, τον Ισικούρο, τον Τσίρκα, τον Καβάφι, τη Δημουλά και την Αγγελάκη-Ρουκ, χωρίς να σημαίνει ότι δεν χρυσώω ευγνωμοσύνη σε όσους δεν έχουν προσκληθεί και με έχουν συγκινήσει με τα έργα τους.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Πως υπήρχαν γυναίκες που δοκίμαζαν τα φαγητά του Χίτλερ επειδή φοβόταν μην τον δηλητηριάσουν.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;

Τον «Φάουστ» του Γκαίτε.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; «Τα απομνημονεύματα του Αδριανού», γιατί σε κάθε ανάγνωση μου προσφέρει μαθήματα ζωής.

Τι ρόλο παίζει η ματωμένη Ιστορία στο μυθιστόρημά σας; Πολύ σημαντικό, γιατί η ηρωίδα του μυθιστορήματος, η Μπιάνκα, ως όμηρος των Γερμανών, βιώνει από κοντά όλους τους κινδύνους και τη φρίκη του πολέμου και, παρόλο που επιζεί, οι μνήμες τη στοιχειώνουν.

Η δυναμική των γυναικών και των μεταξί τους σχέσεων είναι που πυροδοτεί την ιστορία σας; Ναι, σε μεγάλο βαθμό, γιατί οι ισχυρές προσωπικότητες τους κυριαρχούν σε όλο το μυθιστόρημα και, παρά τις δυσκολίες και τη βία που υφίστανται, καταφέρνουν να επιβιώσουν, σε αντίθεση με τους άνδρες, που λυγίζουν κάτω από το βάρος των διαμεύσεων.

Αθήνα - Θεσσαλονίκη: Πώς συνδέονται στο βιβλίο σας; Η Μπιάνκα κινείται ανάμεσα σ' αυτές τις δύο πόλεις. Η Θεσσαλονίκη, την πόλη της νοσταλγίας όπου έζησε τα νεανικά της χρόνια, και την Αθήνα, την πόλη της απομυθοποίησης όπου έχτισε τη ζωή της. Στο διάβα των χρόνων, Αθήνα και Θεσσαλονίκη αναλλάσσονται μέσασε από δραματικά γεγονότα.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Της **ΜΕΡΟΠΗΣ ΜΩΥΣΩΣ**

Μιλώντας για ένα παρανοϊκό παρελθόν

ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΜΠΟΡΙΔΗΣ
Τζιζι πόψε
Εκδ. Αρμίδα, σελ. 80

Από έναν πρωτότυπο συγγραφέα – επαγγελματία οδοντοτεχνίτη – κυκλοφόρησε πρόσφατα το βιβλίο «Τζιζι πόψε», γραμμένο εξ ολοκλήρου στην κυπριακή γλώσσα. Ο Παύλος Παμπορίδης υπογράφει μια ιστορία στο επίκεντρο της οποίας τοποθετεί το προσωπικό αφήγημα του ήρωά της, στην περιφέρεια της όμως ανικνεύει το ιστορικό αφήγημα ενός νησιού που αννοίει λάκκους και ρίχνει μέσα τους «αντιήρωες» του.

Βρισκόμαστε, αρχές του '90, στην πλατεία Ελευθερίας, όταν ήταν ακόμα του Μιλτή τζιζι του Ευγενή, όχι της Ζάχα Χαντίτι. Ο Παμπορίδης περιγράφει υπέροχα την πλατεία τις πρώτες πρωινές ώρες κάθε μέρας: σάντουιτς ρόστο χαλούμι, οι εφημερίδες μόλις φτάνουν στο περιπτερο από το τυπογραφείο, λαθρανάγνωση με καφέ της μηχανής και «ανάσα κονιάκκιν». Από την πλατεία, ο ήρωας του βιβλίου, Νικόλας, ταξιδεύει στη βιομηχανική του Δαλιού, στο Σταυροβούνι, στο Κάβο Γκρέκο, σε ένα ταξίδι όπου η δική του μικροϊστορία συναντά τη μα-

κροϊστορία της Κύπρου.

«Εσείς εγεννηθήκατε προδομένοι [...]»

Στο παρόν του Νικόλα η τηλεόραση δείχνει «Βαμμένα κόκκινα μαλλιά». Στο παρελθόν του τόπου, οι παππούδες και οι πατεράδες μας δείχνουν τον νουν τους. Στην πένα του Παμπορίδη, το παρελθόν της Κύπρου είναι φωνές στο μυαλό του Νικόλα.

Είναι εξαιρετικά ενδιαφέροντα η επινοήση του συγγραφέα να αφηγηθεί τον παρελθόντα χρόνο σαν φωνή στο μυαλό του ήρωά της, η οποία του μιλάει του που τον τρελαίνει. Το παρελθόν κυνηγά και επηρεάζει το παρόν: οι προηγούμενες από μας (που κουβαλάμε τις αβιώτες μνήμες της σύγχρονης κυπριακής Ιστορίας) γενιές, σκότωσαν, βίβασαν, άνοιξαν λάκκους τζιζι εσύραν μέσα ανθρώπους, συνανθρώπους, συναγωνιστές που έγιναν «προδοτές», ανυπεράσπιστους άντρες, γυναίκες, παιδιά. Είναι

αυτό το παρελθόν της δικής μας χώρας και των δικών μας ανθρώπων και είναι ένα παρελθόν παρανοϊκό, είναι η ενοχλητική φωνή στο μυαλό μας που δεν μας αφήνει σε ησυχία.

«Εσκότωσαν με ο τζιρής σου. Πουκάτω που έναν πεύκο. Με τον κούσπον»

Ο Παύλος Παμπορίδης ξεθάφκει δύο προδομένα ιστορικά πρόσωπα και τα τοποθετεί μυθολογικά στην ιστορία του. Είναι η Νίτσα Χατζηγεωργίου και ο Γιαννάκης Στεφανίδης που συμμετείχαν καθεμιά/καθένας με τον δικό τους τρόπο στον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ και πέθαναν προδομένοι: η Νίτσα βρέθηκε, δέκα χρόνια μετά το τέλος του αγώνα, στραγγαλισμένη στο σπίτι της, αφού πρώτα αφέθηκε σε μια ζωή άσημη, βασανιστική και σε μια ύπαιξη ανύπαρκτη. Ο Γιαννάκης δολοφονήθηκε από τους συναγωνιστές του, το

πτώμα του σύρθηκε σε ένα λάκκο που τον έβαλαν να ανοίξει ο ίδιος και ήταν άφαντος για μέρες μέχρι που τον ξέθαψαν και άφησαν το πτώμα στο κοιμητήριο των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης γιατί, στο μεταξύ, ο πατέρας του αναζητούσε τον γιο του με ένα πλακάτ στα χέρια: «Θέλω το νεκρό σώμα του υιού μου». Η μνήμη της Νίτσα και του Γιαννάκη δεν αποκαθίστανται στο «Τζιζι πόψε».

Η έμμεση παραπομπή του συγγραφέα στις ιστορίες τους, ωστόσο, αφενός είναι μια καλή αφορμή για να ψάξουμε τις ιστορίες τους. Αφετέρου αποκαθλώνει μια γενιά που τείνουμε συχνά να ξεχνάμε τι υπήρξε, τι έπραξε και τι κόστος εξακολουθεί να έχει στις ζωές των παιδιών τους. Και αυτή, νομίζω, είναι η σημαντική συμβολή του βιβλίου.

Σημ.: Αν και δεν αφαιρεί από το έργο, ωστόσο, μία πιο ενδελεχής επιμέλεια της γραφής της κυπριακής θα μπορούσε να το ενισχύσει. Η κυπριακή γλώσσα έχει ανάγκη μια συνέπεια στη γραφή για την τυποποίησή της που θα συμβάλει στην αποδοχή της. Γιατί υπάρχουν, ακόμη, οι πολεμίοι της.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Ελληνική λογοτεχνία

1 «Θα γίνω σκιά σου»
της Αγγελικής Νικολούλη (Καστανιώτης)

2 «Ζωή μέχρι χθες»
του Γιάννη Ξανθούλη (Διόπτρα)

3 «Το σκισμένο τούλι»
της Ελενας Ακριτά (Διόπτρα)

4 «Οι τρεις άσοι»
της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

5 «Ροδανθός»
της Σόφης Θεοδωρίδου (Ψυχογιός)

Αυτή την εβδομάδα

Ξένη λογοτεχνία

1 «Εκεί που τραγουδάνε οι караβιδες»
της Ντέλια Ουενς (Δώμα)

2 «Το βασίλειο»
του Τζο Νέσμπο (Μεταίχμιο)

3 «Πείραμα μνήμης»
του Σεμπάστιαν Φίτζεκ (Διόπτρα)

4 «Ο καστανάνθρωπος»
του Σόρεν Σβάιστρουπ (Διόπτρα)

5 «Κορίτσι, γυναίκα, άλλο»
της Μπερνάρντιν Έβαριστό (Gutenberg)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία Public.

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

ΑΛΜΠΟΥΜ

Μπέντζαμιν Γκρόσβενορ

Ο Βρετανός 28χρονος πιανίστας, που έχει ανέλθει στην κορυφή στην κατηγορία των κλασικών σολίστ, Μπέντζαμιν Γκρόσβενορ, ανακοίνωσε την εκ νέου συνεργασία του με την εταιρεία Decca Classics και ανήγειρε την κυκλοφορία του άλμπουμ που επισφραγίζει αυτήν τη σχέση. Θα κυκλοφορήσει στις 19 Φεβρουαρίου και θα είναι αφιερωμένο στον Λιστ, ένα συνθέτη που έχει κεντρική θέση στο ρεπερτόριο του νεαρού πιανίστα. «Στον Λιστ με μύπησε ο παππούς μου», λέει ο ίδιος.

ΣΑΓΚΑΗ

Αλεξ ντα Κόρτε

Η επιτομή της διεθνούς ποπ κουλτούρας μέσω ενός έντονα προσωπικού ιδιώματος είναι η υβριδική τέχνη του 40χρονου εικαστικού Αλεξ ντα Κόρτε. Η έκθεση που ολοκληρώνεται στη Σαγκάη (στο Prada Rong Zhai) είναι μια βιντεο-προβολή σε 57 κύβους, μέσα από την οποία παραλαύει όλη η ποπ και κινηματογραφική κουλτούρα του δυτικού κόσμου, από τον Μάγο του Οζ έως τον Ροζ Πάνθηρα. Είναι μια διαρκής ροή 160 λεπτών μέσα από μια καμπιασθητική οικουμενικής εμβέλειας.

ΦΡΑΝΚΦΟΥΡΤΗ

Γερμανία του Ρομαντισμού

Το νέο μουσείο για τη ρομαντική περίοδο στη Γερμανία θα ανοίξει τελικά, με καθυστέρηση, κατά το δεύτερο ήμισυ του 2021 στη Φρανκφούρτη, κοντά στο Μουσείο Γκαίτε, με το οποίο συνδέεται οργανικά. Στο νέο μουσείο θα εκτεθούν πολλά σημαντικά τεκμήρια της περιόδου 1790-1850, στα οποία σπανίως είχε πρόσβαση το κοινό. Ανάμεσά τους παρτιτούρες του Ρόμπερτ Σούμαν (φωτ.), ζωγραφική του Φίλιπ Οτο Ρούνγκε, χειρόγραφα του Γιόζεφ φον Αίχεντορφ κ.ά.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Ζαν-Ετιέν Λιοτάρ

Μορφή του 18ου αιώνα, ο Ζαν-Ετιέν Λιοτάρ (1702-1789) είναι ένας κλασικός ζωγράφος που ασκεί μεγάλη γοητεία και στη διάρκεια του 21ου αιώνα χάρη στην υψηλή ακρίβεια και αισθητική της τέχνης του. Τα πορτρέτα του προσεγγίζουν τον ψυχισμό των μοντέλων. Ο Λιοτάρ είχε ζήσει και στην Κωνσταντινούπολη των σουλτάνων και καλλιέργησε έναν ιδιότυπο οριενταλισμό. Σε δημοπρασία του Christie's βγαίνει ένα από τα πιο ωραία πορτρέτα, αυτό του Φίλιππερτ Κράμερ.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Αρτεμισία με... Μπικ

Η έκθεση για το έργο της Αρτεμισίας Τζεντιλέσκι στη Νάσιοναλ Γκάλερι στο Λονδίνο έχει συμπέσει με την πανδημία και το ανοιγοκλείσιμο των μουσείων. Ωστόσο, συνεχίζει να πυροδοτεί το ενδιαφέρον για την περίπτωση αυτής της Ιταλίδας του 17ου αιώνα και των άλλων γυναικών καλλιτεχνών που έμειναν στην αφάνεια. Ένα νέο βιβλίο κυκλοφόρησε με τη ζωή και το έργο της Αρτεμισίας ζωγραφισμένα με το στυλ της Τζιζινα Σιτσιλιάνο, που δίνει ένα άλλο τύπο γκραφικ νόβελ.

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Η μνήμη και το μέλλον του Πεν Στέισον στη Νέα Υόρκη

Η επέκταση, εν καιρώ πανδημίας, του Πεν Στέισον, του μεγάλου σιδηροδρομικού σταθμού της Νέας Υόρκης είναι μια εξέλιξη που δεν αφορά μόνο την πόλη και το μέλλον των μετακινήσεων. Έχει έναν τεράστιο συμβολισμό, καθώς η νέα πτέρυγα, που πήρε το όνομα του γερουσιαστή Μόινχαν, είναι ένα αρχιτεκτονικό έργο πνοής που συνταιριάζει στοιχεία νέων τεχνολογιών με την κλασικιστική παράδοση, ως φόρο τιμής στον κατεδαφισμένο Πεν Στέισον (ο Ντάνιελ Πάτρικ Μόινχαν, 1927-2003, ήταν μέλος

του Δημοκρατικού Κόμματος και ο εμπνευστής της ανανέωσης του Πεν Στέισον ήδη από τη δεκαετία του 1990). Η νέα πτέρυγα βρίσκεται μέσα σε ένα από τα μεγάλα κτίρια της Νέας Υόρκης των αρχών του 20ού αιώνα, στο ταχυδρομικό μέγαρο Τζέιμς Φάρλεϊ, που χτίστηκε παράλληλα με τον παλιό Πεν Στέισον στο μεγαλοπρεπές ύψος της νεοορκεζικής Beaux-Arts, θυμίζοντας την κοινωνία που περιγράφει η Ιντιθ Γουόρτον. Το νέο έργο έχει την υπογραφή του αρχιτεκτονικού γραφείου SOM, από τα μεγαλύτερα

παγκοσμίως, και επαναφέρει ζητήματα στον δημόσιο διάλογο, όπως η συμβολή των σιδηροδρόμων στην υπό διαμόρφωση καθημερινότητα, τα νέα αρχιτεκτονικά ορόσημα της Νέας Υόρκης, η σύνδεση παρελθόντος και μέλλοντος. Το ρολόι που δεσπόζει στο νέο κτίριο είναι μια ανάμνηση του παλαιού Πεν Στέισον, που ήταν ένα μνημειακής αρχιτεκτονικής κτίριο, μοναδικό σε ατμόσφαιρα και μορφοπλαστική ποικιλία. Έχει ενδιαφέρον να αναλογιστεί κανείς πώς η «θυσία» του παλαιού Πεν Στέισον άνοιξε

τον δρόμο σε μια νέα προσέγγιση σε αυτό που αποκαλούμε αρχιτεκτονική κληρονομιά. Η κατεδάφιση άρχισε τον Οκτώβριο του 1963 και ολοκληρώθηκε το 1964. Παρότι υπήρξαν διαμαρτυρίες, ήδη από το 1962, όταν είχε γίνει γνωστή η πρόθεση της κατεδάφισης του μνημειακού κτιρίου, οι αντιστάσεις ήταν χαμηλές, καθώς έως και τις αρχές της δεκαετίας του '60 ήταν περιορισμένο το ενδιαφέρον για τους ιστορικούς ρυθμούς προ του 1914. Επιπλέον, το παλιό κτίριο είχε εκπέσει σε κατάσταση

παρακμής, καθώς τα μεταπολεμικά χρόνια είδαν τον θρίαμβο του αυτοκινήτου και του αεροπλάνου εις βάρος του σιδηροδρόμου. Αυτό συνέβη κυρίως στις ΗΠΑ. Με την κατεδάφιση όμως του Πεν Στέισον, αναπτύχθηκε το κίνημα για τη διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς. Η κατεδάφιση του Πεν Στέισον θεωρείται το μεγαλύτερο «σοκ» στην ιστορία των πληγμάτων που δέχθηκε η αρχιτεκτονική προ του μοντερνισμού. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει πρωτοβουλία για το ξαναχτίσιμο του παλαιού σταθμού.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Θα μπορώ να ονειρεύομαι;

«Μπορείς να αποτυπώσεις τον έρωτα σε μια πολύ όμορφη ιστορία, τους πρώτους δέκα μήνες ενός ζευγαριού, όπως στη λογοτεχνία που γραφόταν πολλούς αιώνες πριν. Έπειτα έχεις ένα δεύτερο είδος ιστορίας: είναι όταν αρχίζουν να πλύνουν αυτή ήταν η λογοτεχνία που γραφόταν στα τέλη του προηγούμενου αιώνα (σ.σ. του δεκάτου ενάτου). Ακόμα παραπέρα, εφόσον είσαι ελεύθερος να συνεχίσεις, ο άνδρας έχει πενήντα και προσπαθεί να αλλάξει ζωή, η γυναίκα αρχίζει να ζηλεύει και στην ιστορία υπάρχουν και παιδιά, για να περιπλέξουν ακόμα περισσότερο τα πράγματα. Αυτή, λοιπόν, είναι η τρίτη ιστορία. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στην τρίτη ιστορία, αυτή ζούμε. Δεν σταματάμε την αφήγηση όταν το ζευγάρι παντρεύεται, δεν τη σταματάμε όταν αρχίζουν να βαριούνται ο

Γίνεται μια μηχανή ανώτερης νοημοσύνης να αυτοκτονήσει από έρωτα;

έναν τον άλλο, την τραβίμε μέχρι το τέλος».

Αυτά έλεγε το 1955 ο Ζορζ Σιμενόν, ο πληθωρικός, εξαιρετικά επιτυχημένος συγγραφέας και ηθοποιός (υπήρξε μανιόβας κυνηγός του ποδόγυρου). Αν το 1955, κατά τον Σιμενόν, βρισκόμασταν στη φάση της αποτύπωσης της φθοράς και της κρίσης της ερωτικής σχέσης, το μέλλον πώς θα μπορούσε να είναι άραγε;

Ο κύριος Γκρι σπκάνει τα χέρια ψηλά. «Ο Σιμενόν δεν θα μπορούσε να φανταστεί το πέρασμα της σχέσης από την πλήξη και τη φθορά

Μπορεί να φανταστεί κάποιος έναν υπολογιστή που βασανίζεται από την ερωτική επιθυμία; Ένα ανδροειδές που νιώθει την έλλειψη ενός άλλου πλάσματος;

στη σχέση μεταξύ ατόμων που αρνούνται να προσδιορίσουν το φύλο τους με τη βιολογική έννοια ή και στη σχέση μεταξύ ανδροειδών».

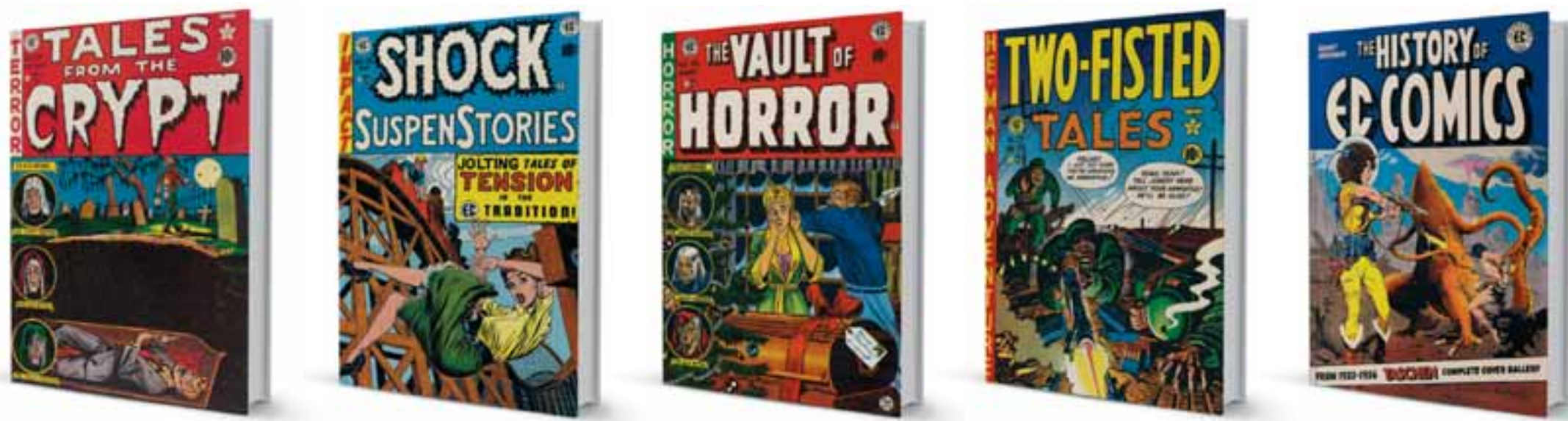
Πράγματι. Μπορεί να φανταστεί κάποιος μια μηχανή που ερωτεύεται; Έναν υπολογιστή που βασανίζεται από την ερωτική επιθυμία; Ένα ανδροειδές που νιώθει την έλλειψη ενός άλλου πλάσματος; Θα μπορούσε μια μηχανή ανώτερης νοημοσύνης να ερωτευτεί ένα ανθρώπινο πρόσωπο; Να έχει φετίχ με τα γυναικεία πόδια; Να αυτοκτονήσει από έρωτα;

Είναι, ίσως, κάτι ανάλογο με το άλλο, το απόλυτο ερώτημα: αν μια μηχανή με συνείδηση θα μπορούσε να φοβάται τον θάνατο. Ο κύριος Γκρι θυμάται το παρακτικό ερώτημα που απευθύνουν στους ανθρώπους οι υπολογιστές ανώτερης νοημοσύνης στο «2010», τη συνέχεια του «2001» του Άρθουρ

Κλαρκ, όταν τους ανακοινώνουν ότι θα τους σβήσουν: «Θα μπορώ να ονειρεύομαι;». Η απάντησή είναι αρνητική. Ενδεχομένως και για εμάς, τους ανθρώπους. Αλλά ποιος ξέρει.

Ακούγοντας το «Wait» από το άλμπουμ «Hurry Up, We're Dreaming», που οι M83 κυκλοφόρησαν το 2011, ο κύριος Γκρι αναρωτιέται: Το ερώτημα «θα μπορώ να ονειρεύομαι;» ίσως να ισχύει και στη σχέση ενός όντος που είναι μηχανή με συναίσθημα και ευφυΐα, ή στη σχέση ενός ανθρώπου που έχει συγχωνευθεί με μια μηχανή (όλα πιθανά σενάρια του όχι και πολύ μακρινού μέλλοντος) με κάποιο άλλο πλάσμα που επίσης σκέφτεται και νιώθει. Δεν λένε πως ο έρωτας δεν γνωρίζει όρια;

Θα μπορώ να ονειρεύομαι; Η απάντηση πρέπει να είναι καταφατική. Αλλά ποιος ξέρει;

Την ιστορία των Entertaining Comics αφηγείται ένα λεύκιωμα της Taschen, που κυκλοφόρησε πριν από μερικούς μήνες με την υπογραφή του Γκραντ Γκάλισμαν.

Αμερική τόσο διαφορετική, τόσο ίδια

Η ιστορία των θρυλικών εκδόσεων EC Comics, όπως την αφηγείται στην «Κ» ο εμβριθέστερος μελετητής της Γκραντ Γκάλισμαν

Συνέντευξη στον ΝΙΚΟΛΑ ΖΩΗ

Στην Ελλάδα δεν είναι πολύ γνωστές. Ίσως οι πιο μερακλήδες να έχουν κρατήσει μερικά τεύχη της σειράς τρόμου «Ιστορίες από την κρύπτη», που κυκλοφόρησαν από τη Modern Times τη δεκαετία του '90, ενώ κάποιος μπορεί να απόλαυσαν μερικά αντίτυπα του σατιρικού περιοδικού MAD, που είχαν δημοσιευθεί από τις εκδόσεις Σαμούχου μερικά χρόνια πριν. Στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού, ωστόσο, οι περίφημες εκδόσεις EC Comics είναι ένα μεγάλο κεφάλαιο της Ενατης Τέχνης και της ποπ κουλτούρας, που μνημονεύεται από συγγραφείς όπως ο Στίβεν Κινγκ, αλλά και από σκανοθέτες όπως ο Τζορτζ Λούκας, ο Στίβεν Σπίλμπεργκ ή ο Τζορτζ Ρομέρο, ως βασική τους επιρροή.

Η αξία τους οφείλεται πριν από

“

Ο Γκέινς ήταν χαρούμενος που στη φαντασία του μπορούσε να γίνει όσο «αρρωστημένος» ήθελε, γιατί αν έβλεπε αληθινό αίμα, λιποθυμούσε.

Οι ιστορίες τρόμου εστίαζαν ουσιαστικά σε «μια θηλιά στο στυλ του “οφθαλμόν αντί οφθαλμού” της Παλαιάς Διαθήκης, πράγμα ειρωνικό, μιας και ο Μπιλ Γκέινς ήταν άθεος», λέει ο Γκραντ Γκάλισμαν.

όλα στους δημιουργούς που φιλοξενήθηκαν στις ανθολογίες τους: ο Γουάλας Γουιντ, ο Τζακ Ντέιβις, ο Άλ Φέλντσταϊν, ο Χάρβεϊ Κούρτζμαν φυσικά, αλλά και οι Γκράχαμ Ινγκλς και Φρανκ Φραζέτα, ήταν μερικά από τα ονόματα που σήμερα θεωρούνται θρύλοι. Ειδικά όμως ο Άλ Φέλντσταϊν και ο εκδότης των EC Comics Μπιλ Γκέινς είναι αυτοί που χάραξαν το ευρύτερο όραμα. Μέσα από ιστορίες τρομακτικές και αμαρτωβισμένες, ιστορίες αλλόκοτης επιστημονικής φαντασίας αλλά και ανεπιτήδευτες απεικονίσεις του πολέμου και της αστικής εγκληματικότητας, σχεδίασμένες με έναν «οξύ ρεαλισμό» και με τα ζωηρά χρώματα της δεκαετίας του '50, κατόρθωσαν να θιξουν θέματα ταμπού για την Αμερική: ο ρα-

τσισμός, ο αντισημιτισμός, ο εθισμός στα ναρκωτικά και η αστυνομική διαφθορά, βρήκαν τον δάσκαλό τους στις σελίδες των EC Comics, τουλάχιστον μέχρι να μπουν στο κάδρο διάφοροι θεματοφύλακες της πθικής.

Την ιστορία των Entertaining Comics (που οι απαρχές εντοπίζονται στο 1933, στα πρώτα εκδοτικά χειρουργήματα του πατέρα του Μπιλ Γκέινς, Μαξ, και η οποία φτάνει ως το 1956), αφηγείται ένα πλούσιο λεύκιωμα της Taschen, που κυκλοφόρησε πριν από μερικούς μήνες υπογεγραμμένο από τον «ειδήμονα» Γκραντ Γκάλισμαν. Συγγραφέας τεσσάρων βιβλίων για τα EC Comics και για το περιοδικό MAD, ο Γκάλισμαν, κιθαρίστας της τζαζ και συνθέτης μουσικών θεμάτων για την τηλεόραση (με-

ταξύ των οποίων εκείνο της σειράς «Two and a Half Men»), εμπλούτισε τις 592 σελίδες του λευκώματος «The History of EC Comics» με πάνω από 1.000 πάνελ, εξώφυλλα, σχέδια και αυθεντικές εικονογραφήσεις. Πολλές προέρχονται από την προσωπική του συλλογή και από το αρχείο του Μπιλ Γκέινς, βλέποντας το φως της δημοσιότητας για πρώτη φορά.

Όπως λέει ο Γκραντ Γκάλισμαν στην «Κ», οι ιστορίες και τα σχέδια των EC Comics τού φάνηκαν από νωρίς υψηλότερου επιπέδου απ' ό,τι του Σούπερμαν και του Μπάτμαν. Ίσως γιατί ο εκδότης Μπιλ Γκέινς και ο κομιστάς Άλ Φέλντσταϊν δημιουργούσαν κόμικς που άρεσαν πρώτα στους ίδιους και στόχευαν σε μεγαλύτερες ηλικίες. Οι ιστορίες τρόμου, κυρίως η σειρά «Tales from the crypt», έφεραν τα περισσότερα έσοδα στην εταιρεία και έδιναν στους δύο συνεργάτες τη δυνατότητα να ασχοληθούν με τα κόμικς επιστημονικής φαντασίας (τις σειρές «Weird Science» και «Weird Fantasy»), για τα οποία ήταν ιδιαίτερος περήφανοι.

Ιστορίες εκδίκησης

Ειδικά οι ιστορίες τρόμου, λέει ο Γκάλισμαν, «ήταν κατά βάση ιστορίες εκδίκησης, στις οποίες κάποιος που είχε αδικηθεί, επέστρεφε από τον τάφο σαν ένα αργοκίνητο πτώμα σε απούνθεση, επιδιώκοντας να ανταποδώσει το κακό σε όποιον τον είχε βλάψει. Επρόκειτο ουσιαστικά για μια θηλιά στο στυλ του “οφθαλμόν αντί οφθαλμού” της Πα-

λαιάς Διαθήκης, πράγμα ειρωνικό, μιας και ο Μπιλ Γκέινς ήταν άθεος. Οι ιστορίες που δημιουργούσε μαζί με τον Φέλντσταϊν μπορούσαν μεν να γίνουν αποτρόπαιες, αλλά συνήθως γράφονταν μεταξύ σοβαρού και αστείου και οι δύο συνεργάτες τις θεωρούσαν ακίνδυνες φαντασίες. Ο Γκέινς τις είχε χαρακτηρίσει κάποτε ιστορίες “αρρωστημένου χιούμορ” και ήταν χαρούμενος που στη φαντασία του μπορούσε να γίνει όσο “αρρωστημένος” ήθελε, γιατί αν έβλεπε αληθινό αίμα, λιποθυμούσε».

Από την άλλη, οι πολεμικές ιστορίες των EC Comics, που εκείνη την περίοδο αντλούσαν έμπνευση από τον πόλεμο της Κορέας, είχαν άλλη στόχευση. «Η απεικόνιση της φρίκης του πολέμου ήταν ο τομέας ειδικότητας του σχεδιαστή και σεναριογράφου Χάρβεϊ Κούρτζμαν», λέει ο Γκάλισμαν. «Εκείνος ξεκίνη-

σε τις πρώτες ιστορίες της Ενατης Τέχνης που καταπιάνονταν με κοινωνικά ζητήματα της μεταπολεμικής Αμερικής. «Οι παραβολές πάνω σε θέματα ρατσισμού, μισαλλοδοξίας, αντισημιτισμού, εθισμού, αστυνομικής διαφθοράς και αυτοδικίας δεν είχαν προηγουμένως στα πρώιμα EC Comics και ουσιαστικά, ούτε και στα υπόλοιπα κόμικς», εξηγεί στην «Κ» ο Γκάλισμαν. «Γράφονταν από τον Γκέινς και τον Φέλντσταϊν, οι οποίοι μεταξύ τους τις ανέφεραν ως “κρυμμάτσια”, γιατί ήξεραν ότι κηρύσσον κάποιον κοινωνικό μήνυμα. Πρωτοεμφανίστηκαν στις αστυνομικές σειρές “Crime SuspenStories” και “Shock SuspenStories”, καθώς και στις σειρές επιστημονικής φαντασίας “Weird Science” και “Weird Fantasy”. Ήταν πολύ αμφιλεγόμενες για την εποχή τους, ειδικά σε

συγκεκριμένες περιοχές της χώρας. Μία τέτοια ιστορία με τίτλο “The Guilty!”, από το “Shock SuspenStories” No. 3 του 1952, ήταν πιθανότατα η πρώτη ιστορία σε κόμικς που έθιγε το ζήτημα των προκαταλήψεων και της αστυνομικής βίας κατά των Αφροαμερικανών. Στην ιστορία, οι αστυνομικοί τσακώνουν έναν Αφροαμερικανό που θεωρούν ύποπτο για φόνο, προσπαθούν διά της βίας να τον κάνουν να ομολογήσει και τελικά τον αναγκάζουν να τρέξει, ώστε να τον πυροβολήσουν καθώς διαφεύγει. Μεταφέρουν το πτώμα του στο τμήμα, όπου διαπιστώνουν ότι ο αληθινός δολοφόνος είχε ομολογήσει και ότι εκείνοι είχαν σκοτώσει έναν αθώο».

Η κόντρα με τον Κώδικα Δεοντολογίας και τα επίκαιρα «κρυμμάτσια»

Από την πρώτη σχεδόν στιγμή κατά την οποία έκαναν την εμφάνισή τους, τα αμερικανικά κόμικς βρήκαν απέναντί τους εκθρόνους, για προφανείς λόγους: όχι μόνο δεν συνιστούσαν λογοτεχνία, αλλά και αποθάρρυναν τα παιδιά από την ανάγνωση βιβλίων. Οι εικονογραφήσεις τους ήταν χαμηλής υποστάθμης και οι ιστορίες τους σκοπούσαν να επηρεάζαν αρνητικά τη νεολαία. Σύμφωνα με τον Γκραντ Γκάλισμαν, πολιτικοί, ψυχολόγοι, δάσκαλοι και άλλοι «υπερασπιστές των θρώων», έβαλλαν συχνά κατά των κόμικς. Μεταπολεμικά, ήταν τόσο η κατακραυγή, ειδικά εναντίον των αστυνομικών κόμικς και εκείνων με ιστορίες τρόμου, που το 1954 οι ίδιοι οι εκδότες δημιούργησαν τον Κώδικα Δεοντολογίας των Κόμικς (Comics Code Authority): είχε

εθελοντικό χαρακτήρα, όμως όποιο έντυπο δεν έφερε τη σφραγίδα του, μετά βίας έβρισκε μια θέση στα ράφια και τους πάγκους των πωλητών.

Τα προβλήματα

Ο εκδότης των EC Comics Μπιλ Γκέινς το διαπίστωσε με τον δύσκολο τρόπο. Θέλοντας να αποφύγει τις κομμοτραγικές ρυθμίσεις του Κώδικα, εγκατέλειψε τα αστυνομικά και τις ιστορίες τρόμου και εγκαίνιασε την πιο ρεαλιστική σειρά «New Direction», ενώ ανανέωσε και το τμήμα επιστημονικής φαντασίας των εκδόσεων. Ωστόσο, τα προβλήματα συνεχίστηκαν και επηρέασαν τα οικονομικά της επιχείρησης.

Ο Γκραντ Γκάλισμαν διηγείται: «Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα της σύγκρουσης των EC Comics

και του Κώδικα Δεοντολογίας ήταν η ιστορία “Judgement Day!” από το “Incredible Science Fiction” No. 33 του 1956. Βασίζονταν σε μια ιδέα του Γκέινς, το σενάριο ήταν του Άλ Φέλντσταϊν και είχε εικονογραφηθεί από τον Τζο Ορλάντο. Ήταν μια αλληγορία για τη φυλετική ισότητα, με ένα επιπονητικό επιστημονικό φανταστικό.

Ένας αστροναύτης από τη Γη φτάνει σε έναν “φυλετικά διαχωρισμένο” πλανήτη που κατοικείται από μπλε και πορτοκαλί ρομπότ, με σκοπό να ελέγξει αν αυτός έχει προοδεύσει αρκετά ώστε να ενταχθεί στη “Μεγάλη Διαγαλαξιακή Δημοκρατία της Γης”. Στο τέλος, ο αστροναύτης λέει στους ηγέτες των ρομπότ ότι δεν έχουν εξελιχθεί αρκετά για κάτι τέτοιο, καθώς ο πλαν-

ήτης τους χαρακτηρίζεται ακόμα από προκαταλήψεις. Στο τελευταίο πάνελ, ο αστροναύτης βγάζει το κράνος του αποκαλύπτοντας ότι είναι μαύρος, καθώς η “Διαγαλαξιακή Δημοκρατία” δεν είχε διαχωρισμούς. Ο Φέλντσταϊν είχε γράψει μέχρι και ένα επιπονητικό κλείσιμο στο στυλ του Ρέι Μπράντμπερι: “ο άνδρας έβγαλε την κάσκα του, κούνησε το κεφάλι του και τα φώτα του διαστημοπλοίου έκαναν τις σταγόνες από ιδρώτα του σκούρου δέρμα του να λαμπυρίσουν σαν μακρινά αστέρια”.

Όμως ο επικεφαλής του Κώδικα Δεοντολογίας, ο δικαστής Τσαρλς Μέρφι, είπε στον Φέλντσταϊν ότι ο αστροναύτης δεν μπορούσε να είναι μαύρος. Κι εκείνος απάντησε “για όνομα του θεού, αυτό είναι

όλο το νόημα της αναθεματισμένης ιστορίας!”. Γύρισε στο γραφείο και είπε στον Γκέινς: “Μπιλ, είναι απλά αδύνατο. Μας σκοτώνουν. Είναι παράλογο, αβάσιμο και δεν έχει καμία σχέση με τον Κώδικα”. Ο Γκέινς κάλεσε τότε τον Μέρφι και κάλεσε τον κόσμο, μέχρι που ο Μέρφι είπε “τότε πρέπει να βγάλετε τον ιδρώτα”. Ο Γκέινς του είπε “Fuck you!” κι έκλεισε το τηλέφωνο. Απέληξε ότι θα διοργανώσει συνέντευξη τύπου για το συμβάν και δημοσίευσε την ιστορία. Εκείνο το τεύχος ήταν το τελευταίο που κυκλοφόρησε. Είχε τελειώσει με τον Κώδικα και με τα κόμικς».

Στη συνέχεια ο Μπιλ Γκέινς στράφηκε στην έκδοση του σατιρικού περιοδικού MAD, το οποίο είναι μια άλλη, μεγάλη ιστορία. Χωρίς

αυτό, ίσως να μην είχαν αναδειχθεί δημιουργοί όπως ο Ρόμπερτ Κραμ και ο Τέρι Γκίλιαμ των Monty Python's ή να μην είχαν υπάρξει εκπομπές όπως το «Saturday Night Live», ταινίες σαν το «Airplane!» και άλλες μορφές σάτιρας, πιστεύει ο Γκραντ Γκάλισμαν. Είναι η κληρονομιά των EC Comics που έφτασε επιτυχώς στη σύγχρονη Αμερική. Γιατί στον νου του Γκάλισμαν έρχονται και μερικά τεύχη που σπλιτέιουν την Κου Κλουξ Κλαν, αλλά και ιστορίες όπως εκείνη με τίτλο «Master Race», η πρώτη ιστορία για το Ολοκαύτωμα από τον χώρο των κόμικς: «δυστυχώς για την κοινωνία», καταλήγει ο Γκάλισμαν, «όλα τα “κρυμμάτσια” των EC Comics εξακολουθούν να είναι επίκαιρα, ακόμα και 65 χρόνια μετά».

Η πάλη ανάμεσα στο αίσθημα και τη μορφή

Αυτή τη φύση της πνευματικής δημιουργίας του μεγάλου μουσικού απέτυχε να αναδείξει το Έτος Μπετόβεν στην Ευρώπη

Του ΧΑΡΗ ΦΕΡΑΙΟΥ

Το έτος 1804, ο Λουδοβίκος βαν Μπετόβεν, συνοφρυωμένος, βγήκε για έναν από τους συνήθεις του περιπάτους στο δάσος της Βιέννης. Συνοδεύονταν από τον μαθητή του Φέρντιναντ Πινς, πράγμα όμως που είναι αμφίβολο αν το είχε καν προσέξει! Τον περίπατο αυτό, που έμελλε να εξελιχθεί σε ένα συγκλονιστικό γεγονός, αφηγείται ο ίδιος ο (εικοσαετής τότε) μαθητής του: «Περιπλανηθήκαμε τόσο πολύ», διηγείται ο Πινς, «που μόλις στις 8 φτάσαμε στο σπίτι όπου διέμενε ο Μπετόβεν. Σ' όλο τον δρόμο δεν μιλούσε. Μουρμούριζε όμως με τον εαυτό του, ή και «ουρλιαζε» που και που, ορισμένες νότες συνέχεται. Όταν μπήκαμε στο σπίτι, χωρίς καν να βγάλει το καπέλο του, έτρεξε στο δωμάτιο του πιάνου, και ξεκινώντας με ολότελο στο χολ, «μάνιαζε» για ώρες πάνω σ' εκείνο το πιάνο, ώσπου τελικά μόρφωσε την τρίτη κίνηση της σονάτας του αρ. 23». Ήταν η περίφημη Appassionata!

Έγινε δηλαδή ο νεαρός εκείνος μαθητής του Μπετόβεν, μέσα στο δάσος της Βιέννης πρώτα, αλλά, και υπομονετικά περιμένοντας ξεχασμένος μετά σε ένα χολ βιεννέζικης κατοικίας, την εναγώνια διαδικασία πάλης της μεγαλοφυΐας, στον αγώνα της σύλληψης και γέννησης ενός αληθινού πνευματικού θαύματος (γεγονός που δεν γνωρίζω να συνέβη άλλοτε στην ιστορία). Ποια αλήθεια ψυχή ανθρώπινη δεν θα ζήλευε τη θέση του νεαρού Πινς, σ' εκείνο το χολ της Βιέννης το έτος 1804... Και όμως! Η εμπειρία εκείνη του νεαρού μαθητή μουσικής είναι νομίζω η πεμπτούσια της μουσικής δημιουργίας, ή ακριβέστερα της «κατανόησης» του μουσικού έργου του Μπετόβεν! Είναι σημαντικό να

θυμάται κάνει: Ο Λουδοβίκος βαν Μπετόβεν καθόλου δεν μπορεί να διεκδικήσει τον τίτλο του «παιδιού θαύματος», όπως για παράδειγμα ο Μότσαρτ. Ο τελευταίος ήταν 17 ετών, όταν είχε γράψει τη συμφωνία του Αρ. 25. Στην ίδια ηλικία ο Μέντelson έχει ήδη γράψει, κορυφαίο έργο του, το «Ονειρο μεσοκαλοκαιριάτικης νύχτας», και ο Σούμπερτ, στην ίδια περίπου ηλικία είχε δώσει στον κόσμο τη μεγαλειώδη μουσική μπαλάντα του «Ο βασιλιάς των ζωτικών». Στην ηλικία αυτή, ουδέν είχε συνθέσει ο Μπετόβεν, εκτός από τους (εκπληκτικούς πάντως) αυτοσχεδιασμούς του, και πλήθος των παραλλαγών σε «θέματα» άλλων συνθετών. Είναι αυτοί οι εκπληκτικοί αυτοσχεδιασμοί που έκαναν τον Μότσαρτ να πει: «Προσέξτε τον, γι' αυτόν θα μιλήσει κάποτε ο κόσμος!»

Πέρασαν, όμως, αφότου το είπε αυτό ο Μότσαρτ, κάμποσα χρόνια ώσπου να «συμβιβαστεί» (ο όρος θα εξηγηθεί βεβαίως) ο Μπετόβεν και να μορφώσει δική του (και ήδη μεγαλοφυή) μουσική σύνθεση: Ήταν το, σημαντικό για ολόκληρη την ευρωπαϊκή πνευματική δημιουργία, έτος 1795 (ο Μότσαρτ είχε αποβιώσει το 1791, και ο ίδιος ήταν 25 ετών) όπου ειδικά παρουσιάστηκε και το πρώτο του κονσέρτο για πιάνο και ορχήστρα (αδιάφορο αν για εκδοτικούς λόγους ονομάστηκε δεύτερο -opus 19) έργο της πρώτης περιόδου του συνθέτη, όπου όμως στη, σύντομη αλλά αποκαλυπτική της μεγαλοφυΐας, δεύτερη κίνηση (Andante con-moto) διαγράφεται ο τιτανισμός του πνεύματος του Μπετόβεν, προάγγελος εκείνου της κορυφαιάς του τρίτης περιόδου. Όπως χαρακτηριστικά λέει και, ο μεγάλος πιανίστας Γουλιέλμος Κεμπφ, η κίνηση αυτή «... μας κάνει να προαισθανόμαστε τον

Ο λόγος που ο νεαρός Μπετόβεν «καθυστέρησε» να παραγάγει ολοκληρωμένο μεγάλο δικό του έργο, είναι διότι μέσα στην ψυχή του γινόταν μια ατέλειωτη, που αργότερα έγινε και τραγική, πάλη ανάμεσα στο αίσθημα και τη μορφή.

«μέγα» Μπετόβεν». Δεν ήταν μεν ή δεν πρόβαλε ως «παιδί θαύμα» ο Μπετόβεν, διότι, όπως λέει και ο Εδουάρδος Ερριό, διάσημος Γάλλος πολιτικός και βιογράφος, «Το πνεύμα του Μπετόβεν εξελίσσεται σύμφωνα με τις διαδικασίες, που σημειώνονται στην ίδια τη φύση και τη ζωή, στο άνθος που ανοίγει ή στο δέντρο που μεγαλώνει». Και αν θα θέλαμε να μεταφέρουμε τα εύστοχα αυτά λόγια του Ερριό, στο καθ' ημάς πεδίο της φιλοσοφικής αισθητικής (θυμίζω τι είπε για τους Έλληνες ο Παρμενίδης, ότι πάντοτε «οι θεωρίες τους είναι πρωτίστως ευκυκλείς») ιδού ποια θα είναι η ερμηνεία: Ο λόγος που ο νεαρός Μπετόβεν «καθυστέρησε» να παραγάγει ολοκληρωμένο μεγάλο δικό του έργο, είναι διότι μέσα στην ψυχή του γινόταν μια ατέλειωτη, που αργότερα έγινε και τραγική, πάλη ανάμεσα στο αίσθημα και τη μορφή. Ακριβέστερα στο αίσθημα της μεγαλοφυΐας, και στην

τελειότητα της μορφής. Είναι, αν θέλετε, η πάλη ανάμεσα στο «κάος» και το «είναι», που όπως είπαμε και παλιότερα απ' αυτές τις στήλες (3/5/2020) διαπνέεται, με τρόπο μάλιστα τραγικό, ολόκληρη η πρώτη κίνηση της έντασης συμφωνίας του μεγάλου μουσουργού. Δεν επέτρεπε δηλαδή ο νεαρός Μπετόβεν στο αίσθημα που πληθωρικά γεννιόταν μέσα του, να λάβει μορφή, αν δεν ήταν βέβαιος ότι αυτή η μορφή, θα ήταν αντάξια, και του αισθήματος αλλά και του πνεύματός του. Διότι ήταν ο όντως θεράπων της τέχνης! Και βεβαίως του συνακόλουθου αισθητικού «αξιώματος», ότι στο κάθε έργο μεγάλης τέχνης, υπάρχει πρωτίστως ταύτιση περιεχομένου και μορφής. Να θυμίσω τάχα τι σχετικό, δυόμισι χιλιάδες χρόνια μετά τον Παρμενίδα, είπε, για τους Έλληνες πάλι, ο Σπύρος Κυριαζόπουλος, ο «νέος φιλόσοφος»; Ότι «η Ελλάς είναι η χώρα που τον κόσμο τον είδε μορφολογικώς»...

Και θα τολμούσα να πω, ότι απ' εδώ και μπρος, ολόκληρο τον χαρακτήριζε αυτή η ατέλειωτη πάλη. Και οσάκις το αίσθημα νικούσε, ξεπήδαγε από τη μεγαλοφυΐα του, άξαφνη ίσως, η τέλεια μορφή, που εξέπλησσε τον έκθαμβο ακροατή. Όπως ακριβώς έγινε μερικά χρόνια αργότερα (1804) με την εκτέλεση της τρίτης συμφωνίας του, της Ηρωικής («αποκάλυψη στην ιστορία του Πνεύματος» την είπαν), και εκπληκτος, όπως όλο το βιεννέζικο ακροατήριο, ο παρευρισκόμενος στο θέατρο Γιόζεφ Χάυντν, 72 ετών τότε, γεμάτος θαυμασμό για τον νεαρό (34 ετών) συνθέτη, είπε την περιβόητη ρήση του: «Από σήμερα τα πάντα θα είναι διαφορετικά!» Και ήσαν προφητικά τα λόγια του. Όταν έτσι θεωρήσει κανείς τον Μπετόβεν, τότε μόνο αντιλαμβάνεται πώς από όλο το έργο ενός ανθρώπου που η μοίρα (εγώ λέω η θεία πρόνοια) σταδιακά από το 1797 (27 ετών) του στερούσε την ακοή, μπόρεσαν, από τον κόσμο των αυτοσχεδιασμών του και των άπειρων παραλλαγών, να γεννιούνται, σαν άξαφνα φωνήματα της φύσης, από την Ηρωική Συμφωνία (1804), μέχρι την Ένατη Συμφωνία του (1824), όταν πια ήταν εντελώς κωφός!

Αυτή τη φύση της πνευματικής δημιουργίας του μεγάλου αυτού ανδρός, που ονομάζεται Λουδοβίκος βαν Μπετόβεν, φοβόμυα ότι απέτυχε να την αναδείξει, το, όπως ονομάστηκε στην Ευρώπη (2020), «έτος Μπετόβεν»! Στην Κύπρο το θέμα είναι, ως μη όφειλε, «λειτούργηκα» άγνωστο... Θα ερμηνευθεί φυσικά ο ψόγος. Διότι ο μόνος, παγκοσμίως μάλιστα, θεράπων της μουσικής, που στη διάρκεια του «Έτους Μπετόβεν», όχι μόνο είδε αυτή την πλευρά του έργου του

μεγάλου μουσουργού, αλλά και το ανέδειξε συνάμα, είναι ένας Κύπριος την καταγωγή, που διαμένει, ως σε δεύτερη του πατρίδα, στη Γαλλία: Παγκοσμίως πλέον γνωστός πιανίστας, και όχι μόνο, ο Σπυρίδης Κατσαρής. Αναφέρωμυα φυσικά στο έργο του Κατσαρή, «Μπετόβεν: Μια Χρονολογική Οδύσσεια». Πρόκειται για έξι δίσκους (cd) όπου ο εμπνευσμένος καλλιτέχνης έχει συγκεντρώσει «άγνωστα», δηλαδή μη αριθμημένα (με opus) έργα του Μπετόβεν, τα οποία όμως εμπρικλείουν «εν σπέρματι», ό,τι πιο πάνω ονομάσαμε «απόκρυφο και άμορφο αίσθημα», το οποίο ο Μπετόβεν χρησιμοποίησε αργότερα σε κάποιο από τα «μεγάλα», η ακριβέστερα, τα ολοκληρωμένα ως μορφή έργα του. Και όλα αυτά μεταφερόμυα στο πιάνο, και εκτελεσμένα από τον ίδιο τον Κατσαρή.

Έτσι, ο ακροατής αυτών των δίσκων, ακούει να αναδύονται ξαφνικά, η Σονάτα του Σελινόφωτος, η Απασονάτα, και, ως κύκνειο άσμα, η έξοχη Σονάτα αρ. 32, μεταγραμμένα δε για το πιάνο, η σονάτα (για βιολί και πιάνο) της Ανοίξεως, ή του Κρώτσερ, αλλά και σε εκπληκτική εκτέλεση, αυτή η Ένατη Συμφωνία του Μπετόβεν. Και δεν μπορώ να μην αναφέρω, στο σημείο αυτό, ότι το γερμανικό περιοδικό «Stern», σε ανάλογη εκτέλεση της Ένατης Συμφωνίας, έγραφε για τη «μουσική ιδιοφυΐα», τον 33χρονο τότε Κατσαρή: «Η Ένατη Συμφωνία απαιτεί 300 περίπου μουσικούς -200 χέρια και 200 φωνές- πιανίστα και ορχήστρα μαζί! Ο Κατσαρής, παίζοντας σαν δαίμονας, αντικαθιστά με 10 μαγικά δάκτυλα εκατοντάδες μουσικούς». Αυτά λοιπόν στη Γερμανία. Η δε Κύπρος πού; Ιδού ο ψόγος...

Ο κ. Χάρης Φεραίος είναι διδάκτωρ Αρχειοτεχνικής Μορφολογίας του ΕΜΠ.

ROAD TRIP CY
Άντρος Σκαθιστής

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ
08:00 - 10:00

Listen Live
Radio Live
24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

PRESSING
Λούης Νικολλάου | Αντρέας Βισθάρης

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
13:00 - 15:00

Listen Live
Radio Live
24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

Οι συνέπειες της απώλειας στον ψυχισμό των γονιών

Δυνατές ερμηνείες σε ένα φιλόδοξο φιλμ

Τα θραύσματα μιας γυναίκας ★★★
ΔΡΑΜΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Κορνέλ Μουντρούτσο
Ερμηνείες: Βανέσα Κίρμι, Σάια Λαμπέρ, Ελεν Μπέρστιν

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

ΑΛΛΗ μία από τις φιλόδοξες φετινές ταινίες του Netflix, η οποία μάλιστα έχει στο σκηνοθετικό τιμόνι τον ταλαντούχο Ούγγρο κινηματογραφιστή Κορνέλ Μουντρούτσο («Λευκός Θεός») και στην εκτέλεση της παραγωγής τον σπουδαίο Μάρτιν Σκορσέζε. Παρ' όλα αυτά, εκείνες που μετρούν περισσότερο εδώ είναι οι ερμηνείες.

Η Βανέσα Κίρμι και η Σάια Λαμπέρ υποδύονται τη Μάρθα και τον Σον, ένα νεαρό ζευγάρι που περιμένει το πρώτο του παιδί στην παγωμένη Βοστώνη. Η τραγική κατάληξη του τοκετού στο σπίτι, ωστόσο, θα αναποδογυρίσει τις ζωές τους και θα τους βάλει σε ένα τούνελ θλίψης, αποξένωσης και πικρίας, που θα δηλητηριάσει τη σχέση τους. Ταυτόχρονα η Μάρθα πρέπει να βρει το κουράγιο να αντιμετωπίσει στο δικαστήριο τη γυναίκα που θεωρεί υπεύθυνη για την τραγωδία.

Η πολύ ανερχόμενη τα τελευταία χρόνια Βανέσα Κίρμι («Mission Impossible», «The Crown») μαζί με τον πολυσυζητημένο για μη καλλιτεχνικούς λόγους –αλλά καλό ηθοποιό– Σάια Λαμπέρ συνθέτουν εδώ ένα στιβαρό ερμηνευτικό δίδυμο, που καταφέρνει να αναδείξει μια «δύσκολη», βαριά στην ατμόσφαιρά

της, ταινία. Ξεκινώντας με τη μακροσκελή, επίπονη όσο και καλογυρισμένη σεκάνς του τοκετού, το φιλμ του Μουντρούτσο εξερευνά τις συνέπειες της απώλειας και του ψυχικού τραύματος πάνω στους ανθρώπους και συγκεκριμένα στους γονείς.

Οι συμβολισμοί που χρησιμοποιούνται (π.χ. με τις πλευρές της γέφυρας που κτίζεται στο ποτάμι να πλησιάζουν, ενώ οι δύο τους απομακρύνονται) είναι μεν κάπως σχηματικοί αλλά και εύστοχοι στην ουσία τους.

Από την άλλη, όπως είναι φανερό και από τον τίτλο, οι χαρακτήρες δεν είναι εδώ (επιπλέον προφανώς) ακριβώς ισορροπημένοι στην αφήγηση. Σε ένα σενάριο που γράφτηκε από τη θεατρική συγγραφέα και σύζυγο του σκηνοθέτη, Κάτα Βέμπερ, αυτό που ενδιαφέρει περισσότερο είναι να παρουσιαστεί η πλευρά της γυναίκας, της μάνας δηλαδή· αυτή παλεύει αρχικά να νιώσει ξανά καλά με το σώμα της και στη συνέχεια με την ψυχή της, έχοντας να τα βγάλει πέρα και με μια αυταρχική μητέρα (επίσης πολύ καλή στον ρόλο η Ελεν Μπέρστιν) που την πιέζει με τον τρόπο της.

Η μάχη με τον εαυτό της μας θυμίζει αρκετά εκείνη του κεντρικού χαρακτήρα στο συγκινητικό «Manchester by the Sea», έστω και αν η συγκεκριμένη ταινία δεν έχει την ίδια δραματική βαρύτητα. Η Κίρμι, πάντως, τα καταφέρνει εξαιρετικά στον ρόλο και είναι πολλαπλάσια βριση και ανάμεσα στις υποψήφιες της προσκευούς τελετής των βραβείων Οσκαρ.

Η ανερχόμενη τα τελευταία χρόνια Βανέσα Κίρμι μαζί με τον πολυσυζητημένο για μη καλλιτεχνικούς λόγους –αλλά καλό ηθοποιό– Σάια Λαμπέρ συνθέτουν εδώ ένα στιβαρό ερμηνευτικό δίδυμο, που καταφέρνει να αναδείξει μια «δύσκολη», βαριά στην ατμόσφαιρά της, ταινία.

HOME CINEMA

Ο χιουμοριστικός απολογισμός μιας πικρής χρονιάς

Επάνω, σκηνή από την κωμωδία του Netflix «Death to 2020». Κάτω, ο Βίκτορ Πόλστερ πρωταγωνιστεί στο φιλμ «Κορίτσι», που προβάλλεται από το Cίνοβο.

Death to 2020 ★★★
ΚΩΜΩΔΙΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Άλ Κλάμπελ, Άλις Ματίας
Ερμηνείες: Χιου Γκραντ, Σάμιουελ Τζάκσον, Λίζα Κούντροου

Εναν αρκετά πρωτότυπο τρόπο επέλεξε το Netflix για να αποχαιρετήσει το 2020, κάνοντας ανασκόπηση σε μια χρονιά που, όπως και να το κάνουμε, θα πάρει ξεχωριστή θέση στα βιβλία της ανθρώπινης ιστορίας. Ακροβατώντας ανάμεσα στο ντοκιμαντέρ, στη στανταπ κωμωδία και στην παραδοσιακή μυθοπλασία, αυτό το υβριδικό φιλμ φιλοξενεί μερικούς επιφανείς σταρ του Χόλιγουντ, όπως ο Σάμιουελ Τζάκσον, ο Χιου Γκραντ και η Λίζα Κούντροου. Οι τελευταίοι, μαζί με αρκετούς ακόμη, υποδύονται ρόλους, σχολιάζοντας τα όσα συνέβησαν μέσα στη χρονιά και συνοδεύοντας την αφήγηση του Λόρενς Φίσιπεν.

Φυσικά εκεί βλέπουμε τα πάντα: από τις μεγάλες πυρκαγιές στην Αυστραλία –τότε που ο υπόλοιπος κόσμος ήταν αρκετά ξέγνοιαστος για να ασχολείται με τέτοια ζητήματα– μέχρι το ξέσπασμα της πανδημίας, αλλά και τα όσα συνέβη-

σαν στην Αμερική με τη δολοφονία του Τζορτζ Φλόιντ και το κίνημα Black Lives Matter. Προφανώς ο Ντόναλντ Τραμπ έχει την τιμητική του σχεδόν σε όλη τη διάρκεια, ενώ γενναίο μερίδιο στη σάτιρα παίρνει και ο Μπόρις Τζόνσον, από έναν απολαυστικό Χιου Γκραντ, ο οποίος υποδύεται έναν τόσο βρετανικά σνομπ καθηγητή Ιστορίας. Γενικώς μπορεί τα αστεία του φιλμ να μην είναι όλα επιτυχημένα, ωστόσο μια τέτοια προσέγγιση, που στόχο έχει να ξεσκίσει τον αρνητισμό του 2020 μέσα από το γέλιο, μόνον ευπρόσδεκτη είναι.

Κορίτσι ★★★
ΔΡΑΜΑ (2018)

Σκηνοθεσία: Λούκας Ντοντ
Ερμηνείες: Βίκτορ Πόλστερ, Άριε Βορτχάλτερ, Όλιβερ Μπόντραρντ

Από την πλατφόρμα του Cίνοβο επιλέγουμε το ντεμπούτο του Βέλοου σκηνοθέτη, Λούκας Ντοντ, το οποίο προκάλεσε αρκετή αίσθηση όταν κυκλοφόρησε πριν δύο περίπου χρόνια. Η έφηβη Λάρα έχει πάθος με το κλασικό μπαλέτο και είναι αποφασισμένη να κυνηγήσει το όνειρό της να γίνει επαγγελματίας.

Ρίχνεται με τα μούτρα στη δουλειά και προοδεύει, το σώμα της ωστόσο που είναι αγοριού, κάθε μέρα την υπονομεύει – τόσο πρακτικά όσο και ψυχολογικά.

Ο Ντοντ παίρνει την κλασική ταινία ενυλικώσης και την προσαρμόζει στο θέμα της έμφυλης ταυτότητας, ένα κοινωνικό κεφάλαιο που διαρκώς ωριμάζει στον δυτικό κόσμο. Ο πατέρας της Λάρα κάνει ό,τι μπορεί για να στηρίξει τις επιλογές του παιδιού του, είναι εκεί δίχως τον παραμικρό δισταγμό. Γιατροί και ψυχοθεραπευτές τη βοηθούν.

Ακόμα και οι συμμαθήτριες δεν αντιδρούν με τον ακραίο όραμα που ίσως θα περιμέναμε όταν μαθαίνουν το μυστικό της. Τα πάντα, όμως, είναι ζήτημα του εθραυστου εφηβικού ψυχισμού και η Λάρα νιώθει τον κλοιό γύρω της να σφίγγει καθημερινά. Η ταινία φροντίζει να μείνει μακριά από μελοδραματισμούς και ευκολίες –το δράμα το φέρνει από μόνη της η τρομερά απαιτητική τέχνη του μπαλέτου– σε βαθμό πάντως που καταλήγει κάπως επίπεδη και δίχως τις κορυφώσεις που πραγματικά θα την απογειώσαν.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.30 Παραδοσιακή βραδιά
- 07.30 Θεία λειτουργία
- 10.00 Καμώματα τζι αρώματα
Κωμική σειρά εποχής.
- 11.00 Η ε#ρω#ξία
Οικονομικές ειδήσεις, με τον Ανδρέα Ιωσήφ.
- 11.30 Χρονογράφηση, III - (Ε)
- 12.00 Η ζωή μας ένα τραγούδι
Μουσική εκπομπή με τη Γωγιά Βασιλάκη.
- 13.30 Αμύνεσθαι περί πάτρης
Θεματική εκπομπή.
- 14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 14.15 Επιστήμη και Κοινωνία
Επανάληψη με Ελληνικούς υποτίτλους.
- 15.30 Travel Diary
Ταξιδιωτικές ταινίες μικρού μήκους.
- 16.00 Σε προσκυνά γλώσσα
Θεματική εκπομπή.
- 17.00 Αφρανεές ήρωες
Ιστορίες ανθρώπων που ξεχώρισαν στην Κύπρο ή στο εξωτερικό.
- 18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
- 18.20 Το μυστικό της πεταλούδας
Τηλεταινία.
- 19.20 Λούνα Παρκ
Κωμική σειρά.
- 19.55 Σαν σήμερα με το PIK
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 21.00 Αθλητική Κυριακή
- 21.30 Παραδοσιακή βραδιά
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βαλεντίνια Νικολάου.
- 23.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 23.05 Σαν σήμερα με το PIK (Ε)
- 23.10 Αφρανεές ήρωες (Ε)
- 00.00 Επιστήμη και Κοινωνία
- 01.00 Επανάληψεις

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

- 21.30 Genius
- 07.30 Το κόκκινο λεωφορείο
Παιδικό πρόγραμμα.
- 08.15 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός
δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο στ. Τα τρενάκια ρομπότ
- 11.00 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
- 11.30 Παιδική ζώνη
- 12.10 Το κόκκινο λεωφορείο (Ε)
- 12.55 Παιδική ζώνη
- 13.30 Στη Χώρα του Γιατί - (Ε)
- 16.00 Man with a plan
Κωμική σειρά.
- 16.40 Baywatch, IX
Περιπετειώδης σειρά.
- 17.30 Προσωπογραφίες, IV-(Ε)
Πολιτιστικό ντοκιμαντέρ.
- 18.15 Μαζί/Birlikte - (Ε)
Δικονομική εκπομπή.
- 19.00 Eurotax Design - (Ε)
Ντοκιμαντέρ.
- 19.30 Γυναίκα
Μικρά ντοκιμαντέρ.
- 19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
- 19.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
- 20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
- 21.05 Travel Diary - (Ε)
Ταξιδιωτική σειρά.
- 21.30 Genius
Δραματική ταινία με τους Κόλιν Φερθ, Τζοντ Λο.
- 23.10 ArtCafe, IV - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή.
- 00.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
- 00.30 Προσωπογραφίες, IV-(Ε)
- 01.15 Μαζί/Birlikte - (Ε)
- 02.00 ΓΙΟΥΡΝΟΙΟΥΣ

ALPHA ΤΗΛ.: 2221400

- 21.20 Παράδοση κατ' οίκον
- 06.00 Deal - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.
- 06.30 Αστέρια στην άμμο - (Ε)
Ελληνική σειρά.
- 07.15 24 ώρες - (Ε)
Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 08.15 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 09.30 Εύκολο και σπικατό
Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
- 10.00 Σ/Κ με τον Μάνεση
Ενημερωτική εκπομπή.
- 13.00 Οικονομικές ιστορίες
Κοινωνική σειρά.
- 13.45 Λούκις Night Show - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
- 16.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 16.50 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
- 17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
- 18.00 Έλα στη θέση μου, V
Κωμική σειρά.
- 18.20 TET-A-TET στον Alpha
Talk show.
- 19.30 Δώσε βάση - (Ε)
Κωμικό show, με την Ιωάννα Λαμπροπούλου.
- 20.20 ALPHA NEWS
- 21.20 Παράδοση κατ' οίκον
Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηαδάμου
- 22.30 Κάρμα - Κοινωνική,
Δραματοποιημένη σειρά.
- 23.40 TET- A-TET
- 00.30 Δώσε βάση - (Ε)
Κωμικό show
- 01.15 The Chase - (Ε)
- 03.15 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

ANTI ΤΗΛ.: 22200200

- 21.20 Creed
- 05.40 Στριβεν διά
του αρραβώνος - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 06.30 Daddy cool - (Ε)
Ελληνική σειρά.
- 08.00 Δείξε μου τον φίλο σου
Κωμική σειρά.
- 09.30 Taxi - (Ε)
- 10.20 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
Ενημερωτική εκπομπή.
- 12.50 Ενώνιος Ενώνιος
Πολιτική εκπομπή.
- 14.00 Γεγονότα σε πίνα
Εκπομπή μαγειρικής με τον Δημήτρη Σκαρμούτο.
- 14.50 Ήλιος - (Ε)
Δραματική σειρά.
- 16.30 Casa De Mikel, II - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
- 17.40 Παρουσιάστε - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 18.00 Τα νέα του ANTI σε 10'
ΕΙΔΗΣΕΙΣ
- 18.10 Παρουσιάστε - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι, με τον Αλέξανδρο Τσουβέλα.
- 19.30 Ταξί
Τηλεπαιχνίδι, με τον Αλέξανδρο Τσουβέλα.
- 20.20 Τα νέα του ANTI
- 21.20 Creed
- Κοινωνική ταινία με τους Σιλβέστερ Στράλονε, Μάικλ Τζόρνταν, κ.ά.
- 23.15 Χιούστον το λύσαμε
Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 00.50 Aquarius
Δραματική σειρά.
- 01.40 Blackout - (Ε)
- 02.30 Εκπαιδύοντας τον Μπάμπη

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

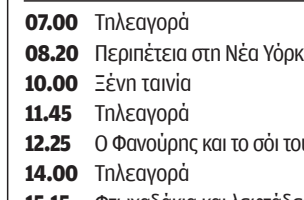
- 21.15 Love The Coopers
- 05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
- 09.45 Έλα χαμογέλα
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσιου Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
- 13.00 Τροχός της τύχης (Ε)
Τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και τη Βάσια Χατζηθεοδώρου.
- 15.00 Γλυκές αλχημείες
Εκπομπή ζαχαροπλαστικής με τον Στέλιο Παλιούρο.
- 16.00 Shopping Star - (Ε)
Εκπομπή μόδας.
- 18.00 OMEGA NEWS
- 18.10 Fars Attack 3 - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
- 19.10 Style Me-Up - Best Of
Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 20.10 OMEGA NEWS
- 21.15 Love The Coopers
Κωμωδία με τους Νταϊάν Κίτον, Τζον Γκούντμαν.
- 23.00 MAD Walk 2020 - (Ε)
Fashion Music Project
Την επετειακή εκδήλωση των 10 χρόνων παρουσιάζει η Βίκυ Καγιά!
- 01.00 Έλα χαμογέλα - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή, με τους Σίσιου Χριστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
- 04.00 Ο άντρας των ονείρων (Ε)
Κωμική σειρά.
- 05.00 Μουσικό κουτί - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

- 21.15 Survivor
- 06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 07.00 Love it - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 08.30 Καλό μεσημεράκι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 10.15 Dot.
Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 11.15 Χωρίς περιστροφές - (Ε)
Πολιτική εκπομπή.
- 13.00 Βολταίρες γειτόνοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 13.35 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
- 13.40 Ζωή ποδήλατο - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 14.50 Όρα για φαγητό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής με την Αργυρά Μπαρμπαρίου.
- 15.30 Happy Traveller
Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Ευτύχη Μπλέτσα.
- 16.15 The kings of Mykonos
Ελληνική κωμωδία.
- 17.50 Η πεθερά - (Ε)
Κωμική σειρά.
- 18.00 Γεγονότα σε συντομία
- 18.08 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
Η πεθερά (Συνέχεια)
- 18.10 Η πεθερά (Συνέχεια)
- 18.50 The Voice Of Greece - (Ε)
Μουσικός διαγωνισμός.
- 20.20 Τομές στα γεγονότα
- 21.10 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση
- 21.15 Survivor
Παιχνίδι επιβίωσης, με τον Πύργκο Λισάνο.
- 00.00 Γεγονότα σε τίτλους
- 00.10 Στην υγεία μας ρε παιδιά
- 03.20 Velvet - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

- 07.00 Τηλεαγορά
 - 08.20 Περιπέτεια στη Νέα Υόρκη
 - 10.00 Ξένη ταινία
 - 11.45 Τηλεαγορά
 - 12.25 Ο Φανούρης και το σόι του
 - 14.00 Τηλεαγορά
 - 15.15 Φτωχάδικα και λεφτάδες
 - 17.00 Τηλεαγορά
 - 19.15 Το σπίτι της συμφοράς
 - 21.00 Ξένη ταινία
 - 23.00 Ξένη ταινία
 - 00.30 Entrapment
 - 02.30 Κοκτέιλ
- TV PLUS** ΤΗΛ.: 22259000
- 06.30 Παιδική ζώνη
 - 07.25 Μουλάν
 - 08.20 Παιδικές σειρές
 - 09.35 Cook Eat (Ε)
 - 11.00 Τηλεαγορά
 - 13.00 ANNITA κοίτα
 - 16.35 Τηλεαγορά
 - 18.30 Αόρατος φρακός
 - 19.00 Ταξίδι γεύσεων, III (Ε)
 - 20.15 Ο καιρός
 - 20.20 Για πάντα νέοι (Ε)
 - 21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
 - 22.30 Ξένη ταινία
 - 00.25 Ξένη ταινία
- EXTRA** ΤΗΛ.: 25715111
- 10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
 - 11.00 Έξιπνες αγορές
 - 12.30 Ελιές Θρούμπες
 - 13.00 Έξιπνες αγορές
 - 14.00 Ασημένια φεγγάρια
 - 15.35 Έξιπνες αγορές
 - 16.05 Κνημ/φικές επιτυχίες
 - 16.10 Έξιπνες αγορές
 - 16.40 Δελτίο Ειδήσεων
 - 16.45 Έξιπνες αγορές
 - 17.15 Αόρατος φρακός
 - 17.20 Έξιπνες αγορές
 - 18.05 Ελληνική ταινία
 - 19.45 EXTRA News
 - 20.20 Ελληνική ταινία
 - 22.00 Η προδοσία

MOVIES BEST

- 21.00 Killers Anonymous
 - 06.30 Who Framed Roger Rabbit
 - 08.15 Dino Time
 - 10.00 Giulietta Degli Spiriti
 - 12.30 Project Blue Book 2
 - 13.30 Casanova
 - 15.30 Shock And Awe
 - 17.15 A Very Charming
Christmas Town
 - 19.00 Sometimes Always Never
 - 21.00 Killers Anonymous
 - 22.45 Battle Drone
 - 01.30 Green Room
 - 03.15 Shock And Awe
- GREEK CINEMA**
- 21.45 Η Μαρία της σιωπής
 - 05.40 Η Μαρία της σιωπής
 - 07.15 Τα φιλαράκια
 - 09.00 Ο σκληρός άνδρας
 - 10.15 Η θεία απ' το Σικάγο
 - 11.30 Βοήθεια ο Βέγγος, φανερός πράκτωρ "000"
 - 13.00 Έλα στο θέιο
 - 14.30 Μαρικούνα, Stop
 - 16.00 Η θεία απ' το Σικάγο
 - 17.10 Ο σκληρός άνδρας
 - 18.30 Η Παριζιάνα
 - 20.00 Πυρετός στην άσφαλο
 - 21.45 Η Μαρία της σιωπής
 - 23.15 Τα φιλαράκια
 - 01.00 Η ωραία των Αθηνών
 - 02.45 Προδοσία

Γιατί η τέχνη δεν στηρίζει πάντα την τέχνη

Ένα άρθρο εμπνευσμένο από την πρωτοχρονιάτικη ομιλία του μαέστρου Ρικάρντο Μούτι στη συναυλία της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της Βιέννης

Της **ΑΝΤΡΙΑΝΑΣ ΣΕΡΓΙΔΟΥ**

«Στηρίζετε τον πολιτισμό», «Στηρίζετε τους καλλιτέχνες». Αυτά είναι μερικά από τα σλόγκαν που επικράτησαν την εποχή του περιβόητου κορωνοϊού, κατά την οποία είδαμε τον χώρο της τέχνης να καταρρέει υπαρκτά και οικονομικά τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως. Την αφορμή, για τα λίγα λόγια που παραθέτω, μου έδωσε η σύντομη αλλά καθόλα περιεκτική ομιλία του μαέστρου Ρικάρντο Μούτι κατά την πρωτοχρονιάτικη συναυλία της Φιλαρμονικής Ορχήστρας της Βιέννης. Γιατί δεν έχουμε ακόμα «πέσει» την κοινή γνώμη ως προς την σημαντικότητα των τεχνών; Γιατί γίνουμε αυτόπτες μάρτυρες της παραγνώρισης των καλλιτεχνών; Γιατί τα καλλιτεχνικά μαθήματα υποβαθμίζονται όλο και

Ο Ρικάρντο Μούτι αναφέρει ότι λόγω κορωνοϊού ο κόσμος έχει απομακρυνθεί από αυτό που αποκαλεί «βαθιά σκέψη», εξηγώντας ότι η συνεχής ενασχόληση με τη σωματική μας υγεία μας απομάκρυνε από την ανάγκη διατήρησης της υγείας του μυαλού.

Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε πρώτοι την πραγματική αξία των τεχνών ούτως ώστε να προωθήσουμε το επάγγελμά μας ως αναγκαίο λειτουργήμα σε μια κοινωνία που διψά για αξίες και ήθος.

περισσότερο στον τομέα της εκπαίδευσης;

Στην ομιλία του ο Ρικάρντο Μούτι εύστοχα επεσήμανε ότι η μουσική δεν είναι απλώς ένα επάγγελμα αλλά μια αποστολή. Ένα λειτουργήμα. Και διερωτώμαι: έχουμε πραγματική επίγνωση εμείς οι καλλιτέχνες αυτής της αποστολής; Αυτής της «υπερσίας» –αν θέλετε– που, όχι μόνο δεν μας έχει ανατεθεί αλλά, επιλέξαμε εμείς οι ίδιοι; Έχουμε αυτή την επίγνωση την ώρα που

επιτελούμε το έργο μας; Την ώρα που το υποστηρίζουμε σθεναρά; Γιατί αν δεν την έχουμε, πώς είναι δυνατόν να αναμένουμε από την κοινωνία να αναγνωρίσει κάτι που πιθανόν ούτε και εμείς οι ίδιοι συνειδητοποιούμε;

Ο Ρικάρντο Μούτι αναφέρει ότι λόγω κορωνοϊού ο κόσμος έχει απομακρυνθεί από αυτό που αποκαλεί «βαθιά σκέψη», εξηγώντας ότι η συνεχής ενασχόληση με τη σωματική μας υγεία μας απομάκρυνε από την ανάγκη διατή-

ρησης της υγείας του μυαλού. Της ψυχικής μας υγείας. Και εδώ επέρχεται η τεράστια σημασία της Μουσικής. Η Μουσική (και οι τέχνες γενικότερα) υποβοηθούν στη διατήρηση της ψυχικής μας ισορροπίας. Αντιθέτως, οι τέχνες σήμερα αντιμετωπίζονται ως μέσο διασκέδασης αντι ψυχαγωγίας. Όμως ο Ορφέας δεν κατέβηκε στον Άδη με σκοπό να διασκεδάσει τον Κέρβερο. Ο Ορφέας κατέβηκε να κατέβει στον Άδη, μαγεύοντας τον Κέρβερο με τη λύρα

του. Παραλύοντας τη λύσσα του και κατευνάζοντας το μυαλό του. «Η Μουσική εξημερώνει» (Πολύβιος, Ιστορία). Αλήθειες της Αρχαίας Ελλάδας που έχουν χαθεί μέσα στους αιώνες...

Κατά τον Ρικάρντο Μούτι, τα μουσικά όργανα είναι όπλα με λουλούδια αντί για σφαίρες. Όπλα που φέρουν τη χαρά, την ελπίδα, την ειρήνη, την αδελφοσύνη, την αγάπη. Ας αναλογιστούμε οι καλλιτέχνες, αν λειτουργούμε με γνώμονα αυτές τις αρετές. Αν τις

έχουμε όντως κάνει βαθύ βιώματά μας. Αν την ώρα που βγαίνουμε με στόμφο στη σκηνή, φορώντας το φράκο μας, έχουμε κατά νου αυτά μας την αποστολή. Αν την ώρα που λουζόμαστε με τα χειροκροτήματα του κοινού στο κατάμεστο θέατρο εξακολουθούμε να θυμόμαστε το λειτουργήμα μας. Θυμόμαστε ότι ο σκοπός μας σε αυτή τη ζωή είναι να κάνουμε, κατά τον Μούτι, «την κοινωνία καλύτερη»; Αποτελεί αυτή η αποστολή τρόπο ζωής για μας; Διακα-

τεχόμαστε από το «καλλιτεχνικό ήθος» που θα έπρεπε να μας διέπει; Βγάζουμε πραγματικά προς τα έξω όλα αυτά τα ιδανικά που θεωρούμε ότι προβαθύνονται μέσω του πολιτισμού;

Αποτελούμε τον πομπό που μεταδίδει τις αρετές που ισχυριζόμαστε ότι χαρακτηρίζουν την τέχνη μας; Γιατί αν ο πομπός μεταδίδει εσφαλμένο μήνυμα τότε ο δέκτης (το κοινό, η κοινωνία) δεν το λαμβάνει ορθά.

Ανάμεσα στους δέκτες είναι και τα άτομα που λαμβάνουν καίριες πολιτιστικές αποφάσεις. Άτομα απομακρυσμένα από τον χώρο, φορτωμένα με περγαμινές και υψηλούς δείκτες «παραδοσιακής ευφυΐας» (το γνωστό IQ). Άτομα, όμως, που συχνά παρουσιάζουν αμφιλεγόμενους δείκτες συναισθηματικής (EQ) και πνευματικής νοημοσύνης (SQ). Έχοντας ελάχιστη επίγνωση της βαρύτητας της αξίας της τέχνης, καθορίζουν το μέλλον της καθώς και των καλλιτεχνών.

Είναι στο χέρι μας, ως καλλιτέχνες, να χρησιμοποιήσουμε ορθότερα τα όπλα μας. Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε πρώτοι την πραγματική αξία των τεχνών ούτως ώστε να προωθήσουμε το επάγγελμά μας ως αναγκαίο λειτουργήμα σε μια κοινωνία που διψά για αξίες και ήθος. Κάνοντας εμφανέστερα πράξη τις αρετές που διέπουν τις τέχνες, τότε και μόνο, θα μπορέσουμε να αναβαθμίσουμε τη θέση μας στον κόσμο και να συμβάλουμε στο ελπιδοφόρο αύριο που όλοι ονειρευόμαστε. Στη δημιουργία μιας «καλύτερης κοινωνίας».

Η Αντριάνα Σεργίδου είναι καθηγήτρια Μουσικής στη Μέση Εκπαίδευση και μέστρος με έντονο ενεργητικό στη χορωδιακή μουσική. Είναι η συγγραφέας του βιβλίου αυτοβοήθειας «ο Πραγματικός μας Εαυτός» (Εκδόσεις Μικρόκοσμος, 2019).

«Οι τεχνολογίες καθρεφτίζουν τα προβλήματα»

Ο συγγραφέας Τζέιμς Μπριντλ μιλάει για τους κολοσσούς της Σίλικον Βάλεϊ

Συνέντευξη στον **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

Τις τελευταίες μέρες η Σίλικον Βάλεϊ προσπαθεί να προσαρμοστεί σε μια αναπάντεχη εξέλιξη: τη δημιουργία συνδικάτου από τους υπαλλήλους της Google. Περίπου 400 υπάλληλοι ίδρυσαν το Alphabet Workers Union (από το όνομα της μπτρικής εταιρείας) όχι τόσο για να διαπραγματευθούν τους μισθούς τους όσο για να αναδείξουν θέματα όπως οι διακρίσεις, η σεξουαλική παρενόχληση και η δεοντολογία. Στην πραγματικότητα εκπροσωπούν ένα πολύ μικρό ποσοστό σε σχέση με το σύνολο των 260.000 εργαζομένων που απασχολεί ο τεχνολογικός γίγαντας, αλλά σε αυτούς –και σε ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο– «ποντάρει» ο Βρετανός Τζέιμς Μπριντλ, συγγραφέας του βιβλίου «Νέα σκοτεινή εποχή - Η τεχνολογία και το τέλος του μέλλοντος» (εκδ. Μεταίχμιο), για να αλλάξει ο τρόπος που αυτές οι εταιρείες λειτουργούν.

– Πώς κρίνετε την αναστολή λειτουργίας των social media λογαριασμών του Ντόναλντ Τραμπ; – Με την έννοια ότι αυτές οι εταιρείες εφάρμοσαν τα ίδια κρι-

τήρια στο περιεχόμενο των λογαριασμών του Τραμπ, όπως κάνουν ήδη σε άλλο πολιτικό περιεχόμενο, νομίζω ότι είναι ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά πιστεύω, επίσης, ότι καταδεικνύει το ευρύτερο πρόβλημα της ευθύνης και τον τρόπο που αυτές οι εταιρείες σκέφτονται και ενεργούν με βάση την ισχυρή θέση στην οποία βρίσκονται μέσα στις σύγχρονες κοινωνίες.

– Τι πιστεύετε ότι σηματοδοτεί αυτό το «μπλόκο» για τον ρόλο τους στις δημοκρατίες;

– Πιστεύω ότι αυτός ο εκλογικός κύκλος στις ΗΠΑ, συμπεριλαμβανομένων των επισημάνσεων και των προειδοποιήσεων για το πολιτικό περιεχόμενο, είναι ένα σημείο καμπής για τον τρόπο που διοικούνται οι εταιρείες των social media.

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στους εργαζομένους τους. Με τις νέες εξελίξεις, όπως με τη δημιουργία συνδικάτου των υπαλλήλων της Google, ελπίζω ότι θα ασκηθεί μεγαλύτερη πίεση εσωτερικά ώστε οι εταιρείες να λειτουργούν πιο ηθικά.

«Η απροθυμία των ελίτ, κάθε είδους, να κοιτάξουν σοβαρά τα θέματα της ευρύτατης ανισότητας, της φτώχειας, της έλλειψης διαφορετικότητας και των οικονομικών και περιβαλλοντικών κρίσεων αποτελεί σίγουρα μια κοινή συνισταμένη που οδηγεί στον τραμπισμό, στο Brexit και στον ακροδεξιό λαϊκισμό παγκοσμίως».

«Δυστυχώς, γνωρίζουμε ότι οι εταιρείες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης δεν μπορούν να γίνουν ηθικές με μαγικό τρόπο, από πάνω προς τα κάτω».

– Πώς δηλαδή μπορούν να γίνουν πιο ηθικές;

– Δυστυχώς, γνωρίζουμε ότι οι εταιρείες των μέσων κοινωνικής δικτύωσης δεν μπορούν να γίνουν ηθικές με μαγικό τρόπο, από πάνω προς τα κάτω. Δείτε για παράδειγμα την άριστη ανακοίνωση του Facebook για μια «διαδικασία αναθεώρησης εσωτερικής δεοντολογίας» το 2016 ή το Advanced Technology External Advisory Council της Google που διαλύθηκε μέσα σε ένα δεκαπενθήμερο το 2019 λόγω σύγκρουσης συμ-

φερόντων. Πολύ απλά δεν υπάρχει τρόπος ένα εσωτερικό σώμα δεοντολογίας να ανταγωνιστεί το μάρκετινγκ και την ανάπτυξη προϊόντων όπου το τελικό αποτέλεσμα εξαρτάται από την εκμετάλλευση των χρηστών. Ωστόσο, πιστεύω ότι υπάρχει ελπίδα για μια πιο ηθική συμπεριφορά από τους ίδιους τους υπαλλήλους: οι υπάλληλοι της Google και της Microsoft έχουν αντιπαθεί στα σχέδια των εταιρειών τους να συνεργαστούν με τον στρατό για παράδειγμα. Συνδυαστικά με κάποιες ρυθμίσεις, υπάρχουν τρόποι ώστε αυτές οι εταιρείες να δουλεύουν για μια καλύτερη κοινωνία παρά εναντίον της.

– Εχει φτάσει ο καιρός για μια αναδιοργάνωση του ψηφιακού κόσμου;

– Το νομικό πλαίσιο των social media έχει αργήσει κατά κάποιον τρόπο και παρόλο που η Ε.Ε. έχει παίξει έναν σημαντικό ρόλο μέχρι

τώρα, με νομοθετικές ρυθμίσεις σχετικά με την ιδιοκτησία δεδομένων και «το δικαίωμα στη λήθη» για παράδειγμα, μπορούν αρκετά ακόμη να γίνουν. Υπάρχει η ανάγκη της επιτακτικής εφαρμογής ακόμα και υφιστάμενων κανόνων. Για παράδειγμα, το YouTube, που ανήκει στην Google, θεωρητικά πρέπει να περιορίζει το περιεχόμενο που βλέπουν νέοι θεατές, ωστόσο βγάζει εκατομμύρια δολάρια από κινούμενα σχέδια και παιδικά προγράμματα της πλατφόρμας του τα οποία, συχνά, εκθέτουν τα ίδια τα παιδιά σε βίαιο και τραυματικό περιεχόμενο.

Από την άλλη πλευρά, μια ρύθμιση μόνο δεν αρκεί. Η σημερινή δομή του Διαδικτύου ενθαρρύνει τα μονοπώλια, που με τη σειρά τους οδηγούν σε τέτοια προβλήματα και μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο με ευρύτερες τεχνολογικές αλλαγές και την εκπαίδευση της κοινωνίας.

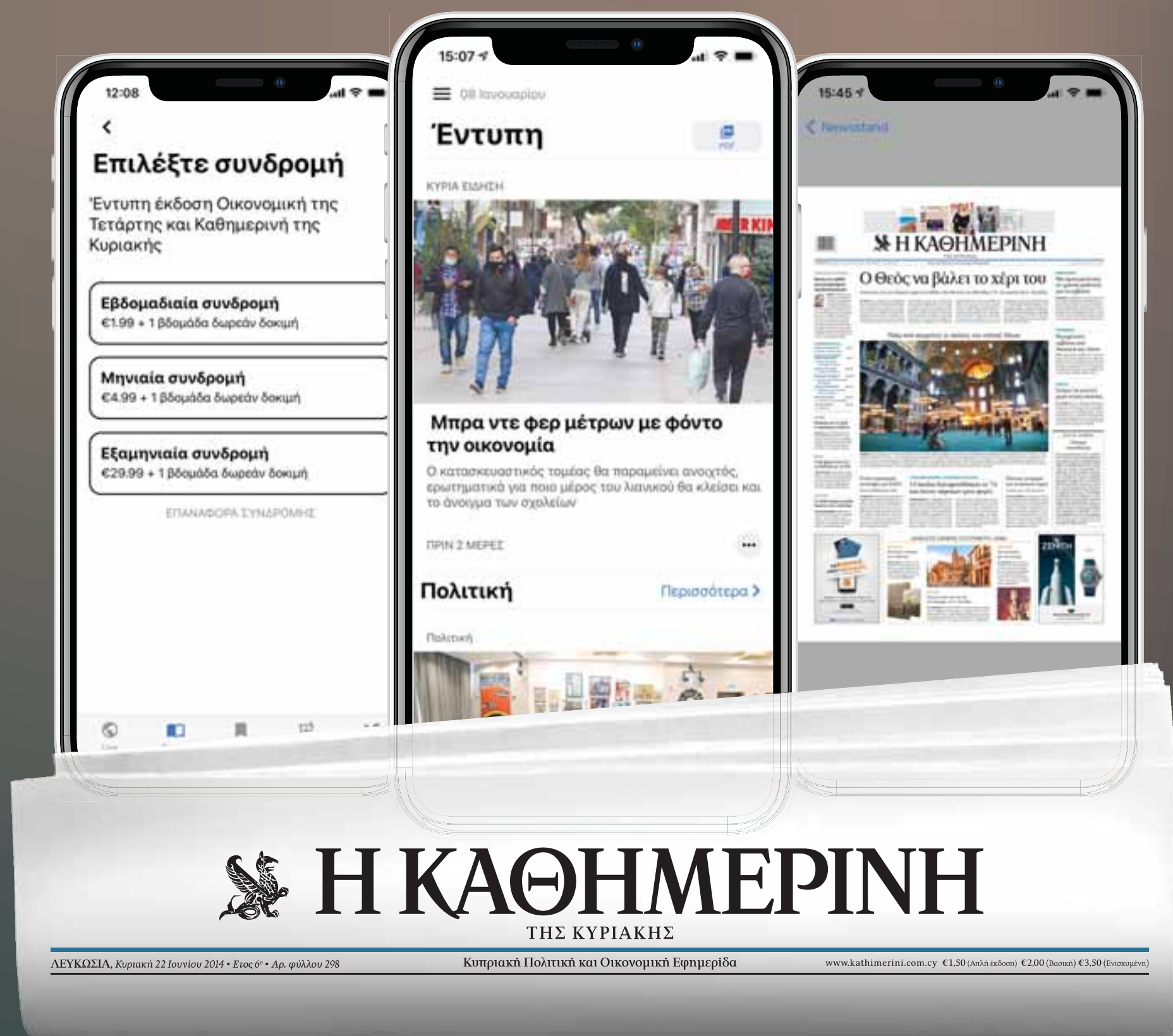
– Αναλυτές υποστηρίζουν ότι η άνοδος του Τραμπ οφείλεται και στην αποτυχία των φιλελεύθερων ελίτ. Βλέπετε έναν συσχετισμό με την άνοδο του λαϊκισμού στην Ευρώπη και το Brexit;

– Η απροθυμία των ελίτ, κάθε είδους, να κοιτάξουν σοβαρά τα θέματα της ευρύτατης ανισότητας, της φτώχειας, της έλλειψης διαφορετικότητας και των οικονομικών και περιβαλλοντικών κρίσεων, αποτελεί σίγουρα μια κοινή συνισταμένη που οδηγεί στον τραμπισμό, το Brexit και τον ακροδεξιό λαϊκισμό παγκοσμίως. Αυτά τα δομικά προβλήματα τελικά καθρεφτίζονται, παρά δημιουργούνται, από τις τεχνολογίες μας. Αλλά αυτές οι τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν και ως φάρος που θα μας δείξουν πώς μέσα από τον συντονισμένο ακτιβισμό και την εκπαίδευση θα μπορέσουμε ίσως να αντιστρέψουμε τις χειρότερες τάσεις τους.

Η εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ στο κινητό σου με συνδρομή μετά από μια βδομάδα δωρεάν δοκιμή.

Η πρώτη και μοναδική εφημερίδα της Κύπρου με συνδρομή στο κινητό μέσω του appstore σου, εύκολα με ένα κλικ.

Διάβασε όλα τα θέματα της εφημερίδας με κορυφαία προσαρμοσμένη εμπειρία στην οθόνη του κινητού ή του τάμπλετ σου, είτε ως κείμενα στην οθόνη σου είτε κατέβασε το pdf της εφημερίδας όπως τυπώνεται στο χαρτί.

Κατέβασε τώρα την κορυφαία εφαρμογή ειδήσεων της Κύπρου και ζήσε την εμπειρία ενημέρωσης της νέας εποχής

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Η αλήθεια είναι στη γνώση.

